

Yenjelé yon senre yof

EZEKIYELI

wi sewe we

Sewe wi nawa senre

Ezekiyeli wìla pye Yenjelé yon senre yof konaa saraga wɔfɔ. Zhufuye mbele wunlunaja Nebukanezari wìla yigi malaga kasopiile ma kari pe ni wa Babiloni tara, Ezekiyeli wìla pye wa pe ni. Wila pye naa Yenjelé yon senre ti yuun mbele pàa yigi malaga kasopiile poro kan; een fɔ wìla pye nari yuun maga ta pe fa Zheruzalemu ca ki tɔngɔ gbèn, wìla kaa nari yuun fun Zheruzalemu ca ki tɔngɔngɔlɔ. Wi Yenjelé yon senre tila pye na para kitii kɔnsenre naa jigi tagasaga senre na.

Ezekiyeli sewe wi yen ma kɔnnɔlɔ kɔnsagbɔgɔ kañgurugo.

Wa wi sewe wi kɔnsaga kɔngbanjga ki ni (1--3), Ezekiyeli wìla Yawe Yenjelé li yan yariyanga ka ni konaa a lìu yeri ma yo wi pye Yenjelé yon senre yof.

Wa sewe wi kɔnsaga shyen wogo ki ni (4--24), Ezekiyeli wìla Yenjelé yon senre legere yo ma wa Zhuda tara woolo pe na. Pe yaa ka jɔłɔgɔ ta, katugu pe woro na nuru Yawe Yenjelé li yeri.

Wa sewe wi kɔnsaga taanri wogo ki ni (25--32), Ezekiyeli wìla pye na para cengele ñgele ke yen ma Zhuda tara ti maga ke wogo na konaa na Yenjelé li kitii kɔngɔ ki senre yuun pe kan.

Wa sewe wi kɔnsaga tijere wogo ki ni (33--39), Ezekiyeli wìla ki logo makɔ fɔ juguye pè pan ma malingbɔnnɔlɔ censaga kan Zheruzalemu ca ki tanla maga yon tɔn. Koni wogo ko na, Yenjelé li yon senre tila pye na kotogo kaan leele pe yeri. Yenjelé li yaa li woolo pe kala yaga mbe ssongɔrɔ pe ni wa pe tara ti ni.

Sewe wi kɔnsaga kañgurugo wogo (40--48) ki yen na para yariyanga ñga Ezekiyeli wìla yan shérigo gbɔgɔ fɔnnɔgɔ ki wogo na ki senre na.

Ezekiyeli wìla pye lere wa ña wi tagawa pìla pye ma gbɔgɔ, a wì jatere wì tanla wi na. Wi Yenjelé yon senre tila pye na paan wi yeri yariyanra ni konaa kacen kagala ni. Kìla pye wa wi jatere wi na jɛnɔgɔ wi kotogo ki kanɔgɔ naa fɔnnɔgɔ. Lere nunjba nunjba pyew wi yaa kaa kapere ti go kala li le; konaa ki ni fuun Yenjelé li yaa ka yinwefɔnnɔgɔ kan li woolo pe yeri. Làa Ezekiyeli wi pye ma yo Izirayeli woolo pe yen na yuun fɔ: «We yen paa ki gboolo kajeriwara nda ti yen, we jigi wì kon we na, we wogo ki jɔgɔ.» Ki kala na, Ezekiyeli wi daga mbe Yenjelé li yon senre yo mbe pe pye fɔ pa we Fɔ, Yawe Yenjelé li yo yɛen fɔ: «Yoro mbele na woolo,

mi yaa ka ye fanra ti yengelē, mbe ti ye yiri wa ti ni. Mi yaa ti ye sɔngɔrɔ wa Izirayeli tara, ye tara ti ni naa» (Eze 37.11b-12).

Sewē wi yen ma kɔɔnlɔ yegē ɔga na

Yenjelē làa Ezekiyeli wi yeri 1-3

Zheruzalemu ca ki yaa ka tɔngɔ 4-24

Yenjelē li yaa ka kiti kɔn cengelē ke na 25-32

Yenjelē li yaa Izirayeli woolo pe sɔngɔrɔ mbe pe tɛgɛ wa pe faa yɔnlɔ li ni 33-39

Yenjelē làa yɔn fɔgɔlɔ kɔn li woolo pe yeri 33-37

Pe yaa ka ya Gɔgi wi ni 38-39

Sherigo gbɔgɔ fɔnɔŋɔ konaa Izirayeli tara ti kala 40-48

YENJELÉ LAA EZEKIYELI WI YERI

1-3

Yenjelē làa li yee naga Ezekiyeli
wi na yariyanga ka ni
maa yeri wi pye li tunmbyee

1 ¹Yele nafa ma yiri ke[†] wolo li yenge tijere wogo ki pilige kaŋgurugo wogo ki na, leele mbele pàa yigi malaga kasopiile, mi Ezekiyeli mìla pye wa pe sɔgɔwɔ, wa Kebari gbaan wi yɔn na. A mì si naayeri wi yan wì yenge; a Yenjelē lì si yariyanra ta naga na na[†]. ²Naa pàa wunlunaja Yehoyakini wì yigi malaga kasopyɔ ma kari wi ni, ki yele kaŋgurugo wolo lo lali. Yenge ki pilige kaŋgurugo wogo ki na[†],

³a Yawe Yenjelē lì sili senre ti kan mi ɔna saraga wɔfɔ* Buzi wi pinambyɔ Ezekiyeli na yeri. Pa kìla pye wa Kalide tara[†] fenne pe tara, wa Kebari gbaan wi yɔn na. Pa Yawe Yenjelē li yawa pìla ye na ni wa ki laga ki na.

⁴Mì kaa wele, a mì si tisaga tifelingbɔgɔ ka yan kì yiri wa yɔnlɔparawa kameŋge kɛe yeri na paan kambaaga gbɔgɔ ka ni, kasɔn la pye na janri na yinrigi ki kɛe ki ni fuun ki na. Yanwa gbɔɔ la pye ma kambaaga ki maga. Ki kasɔn yinne làa pye ndee yenjelē yengelēmɛ pi yen na yinrigi wa ki nandogomɔ, paa yegē ɔga na pe ma kaa tuguyenre le kasɔn, ti ma pe ma yanlaga we. ⁵Yaara yenwere tijere cénlɔmɔ la pye wa ki nandogomɔ; ti cénlɔmɔ pìla pye ma yiri senwee

^{†1.1:} Yele nafa ma yiri ke senre nda tì yo, ki yele li yen na para yaraga ɔga senre na, ko si jen.

^{†1.1:} Naga 19.11.

^{†1.2:} 2 Wunlu 24.10-16; 2 Kuro 36.9-10.

^{†1.3:} Kalide tara to nuŋgbà to tila pye Babilɔni tara re.

piile kɔrɔgɔ†. ⁶ Yere tijere tijere tila pye ti ni fuun nungba nungba ti na konaa kanwira tijere tijere ni. ⁷ Ti jegele kàa pye ma sinzin. Ti tɔndanra tila pye paa napige yenjoro yen. Tila pye na yengele paa tuguyenre nda tì wɔlɔgɔ ti yen. ⁸ Senwee keyen la pye wa ti kanwira ti nɔgɔ kanjgɔlɔyɔ tijere yi ni fuun yi na. Ki keyen tijere yi ni fuun yìla pye ma surugu ma yegè wa wa kanjgɔlɔyɔ tijere yi yeri. Yere tijere tijere naa kanwira tijere tijere tila pye yaara yénwére tijere ti nungba nungba pyew ti na. ⁹ Ti kanwira ti numara tila pye na jiinri ti yee na. Ti kaa kee tila kanjga mbe wele; eен fɔ ti ni fuun nungba nungba ti ma sin na kee wa ti yee yegè.

¹⁰ Ti yere cénlɔmɔ po na, senwee yere tila pye ti ni fuun nungba nungba ti na wa yegè kee yeri. Jara yegè la pye ti ni fuun tijere ti na kalige kee ki na, nege yegè la pye ti ni fuun tijere ti na kamenjge kee ki na; yɔn yegè la pye ti ni fuun tijere ti na wa ti pungo kee yeri†. ¹¹ Pa yaara yénwére ti yere tila pye ma. Kanwira shyenzhyen tegesaga shyenzhyen la pye ti ni fuun nungba nungba ti na. Ki kanwira ti shyen la jaraga ma kari naayeri, na jiinri sannda ti woro ti na. Kanwira shyen sannda tila ti tege ma ti witige ki tɔn ti ni. ¹² Ti ni

fuun nungba nungba tila sin perew na kee wa ti yee yegè. Yenjelé li yawa pila pye na jaa tila kee laga n̄ga na, pa tila pye na kee wa. Na ti kaa kee tila wa mbe kanjga. ¹³ Yaara yénwére ti cénlɔmɔ pila pye ma yiri kasɔn naanganra kɔrɔgɔ, nda tila pye na yiin; kila pye paa yangambɔlɔ kasɔn yinne yen. Ki kasɔn yanwa pila pye ma gbɔgɔ. Yenjelé yengeleme la pye na janri na yinrigi wa kasɔn ki ni†. ¹⁴ Yaara yénwére tila pye na kee na paan fyelègè na paa yenjelé yengeleme yen.

¹⁵ Mila pye na yaara yénwére ti wele, mee wotoro n̄gerege yan ti tijere ti ni fuun nungba nungba ti tanla le tara. ¹⁶ Ki wotoro n̄geere ti yegè cenwe po naa ti gbegelelɔmɔ pi ni, tila pye na yengele paa Kirizoliti* sinndelège sɔnjgbanga wogo yen. N̄geere ti ni fuun tijere ti cénlɔmɔ pila pye nungba. Ti yegè cenwe po naa ti gbegelelɔmɔ pi ni tila pye ndee peri gbegele ma n̄gerege ka le ka nawa. ¹⁷ Na ki kaa kee, ti ma ya na kee kee tijere ki ni fuun ki na, eен fɔ tila yegè wa mbe kanjga. ¹⁸ N̄geere ti nawa tugurɔn kiiri kiiri tila pye ma yagara ma pye fyere ni. Yengèle la pye ki n̄geere tijere ti na mari maga mari fili†. ¹⁹ Na yaara yénwére ti kaa kee, n̄geere ti maa kee fun ti kanjgaga na. Na ti ka yiri tara ti na mbe

†1.5: Naga 4.6.

†1.10: Eze 10.14; Naga 4.7.

†1.13: Naga 4.5.

†1.18: Naga 4.8.

kari naayeri, ḥeere fun ti ma pinle ma yiri ti ni mbe kari naayeri.²⁰ Yenjelé li yawa pi kaa kee laga ḥga fuun na, pa ti ma kari wa ki laga ki na. Wotoro ḥeere ti ma pinle ma yiri ti ni, katugu yaara yenwere ti yinne làa pye ḥeere ti ni.²¹ Na yaara yenwere ti kaa kee, ḥeere ti maa kee fun, na yaara yenwere ti ka yere, ḥeere ti ma yere fun. Na ti ka yiri tara ti na mbe kari naayeri, ḥeere ti ma yiri tara ti na fun mbe kari naayeri ti ni ja; katugu yaara yenwere ti yinne làa pye ḥeere ti ni[†].²² Wa yaara yenwere ti yinre ti go na, fowaga kiiri kà la pye wa paa duwale gbejé yen, ḥa wila yengelé. Kila pye kafonnó yaraga[†].²³ Wa ki fowaga kiiri ki nɔgɔ, yaara yenwere ti ni fuun nujba nujba tìla ti kanwira shyenzhyen yirige mari sin wa naayeri, a tìla jiinri sannda ti woro ti na. A tì si kanwira shyenzhyen sannda ti tege ma ti yee witige ki tɔn ti ni.²⁴ Naa tìla pye na kee, a mì siri kanwira ti tinmè pi logo paa tɔnɔgbɔ̄o tinmè yen, paa Yenjelé na yawa pi ni fuun fɔ li magala li yen. Ki tinmè pìla pye paa maliŋgbɔ̄ɔnlɔ ḥgbelege gbɔ̄go tinmè yen. Na ti ka sa yere, ti mari kanwira ti tirige[†].²⁵ Fowaga kiiri

ḥga kila pye wa pe yinre ti go na, magala là la pye na yinrigi wa ki ni.

²⁶ Fowaga kiiri ḥga kila pye wa yaara yenwere ti yinre ti go na, yaraga kà la pye wa, ḥga ki yege cénwe pìla pye paa safiri* sinndelege sɔnɔgbanga wogo yen, paa wunluwɔ jɔngɔ yen. Wa ki wunluwɔ jɔngɔ yanlegé ki go na, wa naayeri, yaraga yanlegé kà la pye wa paa senwee pyc cénlɔmɔ yen[†].²⁷ A mì si ko yan kila yengelé paa tuguyenre yen, nda pè le kasɔn mari wɔlɔgɔ, ma pye paa kasɔn yanwa yen maga maga. Mbege le le laga ḥga kila pye paa ki senne yen mbe kari naayeri, kila pye na yiin paa kasɔn yinne yen. Mbege le le ki nandogomɔ mbe tigi nɔgɔna, kila pye paa kasɔn yen, na yiin maga maga[†].²⁸ Tisaga panmbilige, yaanŋondi ḥa wi ma yiri wa naayeri wa kambaara ti ni, wi maa yengelé yege ḥga na, yanwa mba pìla pye maga maga, pa pìla pye ma. Pi cénlɔmɔ pìla pye paa Yawe Yenjelé li gbɔ̄gɔwɔ yanwa pi yen. Naa mìla kaa ki yan ma, a mì si to mala yege ki jiile wa tara, mèe lere wa magala logo, wi yen na para na ni.

^{†1.15-21:} Eze 10.9-13.

^{†1.22:} Naga 4.6.

^{†1.24:} Naga 1.15; 19.6.

^{†1.26:} Eze 10.1; Naga 4.2-3.

^{†1.27:} Eze 8.2.

**Yenjèle làa Ezekiyeli wi tun
Izirayeli woolo pe yeri**

2 ¹A magala lì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, yiri ma yere ma tɔɔrɔ ti na, mi yaa para ma ni.» ²Naa làa kaa para na ni makɔ, a Yenjèle li yinne lì si ye na ni, ma ti a mì yiri ma yere na tɔɔrɔ ti na; kona, ḥa wila pye na para na ni, a mì suu magala li logo.

³ Wila na pye ma yo fɔ: «Senwee pyɔ, mi yen nɔɔ tunnu wa Izirayeli* woolo pe yeri. Ki cenle na lì yiri ma je we, ki leeble mbele pè yiri ma je na na we. Poro naa pe teleye pe ni, pè kapege pye na na fɔ ma pan ma gbɔn nala. ⁴Mi yen nɔɔ tunnu ki leeble mbele yewaga fenne konaa nungbongbanla fenne poro yeri, ma sa pe pye fɔ: ‘We Fɔ*’, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.» ⁵Pe yen leeble mbele pè yiri ma je; ki kala na, pe logo ma yeri o, pee yenle mbe logo ma yeri o, pe yaa ki jen mbe yo fɔ Yenjèle yɔn senre yofɔ* wa yen wa pe sɔgɔwɔ. ⁶Mboro wo na, senwee pyɔ, maga ka fye pe yegɛ, maga ka fye pe senyoro ti na. Pe yaa kaa kendige woo ma ni, ki yaa ka pye ma yeri ndee ma yen yanpege naa wuuro sɔgɔwɔ konaa ma cen naala sɔgɔwɔ. Pe yen leeble mbele pè yiri ma je, eεn fɔ maga ka fye pe senyoro ti na, ma sunndo wiga si ka kɔn pe yegɛ sɔgɔwɔ. ⁷Pe yen leeble mbele pè yiri ma je, ki kala na, pe logo ma yeri o, pee yenle mbe logo

ma yeri o, mboro mbaa na senre to yuun pe kan.

⁸ «Mboro wo na, senwee pyɔ, senre nda mi yaa yo ma kan, ti logo. Maga ka pye lere ḥa wì yiri ma je, paa yegɛ ḥga na ki leeble mbele pè yiri ma je pe yen. Koni yaraga ḥga mi yaa kan ma yeri, ma yɔn ki yenge maga ka.»

⁹ Kona, a mì si wele mɛɛ kɛɛ ka yan ki yen ma sanga ma wa na yeri, selege sewe ḥa pe ma migi wa ni wa ki ni. ¹⁰ A kɛɛ kì si selege sewe ḥa pe ma migi wi sangala na yegɛ sɔgɔwɔ; sewe yɔɔnrɔ la pye ki sewe wi kanjɔlɔyɔ shyen yi na. Kunwɔ gbelege senre, naa yesanga senre konaa jɔlɔgɔ senre tìla pye ma yɔnlɔgɔ wa wi ni†.

3 ¹ ḥa wila pye na para na ni, a wì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, yaraga ḥga kì kan ma yeri, ki ka! Ki selege sewe ḥa wi ka, mɛɛ kari ma sa para Izirayeli* woolo pe ni.»

² A mì silan yɔn ki yenge, a wì si ti, a mi selege sewe wi ka. ³ A wì silan pye naa fɔ: «Mboro wo na, senwee pyɔ, sewe ḥa wì kan ma yeri, wi ka wi ye wa ma lara, mɔɔ fungbolo li yin wi ni.» Kì pye ma, a mì suu ka, a wì si tanla wa na yɔn paa senrege yen.

⁴ A wì silan pye naa fɔ: «Senwee pyɔ, yiri ma kari wa Izirayeli woolo pe yeri, ma sanla senre ti yo pe kan. ⁵ Mi woro nɔɔ tunnu cenle la yeri, na li woolo pe maa senre nambannda yuun, nda ti logowo pi yen ma ḥgbani. Eεn fɔ mi yen

†2.10: Naga 5.1.

nɔɔ tunnu Izirayeli woolo poro yeri.
⁶ Mi waro nɔɔ tunnu cengele legere kele yeri, ŋgele ke senre ti yen senre nambannda, nda ti logowo pi yen ma ŋgbani, nda mɛɛ jen. Ndees mɔɔ tun koro yeri, ke jen na logo ma yeri yere. ⁷ Eén fo Izirayeli woolo pe se yenlɛ mbe logo ma yeri, katugu pe waro na jaa mbe logo na yeri. Izirayeli woolo pe ni fuun pe yen nunjbongbanla fenne naa kotoŋgbanga fenne. ⁸ Wele, mi yaa ti mboron fun ma pye yewaga ni paa pe yen, mbɔɔn pye nunjbongbanla fɔ paa pe yen. ⁹ Mi yaa ma go ki pye ki ŋgbani ma na paa yege ŋga na lulu ma sheli we, mbɔɔn go ki pye ki ŋgbani mbe we walaga na. Maga ka fye pe yege, katugu pe yen cenlɛ na lì yiri ma je.»

¹⁰ A wì silan pye naa fɔ: «Senwee pyɔ, senre nda mi yen na yuun ma kan, nunjgbolo jan mari logo jenje, mari tege wa ma kotogo na.

¹¹ Yiri ma kari wa ma woolo pe yeri, poro mbele pàa yigi malaga kasopiile we, ma sa para pe ni. Pe logo ma yeri o, pee yenlɛ mbe logo ma yeri o, maga yo pe kan fɔ: «Pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeen.»

¹² Kona, a Yenjelé li yinne lì silan le ma kari na ni wa naayeri. A mì si tinme gbɔɔ pa logo na punjgo na, na yuun fɔ: «Yaa Yawe Yenjelé li sɔnni, mbeli ta wa li censaga ki ni, li maa li gbɔgɔwɔ pi nari.» ¹³ A mì si yaara yenwere ti kanwira ti tinme ta, tila ti gbɔɔn ti yee na konaa ŋgeere nda tila pye ti tanla ti tinme pi ni. Ki tinme pila pye ma

gbɔgɔ fɔ jenje. ¹⁴ Kona, a Yenjelé li yinne lì silan yirige naayeri, mee kari na ni. Mila koro nandangawa naa jatere piriwen ni. Yawe Yenjelé li fanŋga kila pye na tunjgo piin na ni ŋgbanga. ¹⁵ Leele mbele pàa yigi malaga kasopiile, a mì si saa gbɔn wa pe tanla, wa Teli Abibu ca, poro mbele pàa pye ma cen wa Kebari gbaan yɔn ki na, wa pe tanla. Pa pàa pye ma cen wa ki laga ki na. Mila piliye kɔlɔshyɛn yo pye wa pe sɔgɔwɔ. Na jatere wìla piri na na jenje, fo mii ya para.

Yenjelé làa Ezekiyeli wi wɔ maa pye kɔrɔsiri pyefɔ

¹⁶ Naa piliye kɔlɔshyɛn yìla kaa toro makɔ, a Yawe Yenjelé lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

¹⁷ «Senwee pyɔ, mòɔ tege ma pye kɔrɔsiri pyefɔ Izirayeli woolo pe go na. Ma yaa lanla yɔn senre ti nuru, mbaa pe yeregi na kan. ¹⁸ Na mi ka lepee wi pye mbe yo fɔ: «Ma yaa ku!» Na ma suu yeri, na mɛɛ para ki lepee wi ni mboo yeri, jaŋgo wi wɔ wa wi kombele li ni, mbe ta mboo go shɔ, pa wi yaa ku wi kambasinnde ti kala na; een fɔ mi yaa wi kunwɔ pi fɔgɔ ki yewe ma na. ¹⁹ Eén fɔ na maga lepee wi yeri, na wii yenlɛ mboo kapere ti yaga, mbe wɔ wa wi kombele li ni, wi yaa ku wa wi kambasinnde ti ni, een fɔ mboron wo na, ma yaa ma yee go shɔ. ²⁰ Na lesinje wa ka laga kasinje ki na mbaa kapege piin, mi yaa ti pene mboo yigi, wi yaa si ku. Na ma suu yeri, wi yaa ku wi

kapere ti kala na. Kasinjge ñga wì pye faa, pe se kaga jate naa; ñen fɔ mi yaa wi kunwɔ pi fɔgɔ ki yewe ma na.²¹ Ñen fɔ na maga lesinjé wi yeri mbe yo wiga ka kapege pye, na wii kapege pye, kona wi yaa koro go na ma yerewé senré ti fanjga na. Mboro wo na, pa ma yaa ma yee go shɔ.»

Yenjèle làa Ezekiyeli wi pye bombo ma saa gbɔn wagati wa ni

²² Kona, a Yawe Yenjèle li yawa pì si ye na ni naa, a lì silan pye fɔ: «Yiri ma kari wa gbunlundege laga ki ni, mi yaa para ma ni wa ki laga ki na.»²³ A mì si yiri mée kari wa gbunlundege laga ki ni. A Yawe Yenjèle li gbɔgɔwɔ yanwa pì si pi yee naga wa na na, paa yegé ñga na mìla pi yan wa Kebari gbaan wi tanla we. Kona, a mì si to mala yegé ki jiile wa tara, ma Yenjèle li gbɔgɔ. ²⁴ A Yenjèle li yinne lì si ye na ni mala yirige mala yerege na tɔɔrɔ ti na. A Yawe Yenjèle lì si para na ni, ma yo fɔ: «Kari wa ma go ma sa kɔrɔ ki tɔn ma yee na.»²⁵ Mboro wo na, senwee pyɔ, wele, pe yaa ka mangala le ma na, pe yaa kɔɔn pɔ fɔ ma se ka ya mbaa kee wa janwa wi sɔgɔwɔ. ²⁶ Mi yaa kɔɔn ñgayinne li mara wa ma yɔn ki naayeri wi na, mbɔɔn pye bombo, jaŋgo maga kaa senjgbanra yuun pe na mbaa pe yeregi, katugu pe yen leele mbele pè yiri ma je. ²⁷ Ñen fɔ na mi kaa jaa mbe para ma ni sanga ña ni, pa mi yaa ma yɔn ki yenge, jaŋgo maga yo pe kan fɔ: «Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle

lì yo yeeñ fɔ: Lere ña kaa jaa mbe logo na yeri, wo mbe logo na yeri; lere ña woro na jaa mbe logo na yeri, wiga ka logo na yeri; katugu pe yen cenle na li woolo pè yiri ma je.»

ZHERUZALEMU CA KI YAA KA TɔNGɔ

4--24

Juguye pe yaa to Zheruzalemu ca ki na

4 ¹ We Fɔ* wila na pye fɔ: «Mboro wo na, senwee pyɔ, tofa pyɔ le maa tege ma yee yegé sɔgɔwɔ, ma Zheruzalemu ca kacen wi gbegele wa wi na. ² Maga gbegele maga naga ndee juguye pè pan ma malingbɔɔnlɔ censaga kan maga yɔn tɔn, ma mboro wa lugusara ki tanla, ma tara gbogolo tinndiye ca ki mbogo ki na, ma malingbɔɔnlɔ ñgbelege tege ma ca ki maga, ma mbogo jaanriyaara gbegele ca mbogo ki mege ni. ³ Ko puŋgo na, ma tugurɔn paparapa ka le, maga tege paa mbogo yen mboro naa ca ki sɔgɔwɔ pi ni. Ma yegé wa ki yeri, mɔɔ yengele ke kan ki na, maa ki wele. Ki yaa pye ndee juguye pè malingbɔɔnlɔ censaga kan maga yɔn tɔn. Mboro ma yen ña wì pan ma to ca ki na maga yɔn tɔn. Ki kala li yaa pye paa kacen yen Izirayeli woolo pe kan.

⁴ «Ko puŋgo na, ma sinle ma kamengé kee ki na. Mbɔɔn ta ma yen ma sinle ki kee ki na, ma yaa

Izirayeli* wunluwɔ tara woolo pe kambasinnde ti go kala li le; ma yaa yere pe kapere ti go kala li ni, mbe yala piliye yɔn ɔnga ma yaa pye mbe sinle ki ni. ⁵ Yele yɔn ɔnga pè pye wa kambasinnde ti ni, ko piliye yɔn nunjba ko mi yaa kan ma yeri. Kì pye ma, ma yaa yere Izirayeli woolo pe kapere ti go kala li ni fɔ sa gbɔn piliye cénme taanri naa nafa tijere ma yiri ke (390). ⁶ Na ko wagati wo ka ka sa kɔ sanga ɔna ni, ma yaa kanjga mbe sinle ma kalige kee ki na, mbe yere Zhuda wunluwɔ tara woolo pe kapere ti go kala li ni sa gbɔn fɔ piliye nafa shyen. Yele nunjba nunjba pyew li yen ma taanla piliye nunjba nunjba ni.

⁷ «Kona, mɛɛ ma yegɛ ki kan Zheruzalemu ca ki na, ko ɔnga pè malingbɔɔnlɔ censaga kan maga yɔn tɔn we. Mɛɛ ma kewaga ki yirige maga sin wa ca ki yeri, ma Yenjèle yɔn senre yo ma wa ki na. ⁸ Wele, mi yaa ma pɔ mana ni, jaŋgo maga ka ya mbe wa mbe kanjga kee ka na, mbe kari ka na, fɔ malingbɔɔnlɔ censaga ki yaa Zheruzalemu ca ki yɔn tɔn piliye yɔn ɔnga na, ki sa ki yee yɔn fili.

⁹ «Koni yiri ma bile*, naa ɔrizhi*, naa yara fire, naa yara yenre, naa shɔgɔlɔ konaa bile ɔna wi ma sheli wa le, mari pinle ti yee ni cɔgo nunjba ni, mari pye buru. Wo wi yaa pye ma yaakara piliye cénme taanri naa nafa tijere ma yiri ke (390) yan fuun ma yaa pye yi ni, mbɔɔn ta sinlesaga ma kanjgaga ki na. ¹⁰ Yaakara nda ma yaa la

kaa, pilige nunjba nunjba pyew ti yaa pye buru giramu cénme shyen (200). Wo wi yaa pye ma pilige nunjba yaakara re. ¹¹ Ma yaa kaa ma tɔnwoɔ pi taanla fun. Pilige nunjba nunjba pyew, litiri nunjba ma yaa wɔ. Po pi yaa pye ma pilige nunjba tɔnwoɔ we. ¹² Ma yaa kaa ma yaakara ti sori paa ɔrizhi wɔn yen. Senwee fiwara ma yaa kaa nii wa kasɔn ki ni, mbaa ma yaakara ti foo leeple pe ni fuun pe yegɛ na.»

¹³ A Yawe Yenjèle li sho naa fɔ: «Mi yaa ka Izirayeli woolo pe gbɔn mbe pe jaraga cengèle ɔngele sɔgɔwɔ, pa pe yaa kaa pe yaakara nda fyɔngɔ* ni ti kaa wa ke sɔgɔwɔ ma.»

¹⁴ Kona, a mì sho fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yenjèle, maga le na puwen sanga wi na fɔ ma pan ma gbɔn nala, mi fanla yee tege fyɔngɔ ni fyew wa na kotogo na. Yaayogo ɔnga kì ku ki ye nakoma ɔnga cengɛ gbo, mi fa ka ka fyew; kara nda ti yen fyɔngɔ ni, ta fa ye wa na yɔn fyew.» ¹⁵ A lì silan yɔn sogo ma yo fɔ: «Mì yenle ki na ma nafire le senwee fire ti yɔnɔ, maa ma yaakara ti sori ti na.»

¹⁶ A lì silan pye naa fɔ: «Senwee pyɔ, mi yaa ti yaakara wogo ki ɔngban wa Zheruzalemu ca ki ni. Leeple pe yaa kaa pe yaakara ti taanla jegèle jegèle mbaa ti kaa jatere piriwen ni; pe yaa kaa pe tɔnwoɔ pi taanla jeennjenri mbaa pi woo, pe nawa pi ni pì tanga pe na. ¹⁷ Yaakara naa tɔnmɔ pi ni, ti yaa ka kɔ pe yeri fɔ pe sunndo wila

kc̄n pe na; pe yaa ka c̄ḡc̄ c̄ḡc̄ pe kaj̄ḡc̄ ti kala na..»

Yenj̄ele li yaa Izirayeli woolo pe j̄cl̄

5 ¹ Yenj̄ele lāa na pye f̄: «Mboro wo na, senwee pyo, tokobi yon taan wa le maa pye yunnguluwo, m̄c̄ go konaa ma siyo wi kulu wi ni. Kona mee culo wa le ma ki sire ti nuguwo pi taanla, mee ti k̄onl̄o ti yiri tegesaga taanri. ² Pè malinjb̄onl̄o censaga kan ma Zheruzalemu ca ki yon t̄n sanga ja ni, na wiga ka toro mbe k̄, ma yinzire ti tegesaga nuj̄ba le ma saga sogo kas̄n ni wa ca ki nandogom̄. Kona, mee tegesaga shyen wogo ki le, maga gb̄on tokobi ni, ma ca ki maga. Mee tegesaga taanri wogo ki jaraga tifelenge ki kan. Pa kona mi jate mi yaa na tokobi wi k̄ow wa wi wofogo ki ni, mbe taga pe na mbaa pe puro. ³ Eén f̄ ma yaa yinzire ta yaga jenri, mberi le wa ma derigb̄go ki jufa wi ni. ⁴ Ko punjo na, ma yaa jenri w̄ wa ki woro ti ni, mberi wa kas̄n mberi sogo. Kas̄n yaa ka yiri wa ki ni mbe Izirayeli* woolo pe ni fuun pe sogo.

⁵ «We F̄*; Yawe Yenj̄ele le, pa l̄i yo yeen f̄: ‹Zheruzalemu ca koyi yeen! M̄ila ki tege wa cengel̄e ke nandogom̄, ma tara sannda ti tege maga maga. ⁶ Eén f̄ ca woolo pè yiri ma je mala kak̄nndegengel̄e ke j̄go, ma tipege pye ma we cengel̄e sanngala ke na. P̄anla nj̄asegele ke j̄gc̄ ma we tara nda t̄i pe maga ti

woolo pe na, katugu ca woolo pè je na kak̄nndegengel̄e ke na, pee tanga na nj̄asegele ke na.»

⁷ «Ki kala na, we F̄, Yawe Yenj̄ele le, pa l̄i yo yeen f̄: ‹Yè j̄ḡow̄ pye ma we tara nda t̄i ye maga ti woolo pe na. Yee tanga na kak̄nndegengel̄e ke na, yee silan nj̄asegele ke yigi mbaa tanri ke na. Yee si ya yere mbe cengel̄e nj̄ele ke yen ma ye maga ke kak̄nndegengel̄e ke yigi mbaa tanri ke na. ⁸ Ki kala na, we F̄, Yawe Yenj̄ele le, pa l̄i yo yeen f̄: ‹Wele, mi yaa yiri ye k̄or̄go, yoro Zheruzalemu ca woolo wele. Mi yaa na kiti wi k̄on mboo jan ye na wa cengel̄e ke yeḡe s̄oḡow̄. ⁹ Ye katijangara ti ni fuun ti kala na, mi yaa kala la pye ye na, na mi fa pye ye na faa, na mi se kali cenle la pye ye na naa fyew. ¹⁰ Teele pe yaa kaa pe yeera piile pe wire kara ti kaa; piile pe yaa kaa pe teele pe wire kara ti kaa. Mi yaa ka kiti k̄on mboo jan ye na. Mbele pe yaa ka koro yinwege na, mi yaa ka pe gb̄on mbe pe jaraga, mbe kari dunruya wi k̄ee ki ni fuun ki na..»

¹¹ «Mi ja ye F̄, Yawe Yenj̄ele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun f̄: ‹Kì kaa pye yànla censaga kpoiyi* ki tege fyønḡ* ni ye katijangara to naa ye yarisunndo tijangara ti ni, mi fun mi yaa ye tønḡ mbe ye k̄. Mi se ye yinriwe ta, mi yaa yiri ye k̄or̄go, ye yuñgb̄oḡo se pye na na. ¹² Yambewe po naa fungo ki ni, ti yaa ka ca woolo pe walisaga

nunjgba woolo pe gbo wa ca nawa, juguye pe yaa ka walisaga shyen wogo ki woolo pe gbo tokobi ni wa ca ki kanjgara na; mi jate mi yaa ka walisaga taanri wogo ki woolo pe gbɔn mbe pe jaraga dunruya wi kɛe ki ni fuun ki na, mbe taga pe na mbaa pe puro tokobi ni.»

¹³ «Mi yaa na naŋbanwa pi yaga pi pi wogo pye, mi yaa na naŋbanwa ndorogo kala li pye ye na fɔ sa gbɔn wa li kɔsaga ki na. Mi yaa na kayanja ki wɔ ye ni. Pa kona ye yaa ki jen fɔ mi Yawe Yenjɛle, muwi mì para ye na, katugu mi se ya mbe ye mbasinmɛ pi kun na yee ni naa. ¹⁴ Cengèle njele ke yen ma ye maga konaa leele mbele fuun pe yaa kaa tooro wa Zheruzalemu ca ki tanla, pe yaa ki yan fɔ mìgi ca ḥga ki pye kataga, konaa ma ye pye tifagawa yaraga. ¹⁵ Na mi ka kanla kiti wi kɔn mboo jan ye na, na naŋbanwa po naa na kɔnrɔ tandorogo ki ni, mbe senŋbanra yo ye na naŋbanwa gbɔɔ ni, pa kona ye yaa pye tifagawa yaraga, naa tegɛle yaraga, naa yerewɛ konaa fyere yaraga cengèle njele fuun kɛ ye maga ke yegɛ na. Mi Yawe Yenjɛle, muwi mì yo ma.

¹⁶ «Mi yaa ka fungo wa ye na paa jɔgɔwɔ pye wangala yen, jaŋgo mbe ye tɔngɔ. Mi yaa kaga wa ye na mbe taga wa ye jɔlɔgɔ ki na. Mi yaa ka ti fungo ki ḥgban ye na, mbe yaakara ti kɔ ye yeri. ¹⁷ Mi yaa ka fungo wa ye na konaa mbe cɛnre yirige mbe wa ye na, ti ye piile pe gbo.

Yambewe naa legbogo yaa gbɔn ye na; mi yaa ti pe pan pe to ye na tokobi ni. Mi Yawe Yenjɛle, muwi mì yo ma.»

Yenjɛle li yen na yarisunndo suvenne pe jeregi

6 ¹ Yawe Yenjɛle lāa li senre ti ka na yeri, ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, ma yegɛ ki surugu ma wa wa Izirayeli* tara yanwira ti yeri, ma Yenjɛle li yɔn senre yo ma wa ti na. ³ Ma yaa ki yo mbe yo fɔ: «Yoro Izirayeli tara yanwira, ye We Fɔ*, Yawe Yenjɛle li senre ti logo.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle, pa lì yo yeen yoro yanwira tara woolo, naa mbele pe wa tinndiye pe ni fuun pe na, naa mbele pe wa yanwira ti sɔgɔwɔ pi ni konaa wa gbunlundere ti ni pe kan fɔ: «Ye wele, mi yaa tokobi yirige mbe wa ye na, mbe ye gbo; mi yaa ye sunzara nda wa tinndiye pe na ti tɔngɔ. ⁴ Mi yaa ti pe ye saara wɔsara* ti jɔgɔ, ye maa ye wusuna nuwɔ taan* wi sori saara wɔsara nda na, mi yaa ti peri tɔngɔ. Mi yaa ti ye gboolo pe toori wa ye yarisunndo ti yegɛ sɔgɔwɔ. ⁵ Mi yaa ka Izirayeli woolo pe gboolo pe jaanri wa pe yarisunndo ti yegɛ sɔgɔwɔ, mbe pe kajeere ti jaraga mbe pe saara wɔsara ti maga. ⁶ Ye yaa ka pye mbe cen laga ḥga fuun ni, ye cara ti yaa ka tɔngɔ mbe pye katara, ye sunzara nda wa tinndiye pe na, ti yaa ka jɔgɔ mbe koro waga; ki pyelɔmɔ pi na ma, pe yaa ka ye saara wɔsara ti jaanri mberi jɔgɔ,

mbe ye yarisunndo ti kaari, mberi kɔ mberi wɔ wa. Pe yaa ye wusuna nuwɔ taan sogoyaara ti yaari, mbe yaara nda fuun yè gbegele ti jɔgɔ.
⁷ Lelegere yaa ka to mbe ku wa ye sɔgɔwɔ, pa kona ye yaa ki jen mbe yo fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.

⁸ « Konaak i ni fuun, mi yaa ka leeple pele yaga jenri ye ni yinwege na; mi yaa ka pe shɔ tokobi wi kɛe mbe pe jaraga wa tara na cengèle sanŋgala ke sɔgɔwɔ.
⁹ Ki leeple mbele pè shɔ ma koro yinwege na, pe yaa ka pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni cengèle ŋgele sɔgɔwɔ, mbe pe ta wa ke sɔgɔwɔ, pe yaa nawa to na na. Pe jatere wi yaa ka pye ki na, fɔ naa pè kanŋga ma pye mbasinmbele na ni, ma punjo le na ni, ma pe yɛgɛ ki kan pe yarisunndo ti na, ko kì ti mì pe jatere wi kan wì piri pe na. Pa kona pe yaa lako pe yee na, pe kapere nda pè pye konaa pe katijangara nda fuun pè pye ti kala na.
¹⁰ Pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le, fɔ kapege ŋga mìla yo mi yaa pye pe na, fɔ mi sila ki senre ti yo wagafe. »

¹¹ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: « Yaa keyen gboɔn, yaa tɔɔrɔ ti suun tara ti na, yaa gbele ŋgbanga yaa yuun fɔ: Izirayeli woolo pe kapere tugbɔɔrɔ tijangara ti ni fuun ti kala na, tokobi naa fungo konaa yambewe pi ni, ti yaa ka pe tɔŋgo mbe pe wɔ wa.
¹² Mbele pe yen wa lege, yambewe pi yaa ka pe gbo. Mbele pe yen tɔɔn, tokobi wi yaa ka poro gbo. Pe ni, leeple

mbele pe yaa ka koro go na wa ca ki ni, poro mbele juguye pe yaa ka malingbɔɔnlɔ censaga kan mbe ca ki yɔn tɔn, fungo ki yaa ka poro gbo. Mi yaa kanla naŋgbanwa gbɔɔ kala li pye pe na, fɔ sa gbɔn wa pi kɔsaga ki na.
¹³ Na paga ka pe gboolo pe yan pe toori tara ti na wa pe yarisunndo ti sɔgɔwɔ, mbe gboolo pe yan pe pe saara wɔsara ti maga, mbe pe yan wa tinndiyi pe ni fuun pe go na, naa wa yanwira ti ni fuun ti go na, naa tigbɔrɔ nda ti yen wetipiire ni ti nɔgɔ, naa terebenti* tire nda were ni ti nɔgɔ konaa wa lara nda fuun pàa pye na wusuna nuwɔ taan wi woo saraga pe yarisunndo ti ni fuun ti yeri, pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.
¹⁴ Mi yaa kanla kɛe ki yirige pe na, mbe pe tara ti jɔgɔ mberi yaga waga. Leeple pe yen ma cen lara nda fuun ni, mi yaa ka ti ni fuun ti jɔgɔ, mbele le wa gbinri* wi na, wa yɔnlɔparawa kalige kɛe yeri fɔ sa gbɔn wa Dibila ca ki na, wa yɔnlɔparawa kameŋgɛ kɛe yeri. Pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le. »

Yawe Yenjelé làa Izirayeli tara ti kɔsanga wogo ki yo

7 ¹ Yawe Yenjelé làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ² Mboro wo na, senwee pyɔ, mi ŋa ye Fɔ*, Yawe Yenjelé le, pa mì yo yeen Izirayeli* tara woolo pe wogo na fɔ: « Izirayeli tara ti kɔsanga wì gbɔn, kɔsanga wì gbɔn tara ti kɛe tijere ki ni fuun ki na.
³ Koni

ye wogo ki kɔsanga wì gbɔn; mi yaa na nangbanwa kala li wa ye na. Mi yaa kiti kɔn ye na mbe yala ye tangalɔmɔ pi ni, mbe ye katijangara nda fuun yè pye ti go kala li taga ye na.⁴ Mi se ka ye wele ye yungbɔgɔrɔ mbe pye na na, mi se ka ye yinriwε ta; katugu mi yaa ye tangalɔmɔ pi fɔgɔ tɔn ye na konaa ye katijangara ti ni, to nda ye koro na piin wa ye yee sɔgɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjεle le.»

⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenjεle lì yo yεen fɔ: «Jɔlɔgɔ, jɔlɔgɔ yen na paan, njga lere faga cɛnle yan! ⁶Kɔsanga wi yen na paan! Ee, kɔsanga wi yen na paan! Jɔlɔgɔ ki yen na paan ye mege ni; ki wele kila paan. ⁷Yoro mbele ye yen ma cɛn wa tara ti ni, ye tɔngɔsanga wì gbɔn. Wagati wì gbɔn, kiti kɔnwagati wì yɔngɔ. Jatere piriwen tinme pi yen wa yanwira ti na, yɔgɔrimo tinme ma pi yen wa. ⁸Koni, mi yaa na naɔgbanwa gbɔɔ kala li wa ye na, mbanla naɔgbanwa ndorogo kala li pye ye na fɔ sa gbɔn wa li kɔsaga ki na. Mi yaa kiti kɔn ye na mbe yala ye kongolo ke ni, mbe ye katijangara ti go kala li taga ye na. ⁹Mi se ka ye wele ye yungbɔgɔrɔ mbanla ta, mi se ka ye yinriwε ta; katugu mi yaa ye tangalɔmɔ pi fɔgɔ tɔn ye na konaa ye katijangara ti ni, to nda ye koro na piin wa ye yee sɔgɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjεle le, na li yen na ye gbɔɔn.

¹⁰ «Kiti kɔnpilige ki wele! Ki njga ki yen na paan! Jɔgɔwɔ pi yen na paan. Lewelewe kapyere ti yen na lege na kee yεgε, yee gbɔgɔwɔ pi yen na gbogo na kee yεgε. ¹¹Lewelewe kapyere tì kanjga ma pye paa kanjgaga yen, njga pè yirige mbaa kapege piin ki ni. Lere wo wa kpe se ka koro wa pe ni, pe yarijende ta kpe se ka koro, pe legewε po naa pi ni fuun, wa se ka koro, pe gbɔgɔwɔ pa se ka koro. ¹²Wagati wì gbɔn, kiti kɔnpilige kì yɔngɔ. Kii daga lɔfɔ wila yɔgɔri, kii daga perefɔ wi pye yesanga ni; katugu na naɔgbanwa gbɔɔ pi yaa yiri leeple pe ni fuun pe kɔrɔgɔ. ¹³Perefɔ wi se ka ya mboo yariperege ki ta naa, ali na wiga koro go na o; katugu yariyanga njga ki yen naga nari fɔ ki janwa ja wi ni fuun wi yaa ka tɔngɔ, ki kala li se koro mbapyewe. Pe ni fuun nuŋgbɑ nunjba pe kambasinjε ki kala na, lere kpe se ka ya mboo yee shɔ. ¹⁴Pe yaa ka mbanлага ki win mbe kala pyew li gbegele, eεn fɔ lere kpe se ka ta mbe kari wa malaga ki na, katugu na naɔgbanwa pi yaa yiri janwa wi ni fuun wi kɔrɔgɔ.»

Yenjεle li yaa Izirayeli woolo pe kapere ti fɔgɔ tɔn pe na

¹⁵ «Tokobi wi yaa kaa jɔgɔwɔ piin wa ca ki punjo na, yambewe po naa fungo ki ni, ti yaa ka pye wa ca nawa pi ni. Lere ja ka pye wa wasege ki ni, tokobi wi yaa wo gbo; lere ja ka pye wa ca nawa, fungo konaa yambewe pi ni,

ti yaa wo gbo. ¹⁶ Leele mbele ka ka koro go na, poro yaa fe mbe kari wa yanwira ti na, paa yanwira gbunlunderé keteñgele yen; pe ni fuun pe yaa kaa jeeñ pe yeeña kajogoró ti kala na.

¹⁷ Pe ni fuun pe keyen yi yaa ka fanla pe na, pe kanjguuro ti yaa kaa seri pe na.

¹⁸ Pe yaa ka jatere piriwen yariporó le pe yee na, sunndo kongó yaa ka pe yigi. Fere yaa ka pye pe yere ti na, pe yaa ka pe ni fuun pe yinre ti kulu pe na jatere piriwen pi na.

¹⁹ Pe yaa ka pe warifuwe wi wa wa ca nawa kongolo ke ni, pe te wi yaa ka pye pe yeri paa fyóngó yaraga yen.

Pe warifuwe nakoma pe te wi se ka ya mbe pe shó Yawe Yenjelé li nañgbanwa pilige ki na.

Pe se ka yaraga ka ta mbe ka mbe pe fungo ki kó, nakoma mbe ka mbe tin; katugu ko yarijende to tila pye pe punjuwó pi go ye, ma ti a pè kapege pye.

²⁰ Pe fereyaara tiyóñró tila pye pe yee gbaçgwó pi go;

a pè si ta le ma yarisunndo yanlere gbegele ti ni, nda tì tijanga ma tisaw.

Ki kala na, mi ña Yenjelé, mi yaa ti kanjga mberi tege fyóngó yaara pe kan.

²¹ Mi yaa ti nambanmbala pele mbe pan pe pe këe yaara ti shó pe yeri, mbe ti lepeeple pele mbe ki yaara ti koli mbe kari ti ni, mberi tege fyóngó ni.

²² Mi yaa ka puñgo le pe ni, pe yaa kanla körögó[†] ki tege fyóngó ni.

Benjanri pyefenne pele yaa ka pan mbe ye wa ki ni, mbege tege fyóngó ni.

²³ «Ye yóngowá gbegele[†], katugu tara tì yin legbogo kití kagala ke ni, a ca kí yin lewéléwe kapyere ti ni.

²⁴ Mi yaa ti cengelé ñgele kë pe ke ni fuun na, ke pan, mbe pan mbe pe yinre ti shó pe yeri mberi ta.

Mi yaa ka pe fanjga fenne pe yee gbaçgwó pi kó, mbe pe yarisunndo gbaçgósara ti tege fyóngó ni.

²⁵ Jatere piriwen yaa ka pan pe yeri,

[†]7.22: Körögó: Ki körögó ñga ki senre tì yo ki mbe ya pye Izirayeli woolo poro, nakoma Zheruzalemú ca ko, nakosima sherigo gbogó ko.

[†]7.23: Ye yóngowá gbegele: Ko senre to yen naga nari fo pe yaa ka Izirayeli tara woolo pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni tara ta yegé ni; katugu faa kila pye, pe ma malaga kasopiile pe po yóngowá ni.

pe yaa kaa yeyinjge lagajaa, eeñ
fɔ pe se sigi ta.

²⁶ Jɔlɔgɔ ka yaa kaa tari jɔlɔgɔ
ka na,

sənpere ta yaa kaa nuru mbaa
tari sənpere ta na.

Pe yaa kaa Yenjelé yɔn sənre
yofenne* pe yenri mbe
yo paa yariyanra yaan pe
kan,

saraga wɔfɔ* wi se kaa lasiri*
sənre ti nari leeple pe na
naa,

yərewə sənre se kaa taa leleele*
pe yeri naa.

²⁷ Wunlunaña wi jatere wi yaa
kaa piri wi na,
wunluwɔ pyɔ wi sunndo wi yaa
kaa kɔɔn wi na;
tara woolo pe keyen yi yaa kaa
seri pe na fyere ti kala na.
Mi yaa ka pe sara mbe yala pe
tangalɔmɔ pi ni;
mi yaa ka kiti kɔn pe na mbe
yala pe kapyegele ke ni.
Pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi
mi yen Yawe Yenjelé le.»

Izirayeli woolo pàa pye na yarisunndo gbogo wa shérigo gbɔgɔ ki ni

8 ¹ Izirayeli woolo pe yigingɔlɔ
malaga kasopiile, ki yelé
kɔgɔlɔni wolo li yenje kɔgɔlɔni
wogo, ki pilige kangurugo wogo ki
na, mi Ezekiyeli mìla pye ma cèn
wa na go; Zhuda tara leleele* pàa
pye ma cèn le na tanla. A we Fɔ*,

Yawe Yenjelé li fanjga kì si ye
na ni le teere. ² A mì si wele mèe
cènlɔmɔ pa yan, pìla pye ma yiri
sənwee pyɔ cènlɔmɔ kɔrɔgɔ. Mbege
le wa ki sənne li na mbe tigi, kìla
pye paa kasɔn yen. Mbege le le ki
sənne li na mbe kari go këe yeri,
kìla pye na yengelé paa yegé ñga
na pe ma kaa tuguyenre wɔlɔgɔ,
ti maa yengelé[†]. ³ A ki sənwee
cènlɔmɔ pì suu këe ki sanga mala
yigi wa na yinzire ti na. Kona,
wa ki yariyangá ñga Yenjelé làa
naga na na ki ni, a Yenjelé li
yinne lì silan yirige mala yerege
tara to naa naayeri wi sɔgɔwɔ pi
ni, mèe na le ma kari na ni wa
Zheruzalemu ca. Shérigo gbɔgɔ ki
yeyɔngó ñga kila pye wa nawa këe
ki na, ma yegé wa wa yɔnlɔparawa
kamènjé këe yeri, a lì si kari na ni
wa ki yeyɔngó ki na. Yarisunjø
yanlege ñga kila pye na kayaŋga
nii Yenjelé li ni, pa pàa ki tege wa
ki laga ki na. ⁴ Wele, a Izirayeli*
woolo Yenjelé lì sili gbɔgɔwɔ
yanwa pi naga na na wa ki laga ki
na, paa yegé ñga na mìla keli ma
yariyangá ki yan wa gbunlundegé
ki ni we[†].

⁵ A Yenjelé lì silan pye fɔ:
«Sənwee pyɔ, ma yegé ki yirige ma
wele wa yɔnlɔparawa kamènjé këe
yeri.» A mì silan yegé ki yirige
ma wele wa yɔnlɔparawa kamènjé
këe yeri. Wele, a mì si yarisunjø
yanlege ñga kila pye na kayaŋga
nii Yenjelé li ni ki yan; kila pye

[†]8.2: Eze 1.27.

[†]8.4: Eze 1.28.

wa saraga wɔ̃saga* ki yɔ̃nlɔ̃parawa kamenjɛ̃gɛ kɛ̃s yeyɔ̃ngɔ̃ ki na.

⁶ A lì silan pye naa fɔ̃: «Senwee pyɔ̃, ḥ̄ga pe yen na piin, maga yan ke? Katijangara tugbɔ̃ɔ̃rɔ̃ nda Izirayeli woolo paa piin, jango mbanla laga lali na censaga kpoyi* ki ni, mari yan ke? Een fɔ̃, ma yaa katugbɔ̃ɔ̃rɔ̃ tijangara ta yegɛ yan naa.»

⁷ Kona, a lì si kari na ni wa shérigo gbɔ̃gɔ̃ longo ki yeyɔ̃ngɔ̃ ki na. Wele, a mì si wege yan wa ca ki mbogo ki na. ⁸ A lì silan pye fɔ̃: «Senwee pyɔ̃, mbogo ki tugu maga furu!» A mì si mbogo ki tugu maga furu, ma torosaga wɔ̃ wa ki ni. ⁹ A lì silan pye naa fɔ̃: «Ye ma kapere tijangara nda paa piin laga ti wele!» ¹⁰ Kona, a mì si ye wa ma wele. Wele, a mì si yaara nda ti maa fulolo lara na konaa yanyaara nda ti yen fyɔ̃ngɔ̃* ni ti cenlɛ pyew ti yanlere ta yan, peri kerikeri wa mbogo ki na maga maga; Izirayeli woolo pe yarisunndo yanlere ti ni fuun tila pye ma kerikeri wa mbogo ki na. ¹¹ Izirayeli tara leleelɛ nafa taanri ma yiri ke la pye ma yere wa ki yarisunndo yanlere ti yegɛ sɔ̃gɔ̃wɔ̃, Shafan pinambyo Yaazaniya wila pye wa pe ni. Pe ni fuun nujba nujba pàa pye pe wusuna nuwɔ̃ taan* sogoyaara ti ni pe kɛ̃s, a wusuna nuwɔ̃ taan wirige gbɔ̃gɔ̃ yen na yinrigi wa ki ni na kee wa naayeri. ¹² A lì

silan pye fɔ̃: «Senwee pyɔ̃, Izirayeli tara leleelɛ pe yen na kapyere nda piin wa larawa, wa pe yarisunndo gbɔ̃gɔ̃yinre ti ni, maa ti yaan ke? Pe yen na yuun fɔ̃: «Yawe Yenjɛ̃le li woro na we yaan, lì je we tara ti na!»

¹³ Kona, a lì sho fɔ̃: «Ma yaa katijangara tugbɔ̃ɔ̃rɔ̃ ta yegɛ yan paa piin naa.» ¹⁴ Kona, a lì silan le

ma kari na ni wa Yawe Yenjɛ̃le li shérigo gbɔ̃gɔ̃ yeyɔ̃ngɔ̃ ki na, ma wa yɔ̃nlɔ̃parawa kamenjɛ̃gɛ kɛ̃s yeri. A mì si jɛ̃ele pele yan, pe yen ma cen na yarisunŋgo Tamuzi[†] ki kunwɔ̃ pi gbele. ¹⁵ A lì silan pye fɔ̃: «Senwee pyɔ̃, maga wogo ḥ̄ga ki yan ke? Ma yaa katijangara ta yegɛ yan, nda tì we ki woro nda ti na.» ¹⁶ Kona, a lì si kari na ni wa Yawe Yenjɛ̃le li shérigo gbɔ̃gɔ̃ longo nawa pi ni. A mì si saa nambala nafa ma yiri kan̄guuro si yan wa shérigo gbɔ̃gɔ̃ yeyɔ̃ngɔ̃ ki na, wa ndɔ̃gɔ̃rɔ̃ to naa saraga wɔ̃saga* ti sɔ̃gɔ̃wɔ̃ pi ni. Pàa yere ma punjo le Yawe Yenjɛ̃le li shérigo gbɔ̃gɔ̃ ki ni, ma yegɛ wa yɔ̃nlɔ̃ yirisaga kɛ̃s yeri, na kan̄guuro kanni na yɔ̃nlɔ̃ ki gbogo. ¹⁷ A lì silan pye naa fɔ̃: «Senwee pyɔ̃, maga yan ke? Zhuda tara woolo pe yen na katijangara nda piin laga ki laga ḥ̄ga ki ni, to si pe bɔ̃ bere? Koni pe yen na tara ti yinni lewelewe kapyere ti ni, ma koro nala nawa pi ḥ̄gbanni. Wele, pe yen na tige njege ka fulo pe

[†]8.14: Tamuzi wila pye Babilɔ̃ni tara fenne poro yarisunŋgo. Pàa pye naga kunwɔ̃ pi piin yele pyew.

numala li tanla[†]. ¹⁸Ki kala na, mi fun mi yaa pye naŋbanwa gbɔɔ ni pe ni. Mi se ka pe wele pe yunjbɔgɔrɔ mbe pye na na, mi se si ka pe yinriwe ta. Pe yaa kaa gbele ŋgbanga wa na nungbolo mbe yo mbe pe saga, eен fɔ mi se ka logo pe yeri.»

Yenjelé li yaa jɔłgɔ wa Zheruzalemu ca ki na

9 ¹Ko puŋgo na, a We Fɔ* wì si para ŋgbanga ma yo fɔ: «Yaa paan, yoro mbele kì kan ye yeri ye jɔłgɔ wa ca ki na we! Ye ni fuun nuŋgbा nuŋgbा yaa paan ye malingbɔnyaraga ŋga ki maa jɔgɔwɔ piin ki ni.»

²Kona, sherigo gbɔgɔ* ki yeyɔngɔ ŋga ki yen gona kee yeri, wa yɔnlɔparawa kamɛŋge kee ki yeri, a mì si nambala kɔgɔlɔni yan, pè yiri wa na paan, pe ni fuun nuŋgbा nuŋgbा naa pe malingbɔnyaraga, ŋga ki maa jɔgɔwɔ piin ki ni. Wa pe sɔgɔwɔ, naŋja nuŋgbा la pye wa, len* jese yaripɔrɔ ni wi na, sewɛ yɔnlɔgɔyaara la pye ma yanŋga wa wi kurusijara wi na, wa wi sennɛ. A pè si ye ma yere le tuguyenre saraga wɔsaga* ki tanla.

³Kona, Izirayeli* woolo Yenjelé li gbɔgɔwɔ yanwa mba pìla pye wa sherubɛnye pe go na, pì si yiri le ki laga ki na, mɛɛ kari wa sherigo gbɔgɔ ki yeyɔngɔ shɔn wi na. Naŋja ŋa wìla len jese yaripɔrɔ ti le, sewɛ yɔnlɔgɔyaara ti ni wa wi kurusijara

wi na, a we Fɔ wì si wo yeri, ⁴maa pye fɔ: «Ye wa ca ki ni, ma Zheruzalemu ca ki yanri ma toro. Leele mbele fuun pe yen wa yesanga ni, na jeen katijangara nda fuun ti yen na piin wa ti kala na, ma tegere tege pe walere ti na.»

⁵Ko puŋgo na, a wì sigi yo leeple sanmbala pe kan na yegɛ na fɔ: «Ye taga ki naŋja ŋa wi puŋgo na, ye ye wa ca nawa, yaa leeple pe kuun; yaga kaa leeple pe wele mbaa pe yinriwe taa, yaga ka ti pe yunjbɔgɔrɔ mbe pye ye na. ⁶Ye leleŋgbaaa, naa lefɔnmbɔlɔ, naa sumborombiile, naa piile konaa jeele pe gbo ye pe kɔ pew. Eен fɔ tegere ti yaa ka pye mbele fuun walere na, yaga ka jiri poro na. Yege le le na censaga kpoyi* woolo poro na.» Kì pye ma, leleɛle* mbele pàa pye le sherigo gbɔgɔ ki yegɛ na, a pè sigi le le poro na.

⁷A wì si pe pye naa fɔ: «Ye sa sherigo gbɔgɔ ki tegɛ fyɔngɔ* ni, ye ki longo nawa pi yin gboolo pe ni.» A pè si yiri ma saa na leeple pe kuun wa ca nawa. ⁸Maga ta pàa pye na leeple pe kuun, mìla pye na ye. A mì si to mala yegɛ ki jiile wa tara ma yo fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yenjelé, naga yen ma, ma yaa ma naŋbanwa kala li wa Zheruzalemu ca ki na mbe Izirayeli woolo mbele fuun pè koro go na pe tɔngɔ wi le?» ⁹A Lì silan yɔn sogo, ma yo fɔ: «Izirayeli tara woolo naa Zhuda tara woolo pe kambasinŋe

[†]8.17: Pe yen na tige njego ka fulo pe numala li tanla: Ki kapyege ki mbe ya pye mbatagambala pele yarisunndo kalege, ŋga Yenjelé làa je ki na.

kì gbögö fɔ ma saa toro ki da wi na. Legbogo ko ki yen na piin wa tara ti ni lagapyew; kambasinnde to ti yen ma ca ki yin, katugu leele pe yen na yuun fɔ: «Yawe Yenjèle lì je tara ti na, li woro na we yaan.»¹⁰ Ki kala na, mi fun mi se ka pe wele pe yunjgbögörɔ mbe pye na na; mi se ka pe yinriwe ta. Mi yaa ti pe pe kapere ti go kala li le.¹¹ Ki sanga wi ni, naaja ḥa len jese yaripɔrɔ tila pye wi na konaa sewe yɔnlɔgɔyaara ti ni wa wi kurusijara wi na, a wì si pan maga yo Yenjèle li kan fɔ: «Tunjgo ḥga mà yo na kan, mìgi pye.» »

Yenjèle làa li yee naga naa Ezekiyeli wi na

10¹ Kona, a mì si wele, mèè ki yan fɔ fowaga kiiri ḥga kila pye wa sherubenyé* pe go na, yaraga kà la pye wa paa safiri* sinndelege sɔnɔgbanga wogo yen. Ki cenlɔmɔ pila pye paa wunluwɔ jɔngɔ† yen.² A Yawe Yenjèle lì si naaja ḥa len* jese yaripɔrɔ tila pye wi na wi pye fɔ: «Wotoro ḥgeere nda ti yen wa sherubenyé pe nɔgɔ, sa ye wa ti sɔgɔwɔ. Kasɔn naanganra nda wa sherubenyé pe sɔgɔwɔ, ma ta wɔ ma kεe ki ni maga yin, ma sari wo ca ki na.»

A mì si naaja wi yan wila kee.³ Naa naaja wìla kaa na kee wa ti sɔgɔwɔ, kìla yala sherubenyé pe yen wa shérigo gbögö* ki yɔnlɔparawa kalige kεe ki yeri. A kambaaga wirige wogo kà si pan

ma shérigo gbögö longo nawa pi tɔn lagapyew.⁴ Kona, a Yawe Yenjèle li gbögɔwɔ pì si yiri wa sherubenyé pe go na, ma saa cen wa shérigo gbögö ki yeyɔngɔ shɔn wi na. A kambaaga kì si pan ma shérigo gbögö ki yin, ma si yala, Yawe Yenjèle li gbögɔwɔ yanwa po la pan ma shérigo gbögö longo nawa po yin lagapyew.⁵ Sherubenyé pe kanwira tinme pila pye na gbɔɔn fɔ wa shérigo gbögö ki longo ḥga wa funwa kεe yeri ki ni. Ki tinme pila pye paa Yenjèle na yawa pi ni fuun fɔ li magala li yen, na li kaa para we.⁶ Naaja ḥa len jese yaripɔrɔ tila pye wi na, naa Yawe Yenjèle làa wi pye ma yo wi kari wi sa kasɔn naanganra ta wɔ wa ḥgeere ti sɔgɔwɔ, wa sherubenyé pe nɔgɔ, a wì si kari ma saa yere wa wotoro ḥgeere ti tanla.⁷ A sheruben nunjba suu kεe ki sanga sherubenyé sanmbala pe sɔgɔwɔ, ma wa wa kasɔn ki yeri, wa pe sɔgɔwɔ, mèè kasɔn naanganra ta wɔ mari le naaja ḥa len jese yaripɔrɔ tila pye wi na wi kεe. A naaja wì siri shɔ ma yiri ti ni.

⁸ Senwee keyen cenlɔmɔ la pye sherubenyé pe na wa pe kanwira ti nɔgɔ.⁹ A mì si wele, mèè wotoro ḥgeere tijere yan yeresaga sherubenyé pe tanla. ḥgeere nunjba nunjba la pye sherubenyé pe ni fuun nunjba nunjba pe tanla. Ki wotoro ḥgeere tila pye na yengèle paa kirizoliti* sinndelege

†10.1: Eze 1.26; Naga 4.2.

†10.2: Naga 8.5.

sɔnɔngbanga wogo yen. ¹⁰ Ƞgeere ti ni fuun tijere ti cenlɔmɔ pila pye nunjba. Tila pye ndee pè ȏgerege ka le ka nawa. ¹¹ Na ti kaa kee, ti ma ya na kee kee tijere ki ni fuun ki na, een fo tila wa mbe kanjga. Sherubenyé pe ka yegé kan laga ȏga na, pa ȏgeere ti maa kee wa ki kee ki na; ti kaa kee, tila wa mbe kanjga. ¹² Yenmbigile la pye sherubenyé pe wire ti na lagapyew mari maga: Pe pɔgɔlɔ, naa pe keyen, naa pe kanwira konaa wotoro ȏgeere ti na yere, pe ni fuun tijere pe ȏgeere ti na. ¹³ A mì sigi logo ma yo pàa pye na ki ȏgeere ti yinri «Tifelinjolo.» ¹⁴ Yere tijere tijere tila pye sherubenyé pe ni fuun nunjba nunjba pe na. Yegé kongbanga ko la pye sheruben yegé, yegé shyen wogo ko la pye senwee pyɔ yegé, yegé taanri wogo ko la pye jara yegé, yegé tijere wogo ko la pye yɔn yegé[†]. ¹⁵ A sherubenyé pè si yiri ma kari naayeri; yaara yenwere nda mìla yan wa Kebari gbaan wi yɔn na, to nunjba to lari. ¹⁶ Na sherubenyé pe kaa kee, ȏgeere ti ma pinle na kee pe ni ja; na pe ka pe kanwira ti jaraga mbe yiri tara ti na, ȏgeere tila laga pe na. ¹⁷ Na pe ka yere, ȏgeere ti ma yere; na pe ka yiri tara ti na mbe kari naayeri, ȏgeere ti ma pinle ma yiri pe ni; katugu yaara yenwere ti yinne làa pye ȏgeere ti ni.

¹⁸ Kona, a Yawe Yenjelé li gbɔgɔwɔ yanwa pì si yiri wa

sherigo gbɔgɔ ki yeyɔngɔ shɔn wi na ma saa cen wa sherubenyé pe go na. ¹⁹ A sherubenyé pè si pe kanwira ti jaraga, ma yiri tara ti na na kee na yegé na, a ȏgeere tì si pinle pe ni ma kari. A pè si saa yere wa Yawe Yenjelé li sherigo gbɔgɔ yeyɔngɔ ki na, ma wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri. Izirayeli woolo Yenjelé li gbɔgɔwɔ yanwa pila pye pe na, wa pe go na. ²⁰ Yaara yenwere nda mìla yan wa Izirayeli woolo Yenjelé li nɔgɔna, wa Kebari gbaan wi yɔn na, to lari. Kona, a mì sigi jen ma yo fo sherubenyé la wele. ²¹ Yere tijere tijere la pye pe ni fuun nunjba nunjba pe na konaa kanwira tijere tijere ni. Senwee pyɔ keyen yanleèle la pye wa pe kanwira ti nɔgo. ²² Pe yere tila yiri yaara yenwere nda mìla yan wa Kebari gbaan wi yɔn na ti woro ti kɔrɔgɔ. Pe ni fuun pe yegé cenwe pila pye ja. Poro jate poro la wele. Sherubenyé pe ni fuun nunjba nunjba pàa sin perew na kee wa pe yee yegé.

Yenjelé li yaa kití kɔn Zheruzalemu ca ki na

11 ¹ Kona, a Yawe Yenjelé li yinne lì silan le ma kari na ni wa li sherigo gbɔgɔ* yeyɔngɔ ȏga wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri ki na, ȏga ki yen ma yegé wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri. A mì si nambala nafa ma yiri kangurugo yan wa yeyɔngɔ ki na. A mì si tara teele pele yan

[†]10.14: Eze 1.10; Naga 4.7.

wa pe sɔgɔwɔ, poro la wεlε Azuri pinambyɔ Yaazaniya konaa Benaya pinambyɔ Pelatiya.

² A Yawe Yenjεle lì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, ki nambala mbele pe yen na tipege sɔnri konaa na yerewε tipee kaan leeple pe yeri laga ki ca ɔnga ki ni. ³ Pe yen na yuun fɔ: «Yinre kansanga wo ma ɔja; ki ca ɔnga ki yen paa negedaga yen, woro wo na, we yen paa kara yen wa ki nawa.»

⁴ Ki kala na, mboro ɔja senwee pyɔ, Yenjεle li yɔn senre ti yo ma wa pe na, Yenjεle li yɔn senre ti yo!»

⁵ Kona, a Yawe Yenjεle li yinne lì si tigi na na, mεε na pye ma yo mbege yo fɔ: «Pa Yawe Yenjεle lì yo yeeen fɔ: «Yoro Izirayeli* woolo, senre nda ye yen na yuun, mìri jen.

⁶ Yè lelegere gbo laga ki ca ɔnga ki ni, ye ca nawa kongolo ke yen ma yin gboolo pe ni. ⁷ Ki kala na, pa we Fɔ*, Yawe Yenjεle lì yo yeeen fɔ: «Leele mbele yè gbo wa ca nawa, poro pe yen paa kara yen, a ca ko pye paa negedaga yen. Eεn fɔ yoro wo na, mi yaa ka ye purɔ mbe ye yirige wa ki ni. ⁸ Ye yen na fyε tokobi ɔja yεgε, mi yaa ti ki tokobi wi pan ye kɔrɔgo. We Fɔ, Yawe Yenjεle lo lì yo ma. ⁹ Mi yaa ka ye purɔ mbe ye yirige laga ki ca ɔnga ki ni, mbe ye le tara ta yεgε woolo kεε; mi yaa kanla kiti wi kɔn mboo jan ye na. ¹⁰ Mi yaa ka kiti kɔn mboo jan ye na laga Izirayeli tara nawa, mbe ti pe ye gbo tokobi ni. Na ki ka pye ma, pa ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen, ye Fɔ, Yawe Yenjεle le. ¹¹ Ki ca ɔnga ki se ka pye ye yeri paa

negedaga yen naa, yoro fun ye se ka pye paa kara yen wa ki nawa naa. Mi yaa ka kiti wi kɔn mboo jan ye na laga Izirayeli tara ti nawa. ¹² Pa kona, ye yaa ki jen mbe yo fɔ muwi mi yen Yawe Yenjεle le. Yee tanga na kondεgεngεle ke na, yee si tanga mbe yala na kakɔnndεgεngεle ke ni. Eεn fɔ cengεle ɔngele ke yen ma ye maga, yàa tanga ma yala koro kalegεle koro ni.» »

¹³ Kona, maga ta mìla pye na Yenjεle li yɔn senre ti yuun, a Benaya pinambyɔ Pelatiya wì si ku. A mì si to mala yεgε ki jiile wa tara, ma para ɔngbangma yo fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yenjεle, naga yen ma, ma yaa Izirayeli woolo jenri mbele pε koro go na pe tɔngɔ wi le?»

Yenjεle làa ka li woolo pe gbogolo naa wa pe tara

¹⁴ Yawe Yenjεle làa li senre ti kan na yeri ma yo fɔ: ¹⁵ «Senwee pyɔ, leeple mbele pe yen ma sefennε, ma yεera sefennε, naa ma go woolo, konaa ma pye Izirayeli woolo pe ni fuun, Zheruzalem̄ ca woolo pe yen naga wogo ɔnga ki yuun pe kan fɔ: «Ye ye yee laga lali Yawe Yenjεle li ni, katugu woro wεlε ki tara nda ti kan we yeri ti pye we woro.»

¹⁶ Ki kala na, maga yo pe kan fɔ, pa Yawe Yenjεle lì yo yeeen fɔ: «Ali na kaa pye mì ye purɔ ma kari ye ni fɔ lege, wa cengεle sanɔgala ke sɔgɔwɔ, ma ye jaraga wa tara sannda ti ni, konaa ki ni fuun, yè kari tara nda ni, mi yaa pye wa ye ni, jaŋgo yaa na gbogo wa, fɔ mbe

sa gbɔn wagati wa ni.¹⁷ Ki kala na, maga yo pe kan fɔ we Fɔ, Yawe Yenjèle le, pa lì yo yeen fɔ: «Mi yaa ka ye gbogolo mbe yiri wa cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ; mìla ye jaraga ma kari ye ni tara nda ni, mi yaa ka ye yirige mbe ye wɔ wa ti ni, mbe pan mbe Izirayeli tara ti kan ye yeri, ti pye ye woro naa.»

¹⁸ «Kona, na paga ka sɔngɔrɔ mbe pan wa ti ni, pe yaa yarisunndo tijangara ti ni fuun to naa katijangara ti ni fuun ti wɔ wa tara ti ni. ¹⁹ Mi yaa pe nawa jatere wi pye nunjba, mbe yinne fɔnnɔ le pe ni. Kotonjgbanga ḥga ki yen pe ni paa sinndelge yen, mi yaa ko wo wa, mbe jatere tiyɔɔn le pe ni. ²⁰ Ki ka pye ma, pe yaa la tanri na kondégeŋgèle ke na, mbaa na kakɔnndegeŋgèle ke piin. Pa kona, mi yaa pe pye na woolo, mi yaa pye pe Yenjèle. ²¹ Eén fɔ mbele pe jatere wi yen na tile na kee yarisunndo tijangara to naa katijangara ti yeri, mi yaa ti pe pe tangalɔmɔ pi go kala li le. We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.»

Yenjèle li gbɔgɔwɔ yanwa pì kari ma laga Zheruzalem̄u ca ki na

²² Kona, a sherubenyè pè si pe kanwira ti jaraga ma yiri; wotoro ḥgeere tìla pinlɛ pe ni. Izirayeli woolo Yenjèle li gbɔgɔwɔ yanwa pila pye na yengèle pe go na.

²³ Yawe Yenjèle li gbɔgɔwɔ yanwa pì si yiri wa ca ki nandogomɔ, ma saa cén yanwiga ka na, wa

Zheruzalem̄u ca ki yɔnlɔ yirisaga kée yeri. ²⁴ Kona, a Yenjèle li yinne lì silan le ma kari na ni wa Kalide tara, wa Izirayeli woolo mbele pàa yigi malaga kasopiile pe tanla. Yenjèle li yinne lo lìa ki yaara ti naga na na yariyanra ni. Kona, a ki yariyanra tì si kɔ ma wɔ wa. ²⁵ Kì pye ma, kagala ḥgele fuun Yawe Yenjèle lìa naga na na, mbele pàa yigi malaga kasopiile, a mì si ke ni fuun ke yegé yo pe kan.

Ezekiyeli wìla kacèn wa pye mbege naga fɔ pe yaa ka Izirayeli woolo pe yigi malaga kasopiile

12 ¹ Yawe Yenjèle lìa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, ma yen ma cén leelee mbele pè yiri ma je poro pele sɔgɔwɔ. Yengèle yen pe na mbaa yaan, eén fɔ pe woro na yaraga ka yaan; nunjgbogolo yen pe na mbaa nuru, eén fɔ pe woro na yaraga ka kpe nuru; katugu pe yen leelee mbele pè yiri ma je[†]. ³ Ki kala na, mborø wo na, senwee pyɔ, ma tuguro ti sogolo, paa pe ma kaa lere yigi malaga kasopyɔ na kee wi ni tara ta yegé ni. Ma yiri wa ma censaga yɔnlɔ na pe yegé na, maa kee paa pe ma kaa lere yigi malaga kasopyɔ ma kari wi ni tara ta yegé ni. Kana pa pe yaa ki yan, mbege jen mbe yo pe yen leelee mbele pè yiri ma je. ⁴ Mɔo tuguro ti yirige yɔnlɔ funjgbanga na pe yegé na, paa lere ḥja pè yigi malaga kasopyɔ wa tuguro yen. Mborø wo na, ma yaa

[†]12.2: Eza 6.9-10; Zhere 5.21; Maki 8.18.

yiri yɔnlɔkɔgɔ pe yegɛ na mbaa kee, paa yegɛ ŋga na leeple mbele pè yigi malaga kasopiile pe ma yiri na kee.
⁵ Ma ca ki mbogo ki furu pe yegɛ na, mɔɔ tuguro ti yirige wa ki wege ki ni.
⁶ Mɔɔ tuguro ti le wa ma pajogo ki na pe yegɛ na. Lawɔrɔ sanga ni, ma yiri ti ni maa kee. Mɔɔ yegɛ ki tɔn, jango maga ka tara ti yan ma karisaga. Mi yen nɔɔ kappyege ki piin paa kacen yen, mbe yerewɛ kan Izirayeli* woolo pe yeri.»

⁷ Kì pye ma, a mì sigi pye paa yegɛ ŋga na Yawe Yenjɛle lāa ki yo na kan we. Mila na tuguro ti yirige yɔnlɔfugo ki na paa malaga kasopyɔ tuguro yen. Yɔnlɔkɔgɔ ki ni, a mì si ca ki mbogo ki furu na kɛe ki ni, mee tuguro ti yirige lawɔrɔ ti ni, mari taga na pajogo ki na pe yegɛ sɔgɔwɔ.
⁸ Ki goto pinliwɛ pi ni, a Yawe Yenjɛle lì si para na ni naa, ma yo fɔ:
⁹ «Senwee pyɔ, naga yen ma, Izirayeli woolo wele, ki leeple mbele pè yiri ma je, pe sɔɔn yewe mbe yo fɔ yingi maa piin wi le?
¹⁰ Maga yo pe kan fɔ we Fɔ*, Yawe Yenjɛle le, pa lì yo yeen fɔ:
 <Ki Yenjɛle yɔn senre nda ti yen na yuun ŋa wi yen Zheruzalemu ca ki to wo wogo na konaa Izirayeli woolo mbele fuun pe yen ma cen wa ki ni pe wogo na.»
¹¹ Maga yo pe kan, fɔ mà pye paa kacen yen pe kan, fɔ ŋga mà pye, ko ki yaa pye mbe yɔn fili pe na. Pe yaa ka pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni.
¹² Tara ti to ŋa wi yen ma cen pe go na, wi yaa ka tuguro ti taga wi pajogo ki na lawɔrɔ sanga

ni, mbe yiri wa ca ki ni. Pe yaa ka ca ki mbogo ki furu mbe ti wi yiri wa ki wege ki ni. Wi yaa kaa yegɛ ki tɔn, jango wiga ka tara ti yan wi karisaga.
¹³ Mi yaa na mère ti jan wi na, mboo yigi wa na pene li ni. Mi yaa kari wi ni wa Babiloni tara, wa to nda Kalide tara fenne pe tara. Eɛn fɔ wi se kari yan yenle ni, pa wi yaa ka ku wa.
¹⁴ Leeple mbele fuun pe yen maa maga, naa wi kɔrsifenne konaa wi malingbɔɔnɔ pe ni fuun pe ni, mi yaa ka pe gbɔn mbe pe jaraga kɛe ki ni fuun ki na, mbe taga pe na mbaa pe puro tokobi ni.
¹⁵ Na mi ka ka pe gbɔn mbe pe jaraga cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ konaa mbe pe jaraga tara ta yegɛ ni, pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.
¹⁶ Eɛn fɔ, wa pe ni, mi yaa ka leeple pe jenri yaga, mbele pe yaa ka shɔ tokobi, naa fungo konaa yambewe pi kɛe; jango pe saa pe katijangara ti yegɛ yuun wa cengèle ŋgele pe yaa ka sa cen wa ke sɔgɔwɔ ke kan. Pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.»

¹⁷ Kona, a Yawe Yenjɛle lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:
¹⁸ «Senwee pyɔ, tɔɔn yaakara ti kaa maa seri, maa ma tɔnmɔ pi woo jatere piriwen ni konaa fyere ni.

¹⁹ Maga yo tara woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjɛle lì yo yeen fɔ:
 <Zheruzalemu ca woolo mbele pè koro ma cen wa Izirayeli tara ti ni, pe yaa kaa pe yaakara ti kaa pe jatere piriwen ni, mbaa pe tɔnmɔ pi woo lawɔrɔ ni; katugu pe tara ti

yaa ka tɔ̄ngɔ̄ mbe koro waga, mbele pe yen ma cen wa ti ni pe lewelewe kapyere ti kala na.²⁰ Cara nda leele yen ma cen wa ti ni, ti yaa ka tɔ̄ngɔ̄ mbe pye katara; tara ti yaa ka tɔ̄ngɔ̄ mbe koro waga. Pa kona ye yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelē le.»

Yawe Yenjelē lì ɳga yo, li yaa ki pye

²¹ Yawe Yenjelē lāa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fo: ²² «Senwee pyɔ̄, yin̄gi na leele pe nee ki yomiyelē na li waa laga Izirayeli tara ti ni, na yuun fo: «Wagati wi yen na toro na kee, eен fo yariyanra kagala la kpe fa li yee yɔ̄n fili.» ²³ Ki kala na, ki yo pe kan fo, pa we Fo, Yawe Yenjelē lì yo yeen fo: «Mi yaa ki yomiyelē li kɔ̄ mbeli wɔ̄ wa. Pe se kaa li waa naa wa Izirayeli tara.» Maga yo pe kan fo yariyanra tì kagala ɳgele naga, ke yaa pye mbe ke yee yɔ̄n fili wagati ɳa ni, wì yɔ̄ngɔ̄. ²⁴ Pe se kaa yariyanra yagbogolo woro yaan naa wa Izirayeli tara, pe se kaa Yenjelē yɔ̄n senre lefanlaga woro yuun wa Izirayeli woolo pe sɔ̄gɔ̄wɔ̄ naa. ²⁵ Kaselege ko na, mi Yawe Yenjelē, muwi mi yen na para. Senre nda mi yaa yo, ki kala li yaa pan mbe pye mbe yɔ̄n fili, ki se mɔ̄. Ee, yoro mbele yè yiri ma je, ye yinwege sanga wi ni, mi yaa senre nda yo, mi yaa ti pye mberi yɔ̄n fili. We Fo, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.»

²⁶ A Yawe Yenjelē lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

²⁷ «Senwee pyɔ̄, wele, senre nda to Izirayeli woolo pe yen na yuun ma yo fo: «Yariyang a ɳga Yenjelē yɔ̄n senre yofɔ̄* wì yan, ki kagala ke yaa mɔ̄ mbe si jen mbe pye. Wi yen na Yenjelē yɔ̄n senre nda yuun, ti yen wagati titonlwɔ̄ ɳa wa yegē wo woro.» ²⁸ Ki kala na, maga yo pe kan fo, pa we Fo, Yawe Yenjelē lì yo yeen fo: «Senre nda fuun mi yaa yo, mi yaa ki kagala ke pye mbe ke yɔ̄n fili, ki se mɔ̄. We Fo, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.»

Senre nda tìla yo ma wa Yenjelē yɔ̄n senre yofenne yagboyoolo pe na

13 ¹ Kona, a Yawe Yenjelē lì sili senre ti kan na yeri ma yo fo: ² «Senwee pyɔ̄, Yenjelē yɔ̄n senre yo ma wa Izirayeli* tara Yenjelē yɔ̄n senre yofenne* pe na; maga yo poro mbele pe maa Yenjelē li yɔ̄n senre yuun na yala pe yéera nawa jatere wi ni pe kan, ma pe pye fo: «Ye Yawe Yenjelē li senre ti logo.» ³ We Fo*, Yawe Yenjelē pa lì yo yeen fo: «Jɔ̄lɔ̄gɔ̄ yen Yenjelē yɔ̄n senre yofenne tijinliwe fufenne pe wogo, poro mbele pe maa para na yala pe yéera nawa jatere wi ni, mbe si yala Yenjelē lii yaraga ka kpe naga pe na.» ⁴ Yoro Izirayeli woolo, yegē ɳga na kombokara ti maa yanri wa katara ti ni na toro, pa ye Yenjelē yɔ̄n senre yofenne pe yen ma. ⁵ Ye sila lugu mbe sa ki ca mbogo ki furusara ti gbegele, ye sila si mbogo fɔ̄nɔ̄gɔ̄ kan mbe Izirayeli woolo pe go sige malaga

ki na, jaŋgo pe ka ya pe yere jenjé pe malaga ki sige, Yawe Yenjéle li kití kɔnpilige ki na. ⁶ Pe yariyanra ti yen leele fanlaworo, pe Yenjéle yɔn senyoro ti yen yagbogowo. Pe maa yuun fɔ: «Yawe Yenjéle lo lì yo ma,» mbe sigi ta Yawe Yenjéle lo ma li pe tun. Konaa ki ni fuun, pe maa ki sɔnri ndee li yaa ti pe senre tiri yee yɔn fili. ⁷ Yoro Yenjéle yɔn senre yofenne, naga yen ma, yariyanra nda yè yan, ti woro leele fanlaworo wi le? Ye Yenjéle yɔn senre nda yè yo, naga yen ma, ti woro yagbogowo senre wi le? Ye ma yo fɔ: «Yawe Yenjéle lo lì yo ma,» mbe sigi ta mi si yaraga ka kpe yo ye kan. ⁸ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjéle lì yo yeeen fɔ: «Ki kaa pye ye senyoro ti yen lefanлага senre, kì kaa pye ye yariyanra ti yen yagbogowo senre, mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ mbe jɔlɔgɔ wa ye na.» We Fɔ, Yawe Yenjéle lo lì yo ma. ⁹ Mi yaa na kεe ki yirige Yenjéle yɔn senre yofenne pe na, poro mbele pe yariyanra ti yen wagafe, pe Yenjéle yɔn senre ti yen yagbogowo senre. Pe se ka censaga ta wa na woolo pe gbogolomɔ pi sɔgɔwɔ. Pe mère ti se ka yɔnlɔgɔ wa Izirayeli woolo pe mère yɔnlɔgɔsewe wi ni. Pe se ka sɔngɔrɔ mbe sa cen wa Izirayeli tara naa. Ki ka pye ma, pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenjéle le.

¹⁰ «Yenjéle yɔn senre yofenne pe yen nala woolo pe punjgu naga yuun pe kan fɔ: «Yeyinjége kì pan,

mbe sigi ta yeyinjége woro wa. Na woolo pe yen na mbogo waa, a poro naga tinri fenrege ni. ¹¹ Ki yo mbele pe yen na mbogo ki tinri pe kan fɔ ki yaa ka toori. Tisagbɔgɔ ka yaa ka pan, sinndeere tisaga yaa ka to, tisaga tifelingbɔgɔ ka yaa ka yiri mbaa gboɔn. ¹² Koni mbogo ki ɔga kila tuun san. Naga yen ma, leele pe se kaa ye yewe mbaa yuun fɔ: «Yè fenrege ki tege ma mbogo ɔga tiri ki ni, ki yen se yeri?» ¹³ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjéle lì yo yeeen fɔ: «Wa na naɔgbawwa gboɔ pi ni, mi yaa tisaga tifelingbɔgɔ ka yirige; wa na naɔgbawwa ndorogo ki ni, tisagbɔgɔ naa tisaga sinndeere yaa pan fanjga ni mbe yaraga pyew ki tɔngɔ mbege wɔ wa. ¹⁴ Mbogo ɔga yè fenrege ki tege maga tiri, mi yaa ki jan, mbege sinjge tara, mbege nɔgɔna leyaara ti yirige funwa na; mboron ti yaa ka toori, yoro fun ye yaa ka tɔngɔ wa ti sɔgɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjéle le. ¹⁵ Mi yaa na naɔgbawwa ndorogo kala li pye mbogo konaa mbele pège tiri fenrege ni pe na fɔ sa gboɔ wa li kɔsaga. Kona mi yaa ki yo ye kan fɔ: Mbogo woro wa naa, ki tirifenne pe woro wa naa. ¹⁶ Izirayeli tara Yenjéle yɔn senre yofenne mbele pàa pye na Yenjéle yɔn senre ti yuun Zheruzalem ca ki wogo na, ma yo pège yan, fɔ ki yaa ka yeyinjége ta, ma si yala, yeyinjége woro wa, ki Yenjéle yɔn senre yofenne pe se ka pye wa naa. We Fɔ, Yawe Yenjéle lo lì yo ma.»

Kiti ḥa wi yaa ka kɔn jeele mbele pe yen Yenjèle yɔn senre yofenné yagboyoolo pe na

¹⁷ «Mboro wo na, senwee pyɔ, Izirayeli tara jeele mbele pe yen na Yenjèle li yɔn senre yuun na yala pe yeera nawa jatere wi ni, kanjga ma yege wa pe yeri, ma Yenjèle li yɔn senre yo ma wa pe na! ¹⁸ Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Yoro jeele mbele ye ma tafoolo gbegele mbe pe pɔ wa leeple pe kée yɔɔrɔ ti ni fuun ti na, mbe mbɔgbɔrɔ ti gbegele mberi pɔ lere cénle pyew wi kan, mbe ta mbe fanjga ta pe na, jɔlɔgɔ yen ye wogo! Yaa jaa mbanla woolo poro yinwege ko kɔn, mbe si yoro wogo ko yaga. ¹⁹ Ye yen nala mege ki jogo na woolo pe sɔgɔwɔ yarilire pire kée yengele jenri konaa buru kɔnrɔkɔnrɔ jenri kala na. Leele mbele pee daga gbowo ni, ye ma poro gbo. Leele mbele pee daga mbe koro yinwege na, ye ma poro yaga yinwege na; katugu ye yen na yagbogowo senre yuun na woolo pe kan, a poro fun paa nuru ye yeri.»

²⁰ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Ye wele, mi yaa yiri ye keyen tafoolo pe kɔrɔgɔ, poro mbele ye ma tege nala woolo pe yinri paa sannjegèle yen. Mi yaa ka pe kɔɔnlɔ mbe pe wɔ wa ye keyen yi na. Leele mbele yè yigi paa sannjegèle yen, mi yaa pe shɔ ye kée. ²¹ Mi yaa ka ye mbɔgbɔrɔ ti walagi, mbanla woolo pe shɔ ye kée. Ki mbɔgbɔrɔ ti se ka pye ye

kée naa paa pene yen mbe pe yigi. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle le. ²² Katugu ye ma lesinmbele pe jatere wi piri pe na ye yagbogowo senre ti ni, mbe sigi ta mi sila pye na jaa mbe pe nawa pi tanga pe na. Ye maa kotogo nii lepee wi ni, mbege kan wila ya mbe wɔ wa wi kombele li ni, mbe yinwege ta. ²³ Koni, ye se ka yariyanra lefanлага woro yan naa. Ye se ka Yenjèle yɔn senre yagbogowo woro yo naa. Mi yaa kanla woolo pe shɔ ye kée. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle le.» »

Izirayeli woolo pe daga mbe yarisunndo gbɔgɔwɔ pi yaga

14 ¹ Kona, a Izirayeli* tara lelelele* pèle si pan ma pan ma cen na yege sɔgɔwɔ mbanla yewe. ² Kì pye ma, a Yawe Yenjèle lì si para na ni naa, ma yo fɔ: ³ «Senwee pyɔ, ki leeple mbele yeen, pe yarisunndo wogo ki yen wa pe kotogo na. Yaraga ḥja ki yaa pe kan pe kurugo pe to kapege, ko pe yen na yege yinrigi ki na. Naga yen ma, mi yaa yere ki na panla yewe yaraga ka ni wi le? ⁴ Ki kala na, para pe ni, maga yo pe kan fɔ, pa We Fɔ*, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Izirayeli woo ḥja fuun wi yarisunndo wogo ki yen wa wi kotogo na, a wi yege yen na yinrigi yaraga ḥja ki yaa wi kan wi kurugo wi to kapege ki na, na ki fɔ wi ka pan mbe Yenjèle yɔn senre yofɔ* wi yewe, mi ḥja

Yawe Yenjelé, muwi mi yaa wi yon sogo; mi yaa wi yon sogo mbe yala wi yarisunndo legere nda wi maa gbogo ti wogo ki ni.⁵ Ki ka pye ma, pa mi yaa Izirayeli woolo pe jatere wi kanjga pe na, mbe ti pe sɔngɔrɔ mbe pan na kɔrɔgɔ; katugu pè je na na pe yarisunndo tijangara ti kala na.»

⁶ «Ki kala na, ki yo Izirayeli woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: <Ye sɔngɔrɔ ye pan, ye laga yarisunndo ti na, ye ye yegé ki laga ye yaara yanlere tijangara ti ni fuun ti na.»⁷ Izirayeli woo nakoma nambanja ḥja wi yen ma cen laga Izirayeli tara, na wa ka wi yee laga lali na ni, a yarisunndo wogo ki yen wa wi kotogo na, a wi yegé yen na yinrigi yaraga ḥja ki yaa wi kan wi kurugo wi to kapege ka na, na ki fɔ wi ka pan Yenjelé yon senre yofɔ wi kɔrɔgɔ mbe yo wilan yewe wi kan, kona mi ḥja Yawe Yenjelé, mi jate mi yaa wi yon sogo.⁸ Mi yaa yiri ki fɔ wi kɔrɔgɔ mbe win wi ni, mi yaa ki fɔ wi pye paa kacen yen konaa leeble paa ki yuun paa yomiyelé yen, jaŋgo mbe sanmbala pe yeri. Mi yaa kaa wɔ wa na woolo pe sɔgɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.

⁹ «Na Yenjelé yon senre yofɔ wa ka wi yee yaga poo fanla, mbe senre ta yo, pa kona ki yaa pye ndee mi ḥja Yawe Yenjelé, muwi mùu fanla. Pa mi yaa yiri wi kɔrɔgɔ mbooo tɔŋgo mbooo wɔ wa Izirayeli, na woolo pe sɔgɔwɔ.¹⁰ Pe ni fuun shyen pe yaa pe kapere ti go kala li le. Yenjelé

yon senre yofɔ wi kapege ki yen yegé ḥja na, lere ḥja wi pan maa yewe, pa wi wogo ki yen ma fun.¹¹ Ki ka pye ma, Izirayeli woolo pe se ka puŋgo mbe lali na ni naa, pe se ka pe yee tege fyɔŋgo* ni pe kambasinnde nda fuun pe yen na piin ti ni. Pa kona pe yaa ka pye na woolo, mi yaa ka pye pe Yenjelé. Mi ḥja ye Fɔ, Yawe Yenjelé, muwi mì yo ma.»

Yaraga ka kpe se ya mbe Yenjelé li kiti kɔŋɔ ki sa

¹² Kona, a Yawe Yenjelé lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:
¹³ «Senwee pyɔ, ndee ki pye tara ta woolo kapege pye mi ḥja Yenjelé na na, mbe pye mbasinmbele na ni, kona mi yaa yiri ki tara ti kɔrɔgɔ na yawa pi ni, mbe pe yaakara ti jɔgɔ mberi wɔ wa, mbe fuŋgo wa pe na. Mi yaa leeble pe tɔŋgo mbe pe wɔ wa konaa yaayoro ti ni.¹⁴ Ali na ki nambala taanri mbele, Nowe, naa Daniyeli konaa Zhɔbu pe ka pye wa tara woolo pe sɔgɔwɔ, poro ce pe yaa shɔ, naa pè sin ki kala na. We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma.

¹⁵ «Nakosima na mi ka cenre pere yirige mbe wa wa tara ti ni mbaa leeble pe kuun, tara ti yaa tɔŋgo mbe koro waga; katugu cenre ti yaa ka tara woolo pe ni fuun pe tɔŋgo, lere se ka toro wa naa, ti fyere ti kala na.

¹⁶ Ali na ki leeble taanri mbele pagé pye wa tara ti ni, mi ḥja ye Fɔ, Yawe Yenjelé na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fɔ: <Pe se ka ya mbe pe pinambiile nakoma pe

sumborombiile pe shɔ, poro taanri ce pe yaa ka shɔ; tara ti yaa ka tɔŋɔ mbe koro waga.»

¹⁷ «Nakosima na mi ka tokobi yirige mbe wa tara ti na, na mi ka yo fɔ tokobi wi toro tara ti lagapyew, mbe leeble pe gbo konaa yaayoro ti ni, ¹⁸ ali na ki leeble taanri mbele paga pye wa tara ti ni, mi ɔja ye Fɔ, Yawe Yenjelé na yinwege wolo, na mɛgɛ ki na, mi yen naga yuun fɔ: «Pe se ka ya mbe pe pinambiile nakoma pe sumborombiile pe shɔ, poro taanri ce pe yaa ka shɔ.»

¹⁹ «Nakosima na mi ka yambewe wa ki tara woolo pe na, mbanla naŋganwa gbɔɔ kala li wa pe na, mbe jɔgɔwɔ pye, mbe leeble poro naa yaayoro ti gbo mberi wɔ wa, ²⁰ ali na ki leeble taanri mbele, Nowe, naa Daniyeli konaa Zhɔbu paga pye wa tara woolo pe sɔgɔwɔ, mi ɔja ye Fɔ, Yawe Yenjelé na yinwege wolo, na mɛgɛ ki na, mi yen naga yuun fɔ: «Pe se ka ya mbe pe pinambiile nakoma sumborombiile pe shɔ; naa pè sin ki kala na, poro ce pe yaa ka shɔ.» »

²¹ Ko pungo na, a we Fɔ, Yawe Yenjelé lì si para na ni naa, ma yo fɔ: «Ali na mi kanla jɔlɔgɔ kagala tugbɔŋgɔlɔ tijere ke wa Zheruzalemu ca ki na, koro ke yen tokobi, naa fungo, naa cенre pere konaa yambewe pi ni, jaŋgo mbe leeble poro naa yaayoro ti gbo, ²² konaa ki ni fuun leeble pele jenri yaa ka koro go na. Pinambiile naa sumborombiile yaa ka yiri wa ki

woolo pe ni. Pe yaa ka pan ye kɔrɔgɔ. Na yaga ka pe tangalɔmɔ naa pe kapyere ti yan, pa ye kotogo ki yaa sogo ye na jɔlɔgɔ ɔga ki yaa to Zheruzalemu ca ki na ki wogo na. ²³ Ee, na yaga ka pe tangalɔmɔ naa pe kapyegele ke yan, ki yaa ye kotogo ki sogo ye na. Kiga pye ma, ye yaa ki jen fɔ kagala ɔgele fuun mì pye ca ki na, mi si ke pye jaga. We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma..»

Zheruzalemu ca woolo pe yen paa erezén tirige yen, ɔga ki yaa sogo

15 ¹ Kona, a Yawe Yenjelé lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, mboro wo naga jate ndee erezén* tirige ki mbɔnɔ kɔlɔgɔ tire sannda ti na wi le? Maa ki jate ki njere ti mbɔnɔ kɔlɔgɔ tire sannda pyew ti njere ti na wi le? ³ Naga yen ma, lere mbe ya mbege tirige ka le mbe yaraga ka gbegele ki ni le? Naga yen ma, lere mbe ya mbege njege ka kan mbogo na mbaa yaara yanɔgi ki na le? ⁴ Ayoo, pe maga le wa kasɔn ki ni, kasɔn ki maga sogo. Ki maga yinre shyen ti sogo, mbege nandogomɔ pi sogo; naga yen ma, ki mbe ya yaraga ka yɔn naa wi le? ⁵ Sanga ɔja ni ki yen lombongo, kii ya yaraga ka yɔn lere kan; koni ki kaa sogo makɔ, yingi lere mbe ya pye ki ni naa?»

⁶ Ki kala na, pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Yegɛ ɔga na pe ma erezén tirige kanɔgaga ki wɔ wa kɔlɔgɔ tire sannda ti cɔwɔcs

mbege le kasɔn mbege sogo, pa mi yaa ka jɔlɔgɔ wa Zheruzalemu ca wooo pe na ma fun.⁷ Mi yaa yiri pe kɔrɔgɔ, mbe jɔlɔgɔ wa pe na. Pè shɔ ma yiri kasɔn ka ni, eεn fɔ kasɔn ki yaa ka pe sogo. Na mi ka ka yiri pe kɔrɔgɔ, mbe jɔlɔgɔ wa pe na sanga ña ni, pa ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenjɛle le.⁸ Mi yaa ti pe tara ti jɔgɔ ti koro waga, katugu pè pye mbasinmbele na ni.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

Zheruzalemu ca ki yen paa jele ña wi woro ma sin wi pɔlɔ wi ni

16¹ Kona, a Yawe Yenjɛle lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:² «Senwee pyɔ, Zheruzalemu ca kì katijangara nda pye, ti naga ki na!³ Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjɛle lì yo yeeen Zheruzalemu ca ki wogo na fɔ: Kana tara to ti yen ma teleye pe tara re, pa pɔɔn se wa ti ni. Ma to wìla pye Amɔri cénle woo, a ma nɔ wì pye Heti cénle woo.⁴ Ma sepilige ki ni, lere sila ta mbɔɔn kundine li kɔn, lere sila ta mbɔɔn woli tɔnmɔ ni mbɔɔn pye kpoyi*. Lere sila ma witige ki fa kɔ† ni paa yegɛ ñga na pe maa ki piin piyengele ke kan; lere sila parisanyere tege mbɔɔn fo.⁵ Lere kpe sila ma yinriwe ta mbege kagala ñgele la nunjba pye ma kan, mbɔɔn shɔ. Eεn fɔ ma sepilige ki ni, pàa ma wa wa yan, katugu ma la kìla kɔ pe na.

⁶ «Kona, maga ta mìla pye na toro le ma tanla, a mì sɔɔn yan ma yen

na pinligi wa ma kasanwa pi ni. A mì sɔɔn pye fɔ: «Mbɔɔn ta wa ma sege kasanwa pi ni, ma daga mbe pɔgɔ, ma daga mbe pɔgɔ!,⁷ Mila ti, a mà yiri ma le paa wasege yan yen. Mà gbɔgɔ, ma tɔnlɔ, ma yɔn fɔ jenjɛ. Ma yinjgele kàa tugbɔlɔ, a mà sire yiri. Eεn fɔ màa pye witiwaga kpeñgbelenjbe.

⁸ «Ko puñgo na, a mì si toro le ma tanla naa, mɔɔ wele; a mì sigi yan fɔ mà gboñ pɔrɔgɔ na. Kona, a mì silan derigbɔgɔ ki nɔgɔna yɔnɔti wa ma na mɔɔ witiwaga ki tɔn ti ni. A mì si wugu ma kan, ma yɔn finliwe le ma ni. We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma. Koni mà pye na woo.⁹ A mì sɔɔn woli tɔnmɔ ni, ma kasanwa pi laga ma na, mèe sinmè fa ma na.¹⁰ A mì si yaripɔrɔ le ma na, nda pè sɔgɔ, ma selege sawira tiyɔnɔ le ma tɔɔrɔ ti na, ma kurusijara ña pè gbegele len jese ni wa kan ma yeri, konaa ma suwa jese derigbɔgɔ le ma na.¹¹ A mì si fereyaara le ma na, ma kee yɔlɔgɔ kannjine le ma kee ki na, ma yɔlɔgɔ somu le wa ma yɔlɔgɔ.¹² A mì si numala kannjine le wa ma numala li na, ma nuñgbogolo le ma kan konaa ma wunluwɔ njala tiyɔnɔ kan wa ma go ki na.¹³ A mì sɔɔn fere te naa warifuwe yaara ni, naa len jese yaripɔrɔ ni, naa suwa jese yaripɔrɔ ni, konaa yaripɔrɔ nda pè sɔgɔ. Ma yaakara tìla pye muwɛ tiyɔɔn, naa senrege, konaa oliviye tige pire sinmè. A mà si kanñga ma yɔn fɔ jenjɛ, ma pye paa wunlunjɔ yen.¹⁴ Ma mege kìla yiri wa cengelɛ

†16.4: Faa kìla pye pe ma kɔ fa piyenle li na mbe fanŋa le li ni.

sanjgala ke ni ma tiyɔnwo pi kala na. Ma tiyɔnwo pila pi yee yon fili, katugu mìla ma fere, ma gbɔgɔwɔ kan ma yeri. We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.»

Zheruzalemu ca kì pye paa nanjaa yen

¹⁵ «Een fɔ màa ma jigi wi taga ma tiyɔnwo pi na, ma mege ñga kì yiri ki kala na, a kìgi kan mà pye nanjaa. Màa ma yee pere torofɔ pyew wi yeri, màa ma yee kan lere pyew wi yeri. ¹⁶ Màa ma yaripɔrɔ tiyɔnrɔ ta le mari tege mɔɔ yarisunndo gbɔgɔsara nda wa tinndiye pe na ti fere ti ni, nɔɔ nanjara ti piin wa ti na. Ki kala cenle la fa pye gben, la se si ka pye naa. ¹⁷ Te fereyaara naa warifuwe fereyaara nda mìla kan ma yeri, màri le ma yaara yanlere gbegele nambala, mari pye yarisunndo, nɛɛ nanjara piin ti ni. ¹⁸ Ma yaripɔrɔ tiyɔnrɔ nda pè sɔgɔ, to mà tege ma ki yarisunndo ti tɔn ti ni; na sinmɛ po naa na wusuna nuwo taan* ñja mila kan ma yeri, a màri wɔ saraga* ti yeri. ¹⁹ Yaakara nda mìla kan ma yeri, to yen fɔ muwe tiyɔɔn naa sinmɛ konaa senrege ni, ma ta mari pye ma yon suro, mà ti ni fuun ti le mari pye wusuna nuwo taan saraga, mari kan yarisunndo ti yeri. Ñga kì pye koyi yeen.» We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

²⁰ «Pinambiile naa sumborombiile mbele màa se na kan, màa pe wɔ saraga yarisunndo

ti yeri, jaŋgo pe pye ti yaakara. Ma nanjara ti sila ma yenle tin wi le? ²¹ Mìa na piile pe kɔnlɔgi ma pe pye saraga, ma pe sogo kasɔn ma yarisunndo ti kan. ²² Mbɔɔn ta wa ma katijangara to naa ma nanjara ti ni, ma sila nawa to ma punwe sanga wi na, sanga ña ni màa pye witiwaga kpolokpolo konaa ma to na pinligi wa ma kasanwa pi ni.»

²³ We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma fɔ: «Kapege ñga fuun màa pye ki kala na, jɔlɔgɔ yaa ma ta. Jɔlɔgɔ yen ma wogo! ²⁴ Mì yarisunndo yinre kan, mà sunzara gbegele katoro pyew ti ni. ²⁵ Mì sunzara gbegele koŋgolo filisara ti ni fuun ti na. Ma tiyɔnwo màa jɔgɔ, mòɔ yee kan torofɔ pyew wi yeri, mòɔ nanjara kapyere ti lege. ²⁶ Mì nanjara pye ma cenyeenle, Ezhipiti tara fenne pe nambala mbele fanjga ni pe ni, mòɔ nanjara ti lege fɔ mala nawa pi ñgbani na na. ²⁷ Ki kala na, mì yiri fanjga ni ma kɔrɔgɔ, mì ka kɔn wa ma tasaga ki na, mòɔ le ma juguye pe kɛɛ, Filisiti tara fenne sumbonɔ† wele, poro mbele ma katijangara tìla pye na fere waa pe na we. ²⁸ Mìa nanjara pye Asiri tara fenne pe ni, katugu nda màa pye ti sila ma yenle tin. Mìa nanjara pye pe ni, een fɔ ti sila ma yenle tin. ²⁹ Mìa pye nɔɔ nanjara ti piin Kana tara fenne pe ni nari lege, fɔ ma saa gbɔn wa Kalide tara, poro mbele pe yen safari wafenne wele, konaa ki ni fuun ti sila ma yenle tin.

†16.27: Filisiti tara fenne sumbonɔ poro pe yen Filisiti tara cara re.

**Zheruzalemu ca kapere tìla toro
ti da wi na**

³⁰ «E, ma kotogo kì ku ma na de! Mi ḥa ye Fɔ, Yawe Yenjelé, muwi mì yo ma. Màa si kotogo le ma yee ni, naga kagala ke ni fuun ke piin paa nanjaa jenjé yen. ³¹ Sanga ḥa ni màa ma yarisunndo yinre ti kan koŋgolo ke ni fuun ke filisara ti na, ma sunzara gbegele wa katoro ti ni fuun ti ni, ma sila pye paa nanjaa yen, ḥa wi maa penjara shoo. ³² Màa pye jéle nandaa ḥa wi maa yee kan nambanmbala yeri, maa yeeera pɔ̄lɔ wi yaga wa. ³³ Nanjaa pyew pe maa sara, een fɔ mboro wo na, mà yarikanra kankan ma keenle pe ni fuun pe yeri. Mà pe sara, jaŋgo mbe pe tile mbe pan pe ni ma yee kɔ̄rgɔ, mbe yiri kee ki ni fuun ki na, mbe pan mbaa nanjara piin ma ni. ³⁴ Wa ma nanjara ti ni, mò̄ kala li yirige li ye nanjaala sanmbala pe wolo li ni. Nambala poro pe ma saa na nanjaa wi lagajaa, poro pe ma nanjaa wi sara, ma si yala, mboro màa pye na poro sara. Ki kala na, ma kala li yiri li ye nanjaala sanmbala pe wolo li ni.

³⁵ «Ki kala na, mboro Zheruzalemu ca ḥga nanjaa, Yawe Yenjelé li senre ti logo. ³⁶ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: Mò̄ yee pagala, mò̄ fere ti yirige funwa na ma nanjara ti kala na, ma keenle pe ni konaa ma yarisunndo tijangara ti ni fuun ti ni; mò̄ piile pe gbo ma pè wɔ

saraga ma yarisunndo ti yeri. ³⁷ Ki kala na, mi yaa ma keenle pe ni fuun pe gbogolo, poro mbele pe kala làa pye mɔ̄ ndanla we, poro mbele fuun pe yen mɔ̄ ndanla konaa mbele pe yen mɔ̄ mbɛn pe ni. Mi yaa ka pe gbogolo mbe yiri kee ki ni fuun ki na, mbe pe wa ma na, mbɔ̄n fere ti yirige funwa na pe yegé na, jaŋgo pɔ̄n witiwaga ki yan. ³⁸ Mi yaa kiti kòn ma na, paa yegé ḥga na pe ma kiti kòn jeelé nandaala konaa jéelé legboleele pe na. Na naŋbanwa gbɔ̄ po naa na kayaŋga ḥga mi yaa wɔ ki kala na, mi yaa kɔ̄n gbo. ³⁹ Mi yaa kɔ̄n le ma keenle pe kee. Pe yaa kɔ̄n yarisunndo yinre ti jaanri, mbɔ̄n sunzara ti jɔ̄gɔ. Pe yaa kɔ̄n yaripɔ̄rɔ ti wɔ ma na, mbɔ̄n fereyaara nda gbɔ̄gɔwɔ woro ti wɔ ma na, mbɔ̄n yaga witiwaga. ⁴⁰ Pe yaa ka janwa gbɔ̄lɔ la yirige mbe wa ma na; pe yaa kɔ̄n wa sinndeere ni, mbɔ̄n furugu tokobi ni. ⁴¹ Pe yaa kɔ̄n yinre ti sogo, mbe kiti kòn ma na jeelé legere yegé na. Mi yaa kɔ̄n nanjara ti kɔ, kona ma se kɔ̄n kɔ̄nlɔ wa sara naa. ⁴² Mi yaa kanla naŋbanwa gbɔ̄ kala li pye ma na fɔ sa gbɔ̄n wa li kɔ̄saga, yenjaga ḥga ki yen na ni ma kala na, ki yaa kɔ. Na nawa pi yaa yinŋgi, mi se ka nawa ḥgban naa. ⁴³ ḥga mìla pye ma kan ma punwe sanga wi ni, mée nawa to ki na, een fɔ màa na nawa pi ḥgban ma kapyere ti ni fuun ti ni. Ki kala na, mi fun, mi yaa ti mɔ̄ kapyere ti go kala li le. Mi

ŋa ye Fɔ, Yawe yenjelé le, muwi mì yo ma. Naga yen ma, mée ma kalikalawa pi pye maa taga wa ma katijangara ti ni fuun ti na wi le?»

**Zheruzalemu ca
kapyere tì tijanga
ma wé cara sannda ti woro ti na**

⁴⁴ «Wele, leele mbele fuun pe maa yomiyegelé waa, pe yaa kaa ki yomiyelé na li waa ma na, mbaa yuun fɔ: <Yége ŋga na nɔfɔ wi yen, pa sumborombyɔ wi yen ma fun.»

⁴⁵ Ma yen ma nɔ wi yéera pisee, wo ŋa wùu pɔlɔ wo naa wi piile pe wa we. Ma yen ma nɔsepiile jéele pe nɔsepyɔ piiri, poro mbele pè pe pene poro naa pe piile pe wa we. Ye nɔ wìla pye Heti cenle woo, a ye to wo pye Amori cenle woo. ⁴⁶ Ma nɔ ŋa wi yen ma cen wa yɔnlɔparawa kamengé kée ki na, wo wi yen Samari* ca konaa ki kanjgara na cara ti ni. Ma jɔnlɔ sumboro ŋa wi yen ma cen wa yɔnlɔparawa kalige kée ki na, wo wi yen Sodɔmu ca konaa ki kanjgara na cara ti ni. ⁴⁷ Mbaa tanri mbaa yala pe tangalɔmɔ pi ni konaa pe katijangara pyege ki ni, ma sigi da ko ce na, eен fɔ ma kapyere ti ni fuun tì tijanga ma wé pe woro ti na.

⁴⁸ Mi ŋa ye Fɔ, Yawe Yenjelé na yinwege wolo, na mègɛ ki na, mi yen naga yuun fɔ: «Mboro naa ma kanjgara cara ti ni, ŋga yàa pye, ma jɔnlɔ sumboro, Sodɔmu ca ye, ko naa ki kanjgara na cara ti ni, ti sila ki pye fyew. ⁴⁹ Wele, ma jɔnlɔ sumboro, sodɔmu ca ye, ki

kapere tori nda yee: Kila pye yee gbɔgɔwɔni, ma yaakara ta ma tin fɔ ma toro, ma pye yeyinjé na konaa fyere fu. Ko naa ki kanjgara na cara ti ni, ti sila mbele pe yen tege na poro naa fyonwɔ fenne pe saga.

⁵⁰ Pàa pye na yége tungu leeble na, na katijangara piin na yége sɔgɔwɔ. Naa mìla kaa ki yan ma, a mì si pe tɔngɔ ma pe wɔ wa. ⁵¹ Samari ca ko na, kapere nda mà pye, ki siri walaga pye. Ma katijangara nda mà pye, tì wé Samari ca woro ti na. Samari ca naa Sodɔmu ca ki ni, to nda ti yen ma nɔsepiile jéele, na lere ka pe katijangara nda fuun pè pye ti taanla ma woro ti ni, pe yaa yo fɔ poro sin ma wé mboro na.

⁵² Koni mboro fun, ma daga mbɔɔn fere ti kun ma yee ni ma kapere ti kala na. Mà tanga kan ma nɔsepiile jéele pe yeri, kì kaa pye mà kajɔgɔrɔ pye, nda ti yen ma tijanga ma wé pe woro ti na we. A kì cen ndee pè sin ma wé ma na. Koni kì gbɔn ma na ma fere shɔ, ma go kì sogo ma na, mà jen màga naga fɔ ma nɔsepiile jéele pè sin ma wé ma na.»

⁵³ Eén fɔ konaa ki ni fuun, Sodɔmu ca naa ki kanjgara na cara ti ni konaa Samari ca naa ki kanjgara na cara ti ni, mi yaa sɔngɔrɔ mberi tege wa ti yɔnlɔ li ni naa. Mi yaa ka mboro fun ma sɔngɔrɔ mbɔɔn tegɛ wa ma yɔnlɔ li ni. ⁵⁴ Pa kona ma yaa fere shɔ, fɔ ma go ki sogo ma na, ŋga fuun mà pye ki kala na. Ko yaa ki kan ki cara ti kotogo sogowo ta. ⁵⁵ Ma nɔsepiile jéele wele, Sodɔmu ca konaa ki kanjgara na cara ti ni,

ti yaa ka sɔngɔrɔ mbe cen wa ti faa yɔnɔnɔ li ni. Ma nɔsepyɔ sumboro, Samari ca ye, ko naa ki kanjgara na cara ti ni, ti yaa ka sɔngɔrɔ mbe cen wa ti faa yɔnɔnɔ li ni. Mboror naa ma kanjgara na cara ti ni, ye yaa ka sɔngɔrɔ mbe cen wa ye faa yɔnɔnɔ li ni.⁵⁶ Sanga ḥa ni màa pye nɔnɔ yee gbogo, ma sila pye na para nɔnɔsepyɔ sumboro, Sodɔmu ca ki tifaga wi le?⁵⁷ Ki sanga wi ni, kila yala ma tipewe pi fa yiri funwa na gben. Koni kì gbɔn ma na, Aramu tara cara to naa ti kanjgara na cara ti ni fuun ti ni, ti yen nɔnɔ tifaga; Filisiti tara cara ti yen nɔnɔ tegele kee ki ni fuun ki na.⁵⁸ Koni ma yaa yere ma kalikalawa kapyere naa ma katijangara ti go kala li ni.» Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

Yawe Yenjèle li yɔn finliwε pi yen kɔsaga fu

⁵⁹ Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeeen fɔ: «Ng̊a mà pye, mi yaa ki yɔngɔ pye ma na fun. Yɔn finliwε* mba pi yen we sɔgɔwɔ màa jɔgɔ, màa wugu ma senre nda yo, ma siri jate.⁶⁰ Konaa ki ni fuun, yɔn finliwε mba mìla le ma punwε sanga wi ni, na jatere wi yaa koro pi na. Mi yaa yɔn finliwε mbakɔɔ le ma ni.⁶¹ Kiga pye ma, na maga kɔɔn njeele naa ma jeenle sumbonɔ pe yan naa, pa ma yaa nawa to ma

kapyere ti na mbe fere shɔ. Mi yaa ka pe kan ma yeri, pe pye paa ma sumborombiile yen; een fɔ mi woro na ko piin yɔn finliwε mba pi yen mi naa mboror sɔgɔwɔ po kala na.⁶² Mi yaa kanla yɔn finliwε pi le ma ni naa; pa kona ma yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle le.⁶³ Kona, ma yaa nawa to ma faa kapyere ti na, jaŋgo ki fere wa ma na, ma go ki sogo ma na. Kona, na mi ka kɔɔn kapere ti ni fuun ti kala yaga ma na sanga ḥa ni, ma se ka ya mbɔɔn yɔn ki yenge mbe para naa, fere ti kala na.» We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

Yomiyele na làa wa yɔnye shyen naa erezen kere senre na

17¹ Kona, a Yawe Yenjèle lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:² «Senwee pyɔ, nandalene wa, ma yomiyele la wa Izirayeli* woolo pe kan.³ Maga yo pe kan fɔ pa we Fɔ*, Yawe Yenjèle lì yo yeeen fɔ: «Yɔn gbegbeŋɛ wà la pye wa, ḥa wi kanwira tìla pye ma tɔnlɔndɔnɔ, a kanwira sire tì tɔnlɔndɔnɔ. Wi sire tìla pye ma yɔnlɔgɔ yɔnlɔgɔ. Pilige ka, a wì si pan wa Liban tara yanwira ti go na, mee sediri* tige ka namunjɔ njege kaw ma kari ki ni[†].⁴ Tige njege ng̊a kila yagara ma we ti ni fuun ti na, a wì sigi kaw ma kari ki ni safari wafenne pele tara

[†]17.3: Yɔn gbegbeŋɛ ḥa senre tì yo wo yen ma taanla Babilɔni tara wunlunaja Nebukanezari wo ni. Wo wìla pan ma malaga gbɔn Zheruzalem ca ki ni maga shɔ (Eze 12).

ni, ma saa ki tege jawo pyefenne cagbögö ka ni[†].

⁵ « Ko puŋgo na, a wì si Izirayeli tara tipile yirifonnó la le ma saa li sanri laga ḥga kì fugurö ka ni. Wila li sanri tōnmö legere pa tanla, paa yegë ḥga na sɔli tire ma yiri tōnmö laga na we[†]. ⁶ Ki tipile yirifonnó lì si kaa yiri ma pye erezən* tirige tiy়ongö, ma fulolo tara ti na. Ki njere t̄la tōnlondönlö ma kari wa yɔn wi kœ̄ yeri. Ki ninde t̄la kari wa wi nɔgo. Kila yiri ma pye erezən tirige, ma njere tugbɔɔrɔ naa njere tumɔɔrɔ yirige. ⁷ Eén fɔ, a yɔn wà yegë si pan; wila pye gbegbeŋe, wi kanwira t̄la tōnlondönlö, a wi sire t̄ lege. Kona, a erezən tirige kì sigi ninde ti yegë sin ma kari wa wo fun wi yeri, ma ki njere ti jaraga ma kari wa wi yeri. Erezən tirige kila pye naga jate fɔ ki yaa tōnmö legere ta wa ko laga ko na mbe we kila pye laga kongbanja ḥga na ko na[†]. ⁸ Paa erezən tirige ki sanri tara tiy়onrɔ ta na, tōnmö legere pa tanla, jaŋgo ki njere wɔ, ki se mbe pye erezən tirige tiy়ongö.»

⁹ «Maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: ‹Naga yen ma, ki erezən tirige ki mbe ya mbege yee ta le?»

Naga yen ma, yɔn kongbanja wi sege ninde ti kɔlɔgi mbege pire ti jɔgɔ konaa mbe ti ki waga, jaŋgo ki wefunfunndo ti ni fuun ti waga wi le? Wi yaa ki erezən tirige ki tile mbege kɔw ki ninde ti ni. Wi se ka jori fanŋga gbōgɔ na nakoma janwa gbōlɔ na, mbege tile mbege kɔlɔgi. ¹⁰ Koni erezən tirige pè ko sanri, eен fɔ ki mbe ya mbege yee ta le? Na yɔnɔlɔ yirisaga tifelege werege kiga kaa gbōɔn mbaa waa ki na, naga yen ma, ki se waga wi le? Ki yaa waga wa tara nda pège sanri ti na.»

Ezekiyeli wila yomiyele li kɔrɔ wi yo Izirayeli woolo pe kan

¹¹ Kona, a Yawe Yenjèle lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ¹² «Ki cenle woolo mbele pè yiri ma je, ki yo pe kan fɔ: ‹Yee ki yomiyele na li kɔrɔ wi jen wi le?» Maga yo pe kan fɔ: ‹Ye wele, Babilɔni tara wunlunaja wì kari wa Zheruzalemu ca ma saa Zhuda tara wunlunaja wo naa wi tara teele pe yigi, ma kari pe ni wa Babilɔni tara. ¹³ Ko puŋgo na, a wì si wunluwɔ go woo wa wɔ, ma yɔn finliwe* le wi ni, ma ti a wì wugu maa kan mbe koro sinjë wi

^{†17.4:} Ki senre nda ti yen na para Zhuda tara wunlunaja Yehoyakini wo naa wi tara legbɔɔlɔ pe yingiwé po senre na. Paa Yehoyakini wi yigi malaga kasopyɔ ma kari wi ni wa Babilɔni tara.

^{†17.5:} Izirayeli tara tipile yirifonnó lo li yen wunlunaja Sedesiyasi we. Babilɔni tara wunlunaja Nebukanezari wila Sedesiyasi wi tege Zhuda tara ti wunlunaja (2 Wunlu 24.17).

^{†17.7:} Yɔn shyen woo wo yen ma taanla Ezhipiti tara wunlunaja Farawɔn wo ni; wunlunaja Sedesiyasi wila pye naga jate mbe yɔn finliwe le wi ni (Eze 17.15).

ni. A wì si tara teele pe yigi ma kari pe ni wa Babiloni tara,¹⁴ jango tara ti fanjga ki kologo, tiga ka ya mbe yiri naa, leele pe koro yon finliwe na wo nunjba ni.¹⁵ Eén fɔ, a wì si kaa yiri ma je Nebukanezari wi na, mεε pitunmbolo torogo wa Ezhipiti tara ma yo wunlunaja wi shonye naa malingbɔɔnlɔ legere kan wi yeri. Naga yen ma, ko wogo ŋga wì pye yeen, wi mbe cew ta mεle? Mbege ta wì yon finliwe pi jøgo, wi yaa wi yee shɔ mεle? »

¹⁶ Mi ŋja ye Fɔ, Yawe Yenjelé na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fɔ: «Wunlunaja ŋja wìla ki lerefɔ wi tegé wunluwɔ pi na, wi yaa ka sa ku wa ki wunlunaja wi tara ti ni, wa Babiloni ca; katugu wìla wugu ma wunlunaja wi kan ma senre nda yo, wì siri jate, wì yon finliwe pi jøgo.

¹⁷ Ali na Ezhipiti tara wunlunaja Farawɔn wiga pan malingbɔɔnlɔ ŋgbelege fanjga wogo ni konaa malingbɔɔnlɔ legere ni, pe se ka ya mbe ki wunlunaja wi saga malaga sanga wi ni; katugu Babiloni tara fenne pe yaa ka pan mbe lugusara gbelege konaa mbe tara gbogolo gbogolo ca ki mbogo ki na mbege fili, mbe ta mbe lelegere tɔngɔ.¹⁸ Ki wunlunaja wì yon finliwe pi jøgo, katugu wila wugu ma senre nda

yo, wii ti jate. Wìla wi yee kan ma ki kagala ŋgele ke ni fuun ke pye. Koni wi se ya mboo yee shɔ naa.»

¹⁹ Ki kala na, we Fɔ, Yawe Yenjelé, pa lì yo yeen fɔ: «Mi ŋja Yenjelé na yinwege wolo, na mege ki na, ki wunlunaja wìla wuguro nda wugu na yegɛ sɔgɔwɔ, wi siri jate; wìlan yon finliwe pi jøgo. Ki kala na, mi yaa wi kapere ti go kala li taga wi na.²⁰ Mi yaa na mère ti jan wi na, mboo yigi wa na pene li ni. Mi yaa wi le mbe kari wi ni wa Babiloni tara, mbe sa kití kɔn wi na wa ki laga ki na wi mbasinmɛ kapyere nda wì pye na na ti kala na.²¹ Wi malingbɔɔnlɔ mbele fuun pe yaa kaa fee mbe shɔ, pe yaa ka pe gbo tokobi ni; mbele pe yaa ka koro go na pe ni, pe yaa ka gbon mbe jaraga mbe kari kɛɛ ki ni fuun ki na. Pa kona ye yaa ki jen fɔ mi ŋja Yawe Yenjelé, muwi mì para.»

Yenjelé ligi yon fɔlɔ kɔn mbe Izirayeli wunluwɔ pi sɔngɔrɔ mboo tegé wa pi yɔnlɔ

²² Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Mi jate mi yaa ka njego ka kaw sediri tige ka namunjɔ na mbe saga sanri. Mi yaa ki njego yirifɔnɔŋgɔ ka kɔn wa njere ti ni fuun ti go na, mbe saga sanri yanwiga titɔnlɔŋgɔ ŋga kì yaraga ka

Sediri tige (Eze 17.22)

go na[†]. ²³ Mi yaa saga sanri Izirayeli tara yanwiga ñga kì yaraga ti ni fuun ti na wa ki go na. Ki yaa ka yiri mbe njere wɔ, mbe pire se, mbe pye sediri tige tiyɔngɔ. Sannjere ti cенle pyew ti yaa ka pan mbaa ceen wa ki yinme pi ni; ti yaa kaa ceen wa ki njere ti yinme pi ni. ²⁴ Pa kona yan tire ti ni fuun ti yaa ki jen fɔ mi Yawe Yenjɛle, muwi mi ma tigbɔgɔ ki tirige, ma tipile li yirige. Mi ma tige tipirige ki waga, ma tiwaga ki pye ki ma fun. Mi Yawe Yenjɛle, muwi mì para, mi yaa sigi pye.»

Yenjelé li yaa kitikon lere pyew
wi na mbe yala wi kapyere ti ni

18¹ Kona, a Yawe Yenjèle li
sili senre ti kan na yeri naa,
ma yo fo: ²«Yingi na, a ye nee ki
yomiyele na li waa Izirayeli* tara ti
wogo na, na yuun fo:

‘Teele pè erezén* pire tugbɔ̄nrc
ti ka,
a pe piile pe ŋangala kè tanga
pe na†.»

³ Mi ḥa ye Fɔ*, Yawe Yenjеле na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fɔ ye se kaa ki yomiyele na li waa laga Izirayeli tara naa. ⁴ Ye wele, senwee piile pe ni fuun pe yinjеле ke yen na wogolo. Teele pe yinjеле o, piile pe yinjеле o, ke yen na wogolo. Lere ḥa ka kapege pye wo wi daga mbe ku.

5 «Lesinŋe wi yen yęę ŋga na ki ŋga, wi maa tanri kaselege na, na kasinŋge piin. ⁶ Saara* nda pe maa woo wa yanwira ti na wila la ta kaa, wila la yęę yinrigi Izirayeli woolo yarisunndo ti na. Wila wi lewee yenle wi jɔ wi ta. Wila sinle jélé ŋa wi yen naa jogolo yaan wi ni. ⁷ Wila li lere go na; wi ka lere jin mboo kée yaraga sho mbege tęę fęę ki yɔnlɔ, wi ma kaa ki sɔngɔrɔ ki fɔ wi na. Wila yu. Funjo yen mbele na, wi maa yaakara kaan pe yeri, wi ma yaripęę kan lere ŋa wi yen witiwaga wi yeri. ⁸ Wila fęę le lere na mbaa tɔnli jaa ki go na, wila la tɔnli pee jaa. Wi maa kée kì wɔ kambasinŋge pyege ki ni, wi ma kiti wi kɔn kaselege na lere naa wi lewee yenle pe sɔgɔwɔ. ⁹ Wi maa tanri na kondęęgęęle koro naa na kakɔnndęęgęęle ke na ma

[†]17.22: Njege yirifonngó ñga ki senre tì yo, ki yen ma taanla Izirayeli tara wunlunaja wo ni (Eze 34.23; 2 Sami 7.12-16). Yanwiga titonlögó ñga kì yaraga, ko ki yen Zheruzalemu ca ye.

[†]18.2: Zhere 31.29.

yala kaselege ki ni. Ki lerefɔ wi yen lesinjɛ. Wi yaa laa yinwege ki piin. We fɔ, Yawe Yenjɛle le, lo li yo ma.

¹⁰ «ɛɛn fɔ, na ki lerefɔ wi ka pinambyɔ se, ŋa wi pye lepee konaa legbolere, nakoma wi pye ki kapyere cenlɛ nda ka pyefɔ, ¹¹ mbe sigi ta wi to wi sila ki cenlɛ ka pye, na ki pyɔ wi ka saa saara nda pe maa woo wa yanwira ti na ti kaa, na wi kaa lewee yenle wi jo wi ta, ¹² na wi kaa nii fyɔnwɔ fenne poro naa leeble mbele pe yen tege na pe go na, na wi kaa yuun, yaraga ŋga wì shɔ fɔgɔfɔ wi yeri maga tege fɔgo ki yɔnlɔ, na wi sigi sɔngɔrɔ wi na, na wi kaa yege yinrigi yarisunndo ti na, mbaa katijangara piin, ¹³ na wi ka fɔgo le lere na mbaa tɔnli jaa ki go na, na wi kaa tɔnli pee shoo, naga yen ma, ki pyɔ wi yaa koro mbaa wi yinwege ki piin wi le? Ayoo wi se koro mbaa wi yinwege ki piin. Ki katijangara nda fuun wì pye ti kala na, pe yaa kaa gbo; wi yaa suu yɛera kunwɔ pi go kala li le.

¹⁴ «ɛɛn fɔ na pinambyɔ ka pye naŋa wa yeri, kapere nda fuun wi to wì pye, na wi ka pye ti jenmɛ, na wi kari yan, na wii yenle mbaa ti nuŋgbɑ ti piin, ¹⁵ na wi woro na saara nda pe maa woo wa yanwira ti na ti kaa, na wi woro na yɛgɛ yinrigi Izirayeli tara yarisunndo ti na, na wi suu lewee yenle wi jo wi ta; ¹⁶ na wi woro na nii lere go na, na wi woro na yaraga ka shoo fɔgɔfɔ wi yeri mbege tege fɔgo ki yɔnlɔ, na wi woro na yuun, na

wi kaa yaakara kaan fungo fɔ wi yeri mbaa yaripɔrɔ kaan ŋa wi yen witiwaga wi yeri; ¹⁷ na wi woro na kambasinjɛ piin lere na, na wi woro na tɔnli jaa fɔgɔ go na, na wi si woro na tɔnli pee shoo, na wi kaa tanri na kakɔnndegɛŋgɛlɛ naa na kondegɛŋgɛlɛ ke na, ki lerefɔ wi se ku wi to wi kajɔgɔ ki kala na; wi yaa laa yinwege ki piin, ki woro na lere kɔɔn shyen. ¹⁸ Wi to wo wì leele pe jɔlɔ, ma pe kɛɛ yaara ti yu, ma kambasinnde pye wi tara woolo pe na. Wowi wi daga mbe ku wi kapere ti kala na.

¹⁹ «Ye maa yuun fɔ: <Yiŋgi na kapere nda tofɔ wì pye, ti fɔgɔ kii si daga mbe tɔn pyɔ wi na?> Ki se pye ma, katugu pyɔ wì tanga kaselege naa kasinjɛ ki na, konaa mala kondegɛŋgɛlɛ ke ni fuun ke yigi na tanri ke na. Ki pyɔ wi yaa laa yinwege ki piin, ki woro na lere kɔɔn shyen. ²⁰ Lere ŋa ka kapege ki pye, ko fɔ wo wi daga mbe ku. Tofɔ wi kajɔgɔ ki go kala li se to pyɔ wi na, pyɔ wi kajɔgɔ ki go kala li se to tofɔ wi na. Lesinjɛ wi yaa kaa kasinmɛ pi tɔnli wi ta, lepee wi tipewe pi go kala li yaa ka to wi na.»

Kapege pyefɔ naa lesinjɛ pe sara

²¹ «Na lepee wi ka pungo le wi kapere nda fuun wì pye ti ni mberi yaga, na wi kaa tanri na kondegɛŋgɛlɛ ke ni fuun ke na, mbaa na kakɔnndegɛŋgɛlɛ naa na kasinjɛ ki piin, ki woro na lere kɔɔn shyen, wi yaa laa yinwege ki

piin, wi se ku. ²²Kapere nda fuun wì pye ka kpe se jate wi go na naa; kasinjge konç na wì tanga li kala na, wi yaa laa yinwege ki piin. ²³Naga yen ma, yaa ki jate ndee lepee wi kunwɔ po pilan ndanla wi le? We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma. Mi maa ki jaa wi wɔ wa wi kombegele ke ni, wila wi yinwege ki piin.

²⁴«Na lesinjge wi kaa kasinjge pyege ki yaga, mbaa kambasinjge ki piin, lepee wi maa katijangara nda fuun piin, na wi kaa ti fɔrgi, naga yen ma, wi yaa laa yinwege ki piin wi le? Wi kasinjge ḥga fuun wì pye pe se nawa to ka kpe na. Wi yaa ku wi kambasinme naa wi kapere nda wì pye ti kala na.

²⁵«Ye maa yuun naa fɔ: «We Fɔ wi konç li woro ma yala.» Yoro Izirayeli woolo ye logo na yeri jenjge. Naga yen ma, mi na konjolo koro ke woro ma yala wi le? Naga yen ma, yoro konjolo koro ma ke woro ma yala? ²⁶Na lesinjge wa kaa kasinjge pyege ki yaga mbaa kambasinjge piin mbe si ku, ki fɔ wì ku wi kambasinjge ko kala na. ²⁷En fɔ na lepee wa kaa kapege pyege ki yaga mbaa tanri kaselege naa kasinjge na, wi yaa wi yinwege ki ta. ²⁸Na wi ka jatere ta mboo kajgɔrɔ ti ni fuun ti jen mberi yaga, pa wi yaa laa yinwege ki piin, wi se ku.

²⁹«En fɔ yoro Izirayeli woolo ye yen na yuun fɔ: «We Fɔ wi konç

li woro ma yala.» Yoro Izirayeli woolo, naga yen ma, mi na kongolo koro ke woro ma yala wi le? Naga yen ma, yoro kongolo koro ma ke woro ma yala?

³⁰«Ki kala na, mi yaa ka kiti kon ye ni fuun nunjba nunjba ye na mbe yala ye kapyegele ke ni, yoro Izirayeli woolo wele. We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma. Ye ye tangalɔmɔ pi kanjga, ye sɔngɔrɔ ye puŋgo wa ye kajgɔrɔ ti ni fuun ti yeri, jango ye kajgɔrɔ tiga ka ti ye tɔngɔ. ³¹Kajgɔrɔ nda fuun yaa piin, ye laga ti na, ye ye kotogo ki kanjga fɔnɔŋɔ, ye nawa jatere fɔnɔŋɔ le ye yee ni. Yoro Izirayeli woolo, yinjgi na ye nee jaa mbe ku? ³²Mi ḥa ye Fɔ, Yawe Yenjelé, muwi mì yo ma fɔ: «Lere mbe ku ki woro mala ndanla. Ki kala na, ye ye tangalɔmɔ pi kanjga ye kapege ki yaga, jango yaa ye yinwege ki piin.»

Kunwɔ yurugo ḥga kìla kɔ Izirayeli tara yekeele pe wogo na

19 ¹Kona, a we Fɔ* wì sho fɔ: ²E, ma nɔ wìla pye paa jara nɔ gbɔcɔ† yen jaraye pe sɔgɔcɔwɔ!

Wìla pye ma sinlɛ wa jara yirifɔnmboɔcɔ pe cɔwgɔcɔs, naa piile pe yɔn suro ti woo.

[†]19.2: Jara nɔ gbɔcɔ ḥa wi senre tì yo, wo yen ma taanla Zheruzalemu ca ko ni nakoma Zhuda cenle lo ni.

³ Wila wi pyɔ wa koro,
a wì yiri ma pye jara yirifɔnɔjɔ.
Na wila kagbogo ki fɔrɔgɔ,
a wila leele pe kuun.

⁴ Cengelè kèle yegɛ woolo la wi
kala li logo,
a pè ti wì to wege ka ni.

A pè suu yigi ma tugurɔn
kannjine le wa wi numala
li na, mɛɛ kari wi ni wa
Ezhipiti tara[†].

⁵ «Naa jara nɔ wila kaa ki yan
wùu pinambyɔ wi sige ma
saa te,
a wi jigi wì si kɔn wi na.
A wì suu pyɔ wa yegɛ le maa
koro,
maa pye jara yirifɔnɔjɔ.

⁶ A wi nɛɛ yanri jara sanmbala
pe sɔgɔwɔ.
Wila yiri ma pye jara yirifɔnɔjɔ;
wila kagbogo ki fɔrɔgɔ,
a wila leele pe kaa.

⁷ Wila pe malaga sigeyinre* ti
jaanri[†], ma pe cara ti
tɔngɔ.

Wi gbelege ki kala na, tara to
naa ti nawaa yaara ti ni
fuun ti sunndo wila kɔn ti
na.

⁸ Cengelè ŋgele ke yen maa
maga, kè si yiri wi kɔrɔgɔ,
ma yiri kɛɛ ki ni fuun ki na.
Kàa ke mere ti jan wi na,
a wì to wa ke wege ki ni.

EZEKIYELI 19

⁹ Pàa tugurɔn kannjine le wa wi
numaga ki na
maa le gbaga ka ni,
ma kari wi ni wa Babilɔni tara
wunlunaja wi yeri.

Pàa saa wi tɔn malaga sigego ka
ni,
jango paga kaa magala li logo
naa wa Izirayeli tara
yanwira ti na.»

Kunwɔ yurugo ŋga kìla kɔ erezen tirige ki wogo na

¹⁰ Ma nɔ wila pye paa erezen*
tirige yen, ŋga ki yen ma
sanri lɔgɔ yɔn na.
Pire legere naa njere legere la
pye ki na tɔnmɔ legewe pi
kala na.

¹¹ Njere tugbɔɔrɔ la pye ki na,
a ki njere tì pye wunlumbolo pe
kanŋgala.
Kila tɔnlɔ ma yagara ma we tire
sannda ti na;
pe ma koro lege naga yaan ki
yagawa,
naa ki njere legere ti kala na.

¹² Een fɔ pàa ki kɔw naŋbanwa
gbɔɔ ni maga wa tara;
yɔnɔlɔ yirisaga tifelege kila ki pire
ti waga, a tì toori.
Ki njere tugbɔɔrɔ tila kaari ma
waga;
a kasɔn kiri sogo.

¹³ Koni pè saa erezen tirige ki
sanri wa gbinri* wi ni, wa

[†]19.4: Ki senre nda ti yen na para Zhuda tara wunlunaja Yowahazi wo senre na.

[†]19.7: Ki laga ŋga ki senre ti woro ma filige Yenjɛle senre sewe ña wi yen Aramuye senre ni wi ni.

lawaga tara nda tɔ̄nmɔ̄
woro wa.

¹⁴ Kasɔ̄n yiri wa ki tirige ki ni
maga njere to naa ki pire
ti sogo.

Njege gbenge si koro ki na
naa, ŋga ki mbe ya pye
wunluwɔ̄ kanŋgala.

Ki yurugo ŋga ki yen kunwɔ̄
yurugo; ki yaa koro mbaa koo
kunwɔ̄ yurugo yen.

**Yenŋele làa pye na Izirayeli
woolo pe yege sinni,
ali mbege ta pàa yiri ma je**

20 ¹Izirayeli* woolo pe
yigingɔ̄lɔ̄ malaga kasopiile,
ki yele kɔ̄lɔshyen wolo li yenje
kaŋgurugo wogo ki pilige ke wogo
ki na, a Izirayeli tara leleelε* pèle
si pan ma cen na yege sɔ̄gɔ̄wɔ̄,
jaŋgo mbe Yawe Yenŋele li yewe
mbeli nandanwa kala li jen.
² Kona, a Yawe Yenŋele lì sili senre
ti kan na yeri ma yo fɔ̄: ³ «Senwee
pyɔ̄, ki yo Izirayeli tara leleelε
pe kan fɔ̄ mi ŋa ye Fɔ̄*, Yawe
Yenŋele le, pa mì yo yeeen fɔ̄: «Naga
yen ma, muwi ye pan mbe yewe
mbanla nandanwa kala li jen wi
le? Kaselege ko na, mi ŋa Yenŋele
na yinwege wolo, na mege ki na,
mi se ti yanla yewe.» We Fɔ̄, Yawe
Yenŋele lo lì yo ma.

⁴ «Senwee pyɔ̄, ma yee gbegelε,
ma kití kɔ̄n pe na, ki pyewe piga
kaa ma kɔ̄n shyen. Pe teleye pàa
katijangara nda pye, ma pe nawa

to ti na. ⁵ Maga yo pe kan fɔ̄, pa
we Fɔ̄, Yawe Yenŋele lì yo yeeen fɔ̄:
«Pilige ŋga ni, mila Izirayeli woolo
pe wɔ̄, mìlan kée ki yirige ma wugu
ki Zhakɔ̄bu setirige piile pe kan.
Mìla na yee naga pe na wa Ezhipiti
tara. Milan kée yirige ma wugu pe
kan ma yo fɔ̄: Muwi mi yen Yawe
Yenŋele, ye Yenŋele le.» ⁶ Ki pilige
ki ni, mìla wugu ma pe kan, ma
yo mi yaa pe yirige wa Ezhipiti
tara mbe kari pe ni tara ta ni, nda
mìla gbegelε pe kan, nda nɔ̄nɔ naa
senrege yen na fuun wa ti ni. Tara
nda ti yen ma yon ma we tara ti ni
fuun ti na[†]. ⁷ Mila pe pye fɔ̄: «Ye ni
fuun nungba nungba, yarisunndo
tijangara nda ye yen na yege yinrigi
ti na, yeri wa. Yaga ka ye yee
tege fyɔ̄ngɔ̄* ni mbaa Ezhipiti tara
yarisunndo ti gbogo. Muwi mi yen
Yawe Yenŋele, ye Yenŋele le.»

⁸ «Een fɔ̄ pàa yiri ma je na na,
pe sila yenle mbe logo na yeri. Pe
ni wa kpe sila yarisunndo tijangara
nda pàa pye na yege yinrigi ti
na ti wa, pe sila je Ezhipiti tara
yarisunndo ti na. Mìla ki sɔ̄nri
mbanla naŋbanwa gbɔ̄ kala li wa
pe na, mbanla naŋbanwa kala li
pye pe na fɔ̄ sa gbɔ̄n wa li kɔ̄saga,
wa Ezhipiti tara ti ni. ⁹ Een fɔ̄ mi
sila yenle mbege pye pe na ma, na
megε ko kala na, jaŋgo pàa pye ma
cen cengelε ŋgele sɔ̄gɔ̄wɔ̄, na megε
ki ka ka jɔ̄gɔ̄ ke yege sɔ̄gɔ̄wɔ̄, poro
wεlε mìla na yee naga pe na, ma pe
yirige ma pe wɔ̄ wa Ezhipiti tara.

[†]20.6: Eki 6.2-8.

¹⁰ «Mìla pe yirige wa Ezhipiti tara ma kari pe ni wa gbinri* wi ni.

¹¹ A mì silan kondégeñgele ke kan pe yeri, mala kakonndegeñgele ke naga pe na; senwee wi daga mbaa tanri ke na, jango mbaa wi yinwege ki piin ke fanjga na.

¹² Mìla na cénpilige* ki kan pe yeri, ki pye paa kacen yen mi naa poro sɔgɔwɔ, jango pege jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle le, na lì pe pye kpoyi*†.

¹³ Eén fɔ Izirayeli woolo pàa yiri ma je na na wa gbinri wi ni. Pe sila tanga na kondégeñgele ke na; pàa je na kakonndegeñgele ke na, koro ñgele senwee wi daga mbaa tanri ke na, jango mbaa wi yinwege ki piin ke fanjga na. Pàa na cénpilige ki jɔgo fɔ tipege. A mì sigi sɔnri mbanla nañgbanwa kala li wa pe na wa gbinri wi ni, mbe pe tɔngɔ pew.

¹⁴ Eén fɔ mi sila ki pye ma, na yeera mege ko kala na, jango mìla pe yirige wa Ezhipiti tara ti ni cengele ñgele yegé na, na mege ki ka ka jɔgo wa ke yegé sɔgɔwɔ.

¹⁵ Muwi mìla na kée ki yirige ma wugu pe kan wa gbinri wi ni, ma yo fɔ mi se kari pe ni wa tara nda mìla kan pe yeri ti ni; to nda nɔnɔ naa senrege yen na fuun wa ti ni, ti si yen ma yɔn ma we tara ti ni fuun ti na.

¹⁶ Mìla ko pye ma, katugu pàa je na kakonndegeñgele ke na. Pe sila pye na tanri na kondégeñgele ke na; pàa pye nala cénpiliye yi jogo, katugu pe jatere wìla koro pe yarisunndo to na.

¹⁷ Konaa ki ni fuun, mìla pe

wele ma pe yinriwè ta, mi sila pye na jaa mbe pe tɔngɔ; mi sila pe tɔngɔ mbe pe wɔ wa gbinri wi ni.

¹⁸ «Mìla ki yo pe piile pe kan wa gbinri wi ni fɔ: «Yaga kaa tanri ye teleye pe kondégeñgele ke na. Yaga ka pe kakonndegeñgele ke yigi mbaa tanri ke na, yaga kaa pe yarisunndo ti gbogo mbe ye yee tege fyɔngɔ ni.

¹⁹ Muwi mi yen Yawe Yenjèle, ye Yenjèle le. Yaa tanri na kondégeñgele ke na, yanla kakonndegeñgele ke yigi yaa tanri ke na.

²⁰ Yanla cénpiliye yi pye kpoyi, pa kona ki yaa pye paa kacen yen mi naa yoro sɔgɔwɔ, jango yegé jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle, ye Yenjèle le.»

²¹ «Eén fɔ pe piile fun pàa yiri ma je na na. Pe sila tanga na kondégeñgele ke na, pe sila na kakonndegeñgele ke yigi mbaa tanri ke na; koro ñgele senwee wi daga mbaa tanri ke na, jango mbaa wi yinwege ki piin ke fanjga na. Pàa na cénpiliye yi jɔgo. A mì sigi sɔnri mbanla nañgbanwa gbɔɔ kala li wa pe na wa gbinri wi ni, mbanla nañgbanwa kala li pye pe na fɔ sa gbɔɔ wa li kɔsaga.

²² Eén fɔ mi sila ki pye, na yeera mege ko kala na, jango mìla pe yirige wa Ezhipiti tara cengele ñgele yegé na, na mege ki ka ka jɔgo ke yegé sɔgɔwɔ.

²³ Muwi mìla na kée ki yirige ma wugu pe kan fun wa gbinri wi ni, mbe pe jaraga wa cengele sanjgala ke cɔwgɔcɔ,

[†]20.12: Na lì pe pye kpoyi, ko kɔrɔ wo yen fɔ na lì pe tege pe ye li yee kan; Eki 31.13; Levi 20.8; 22.9.

mbe pe jaraga mbe kari tara pyew ti ni.²⁴ Katugu pe sila pye nala kakonndegejgele ke piin; paa je na kondegengele ke na, mala cempiliye yi jøgo. Paa pye na yøge yinrigi pe teleye pe yarisunndo ti na.²⁵ Kì pye ma, a mi si kondegengele kan pe yeri, ñgele ke sila pye ma yøn, ma kakonndegejgele kan pe yeri, ñgele pe saa ya mbaa pe yinwege ki piin ke fanøga na.²⁶ Mila ti, a pè pe yøe tege fyøngø ni pe saara* ti ni; to tila pye pe pinambiile kongbanmbala mbele fuun paa pye na woo saraga na pe sori kasøn ni. Mila ki pye ma, ma jøløgo wa pe na, jaøgo pege jøn fø muwi mi yen Yawe Yenjøle le.»

Izirayeli woolo pe sila logo Yenjøle li yeri wa Kana tara

²⁷ Ki kala na, senwee pyø, para Izirayeli tara woolo pe ni, maga yo pe kan fø: «Pa we Fø, Yawe Yenjøle li yo yeen fø: Ye teleye paa na tifaga fun, katugu pe sila koro sinmbele na ni.²⁸ Milan kee ki yirige ma wugu, ma yo mi yaa tara nda kan pe yeri, a mi si kari pe ni wa ti ni. Eøn fø, a pè si saa na yøge yinrigi tinndiyé titønlømbølø pe na konaa tigbørø nda fuun ti yen were ni ti na. Pa paa pye na pe saara ti woo wa ki lara ti ni; paa pye na pe yarilire saara ti woo wa, naa pe wusuna nuwø taan* saara ti ni konaa pe duven saraga ñga pe ma wø ma wo ki ni ma ta mala naøbanwa pi yirige na ni.²⁹ Kona, a mi si pe yewe ma yo fø: Ye maa kee wa sunzara nda wa tinndiyé pe na, ko

yøn yøngi?» Ali ma pan ma gbøn nala, pe maa ki lara ti yinri sunzara.

³⁰ «Ki kala na, ki yo Izirayeli tara woolo pe kan fø: Pa we Fø, Yawe Yenjøle li yo yeen fø: Naga yen ma, ye si ye yøe tege fyøngø ni paa ye teleye pe yøn wi le? Naga yen ma, ye woro na kalikalawa piin na pe yarisunndo tijangara ti gbogo wi le?³¹ Ali ma pan ma gbøn nala, ye yøn na ye yøe teri fyøngø ni, naa ye yøn na ye saara ti woo, na ye piile pe woo saraga na pe sori kasøn ni ye yarisunndo ti ni fuun ti kan we. Yoro Izirayeli woolo, yaa ki sørni ndøe mi yaa ye yaga yanla yewe wi le? Ayoo de. Mi ña ye Fø, Yawe Yenjøle na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fø mi se yønle ki na yanla yewe.»

³² «Ye yøn naga sørni wa ye nawa naga jaa mbe pye paa cengøle sanøgala ke yøn, konaa mbe pye paa tara sannda ti woolo pe yøn, mbaa tire naa sinndeere ti gbogo. Eøn fø ki wogo ki se pye.³³ Mi ña ye Fø, Yawe Yenjøle na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fø mi yaa cen wunluwø pi na ye go na, na fanøga konaa na yawa pi ni, mbanla naøbanwa gbøø kala li wa ye na.³⁴ Mi yaa ka ye yirige mbe ye wø wa cengøle sanøgala ke søgøwø; mila ye jaraga ma kari ye ni tara nda ni, mi yaa ka ye yirige wa ti ni, mbe ye gbogolo naa na fanøga konaa na yawa pi ni, mbanla naøbanwa gbøø kala li wa ye na.³⁵ Mi yaa ka kari ye ni gbinri wa ni, mbe ye laga cengøle

sanjgala ke na, we sa we yee yan gbogoyi, mbe kiti kɔn ye na.³⁶ Yegɛ ɲga na mìla kiti kɔn ye teleye pe na wa Ezhipiti tara ti ni, ki pyelɔmɔ nujgba pi na fun, mi yaa kiti kɔn yoro fun ye na.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.³⁷ Mi yaa ka ye yegɛ sin na yaayoro konrikanjgala li ni mbe kari ye ni wa na yɔn finliwɛ* laga ki ni.³⁸ Leele mbele pè yiri ma je na na konaa mbele pee logo na yeri, mi yaa pe cɔnri mbe pe wɔ wa ye sɔgɔwɔ. Pe yen ma cen tara nda ni ma pye nambanmbala, mi yaa ka pe yirige wa ti ni. Een fɔ pe se ka sɔngɔrɔ mbe pan laga Izirayeli tara ti ni. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.

³⁹ «Yoro wo na, yoro Izirayeli woolo wele, pa we Fɔ, Yawe Yenjɛle lì yo yeen fɔ: Ye ni fuun nujgba nujgba yaa kee ye saa ye yarisunndo ti gbogo fasi! Een fɔ ko puŋgo na, ki ye ndanla ma ye mbɛn ye yaa kaa nuru na yeri. Na mege ɲga ki yen kpoyi, ye se kaga tege fyɔngɔ ni naa ye yarikanra to naa ye yarisunndo ti ni.»⁴⁰ Katugu Izirayeli tara woolo pe ni fuun, mbele fuun pe yaa ka pye mbe cen wa tara ti ni, pe yaa kaa paan mbaa na gbogo wa na yanwiga kpoyi ki na, yanwiga ɲga kì yagara Izirayeli tara yanwira ti ni fuun ti na we. We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma. Pa mi yaa ka yenle ye na wa ki laga ki na. Mi yaa ka yo yaa paan ye yarikanra ti ni, naa ye yarilire fɔnnɔdɔ koŋgbannda saara ti

ni konaa yaara nda fuun ye yaa ka tege ti ye na kan ti ni.⁴¹ Yè gbɔn ma jaraga ma kari cengèle ɲgele sɔgɔwɔ konaa tara nda ni, na mi ka ka ye yirige wa ke sɔgɔwɔ mbe ye gbogolo naa, pa mi yaa ka yenle ye na paa saraga nuwɔ taan wogo yɛn. Kiga pye ma, kagala ɲgele mi yaa pye ye ni ke kala na, mi yaa ki naga cengèle sanjgala ke na fɔ muwi mi yen Yenjɛle na li yen kpoyi.⁴² Na mi ka ka sɔngɔrɔ mbe pan ye ni wa Izirayeli tara ti ni, to nda mìla na kee ki yirige ma wugu mberi kan ye teleye pe yeri, pa kona ye yaa ki jen mbe yo fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.⁴³ Wa ki laga ki na, ye yaa ka nawa to ye tangalɔmɔ lɛɛ pi na konaa ye kapyere nda yè pye ma ye yee tege fyɔngɔ ni ti na. Ye yaa ka lako ye yee na kapere nda fuun yè pye ti kala na.⁴⁴ Yoro Izirayeli woolo wele, mi se ka ye yigi mbe yala ye tangalɔmɔ pee po naa ye kafaara ti ni, een fɔ mi yaa ka ye yigi jɛŋge na yɛera mege ko kala na. Pa kona ye yaa ki jen mbe yo fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle, lo lì yo ma.

Fyere senre nda tìla yo
Zhuda tara ti wogo na

21 ¹ Yawe Yenjɛle làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ:
² «Senwee pyɔ, kanjga ma yegɛ wa wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ tara ti yeri, ma para ma wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ tara ti na, ma Yenjɛle li yɔn senre yo ma wa mbele pe yen ma cen wa yɔnlɔparawa kalige

kee tara[†] kɔlɔgɔ ki ni pe na. ³Maga yo yɔnlɔparawa kalige kee kɔlɔgɔ woolo pe kan fɔ pe Yawe Yenjèle li senre ti logo. We Fɔ*, Yawe Yenjèle, pa lì yo yeeñ fɔ: «Mi yaa kason le ye ni. Ki kason ki yaa ka ye laga tire tipiire naa tiwara ti ni fuun ti sogo. Ki kason yinne li se ka figi. Ki yaa ka lere pyew wi yege ki mulugu, mbege le wa yɔnlɔparawa kalige kee ki na fɔ sa gbɔn wa yɔnlɔparawa kamengé kee ki na. ⁴Kona leeple pe ni fuun pe yaa ki yan mbege jen fɔ mi Yawe Yenjèle, muwi mìgi kason ki le; ki se si ya figi.» »

⁵ Kona, a mì sho fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yenjelé, leeble pe yen naga yuun fɔ: «Ki naŋa ḥa wi yen na yomiyegelé waa ko ce!» »

⁶ Kona, a Yawe Yenjèle lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fo: ⁷ «Senwee pyo, kanjga ma yege wa wa Zheruzalemu ca ki yeri, ma para ma wa ki lara kpoyi* ti na, ma Yenjèle li yön senre yo ma wa Izirayeli* tara ti na. ⁸ Maga yo Izirayeli tara ti kan fo, pa Yawe Yenjèle lì yo yeen fo: *«Mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ; mi yaa na tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni mbe lesinmbele poro naa lepeeple pe ni fuun pe tɔngɔ wa ma ni.* ⁹ Ki kaa pye mi yen na jaa mbe lesinmbele poro naa lepeeple pe tɔngɔ wa ma ni, ki kala na, mi yaa na tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni mbe leele pe ni fuun pe tɔngɔ, mbege le wa yönłparawa kalige kée ki yeri mbe saga wa wa

yɔnlɔparawa kamɛŋɛ kɛe ki yeri.
10 Kiga pye ma, lere pyew wi yaaki jen fɔ mi Yawe Yenjɛle, mìlan tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni, wi se si sɔngɔrɔ mbe ye wa naa.»

11 «Mboro wo na senwee pyo, ta
jeen! Ma gbaw ma jigi wi ni wi
kon ma na konaa nandangawa ni pe
yegesew. 12 Na paga ma yewe
mbe yo fo: ‹Yinji na ma nee jeen?›
Ma pe yon sogo ma yo fo: ‹Katugu
mi fyere senre ta logo ti yen na
paan. Leele pe sunndo wi yaa ka
kon pe na, pe keyen yi yaa ka fanla
pe na, pe jatere wi yaa ka piri pe
na, pe kanjguuro ti yaa ka fanla pe
na. Ee, ti yen na paan! Ki yaa pye
kaselege!» We Fo, Yawe Yenjelé lo
lì yo ma.

Yenŋeļe li tokobi kala

¹³ Yawe Yenjèle làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fo: ¹⁴ «Senwee pyo, Yenjèle li yön senre ti yo ma yo fo, pa we Fɔ wì yo yeen fo:

「Tokobi! Tokobi!

Pòo yɔn ki yɔ, maga filige!

¹⁵ Tokobi y n k  y  legbogo ko
kala na,
p o y n ki turugo, ja go wila
yengel .

Naga yen ma, we mbe ya mbaa
yogori melé we pinambyo
wi wunluwɔ kanjgala li
wogo na?

Wunluwɔ kanjgala li yen na tire
sannda pyew ti tifaga.

¹⁶Pè tokobi wi kan, pe ta poo
yç,

[†]21.2: Ngà kì yo fɔ yɔnlɔparawa kalige kɛ̃ tara, ko yen na para Zhuda tara to sɛnre na.

jangō lere wa mboo yigi wa wi
kēe;
tokobi wi yōn kī yō, pōo yōn ki
turugo
jangō mboo le gbofō wi kēe.
¹⁷ Senwee pyō, ta gbele ḥgbanga
maa jōrōgi,
katugu pē tokobi wi kōw na
woolo pe na,
konaa Izirayeli tara teele pe ni
fuun pe na.
Pē pe le tokobi wi kēe poro naa
na woolo sanmbala pe ni
fuun pe ni;
ki kala na, tōon jegbōlō li gbōn
jateré piriwen pi kala na.
¹⁸ Katugu ki yen kangbanga
jēngē;
tokobi wi woro na wunluwō
kanjgalā na jate, lo ka kō
mbe wō wa, ki yaa pye
mele?
We Fō, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.

¹⁹ «Koni, senwee pyō, Yenjelē li
yōn senre ti yo.
Ma kendagala ke gbōn ke yēe na
nangbanwa ni.
Tokobi wi yaa gbōn gbōnsaga
shyen, gbōnsaga taanri.
Legbogo tokobi wowi;
legbogo gbōgō tokobi wowi.
Wi yen na gbōn kēe ki ni fuun
ki na.
²⁰ Wi yaa ti sunndo kōngō mbe
leele pe ta,
jangō pe legēre mbe kurugo mbe
toori.
Ki kala na, mì legbogo tokobi
wi torogo wa pe yeōnra

nunjba nunjba pyew ti
na.
Pē tokobi wi yōn ki yō wila
yengelē,
pōo yōn ki yō wila legbogo piin.
²¹ Tokobi taan, ta kuun kalige
na,
maa kuun kamenjge na!
Maga yēgē sin laga o laga, maa
kuun!
²² Mi fun mi yaa kaa na
kendagala ke gbōn ke yēe
na,
mi yaa kanla nangbanwa kala
li pye fō sa gbōn wa
li kōsaga.» Mi Yawe
Yenjelē, muwi mì yo ma.

**Babilōni tara wunlunaja
wi yaa Zheruzalēmu ca ki tōngō**

²³ Yawe Yenjelē làa li senre ti kan
na yeri ma yo fō: ²⁴ «Mboro wo na,
senwee pyō, kōngolo kacēn wogolo
shyen gbele, ḥgele Babilōni tara
wunlunaja wi tokobi fenne pe mbe
ya toro wa ke ni mbe pan. Ki
kōngolo shyen ke daga mbe yiri
tara nunjba ni. Ma kacēn wa pye
wa kōngolo shyen ke ni fuun ke
lesaga ki na, jango tokobi wi yen
na kee ca ḥga ni, mbaa ki nari.
²⁵ Ma konō nunjba kacēn pye, na
tokobi wi yaa toro wa li ni mbe kari
wa Amō cenlē woolo pe cagbōgō
Araba ki ni; mee konō la yēgē
kacēn pye, na tokobi wi yaa toro
wa li ni mbe pan wa Zhuda tara,
wa Zheruzalēmu ca ḥga pē malaga
sigembogo kan maga maga we.
²⁶ Katugu Babilōni tara wunlunaja

wi yen ma yere wa kongegelé ke na, wa kongolo shyen ke lesaga ki na. Wi yen naa jeere ti piin mbege jen konj na wi yaa le. Wi yen na jele wi wangala ke ni, na wi go nawa yarisunndo ti yewe. Wi yen na saraga yaayoro kara yinjgele ke cancan na jele ke ni.²⁷ Jeere pyewanla na làa Zheruzalemu ca ki naga, lì si to wa wi kalige kée ki na. Kì pye ma, wi yaa pan mbe mbogo jaanriyaara tege le ki ca mboro ti tanla, mbe malaga kònnò wa, mbe legbogo pye. Pe yaa ka mbogo jaanriyaara yerege yerege wa ca ki mbogo yeycorò ti puñgo na, mbe tara gbogolo lugusara mbogo ki na, mbe malaga gbɔnlugusara gbegele.

²⁸ «Een fɔ, Zheruzalemu ca woolo pe yen naga sɔnri ndee ki jeere kapyere ti woro yaraga ka pe yegé na; katugu pàa wugu ma pe yee kan fɔ yaraga ka se pe ta. Konaa ki ni fuun, Babilɔni tara wunlunaja wi yaa pe nawa to pe kambasinnde ti wogo na, mbe pe kɔgɔri fɔ pe yaa ka pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni.»

²⁹ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle li yo yeen fɔ: «Kì kaa pye ye yen nala nawa tuun ye kambasinnde ti wogo na, na ye kolomɔ kapyere ti piin nari yinrigi funwa na, na ye kapere ti nari wa ye kapyegele ke ni fuun ke ni, mala nawa to ti ni fuun ti na, ki kala na, ye juguye pe yaa kée taga ye na mbe kari ye ni.

³⁰ «Mboro wo na, Izirayeli tara ti wunluwɔ pyɔ, ma yen Yenjèle li mege jɔgɔfɔ konaa lepee; ma kapere ti fɔgɔ tɔnpilige kì gbɔn. Ma kajɔgɔrɔ tì gbɔn wa ti kɔsaga ki na, ki kala na, ti fɔgɔ tɔnpilige kì gbɔn[†]. ³¹ Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Nɔrɔmiri wi yaa ka kɔw mbe laga wa ma go na, wunluwɔ njala li yaa ka kɔw mbe wɔ wa ma go ki na. Yaara ti ni fuun tì kanjga. Nja wìla go sogo, wo yaa ka yiri; nja wìla yiri, wo yaa go sogo. ³² Kataga naa kataga! Mi yaa ka Zheruzalemu ca ki jɔgɔ mbege pye kataga. Ki jɔgɔwɔ cenlɛ pa fa pye gben. Mi yaa ki pye ma, fɔ sa gbɔn nja wi daga mbe pan mbe kiti wi kɔn, wi sa pan, wo nja mìgi le wi kée we.»

Yenjèle li yaa malaga gbɔn Amɔ cenlɛ woolo pe ni

³³ «Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, Yenjèle li yɔn senre ti yo, ma yo fɔ: «We Fɔ, Yawe Yenjèle, pa lì yo yeen Amɔ cenlɛ woolo pe wogo na konaa tegele na paa tegele li wogo na fɔ:

Tokobi, tokobi pòò kɔw wa wi wofogo ki ni legbogo ki mege ni,
pòò yɔn ki turugo maga filige mbe gboro pye,
maa yɔ wila yengèle paa yenjèle yengèleme yen.

³⁴ Ye jeere senre nda ti yen go fu senre to naa ye yariyanra yagbogolo woro ti ni, mbe ye ta wa ti ni, tokobi wì gbegèle mbe lepee tipeele pe kɔnlɔgi; pe kambasinnde

[†]21.30: 2 Wunlu 25.4-7.

tì gbɔn wa ti kɔsaga ki na, ki kala na, pe kajɔgɔrɔ ti fɔgɔ tɔnpilige kì gbɔn koni.»

³⁵ «Ye ye tokobi wi le wa wi wofogo ki ni. Mì ye da ma ye tègè laga ñga na, ye setirige kì yiri tara nda ni, pa mi yaa sa kiti kɔn wa ye na. ³⁶ Mi yaa na nañgbanwa gbɔɔ kala li wa ye na, mbanla kɔnro tandorogo kasɔn ki fɛ mbege wa ye na. Mi yaa ye le lewelimbele pele kɛɛ, mbele pe tunjgo ki yen mbaa jɔgɔwɔ piin. ³⁷ Kasɔn ki yaa ka ye sogo. Ye kasanwa pi yaa ka wo wa tara ti na. Lere se ka nawa to ye na naa; katugu mi Yawe Yenjɛlɛ, muwi mì para.»

Zheruzalem̄ ca woolo pàa kapere pye

22 ¹Yawe Yenjɛlɛ làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ²«Mboro wo na, senwee pyɔ, ma yee gbegele ma kiti kɔn Zheruzalem̄ ca ñga ki yen legbogo ca ki na. Ma kiti kɔn ki na. Katijangara nda fuun pè pye, ma ti yegè naga pe na. ³Maga yo pe kan fɔ: «Pa we Fɔ*, Yawe Yenjɛlɛ lì yo yeen fɔ: Wele, ki ca ñga ki woolo pe yen na leeple kuun wa ca ki ni, jaŋgo ki tɔngɔpilige ki fyeele ki gbɔn; pe yen na yarisunndo tijangara gbegele, ma pe yee tègè fyɔŋgɔ* ni ti ni. ⁴Legbogo ñga yè pye, kì ye pye jɔgɔfenne. Yarisunndo nda yè gbegele, tì ye tègè fyɔŋgɔ ni. Yègè

pye ma ye yinwege piliye yi were, ma ti a ye yegèle yɔn kì gbɔn wa ki kɔsaga ki na. Ki kala na, mi yaa ye pye tifagawa yaraga wa cengelé sanjgala ke yege sɔgɔwɔ, konaal titegere yaraga tara sannda pyew ti yegè sɔgɔwɔ. ⁵ Mbele pe yen ye tanla tɔɔn konaal mbele pe yen wa lege, pe yaa kaa tege ye na, katugu ye ca ki mege kì jɔgɔ konaal ma yin kafaara ni.

⁶ «Wele, Izirayeli* tara teele pe ni fuun nungba nungba pe yen na pe fanjga ki piin naga nari wa ye yeri, na leeple kuun. ⁷ Wa ye yeri, leeple pe yen na pe teele naa pe neele pe tifaga. Wa ye sɔgɔwɔ, leeple pe yen na nambannjɛenle pe jɔlɔ lewelowɛ kapyere ni. Wa ye yeri, leeple pe maa nii pijiriwele naa nañgunjaala pe go na[†]. ⁸ Ye yen nala censaga kpoyi* ki tifaga, nala cenpiliye* yi jogo[†]. ⁹ Wa ye yeri, leeple pele yen wa, poro maa finlele na leeple mege jogo mbe ta mbaa leeple kuun. Wa ye yeri, leeple pele maa yarisunndo saara yaara kaa wa yanwira ti na. Pe maa kalikalawa piin wa ye sɔgɔwɔ. ¹⁰ Wa ye yeri, pele maa sinlele pe teele jeele ni, pele maa sinlele jeele mbele pe yen jorowo pe ni fanjga na. ¹¹ Wa ye yeri, pele maa katijangara piin pe lewee yeenle pe jeele pe ni. Pele maa kalikalawa piin pe piile pe jeele pe ni, ma pe yee tègè fyɔŋgɔ ni. Pele maa sinlele pe jeeenle sumbonɔ pe ni fanjga na, mbele pe yen pe

[†]22.7: Eki 20.12; 22.20-21; Dete 5.15; 24.17.

[†]22.8: Eki 20.8; Levi 26.2.

toseyeeenle wele[†]. ¹²Wa ye yeri, pe maa yarikanra shoo mbe ta mbaa leelee kuun? Ye maa fɔrɔ tari na tɔnli konaa tɔnli pee jaa ti go na. Ye maa ye lewée yeeenle pe tɔnyɔgɔ, mbe ta mbe pye penjagborɔ fenne. Eén fɔ mi wo na, yè fège na na.» » We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma.

¹³«Ye wele, mi yen nala kendagala ke gbɔɔn ke yee na naɔŋbanwa pi na, katugu yè leelee pe tɔnyɔgɔ, ma penjagborɔ ta konaa ye yen na leelee kuun wa ye ca ki ni. ¹⁴Na mi ka ka yiri ye kɔrɔgɔ pilige ñga ni, naga yen ma, ye mbe kotogo ta le? Naga yen ma, fanjga mbe pye ye ni naa le? Mi ña Yawe Yenjelé muwi mì para, mi yaa sigi pye. ¹⁵Mi yaa ka ye gbɔɔn mbe ye jaraga wa cengelɛ sanŋgala ke sɔgɔwɔ, mbe ye jaraga mbe kari ye ni tara ta yegɛ ni, mbe ye fyɔngɔ kapyere ti kɔ mberi wɔ laga ye sɔgɔwɔ pew. ¹⁶Yoro jate ye yaa ka ye yee tifaga cengelɛ sanŋgala ke yegɛ sɔgɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.»

¹⁷Yawe Yenjelé làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ¹⁸«Senwee pyɔ, Izirayeli woolo pe yen na yegɛ na paa tugurɔn fire yen. Pe ni fuun pe yen paa tuguyenre yen, nakoma paa fuwa yen, nakoma paa tugurɔn yen, nakoma paa sunmu yen tugurɔn yancɔlɔ la ni. Pe yen paa warifuwe fire yen. ¹⁹Ki kala na, pa we Fɔ Yawe Yenjelé lì yo yeeen fɔ: «Ki kaa pye ye ni fuun yè

pye paa tugurɔn fire yen, ye wele, mi yaa ye gbogolo wa Zheruzalem̄ ca ki nawa. ²⁰Yegɛ ñga na pe ma warifuwe, nakoma tuguyenre, nakoma tugurɔn, nakoma sunmu nakoma fuwa wi gbogolo mboo le tugurɔn yancɔlɔ la ni, mbe kasɔn gberi li na mberi yan, ki pyelɔmɔ nuŋba pi na, mi fun wa na naɔŋbanwa po naa na kɔnrɔ tandorogo ki ni, mi yaa ka ye gbogolo mbe ye pile, mbe kasɔn le ye ni, mbe ye yan fun. ²¹Mi yaa ka ye gbogolo ye yee na, mbe silan naɔŋbanwa kasɔn ki fe mbege wa ye na. Kona, ye yaa ka sogo mbe yan wa Zheruzalem̄ ca ki nandogomɔ. ²²Yegɛ ñga na warifuwe wi ma yan wa tugurɔn yancɔlɔ li ni, pa ye yaa ka yan ma fun wa ca ki nandogomɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ mi ña Yawe Yenjelé, muwi mìlan naɔŋbanwa kala li wa ye na.» »

²³Yawe Yenjelé làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ²⁴«Senwee pyɔ, ki yo Zheruzalem̄ ca ki kan fɔ: «Ma yen tara nda fyɔngɔ kii wɔ ti ni; tisaga se pan ma na na naɔŋbanwa wagati wi na.» ²⁵Pe Yenjelé yɔn senre yofenne* pe yen na yɔn leme piin wa ca ki ni. Pe yen na tuun leelee pe na, paa yegɛ ñga na jara ña wila kuunru wi ma to wi kagboro ti na mberi kɔɔnlɔ yuro yuro we; pe yen na leelee pe yarijende to naa pe yaara sɔŋgbanga woro ti shoo pe yeri. Pe yen na jeele legere piin naɔŋgunjaala wa ca ki ni. ²⁶Pe

[†]22.11: Levi 18.7-20.

saraga wɔfenne* pe yen nala lasiri* wi jogo, lara nda tì tege ti ye na kan, pe yen nari teri fyɔngɔ ni. Yaara nda ti yen kpoyi konaa nda ti woro kpoyi pe woro nari woo ti yee ni; yaara nda ti yen fyɔngɔ ni konaa nda ti yen fyɔngɔ fu pe woro na leele pe nari peri jen peri wɔ ti yee ni. Pe woro nala cənpiliye yi jate. Mi yen kpoyi yegɛ ŋga na, pege tege fyɔngɔ ni wa pe sɔgɔwɔ. ²⁷ Pe tara teele pe yen paa kombokara yen, nda ti maa ti kagboro ti kɔɔnlɔ yuro yuro. Pe maa leele kuun, na leele pele yinwege jogo, mbe ta mbe pye penjagbɔrɔ fenne. ²⁸ Pe Yenjelé yɔn senre yofenne pe yen na tɔnni leele pe kapere ti na, paa yegɛ ŋga na pe ma kaa fenrege tege ma mbogo tiri maga filige. Pe yariyanra nda paa yaan ti yen wagafe, pe Yenjelé yɔn senyoro ti yen yagbogolo woro. Pe maa yuun fɔ: «Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen.» Ma si yala, Yawe Yenjelé lii para pe ni. ²⁹ Tara woolo pe yen na leele pe jɔlɔ, na pe kɛe yaara ti yuun pe yeri. Pe yen na nii mbele pe yen tege na konaa fyɔnwɔ fenne pe go na. Pe yen na nambannjeenle pe jɔlɔ na pe tanga ki shoo pe yeri. ³⁰ Mila lere wa lagaja wa pe sɔgɔwɔ, ŋa wi mbaa mbogo ki wa mbege yirige, mbaa leele pe go singi, ŋa wi yaa yere ca ki malaga sigembogo ki jeenrisara ti tanla na yegɛ sɔgɔwɔ, mbe tara ti shɔ, jango mi ka ka ta mbe ca ki tɔngɔ; eɛn fɔ mi sila lere kpe ta

wa pe ni. ³¹ Ki kala na, mi yaa na kɔnrɔ tandorogo kala li wa pe na, mbe pe sogo na nangbanwa kasɔn ki ni mbe pe ko. Mi yaa ti pe pe kapyegele ke go kala li lɛ.» We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma.

Samari tara ti nanjara kala

23 ¹ Yawe Yenjelé làa li senre ti kan na yeri ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, jeele shyen la pye wa, pe shyenme pàa pye jelè nunjba sumborombiile. ³ Pàa pe yee kan nanjara ti yeri wa Ezhipiti tara. Pàa nanjara pye pe sumborowo sanga wi ni. Nambala pàa pye na pe yinjgele ke yinri wa ki laga ki na. Pàa pye na pe kotoro ti talitali pe na, mbe pe ta sumbonɔ nañambajeeṇle. ⁴ Njɔfɔ pàa pye naa yinri Ohola, na jɔnlɔfɔ wi yinri Oholiba[†]. Pàa pye na jeele. Pàa pinambiile naa sumborombiile se na kan. ɿa pàa pye na yinri Ohola wo wi yen Samari* ca ye, a Oholiba wo pye Zheruzalemu ca ye.

⁵ «Een fɔ Ohola wìla pye na nanjara piin ali mbege ta wìla pye na jo. Asiri tara fenne mbele pàa pye wi keenle, wi cenyenle wele, pe la kìla wi yigi fɔ ma saa toro.

⁶ Poro pàa pye na deriyenre tiyɔnɔ ti nii. Pàa pye gboforonériye konaa fanjga fenne. Pe ni fuun pàa pye lefɔnmbɔlɔ tiyɔnɔ, ma pye shɔn lugufenne na nuru shɔnye na. ⁷ Ohola wìla wi yee kan poro yeri,

[†]23.4: Eburiye senre ti ni, Ohola mege ki kɔrɔ wowi ŋa «Wi censaga paraga go», Oholiba mege ki kɔrɔ wowi ŋa «Na censaga paraga go ki yen wa wi ni.»

ma nanjara ti pye. Pe ni fuun pàa pye Asiri tara nambala pe ni fuun tiyɔɔnlɔ. Poro pe ni fuun pe la kìla wi yigi fɔ ma saa toro, a wùu yee tege fyɔngɔ ni pe ni konaa pe yarisunndo ti ni.⁸ Nanjara nda wìla pye na piin maga le wa Ezhipiti tara, wi sila ti yaga; katugu maga le wa wi sumboror sanga wi na, nambala pàa pye na sinlele wi ni. Maa ta nañambajeeñ, pàa pye naa yinngele ke yinri, maa le nanjara ti ni fɔ jenje.⁹ Ki kala na, mùu le wi keenle, Asiri tara fenne pe kee, poro mbele pe la kìla wi yigi fɔ ma saa toro we.¹⁰ Poro pàa wi witiwaga ki yirige funwa na. Pàa wi pinambiile naa wi sumborombiile pe yigi ma kari pe ni, mæ wo jate wi gbo tokobi ni. Pàa kitì kòn ma jɔlɔgɔ wa wi na, a wi kala lì pye yege nagawa jeèle sanmbala pe yeri.

Zheruzalemu ca ki nanjara kala

¹¹ «Wi jɔnlɔ sumboro Oholiba wìla ki kala li yan, een fɔ wo nambala jogo ko la pe ma wε njɔfɔ wo wogo ko na.¹² Asiri tara nambala la kìla wi yigi fɔ ma saa toro, poro mbele pàa pye gboforonériye konaa fanŋga fenne. Pàa pye wi cenyenle, na yaripɔrɔ tiyɔnrɔ nii. Pe ni fuun pàa pye shɔn lugufenne na nuru shɔnye na. Pe ni fuun pàa pye lefɔnmbołɔ tiyɔɔnlɔ.¹³ A mì sigi yan fɔ wo fun wùu yee tege fyɔngɔ ni, konɔ nunjba lo pe ni fuun shyen pàa tanga li na.¹⁴ Jɔnlɔfɔ wìla ka taga wi nanjara ti na. Wìla nambala pele yanlele

yan pè pe gbegele mbogo na; wìla Kalide tara nambala yanleele pele yan mbogo na, mbele pè penduru yee tege ma pe gbegele.¹⁵ Kurusijaraye la pye ma pɔpɔ wa pe senjgele ke na; gbɔgɔwɔ njagala tiyɔngɔlɔ la pye ma pɔpɔ wa pe yinre ti na. Pe ni fuun pàa pye paa malingbɔɔnlɔ yen. Pàa pye ma yiri Babilɔni tara fenne pe kɔrɔgɔ, ki Kalide tara to ti yen pe yɛera tara nda pàa se wa ti ni we.¹⁶ Naa Oholiba wìla kaa pe yan, a pe la kì suu yigi fɔ ma saa toro. A wì si pitunmbolo torogo pe yeri wa Kalide tara, pe sa pe yeri wi kan.¹⁷ A poro Babilɔni tara nambala pè si pan wa wi yeri, ma pan ma sinle wi ni wa wi sinlesaga, maa tege fyɔngɔ ni pe nanjara ti ni. Naa wìla kaa wi yee tege fyɔngɔ ni pe ni, a pe la kì si kɔ wi na.¹⁸ Wìla wi nanjara ti yirige funwa na kpengbeleñgbe, maa witiwaga ki yirige funwa na. Kì pye ma, a mì si je wi na paa yege ñga na mìla je wi njɔ wi na we.¹⁹ A wì si ka taga wi nanjara ti na mari lege; wìla nawa to wi sumboror sanga nanjara ti na, sanga ña ni wìla pye nari piin wa Ezhipiti tara we.²⁰ Wi keenle pe la kìla wi yigi fɔ ma saa toro, poro mbele pe fanŋga kìla pye paa sofile naŋa wogo yen, paa shɔn naŋa wogo yen.

Zheruzalemu ca ki jɔlɔgɔ kala

²¹ «Oholiba, konɔ ma yen na nawa tuun kalikalawa mba màa pye ma sumborowor sanga wi ni pi na; ki sanga wi ni, Ezhipiti tara nambala

pàa pye nɔɔ kotogo ki talitali, nɔɔ sumborowo yinŋgele ke yinri.

²² «Ki kala na, mboro Oholiba, pa we Fɔ*, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Mi yaa ma kɛenle pe yirige mbe pe wa ma na, poro mbele pe la kì kɔ ma na yingɔ we. Mi yaa ti pe yiri ma kɔrɔgɔ kee ki ni fuun ki na.

²³ Mi yaa ka ti Babilɔni ca fenne pe pan, konaa poro Kalide tara fenne pe ni fuun, naa Pekɔdi cенle woolo, naa Showa cенle woolo konaa Kowa cенle woolo pe ni, mbe si pinle Asiri tara fenne pe ni fuun pe ni. Pe yen lefɔnmbɔlɔ tiyɔnɔlɔ, naa gboforonériye, naa fanjga fenne konaa maliŋgbɔnɔlɔ teele tugbɔmbɔlɔ pe ni; pe ni fuun pe yen ma lugu shɔnye na. ²⁴ Pe yaa ka yiri ma kɔrɔgɔ, mbe pan mbe yiri wa yɔnlɔparawa kamɛŋje kee yeri maliŋgbɔnyaara ni, naa wotoroye mbele shɔnye maa tilele, naa malaga gbɔnwotoroye, naa leele janwa gbɔlɔ ni. Pe yaa ka yere mbɔɔn maga kee ki ni fuun ki na pe tugurɔn sigeyaara* tugbɔɔrɔ naa tugurɔn sigeyaara tumɔɔrɔ ti ni, konaa pe tugurɔn njagala ke ni. Kiti ḥa wi yaa kɔn ma na, müu le pe kee. Pe yaa kiti kɔn ma na mbe yala pe kakɔnndegeŋgele ke ni. ²⁵ Mi yaa na kayaŋga kala li wa ma na. Ki leele pe yaa kɔn jɔlɔ naŋbanwa gbɔɔ ni. Pe yaa kɔn numala naa ma nuŋgbogolo ke kɔnɔlɔ mbe ke laga wa. Ma woolo sanmbala mbele pe yaa ka koro, pe yaa ka poro gbo tokobi ni. Pe yaa kɔn pinambiile poro cɔn sumborombiile pe yigi

mbe kari pe ni. Leele mbele ka ka koro wa ma ni, pe yaa ka poro sogo kasɔn ni. ²⁶ Pe yaa kɔn yaripɔrɔ ti wɔ ma na, mbɔɔn fereyaara ti wɔ ma na. ²⁷ Kiga pye ma, mi yaa ma kalikalawa kapyere to naa ma nanjara ti kɔ, to nda màa pye na piin maga le wa Ezhipiti tara. Ma se kaa yege yinrigi pe na naa, ma jatere wi se ka pye Ezhipiti tara kapyere ti na naa.

²⁸ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Wele, mi yaa ma le mbele pe yen nɔɔ mbɛnge pe kee; mi yaa ma le mbele pe la kɔ ma na pe kee. ²⁹ Pe yaa kɔn yigi tijaanga mbɛnwe ni. Pe yaa kɔn tunndo tɔnli wi le. Pe yaa ka kari mbɔɔn yaga waga, witiwaga kpele kpele kpele. Ma nanjara fere ti yaa yiri funwa na, naa ma fycnrɔ kapyere to naa ma kalikalawa pi ni. ³⁰ Pe yaa ka ki kagala ke pye ma na, katugu mà nanjara pye cengele kele yege ni, mɔɔ yee tegɛ fyɔŋgɔ ni pe yarisunndo ti ni. ³¹ Mà tanga wa ma nɔ Ohola wi tulugo ki ni; ki kala na, wì wɔ na naŋbanwa wɔjennne na ni, mi yaa ti ma wɔ wa li nuŋba li ni.»

³² Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ:

«Ma nɔ Ohola wì wɔ wɔjennne na ni, ma yaa wɔ wa li ni fun.

Ki wɔjennne lì gbɔgɔ, ma jugo.

Leele pe yaa kaa tegɛ ma na,

mbaa ki lakoo ma na;

katugu wɔjennne li yen ma yin fo jeŋge.

³³ Ma yaa ka yekannguwa ta naa
nandangawa ni,
katugu ma njɔ, Samari ca ye, kì
wɔ wɔjenné na ni, li yen
jɔgɔwɔ naa sunndo kɔngɔ
wolo.

³⁴ Ma yaa kali wɔ, mbeli wɔ
mbeli kɔ pew,
mbeli yaari kporo kporo kporo,
mboɔn yinjgele ke kɔɔnlɔ li
kɔnrɔkɔnrɔ ti ni. Katugu
muwi mì para.» We Fɔ,
Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

³⁵ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe
Yenjɛle lì yo yeen fɔ: «Kì kaa pye
mà fegɛ na na, kì kaa pye màla wa
wa ma yee pungo na, ma yaa ma
kalikalawa naa ma nanjara ti go
kala li le.» »

Yenjɛle li yaa kiti kɔn Samari ca naa Zheruzalem̄ ca ki na

³⁶ Kona, a Yawe Yenjɛle lì silan
pye fɔ: «Senwee pyɔ, naga yen ma,
ma woro na kiti kɔɔn Ohola naa
Oholiba pe na wi le? Pe katijangara
nda pè pye, ti yegɛ yo pe kan.

³⁷ Katugu pè nandara pye; pe keyen
yi yen ma fa legbogo kasanwa pi
ni. Pè nandara pye pe yarisunndo ti
ni. Mbe taga wa ko na, piile mbele
mìla se pe na, pàa pe wɔ saraga*
yarisunndo yeri ma pe sogo. ³⁸ Nḡa
pàa pye na na naa, koyi nḡa. Pàa
na censaga kpoɔi* ki tege fyɔngɔ
ni ki pilige nunjba ki ni, mala
cənpilige* ki tifaga. ³⁹ Pilige nḡa ni
pàa pe pinambiile pe kɔnlɔgi ma
pe wɔ saraga pe yarisunndo ti yeri,
ki pilige nunjba ki ni, pàa pye wa

na censaga kpoɔi ki ni maga tege
fyɔngɔ ni. Ko kala lo pàa pye wa na
sherigo gbɔgɔ ki ni.

⁴⁰ «Yàa leeple tun yere, a pè saa
nambala yeri ma yiri fɔ lege. Pa
pitunmbolo paa gbɔɔn wa, a ki
nambala pè si pan teere ye kɔrɔgɔ.
Kona, a yè si yiri ma woli, ma kale
wi le, ma ye yee fere ki nambala pe
kala na. ⁴¹ A yè si cen sinleyaraga
tiyɔngɔ ka na. A yè si tabali wa tege
ye yee yegɛ sɔgɔwɔ, mee na wusuna
nuwɔ taan* wo naa na sinme nuwɔ
taan pi ni ti taga wa wi na. ⁴² Janwa
gbɔlɔ là la pan wa. Ki leeple pàa
pye na tinme gbɔɔ yinrigi jatere fu.
Wa pe sɔgɔwɔ, nambala pèle la pan
ma yiri wa gbinri* tara ti kee ki ni
fuun ki na. Pàa kee kannjinjgele le
nɔsepiile jeele shyen pe keyen yi na,
ma wunluwɔ njagala tiyɔngɔlɔ kan
wa pe yinre ti na.

⁴³ «Kì pye ma, a mì sho fɔ:
«Nandara tì jèle ḥa jɔgɔ makɔ, wo
mbe ya mboo yee kan nanjara ti
yeri mele naa? ⁴⁴ Nambala pàa pye
na yiin wi kɔrɔgɔ, paa yegɛ ḥa
na lere ma kari nanjaa kɔrɔgɔ we.
Pa nambala pàa pye na yiin wa
Ohola naa Oholiba pe kɔrɔgɔ ma
na sinlele pe ni, ki jeele kalikali
pyefenne wele. ⁴⁵ Eén fɔ nambala
mbele pe yen sinmbele, poro pele
pe yaa kiti kɔn pe na, paa yegɛ ḥa
na pe ma kaa kiti kɔn jèle nandaal
wi na konaa jèle legbolere wi na
we; katugu pe yen nandaala, pe
keyen fun yi yen ma fa legbogo
kasawwa pi ni.» »

⁴⁶ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeeñ fɔ: «Ye janwa gbɔlɔ la yirige ye wa pe na. Ye ti pe sunndo kɔngɔ wa pe na, pe pe kɛe yaara ti koli. ⁴⁷ Ki janwa gbɔlɔ li yaa ka pe wa sinndeere ni, mbe pe gbo tokobi ni. Pe yaa ka pe pinambiile naa pe sumborombiile pe gbo, mbe kasɔn le wa pe yinre ti ni mberi sogo. ⁴⁸ Pa mi yaa kalikalawa pi kɔ mboo wɔ laga tara ti ni yeeñ. Ki wogo ki yaa yerewe kan jeele pe ni fuun pe yeri, pa pe se yenle mbaa kalikalawa piin paa ye woo pi yen. ⁴⁹ Pe yaa ye kalikalawa pi go kala li wa ye na. Kapere nda yè pye wa yarisunndo gbɔgɔwɔ pi ni, ye yaa ti go kala li lɛ. Ki ka pye ma, ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenjelé le.»

Zheruzalemu ca ki yen ma taanla negedaga ni, ña so wùu yigi

24 ¹Leele pe yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yele kɔljere wolo, li yenje ke wogo ki pilige ke wogo ki na, a Yawe Yenjelé lì sili senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ²«Senwee pyɔ, ki nala pilige ñga ki yɔnlɔgɔ maga tegɛ; katugu ki nala pilige ñga koyi Babilɔni tara wunlunana wìgi le mbe to Zheruzalemu ca ki na[†]. ³Ma yomiyelé la wa ki cenle woolo mbele pè yiri ma je pe wogo na, ma pe pye fɔ: «Pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeeñ fɔ:

Negedaga wa lɛ maa taga kasɔn na,
ma tɔnmɔ le wa wi ni.
⁴Kara ti kɔɔnlɔ ma kayinŋgele
ke le wa wi ni,
kayinŋgele tiyɔngɔlɔ ke ni fuun,
naa jegbɔlɔ lo naa pɔgɔ ki
ni;
mɛe kajeere kara tiyɔnrɔ ta taga
wa maa fungo.

⁵ Simbaala pe pe ni fuun tiyɔɔnlɔ
wa wɔ maa kara ti le wa
cɔgɔ ki ni;
ma kanŋgire le wa kasɔn ki ni
wa negedaga wi nɔgɔ.
Mari yaga ti kan jenŋe,
ma ti kajeere kara ti pe fun.»
⁶ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeeñ fɔ:
«Jɔlɔgɔ yen ki legbogo ca ñga ki
wogo.

Ki yen paa negedaga yen, ña so
ye wi ni,
ña so wi se ya jogo mbe laga wi
na.

Kayinŋgele ke wɔ nunjba
nunjba wa negedaga wi
ni,
maga ka pete gbɔn la na si jen
mbeli wɔ.

⁷ Katugu Zheruzalemu ca woolo
pè leele mbele gbo, pe
kasanwa pi yen wa ca ki
nawa;
ki kasanwa pòo wo wa walaga
ñga ki yen waga ki na,
pe sila pi wo tara, jaŋgo lere
mboo tɔn taambugɔ ni.

[†]24.2: 2 Wunlu 25.1; Zhere 52.4.

⁸ Mi fun, mìla kasanwa pi yaga
wa walaga ñga ki yen
waga ki na,
wa laga ñga pi se ya mbe tɔn,
jango pilan nañgbanwa pi yirige
na ni,
mbe ta mbe kayanja wɔ pe ni.»
⁹ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe
Yenjèle li yo yeeñ fɔ:

«Jɔlègɔ yen ki legbogo ca ñga ki
wogo,
katugu mi fun mi yaa kanjgire
legere kɔn mbe kasɔn
gbɔgɔ gberi.

¹⁰ Kanjgire legere gbogolo ma
kasɔn gberi,
ma kara ti sɔgɔ ti pe jengɛ, ma
sege yaara le wa ti ni.

Ma ti kajeere kara ti pe ti sogo.

¹¹ Ko puñgo na, ma negedaga wi
taga waga wa nañganra ti
na,

jango wi weri fɔ wi tuguyenre ti
yanлага kpanyi;
wi fyɔngɔ ki ta ki yan ki wɔ wa
wi nawa,

so wi kɔ wi wɔ wa wi ni.»

¹² Èen fɔ ko tege ñga ko ki ni fuun
ñga ko yen wagafe; so ña wì ye
negedaga wi ni, wi woro na woo wi
ni; kasɔn yere ki se ya mboo wɔ wi
ni.

¹³ «Yoro Zheruzalemu ca woolo
wele, ye kalikalawa pì ye tegɛ
fyɔngɔ ni. Mìla pye na jaa mbe
ye pye kpoyi, yee yenle mbe pye
kpoyi, mbe wɔ wa ye fyɔngɔ ki ni.
Ki kala na, ye se ya pye kpoyi naa,
fɔ mbe sanla nañgbanwa kala li wa
ye na mbe sa gbɔn wa li kɔsaga

sanga ña ni. ¹⁴ Mi Yawe Yenjèle,
muwi mì para. Ki wogo ki yaa
pye. Mi yaa sigi pye. Mi sege yaga
mbapyewe, mi se ye yinriwe ta, ki
se si ye na go na. Mi yaa kiti kɔn ye
na mbe yala ye tangalɔmɔ po naa
ye kapegele ke ni.» We Fɔ, Yawe
Yenjèle lo lì yo ma.

Ezekiyeli jɔ wi kunwɔ kala

¹⁵ Yawe Yenjèle làa li senre ti kan
na yeri naa, ma yo fɔ: ¹⁶ «Senwee
pyɔ, wele, lere ña wi kala lì gbɔgɔ
ma yeri, mi yaa fo mboo le le ma
tanla yɔnlɔ nunjba. Èen fɔ, mæs
daga mboo kunwɔ pi gbele, mæs
daga mbe jɔrɔgɔ, mæs si daga mbe
yentunwɔ wɔ. ¹⁷ Maa jeeñ yɔɔ;
maga ka kunwɔ gbelege gbele. Ma
gbɔgɔwɔ njala li kan wa ma go ki
na, mɔɔ sawira ti le wa ma tɔɔrɔ ti
na. Maga kɔɔn siyɔ wi tɔn, maga ka
kunwɔ suro li leeple ni.»

¹⁸ Kona, ki goto pinliwé pi ni, a
mì si para janwa wi ni. Ki yɔnlɔkɔgɔ
ki ni, a na jɔ wì si ku. Ki goto
pinliwé pi ni, senre nda Yenjèle làa
yo na kan, a mì sigi kala li pye.

¹⁹ A leeple pè silan pye fɔ: «Kala na
mà pye, ki yen na ñga nari ki kɔrɔ
wi yo we kan.» ²⁰ A mì si pe yɔn
sogo ma yo fɔ: «Yawe Yenjèle lili
senre ti kan na yeri ma yo fɔ: ²¹ Ki
yo Izirayeli* woolo pe kan fɔ, pa
we Fɔ, Yawe Yenjèle li yo yeeñ fɔ:
Mi yaa na censaga kpoyi ki tegɛ
fyɔngɔ ni, ko ñga ki yen ye fanjga
konaa ye yee gbɔgɔwɔ pi go ye,
naa ye yenle yaraga, ñga ki kala lì
gbɔgɔ ye yeri. Ye pinambiile naa ye

sumborombiile mbele ye yaga wa Zheruzalemu ca, pe yaa ka pe gbo tokobi ni.²² Kona, ye yaa ki pye paa yegé ñga na mìgi pye we. Ye se ka ye siyɔ wi tɔn, ye se si ka kunwɔ suro li.²³ Ye yaa ka ye gbɔgɔwɔ njagala ke kan wa ye yinre ti na, mbe ye sawira ti le wa ye tɔɔrɔ ti na. Ye se ka kunwɔ gbelege gbele, ye se ka gbele. Ye yaa ka cɔgɔ cɔgɔ ye kajɔgɔrɔ ti kala na; ye yaa kaa jɛen ye yee kala na.²⁴ Ezekiyeli wi kala li yaa ka pye kacen ye kan; wìgi pye yegé ñga na, pa ye yaa kaga pye ma ce. Na ki kagala ke ka ka pye, pa ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenjelé le.

²⁵ «Mboro wo na, senwee pyɔ, ñga ki yen ki leeble pe fannja ye, naa pe yɔgɔrimɔ pi go, naa pe yee gbɔgɔwɔ, naa pe yenle yaraga, ñga ki kala lì gbɔgɔ pe yeri, na mi ka kaga shɔ pe yeri pilige ñga ni, konaa mbe pe pinambiile naa pe sumborombiile pe wɔ pe kεε,²⁶ ko pilige ko ni, ña wì fe ma shɔ, wa yaa ka pan mbege kagala ke yegé yo ma kan.²⁷ Ko pilige ko ni, ma yɔn ki yaa yenge, ma yaa ka para ña wì fe ma shɔ wi ni. Ma se ka pye naa bombo. Ma kala li yaa pye paa kacen yen pe kan. Pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.»

YENJELÉ LI YAA KA KITI KCN CENGELÉ KE NA

25--32

Yenjelé yɔn senre nda tìla yo ma wa Amɔ cenle woolo pe na

25 ¹ Yawe Yenjelé làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, kanñga ma yegé wa wa Amɔ cenle woolo pe yeri, ma Yenjelé yɔn senre yo ma wa pe na. ³ Maga yo Amɔ cenle woolo pe kan fɔ: ⁴ Ye we Fɔ*, Yawe Yenjelé li senre ti logo. Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: Sanga ña ni pàa na censaga kpoyi* ki tege fyɔngɔ* ni, ma Izirayeli*, na tara ti tɔngɔ mari yaga waga, ma Zhuda tara woolo pe yigi malaga kasopiile ma kari pe ni, yàa pye na tege pe na na yuun fɔ: Ènheen cɔ! ⁴ Ki kala na, ye wele, mi yaa ye le yɔnlɔ yirisaga kεε woolo pe kεε ye pye pe woolo. Pe yaa ka saga kan wa ye tara, mbege pye pe censaga. Pe yaa kaa ye yarilire ti kaa mbaa ye nɔnɔ wi woo. ⁵ Araba ca ñga ki yen ye cagbɔgɔ ye, mi yaa ki pye yɔngɔmeyé pe kasaga, mbe Amɔ cenle woolo pe tara ti ni fuun ti pye simbaala kasaga. Pa kona ye yaa ki jen mbe yo fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.»

⁶ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: ⁷ Ki kaa pye yè kendagala gbɔn, ma tara ti sun yengbegele ni konaa ma yɔgɔri nayinme coli, ma ye mbenwé pi ni

fuun pi naga Izirayeli tara ti jɔlcɔgo kagala ke wogo na,⁷ ki kala na, ye wele, mi yaa na kee ki yirige ye na, mbe ye le cengèle sanjgala ke kee, mbe ti ke ye kee yaara ti koli. Mi yaa ye cenle li kɔ mbeli wɔ cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ, mbe ye tara ti mege ki kɔ mbege wɔ wa, mbe ye tɔngɔ pew. Pa kona ye yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelé le[†]. »

Yenjelé yɔn senre nda tìla yo ma wa Mowabu tara ti na

⁸ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Kì kaa pye Mowabu tara woolo naa Seyiri tara woolo pe yen na yuun fɔ: «Ye wele, Zhuda cenle woolo pè kanjga ma pye paa cengèle sanjgala ke ni fuun ke yen.» ⁹ Ki kala na, ye wele, mi yaa Mowabu tara ti kanjgɔlɔ nungba yenge mbe wa pe juguye pe kan. Cara nda ti yen wa pe tara ti kɔnlɔ li na, mi yaa kari tɔngɔ, to nda ti yen na gbɔgɔwɔ kaan pe tara ti yeri we; to ti yen Beti Yeshimɔti, naa Baali Meyɔn konaa Kiriyatayimu cara re.

¹⁰ «Mi yaa Amɔ cenle woolo pe tara ti yɔn yenge yɔnlɔ yirisaga kee woolo pe kan, mberi pye pe woro, jango Amɔ cenle woolo pe mege ki kɔ ki wɔ cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ. ¹¹ Mi yaa kanla kiti wi kɔn Mowabu tara fenne pe na, pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelé le[†]. »

Yenjelé yɔn senre nda tìla yo ma wa Edɔmu tara ti na

¹² Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Kapyege ḥga Edɔmu cenle woolo pè pye ma kayanja wɔ Zhuda tara woolo pe ni, ki kayanja wɔgɔ kìgi kan, a pè pye kapege pyefenne. ¹³ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Mi yaa na kee ki yirige Edɔmu tara ti na, mbe senweele poro naa yaayoro ti gbo. Mbege le wa Tema ca ki na mbe saga wa wa Dedan ca ki na, mi yaa ki lara ti tɔngɔ mberi pye katara. Pe yaa ka pe gbo tokobi ni. ¹⁴ Mi yaa Izirayeli, na woolo wele, pe tègɔ mbanla kayanja ki wɔ Edɔmu cenle woolo pe ni. Pe yaa ka jɔlcɔgɔ wa Edɔmu cenle woolo pe na mbe yala na nangbanwa po naa na kɔnrɔ tandorogo ki ni. Ki ka pye ma, Edɔmu cenle woolo pe yaa na kayanja wɔlɔmɔ pi jen.» We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma[†].

Yenjelé yɔn senre nda tìla yo ma wa Filisiti tara ti na

¹⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Filisiti tara fenne pàa pe kayanja ki wɔ, maga wɔ mbenwɛ ni konaa pe nawa pi ni fuun pi ni, mbe jɔgɔwɔ pye wa pe lepanraga mbakɔgɔ ki ni. ¹⁶ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Ye wele, mi yaa na kee ki yirige Filisiti

[†]25.7: Zhere 49.1-6; Amɔ 1.13-15; Sofo 2.8-11.

[†]25.11: Eza 15.1-16; 25.10-12; Zhere 48.1-47; Amɔ 2.1-3; Sofo 2.8-11.

[†]25.14: Eza 34.5-17; 63.1-6; Zhere 49.7-22; Eze 35.1-15; Amɔ 1.11-12; Abi 1-14; Mala 1.2-5.

tara fenne pe na. Mi yaa Kereti tara fenne pe gbo. Leele sanmbala mbele pe yen ma cen wa kogje yon ki na, mi yaa pe ko mbe pe wo wa.¹⁷ Mi yaa kayaŋga gbogɔ wɔ pe ni, mbe jɔlɔgɔ gbogɔ wa pe na. Na mi ka kanla kayaŋga ki wo pe ni, pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelε le[†].»

**Yenjelε yon senre nda tila yo
ma wa Tiri ca ki na**

26¹ Leele pe yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri nungba wolo li yenge ki pilige konɔbanŋga ki na, a Yawe Yenjelε lì sili senre ti kan na yeri ma yo fo:² «Senwee pyɔ, Tiri ca ki yen na tege Zheruzalem̄ ca ki na, na yuun fo: «Enheen cɔ! Zheruzalem̄ ca ɔga kila pye cengelε ke ni fuun ke karisaga, ki yeyɔngɔ kɔrɔ ki kaari. Koni leele pe yaa kanŋga laga woro yeri. We yaa yarijende legere ta, een fo Zheruzalem̄ ca ko yaa jɔgɔ mbe koro waga.»³ Ki kala na, we Fɔ*, Yawe Yenjelε lì yo fo: «Wele, mboro Tiri ca, mì yiri ma kɔrɔgɔ. Mi yaa cengelε legere yirige mbe wa ma na paa kogje tɔnmɔ mba pi maa yinrigi na tuun pi yen.

⁴ Ki cengelε ke yaa mboro nda tì Tiri ca ki maga ti tɔngɔ, mbe ki sanŋgazoye pe jaanri. Mi yaa ka ti gbanŋgban wi pe mboo wo wa, mbe laga ki pye walaga ɔga ki yen waga.⁵ Tiri ca ki yaa ka pye lawaga wa kogje wi nandogomɔ, mbe pye laga ɔga ɔgbanra wɔfenne pe yaa

kaa pe mere ti jali wa; katugu, mi ḥa ye Fɔ, Yawe Yenjelε le, muwi mì yo ma. Cengelε kele yenge woolo pe yaa ka Tiri ca yaara ti koli.⁶ Ki kanŋgara na kapire nda ti yen wa kogje wi yon na, pe yaa ka ki leele pe gbo tokobi ni. Pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelε le.»

⁷ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yenjelε lì yo yeen fo: «Wele, Babilɔni tara wunlunanya Nebukanezari, wo ḥa wi yen wunlumbolo pe wunluwɔ, mi yaa wi yirige wa yɔnlɔparawa kamɛŋgɛ kee yeri mbe pan mboo wa Tiri ca ki na. Wi yaa pan shɔnye, naa malaga gbɔnwotoroye, naa shɔn lugufenne konaa malingbɔɔnlɔ ɔgbeleye legere ni.⁸ Tiri ca ki kanŋgara na kapire nda ti yen wa kogje wi yon na, wi yaa ka ki leele pe gbo tokobi ni. Wi yaa ka mboro wa lugusara ca mbogo ki tanla, mbe tara gbogolo tinndiyε ca ki mbogo ki na. Wi yaa ka tugurɔn sigeyaara* tugbɔɔrɔ ti le mbe yiri ye kɔrɔgɔ.⁹ Wi yaa kaa mbogo janyaara ti tege mbe ye ca mboro ti jaanri, mbe ye sanŋgazoye titɔnlɔmbɔlɔ pe jaanri pe bɔŋgaara ti ni.¹⁰ Wi shɔnye legere ɔgbelege ki yaa ka ye tɔn gbanŋgban wi ni. Ye ca mboro ti yaa ka yegeyegɛ shɔn lugufenne, naa wotoroye ɔgeere konaa malaga gbɔnwotoroye tinmɛ pi kala na. Pe yaa ka pan mbe ye wa ye ca yeyɔnrɔ ti ni, paa yegɛ

[†]25.17: Eza 14.29-31; Zhere 47.1-7; Zhouε 4.4-8; Amɔ 1.6-8; sofo 2.4-7 Zaka 9.5-7.

ŋga na pe ma ye ca ŋga pè shɔ ma ta ka ni.¹¹ Wi shɔnye pe yaa ka ye ca nawa kongolo ke ni fuun ke tangala pe yenjoro ti ni. Wi yaa ka ye tara woolo pe gbo tokobi ni; ye yungbɔrɔ ti sinndeere tiyagala ŋgele fanŋga ni, wi yaa ka ke jaanri tara.¹² Pe yaa ka ye yarijende ti koli, mbe ye yaripeere ti san mberi le. Pe yaa ka ye ca mbororɔ ti jaanri, mbe ye yinre tiyɔnɔ ti jaanri, mbe ti sinndeere, naa tire to naa ti taambugɔ ki koli mbe sari wa wa kɔgɔje wi ni.¹³ Mi yaa ti ye yurukɔgɔ tinme pi kɔ, lere se kaa ye ŋgoni magala li nuru naa[†].¹⁴ Mi yaa ka ye ca ki pye paa walaga yɛn, ŋga ki yɛn waga, mbe pye laga ŋga ŋgbanra wɔfenne pe yaa la pe mere ti jali wa. Leele se kaga kan naa fɔnŋgɔ. Mi Yawe Yenjelɛ, muwi mì para.» » We Fɔ, Yawe Yenjelɛ lo lì yo ma.

¹⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelɛ lì yo yeen Tiri ca ki wogo na fɔ: «Leele mbele pe yɛn na kuun, na paga kaa jɛen sanga ŋa ni wa ma ni, na paga kaa leele pe kuun sanga ni wa ma ni, lɔgɔ furo* tara woolo pe yaa kaa seri fyere ti na ma tɔngɔwɔ tinme pi kala na.¹⁶ Kɔgɔje yɔn tara wunlumbolo pe ni fuun pe yaa ka tigi mbe yiri wa pe wunluwɔ jɔnɔ ti na. Pe yaa ka pe derigbɔrɔ ti wɔ, mbe pe deritiyɔnɔ nda pè sɔgɔ ti wɔ mberi tege. Fyere ti yaa ka pe yigi fɔ pe cen tara. Sunndo kɔngɔ yaa ka pye pe na sanga pyew, pe

jigi wi yaa kɔn pe na, ŋga kì ye ta ki kala na.¹⁷ Pe yaa kaa kunwo yurugo koo ma wogo na mbaa yuun fɔ:

«Kì cen mèle! Pɔɔn tɔngɔ, a mà kɔ ma wɔ wa kɔgɔje wi ni. Mboro ca ŋga ki mègè kìla yiri. Mboro ŋa kɔgɔje yanrifenne pàa pye na paan wa ma ni, mboro ŋa mà pàa pye fanŋga ni wa kɔgɔje wi na konaa ma woolo pe ni.

Yàa pye na fyere waa mbele fuun pè ye maga pe na, a paa seri.

¹⁸ Koni ye tolo lì lɔgɔ furo tara woolo pe wire ti fɔ pe na, ye kɔkala lì sunndo kɔngɔ wa kɔgɔje lɔgɔ furo tara fenne pe na[†].

¹⁹ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yenjelɛ lì yo yeen fɔ: «Na mi ka kɔɔn tɔngɔ mbɔɔn pye kataga paa cara nda leele woro wa ti yɛn, na mi ka ka wetijugo tɔnɔgbɔɔ pi yirige mboo wa ma na, mbe tɔnɔgbɔɔ pi pye pɔɔn li sanga ŋa ni,²⁰ kona, mi yaa ma tirige wa wetijugo ki ni, wa mbele pè tigi wa pe kɔrɔgɔ, mbɔɔn taga wafafafa kuleele pe na. Mi yaa ma tege fɔ wa tara ti nɔgɔ na, mbɔɔn pye paa katara lere yɛn, wa mbele pè tigi wa pe kɔrɔgɔ, janjo lere ka ka cen wa ma ni naa. Ma se ka censaga ta wa leweele pe dunruya wi ni naa.²¹ Mi yaa kɔɔn pye sunndo kɔngɔ

[†]26.13: Naga 18.22.

[†]26.18: Eza 23.5; Eze 27.35.

yaraga, ma se ka pye yaraga ko ka naa. Leele pe yaa kaa ma lagajaa, eен fо pe se koon yan naa. » We Fo, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.

**Kunwɔ yurugo ŋga kìla kɔ
Tiri ca ki wogo na**

27 ¹Yawe Yenjelē lāa li senre ti kan na yeri, ma yo fо:
²«Senwee pyɔ, kunwɔ yurugo kɔ Tiri ca ki wogo na. ³Maga yo Tiri ca ki kan, ko ŋga ki yen ma cen wa kɔgɔje wi yɔn na, ko ŋga ki maa safari waa cengele legere ni wa lɔgo furo* tara ti ni; maga yo fо, pa we Fо*, Yawe Yenjelē lì yo yeeen fо:
«Mboro Tiri ca, màa pye naga yuun ma yo fо
ma tiyɔnwɔ pì pi yee yɔn fili.

⁴ Ma tara laga ki kɔnlɔ lì kari fо
wa kɔgɔje wi nandogomo, mbele pɔɔn kan pɔɔn kan mɔɔ
yɔn jeŋge.

⁵ Pàa ma kan paa tɔnmɔkɔrɔ
yen, ma Seniri yanwiga
sipiresi* tire ta tege
mɔɔ kanjgara na lara ti gbegele.
Tɔnmɔkɔrɔ ki gona paraga ki ma
po tiyala na na, Liban tara
sediri* tige ko kayi pàa
tege mali gbegele.

⁶ Bazan tara tigbɔrɔ gbɔrɔ to
tari pàa te ma pye ma
tɔnmɔkɔrɔ mbiriye.

Solo ŋgangala pè tege mɔɔ
tɔnmɔkɔrɔ nawa lara ti
gbegele,
ma ke lele sediri tire ta ni mari
kan, nda tì yiri wa Shipiri
lɔgo furo tara ti ni.

⁷ Ezhipiti tara lén jese paara
tiyɔnrɔ nda pàa sɔgɔ to
tari tìla pye tɔnmɔkɔrɔ ki
gona tɔnparibgɔgɔ ye,
ma pye tɔnmɔkɔrɔ ki kacɛn
yaraga.

Nganra paara naa kondoro paara
nda tìla pye na yinrigi wa
Elisha lɔgɔ fugo tara ti ni,
to tari tìla pye tɔnmɔkɔrɔ ki
paritɔnɔŋgɔ ye.

⁸ Sidɔn ca naa Arivadi ca
fenne poro pàa pye ma
tɔnmɔkɔrɔ fevenne wele;
mboro Tiri ca, ma tɔnmɔkɔrɔ
jenfenne jembele wele,
poro pàa pye ma
tɔnmɔkɔrɔ tunmbyeele
wele.

⁹ Gebali ca lelele* naa ki kapɔ
jenfenne pàa pye wa ma
yeri,
ma pye ma tɔnmɔkɔrɔ jɔgɔsara ti
gbegelefennne.

Kɔgɔje tɔnmɔkɔrɔ ti ni fuun naa
ti nawa tunmbyeele pe ni,
pàa pye na paan wa ma
yeri na safari waa ma ni.»

¹⁰ Perisi tara fenne, naa Ludi
tara fenne konaa Puti tara
fenne poro pàa pye ma
maliŋgbɔɔnɔlì ŋgbelege
ye.

Poro pàa pye ma maliŋgbɔɔnɔ
wele.

Pàa pye na pe tugurɔn sigeyaara*
konaa pe tugurɔn njagala
ke yanɔgi wa ca nawa,
poro pàa ma mege ki yirige.

¹¹ Arivadi ca lenambala poro
nɔɔ maliŋgbɔɔnlɔ pe ni,
pàa pye na ca ki mbogo
ki kɔrɔsi.

Gamadi ca fenne poro pàa pye
na sanŋgazoye pe kɔrɔsi.
Pàa pye na pe tugurɔn sigeyaara
ti yanŋgi wa ca ki mbogo
ki na naga mari,
pàa ma fere mɔɔ tiyɔnwɔ pi yɔn
fili.

**Tiri ca, ko ŋga kìla pye
jawo pyecagbɔɔgɔ**

¹² «Tarisisi ca fenne pàa pye
na safari waa wa ma ni, katugu
yarijende legere la pye wa ma yeri.
Pàa pye na loo ma yeri warifuwe,
naa tugurɔn, naa tuguvire konaa
sunmu ni. ¹³ Yavan tara woolo,
naa Tubali tara woolo konaa
Meshekì tara woolo pàa pye na
safari waa wa ma ni. Pàa pye na
kulolo naa tuguyenre yaara sunru
ma yeri ma yaripeere ti na. ¹⁴ Beti
Togarima ca woolo pàa pye na
shɔnye mbele pe maa wotoroye
tilele, naa malaga gbɔɔnshɔnye
konaa sofilele worosoye sunru ma
yeri ma yaripeere ti na. ¹⁵ Dedan
ca woolo pàa pye na safari waa
wa ma ni. Lɔgɔ furo tara legere
woolo la pye na loo ma yeri; pàa
pye nɔɔ sara solo ŋgangala konaa
ebeni tire ni. ¹⁶ Siri tara fenne
pàa pye na safari waa wa ma ni,
katugu yaripeere legere la pye ma
yeri. Pàa pye na paan esikaribukili
sinndeere sɔŋgbanga woro ni,
naa kondoro paara tiyɔnrɔ ni,

naa paara nda pè sɔgɔ, naa len
jese paara, naa korayi sinndeere
sɔŋgbanga woro konaa urubisi
sinndeere sɔŋgbanga woro ni nari
sunru ma yeri ma yaara ti na.

¹⁷ Zhuda tara woolo naa Izirayeli*
woolo pàa pye na safari waa wa
ma ni; pàa pye na paan Miniti ca
bile* tiyɔɔn ni, naa shɔgɔlɔ, naa
senrege, naa sinme konaa sinme
fawoo ni nari sunru ma yeri ma
yaripeere ti na. ¹⁸ Damasi ca woolo
pàa pye na safari waa wa ma ni,
katugu yaripeere la pye ma yeri.

Ma yarijende tila pye ma lege fɔ
jeŋge. Pàa pye na paan Helibɔn ca
duven ni, naa Zahari ca simbasifire
ni nari sunru ma yeri ma yarijende
ti na. ¹⁹ Vedan tara fenne naa
Yavan tara fenne, ma yiri wa Uzali
ca, pàa pye na paan tugurɔn nda
pè gbɔn ta ni, naa kasi timuwe
nuwɔ taan ni konaa gbagara
kanŋgire nuwɔ taan woro ni nari
sunru ma yeri ma yaripeere ti na.

²⁰ Dedan ca fenne pàa pye na paan
paara liire tiyɔɔn ni nari sunru
ma yeri, to ti yen paara nda pe ma
taga wa shɔn wi pɔgɔlɔ ma cén ti
na. ²¹ Larabu tara fenne naa Kedari
tara teele pàa pye na safari waa wa
ma ni; pàa pye na paan simbapene
yirifɔnmbɔlɔ, naa simbapene leelɛ
ni konaa sikapene ni na pere ma
yeri. ²² Saba tara safari wafenne,
naa Arayema tara fenne pe ni,
pàa pye na paan na safari waa
wa ma ni. Pàa pye na paan nuwɔ
taanyaara jende cénle pyew ti ni,
naa sinndeere sɔŋgbanga woro ti

cenle pyew ti ni konaa te ni nari sunru ma yeri ma yaripeere ti na.
 23 Haran ca woolo, naa Kane ca woolo, naa Eden tara fenne, naa Saba tara fenne, naa Asiri tara fenne konaa Kilimadi tara fenne pàa pye na paan na safari waa wa ma ni. 24 Pàa pye na yariporɔ tiyɔnɔ safari waa wa ma ni; pàa pye na paan derigborɔ ŋganra woro ni, naa yariporɔ nda pè sɔgɔ, naa pariliire nda tì kenlegi kenlegi yege cenwe legere na konaa mangala ni, ŋgele pè ti kè ŋgbani.
 25 Tarisisi ca tɔnmɔkɔrɔ tugbɔɔrɔ to tila pye nɔɔ safari wayaara ti lee na kee ti ni.»

**Kunwɔ yurugo sanŋga ŋga
kìla kɔ Tiri ca ki wogo na**

Mboro Tiri ca, màa pye ma yin yarijende legere ni konaa gbɔgwɔ ni wa kɔgɔje wi nandogomo.

26 Ma tɔnmɔkɔrɔ fevenne pàa kari ma ni lege wa kɔgɔje tɔnŋgbɔɔ pi na, a yɔnɔlɔ yirisaga tifelingbɔgɔ kà si pan mɔɔ tɔnmɔkɔrɔ ki kaari wa kɔgɔje wi nandogomo.

27 Kì pye ma, ma yarijende, naa ma safari wayaara, naa ma yaripeere, naa ma tɔnmɔkɔrɔ nawa tunmbyeele, naa ma tɔnmɔkɔrɔ fevenne, naa ma tɔnmɔkɔrɔ gbegelefenne,

naa safari wafenne, naa malingbɔɔnɔ mbele fuun pe wa ma ni, konaa leele sanmbala mbele fuun pe yen wa ma ni, pe ni fuun pe yaa tigi wa kɔgɔje wi ni ma tɔngɔpilige ki na.

28 Ma tɔnmɔkɔrɔ fevenne pe gbeere ti kala na, kɔgɔje yɔn tara fenne pe yen na seri fyere ti na.

29 Tɔnmɔkɔrɔ fevenne pe ni fuun pe yaa ka tigi mbe yiri wa pe tɔnmɔkɔrɔ ti ni, naa tɔnmɔkɔrɔ nawa tunmbyeele poro naa tɔnmɔkɔrɔ fevenne pe ni fuun pe ni. Pe yaa ka sa yere wa lɔgɔ kongo ki na.

30 Pe yaa ka pe magangala ke yirige mbaa gbele ma kala na, pe nawa pi yaa ka tanga pe na paa gbele fɔ jɛŋgɛ.

Pe yaa kaa gbanŋgbani wi kolimbaa wi wuun wa pe yɛera yinre ti na, mbe to mbaa kongi wa cɔnɔ ti ni jatere piriwen pi kala na.

31 Pe yaa ka pe yinre ti kulu jatere piriwen pi na ye kala na, mbe jatere piriwen yariporɔ le pe yee na.

Pe yaa kaa gbele yesanga ni ma kala na,

pe yaa kaa gbele nandangawa ni.

³² Wa pe kayaŋga ki ni, pe yaa kaa kunwɔ yurugo koo ma kala na.

Pe yaa kaa ki yŋgbɔgɔrɔ yurugo ḥga ki koo fo:

«Ca kikiin kila yɔn paa Tiri ca ki yen?

Tiri ca ḥga ki yɔngɔ woro, ko pè tɔngɔ wa kɔgoje wi nandogomɔ yeeŋ gbari?

³³ Sanga ḥa ni pàa pye nɔɔ safari wayaara ti lee na kee ti ni kɔgoje wi na, maa cengelé legere yenle tin yaara ni.

Maa tara na wunlumbolo pe pye penjagbɔrɔ fenne

ma yarijende to naa ma yaripeere ti fanjga na.

³⁴ Koni naa kɔgoje tɔnmɔ mba pi maa yinrigi na tuun pɔɔn kaari,

mɔɔ tirige wa kɔgoje wi latijugo ki ni.

Ma yaripeere to naa janwa ḥa fuun wi yen ma ni,

pè pinlɛ ma ni ma tigi wa.

³⁵ Lɔŋɔ furo tara fenne pe ni fuun pe jigi wì kɔn pe na ma kala na,

sunndo kɔngɔ pe wunlumbolo pe ta,

a pè yere cенwe pì kanjga pe na fyere ti na.

³⁶ Ma kala lì to cengelé ke safari wafenne pe yɔn na,

fɔ pe yen na wofegele wiin ma kala na;

katugu ma kala lì pye sunndo kɔngɔ kala, mà kɔ ma wɔ pew.»

Yenjelé yɔn senre nda tìla yo ma wa Tiri ca wunlunaŋa wi na

28 ¹ Yawe Yenjelé lāa li senre

² «Senwee pyɔ, ki yo Tiri ca to wi kan fo, pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeeŋ fo: «Yee gbogowɔ pì ye wa ma kotogo na, fo a maa ki yuun ma yo fo: Mi yen yenjelé la. Mi yen ma cen wa yengeŋgеле ke censaga ki na wa kɔgoje wi nandogomɔ. Ma si yala, ma yen senwee pyɔ, ma woro Yenjelé. Ma maa ki sɔnri ndee ma jatere wi yen paa Yenjelé li jatere wi yen. ³ Wele, ma yen naga jate ma jilige ma we Daniyeli wi na, fo kala la kpe woro ma lara ma na. ⁴ Ma kajenme naa ma tijinliwe pi fanjga na, mà yarijende legere ta. Maa te naa warifuwe gbogolo ma yee kan wa ma yarijende tegesaga ki ni. ⁵ Tijinliwe gbɔɔ mba pi yen ma ni wa safari waga ki ni, pigi kan, a mà yarijende legere ta. Ma yarijende tigi kan yee gbogowɔ ye wa ma kotogo na.»

⁶ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeeŋ fo: Ki kaa pye ma yen nɔɔ yeeṛa jatere wi jate paa Yenjelé li jatere yen, ⁷ kì pye ma, wele, mi yaa nambanmbala pele yeri mbe wa ma na, mbele pè welí ma we cengelé ke ni fuun ke na. Pe yaa ka pe tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni mbɔɔn tijinliwe tunndo ti jɔgɔ, mbɔɔn gbogowɔ pi

jög. ⁸Pe yaa kɔɔn tirige wa kuulo tara* wetijugo ki ni, ma yaa ka kunwɔ tipewe ku wa kɔgje wi nandogomɔ. ⁹Naga yen ma, ma mbe ka soro mbege yo ma gbofɔ wi yegɛ na mbe yo fɔ: «Mi yen Yenjɛle la?» Ma yen senwee pyɔ ko ce ma gbofenne pe kɛɛ, ma woro Yenjɛle. ¹⁰Cenle la yegɛ woolo pe yaa kɔɔn gbɔn paa lere ḥa wii kenrekenre* wa yen; katugu muwi mi para.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

¹¹Yawe Yenjɛle làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ¹²«Senwee pyɔ, kunwɔ yurugo kɔ Tiri ca wunlunajà wi wogo na. Maga yo wi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjɛle lì yo yeen fɔ: «Màa pye ma yɔn fili, a kì pye yegɛ nagawa. Ma kajenme pìla pye ma gbɔgɔ, a ma tiyɔnwɔ pì pi yee yɔn fili. ¹³Màa pye ma cen wa Eden, wa Yenjɛle li naŋgɔ kɔlɔgɔ ki ni, sinndeere sɔnɔgbanga woro ti cenle pyew tà la pye mɔ̄ fere. To ti yen nda pe yinri sariduwani*, naa topazi*, naa lulu, naa kirizoliti*, naa ɔnikisi*, naa zhasipi*, naa safiri*, naa esikaribukili*, naa emerodi* konaa te. Ma fereyaara to naa ma gbegeleyaara ti ni tìla pye te woro. Tìla gbegele ma kan, maga le wa ma dapilige ki na. ¹⁴Mìla ma pye mèrege sherubèn* wo wa, ḥa wì kanwira tì jaraga, maa kɔrsiri piin. Mìla ma tège wa mi ḥa Yenjɛle na yanwiga kpooyi* ki na. Màa pye na tanri wa sinndeere nda ti maa yengèle ti sɔgɔwɔ. ¹⁵Ma nawa pìla pye ma filige ma

na wa ma kɔŋgolo ke ni, maga le wa ma dapilige ki na, fɔ ma saa gbɔn pilige ḥga ni kambasinje kìla yan wa ma ni. ¹⁶Naa safari waga kìla kaa jiti ma kɛɛ na, a kì sɔɔn le lewéléwé kapyere ti ni, a mà si kapege pye. Ki kala na, mi yaa ma purɔ mbɔɔn yirige wa mi ḥa Yenjɛle na yanwiga ki na, mbɔɔn pye paa leeble sanmbala mbele kufenne pe yen. Mboror mèrege sherubèn ḥa kɔrsiri pyefɔ, mi yaa ma purɔ mbɔɔn wɔ wa sinndeere nda ti maa yengèle ti sɔgɔwɔ. ¹⁷Yee gbɔgɔwɔ pìla ye wa ma kotogo na ma tiyɔnwɔ pi kala na. Ma yɔnwɔ pòɔn go ki jɔgɔ ma na. Ki kala na, mɔɔ jan tara, mɔɔ pye weleyaraga wunlumbolo sanmbala pe yegɛ sɔgɔwɔ. ¹⁸Ma kajegɔrɔ legere ti kala na konaa kambasinnde nda mà pye wa ma safari waga ki ni, tòɔn censara kpooyi ti tège fyɔngɔ* ni. Ki kala na, mi yaa kasɔn le wa ma ca ki nandogomɔ, mbɔɔn tɔngɔ. Mi yaa ma sogo ma sa pye cɔnrɔ wa tara ti na ma welefenne pe ni fuun pe yegɛ sɔgɔwɔ. ¹⁹Mbele fuun pòɔn jen cengèle sanngala ke sɔgɔwɔ, pe jigi wi yaa kɔn pe na, ma kala li yaa pye sunndo kɔngɔ kala. Ma yaa kɔ mbe wɔ wa pew.» »

Yenjɛle yɔn senre nda tìla yo ma wa Sidɔn ca ki na

²⁰Yawe Yenjɛle làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ²¹«Senwee pyɔ, kanjga ma yegɛ wa wa Sidɔn ca ki yeri, ma Yenjɛle yɔn senre yo ma

wa ki na. ²²Maga yo fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé li yo yeeen fɔ: «Wele, mboro Sidɔn ca, mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ. Mi yaa na gbogowɔ pi naga wa ma sɔgɔwɔ. Na mi ka kanla kiti kɔnkagala ke wa ma na sanga ḥa ni, mi yen kpoyi yegɛ ḥga na mbege naga, pa kona leeble pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le. ²³Mi yaa ka tifelege yama torogo ma kɔrɔgɔ, mbe ti leeble mbele pe yaa gbo pe kasanwa pila fuun wa ca nawa kongolo ke ni. Pe yaa ka to ma na tokobi ni mbe yiri kee ki ni fuun na, gboolo pe yaa ka toori wa ca nawa. Pa kona leeble pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenjelé le.»

²⁴«Ki ka pye ma, cengelé ḥgele ke yen ma Izirayeli woolo pe maga, lo la kpɛ se koro mbaa pe tifaga. Ke se pye naa paa yanpege yen, ḥga ki maa leeble witire kɔɔnlɔ nakoma paa wuuro yen, nda ti maa leeble sugulo. Pa kona leeble pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenjelé le.»

²⁵Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé li yo yeeen fɔ: «Mila Izirayeli woolo pe gboŋ ma pe jaraga cengelé ḥgele sɔgɔwɔ, na mi ka ka pe yirige wa ke sɔgɔwɔ mbe pe gbogolo sanga ḥa ni, pa kona mi yaa ki naga cengelé sanjgala ke na fɔ mi yen Yenjelé na li yen kpoyi. Pe yaa ka pan mbe cen wa pe tara ti ni, ki tara nda mìla kan na tunmbyee Zhakɔbu wi yeri we. ²⁶Pe yaa ka cen wa ti ni yeyinjɛ na pɔw. Pe yaa ka yinre kan, mbe ɛrɛzɛn* kere kɔn. Pe yaa ka cen yeyinjɛ na pɔw, katugu

cengelé ḥgele fuun ke yen ma cen ma pe maga na pe tifaga, mi yaa kanla kiti wi kɔn mboo jan ke na. Pa kona, pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé, pe Yenjelé le.»

Yenjelé yɔn senre nda tīla yo ma wa Ezhipiti tara ti na

29 ¹Izirayeli* woolo pe yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yele ke wolo li yenje ke wogo ki pilige ke ma yiri shyen wogo ki na, a Yawe Yenjelé li sili senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ²«Senwee pyɔ, yegɛ kanjga ma wa wa Farawɔn* wi yeri, Ezhipiti tara wunlunaja we, ma Yenjelé li yɔn senre yo ma wa wi na konaa Ezhipiti tara ti ni fuun ti na. ³Ma para wi ni, maga yo wi kan fɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé li yo yeeen fɔ: «Wele, mi yaa yiri mboro Farawɔn, Ezhipiti tara wunlunaja, ma kɔrɔgɔ, mboro ḥa ma yen paa wojɔn gbegbenje yen, ḥa wi yen ma sinle wa Nili gbaan lanjere ti ni. Ma yen naga yuun ma yo fɔ: Na Nili gbaan wi yen na woo. Muwi mùu da na yee kan. ⁴Mi yaa ka tugurɔn le wa ma tugbila wi na, mbe ti ḥgbanra nda ti wa ma gbaan wi ni ti maramara wa ma selege kɔɔrɔ ti na. Mi yaa kɔɔn tile mbɔɔn wɔ wa ma gbaan tɔnmɔ pi sɔgɔwɔ, mboro naa ma gbaan tɔnmɔ ḥgbanra ti ni fuun ti ni, to nda ti yaa ka pye mbe maramara wa ma selege kɔɔrɔ ti na we. ⁵Mi yaa kɔɔn wa wa gbinri* wi ni, mboro naa ḥgbanra nda fuun ti yen wa ma Nili gbaan

lanjere ti ni. Ma yaa ka to tara wa wasege ki ni, lere se ka ta mbɔɔn gboo wi le konaa mbɔɔn gboo wi le. Mi yaa kɔɔn kan yanyaara to naa naayeri sannjere ti yeri ti yaakara. ⁶Kona, mbele fuun pe yen ma cen wa Ezhipiti tara pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjеле le.

«Sagawa mba màa kan Izirayeli woolo pe yeri, pila pye ma tifaga paa gbagara kanjgaga yen. ⁷Naa pàa pe keyen yi sanga mɔɔ yigi ma ta ma pe saga, a mà si kaw pe ni ma pe welege wa pe pajogo ki na. Naa pàa yo pe yaa telege ma na, a mà si kaw pe ni, a pè toori ma pe senjgèle ke kɔn.

⁸«Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjеле lì yo yeen fɔ: «Ye wele, mi yaa ti pe pan tokobi ni ye kɔrɔgɔ, mbe senweele poro naa yaayoro ti gbo wa ye yeri. ⁹Ezhipiti tara ti yaa ka koro waga mbe pye kataga; pa kona leeple pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjеле le.

«Naa màga yo ma yo fɔ: «Nili gbaan wi yen na woo, muwi mùu da. ¹⁰Ki kala na, mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ konaa ma gbaan lanjere ti kɔrɔgɔ. Mi yaa ka Ezhipiti tara ti pye kataga, mberi pye kataga konaa tara nda tì koro waga, mbege le wa Migidɔli ca ki na, wa yɔnlɔparawa kamengɛ kɛɛ yeri fɔ sa gbɔn wa Siyeni ca ki na konaa wa Kushi[†] tara kɔnlɔ li na, wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ yeri.

¹¹Senwee pyɔ kpε se ka tɔlɔgɔ kan

wa, yaayoro kpe se ka toro wa. Tara ti yaa ka yele nafa shyen lo pye, na lere fa cen wa ti ni naa. ¹²Mi yaa ka Ezhipiti tara ti tɔngɔ mberi yaga waga mbe wε tara sannda nda fuun ti koro waga ti na, mbe pe cara ti tɔngɔ mberi yaga waga mbe wε cara nda fuun tì jɔgɔ ma koro waga ti na; ki yaa pye ma fɔ sa gbɔn yele nafa shyen. Mi yaa ka Ezhipiti tara fenne pe jaraga cengele sanjgala ke sɔgɔwɔ, mbe pe jaraga mbe kari tara ti ni fuun ti ni.»

¹³«Pa we Fɔ, Yawe Yenjеле lì yo yeen fɔ: «Na yegelé nafa shyen kaga ka toro mbe kɔ, mila Ezhipiti tara fenne pe gbɔn ma pe jaraga ma kari pe ni tara nda ni, mi yaa ka pe yirige wa ti ni, mbe pe gbogolo naa. ¹⁴Mi yaa ka sɔngɔrɔ mbe Ezhipiti tara fenne pe tege wa pe censaga kongbanjga ki ni. Mi yaa ka sɔngɔrɔ mbe pan pe ni wa Patirosi tara, wa pe yεera tara ti ni; pe yaa ka pye wunluwɔ tara nda ti fanjga ki kologo. ¹⁵Ezhipiti tara wunluwɔ pi fanjga ki yaa ka kologo mbe wε wunluwɔ tara sannda ti ni fuun ti na. Mi yaa ka pe yɔn ki kologo, jango paga ka ya cen cengele sanjgala ke go na. ¹⁶Ezhipiti tara ti se ka pye Izirayeli woolo pe jigi tagasaga naa. Ko yaa ki kan pe nawa to pe kambasinnde ti na, to nda pàa pye ma sagawa lagaja Ezhipiti tara ti yeri we. Pa kona, pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen pe Fɔ, Yawe Yenjеле le.»»

[†]29.10: Kushi tara to nungba to ti yen Etiyopi tara re.

**Wunlunaja Nebukanezari wi
yaa ka pan mbe Ezhipiti
tara ti shɔ mberi ta**

¹⁷ Izirayeli woolo pe yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yele nafa ma yiri kɔlɔshyen wolo li yenje konjbanŋga ki pilige konjbanŋga ki na, a Yawe Yenjɛle lì sili senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ¹⁸ «Senwee pyɔ, Babilɔni tara wunlunaja Nebukanezari wùu malinjbɔɔnlɔ ɲgbelege ki wa tunjgbanga na Tiri ca ki wogo na, fɔ a tuguro tugulo lì malinjbɔɔnlɔ pe yinre ti pe pe na, ma pe ni fuun pe pajoro ti welege pe na. Konaa ki ni fuun, wunlunaja wo naa wi malinjbɔɔnlɔ ɲgbelege ki ni, pee tɔnli kpe ta wa ki tunjgo ɲgbanga ɲga kì pye Tiri ca ki wogo na ki ni. ¹⁹ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjɛle lì yo yeeen fɔ: «Wele, mi yaa Ezhipiti tara ti le Babilɔni tara wunlunaja Nebukanezari wi kɛe. Wi yaa ka pe yarijende ti koli. Wi yaa ka tara ti san mberi nawa yaara ti ni fuun ti koli mbe kari ti ni, mbe sari pye wi malinjbɔɔnlɔ ɲgbelege ki sara. ²⁰ Tunjgo ɲgbanga ɲga wì pye ki kala na, mi yaa Ezhipiti tara ti le wi kɛe ti pye wi sara; katugu wi malinjbɔɔnlɔ ɲgbelege kìgi tunjgo ki pye mi kan.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

²¹ «Ko pilige ko ni, mi yaa ka taga Izirayeli woolo pe fanjga ki na. Mboro wo na Ezekiyeli, mi yaa ma yɔn ki yenje maa para wa pe

sɔcɔ. Pa kona, pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.»

**Yenjɛle li yaa kali nangbanwa
kala li pye Ezhipiti tara ti na**

30 ¹ Yawe Yenjɛle lìa li senre ti kan na yeri ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, Yenjɛle li yɔn senre ti yo. Maga yo fɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjɛle lì yo yeeen fɔ:

«Yaa gbele yaa yuun fɔ:
Ki pilige ɲga ki yen pilipege.
³ Ee, ki pilige kì yɔngɔ,
Yawe Yenjɛle li pilige kì yɔngɔ.
Ki yaa ka pye kambaaga wɔgɔ
pilige,
mbe pye cengelə ke kitit
kɔnpilige.

⁴ Tokobi wi yen na paan mbe to Ezhipiti tara ti na.
Ki jɔlɔgɔ ki yaa ka gbɔn Kushi tara ti na fun.

Ko sanga wo ni, leeple mbele pè gbo, pe yaa ka toori wa Ezhipiti tara.

Leeple pele yaa ka pe yarijende legere ti koli mbe kari ti ni,

mbe pe tara ti tɔngɔ fɔ mbe gbɔn wa yinre ti nɔgɔna cenyara ti na.

⁵ «Kushi tara, naa Puti tara, naa Ludi tara, naa Larabu tara ti ni fuun, naa Libi tara konaa yɔn finliwe* tara woolo pe ni, tokobi wi yaa ka pe pinle mbe pe gbo Ezhipiti tara fenne pe ni.»

⁶ Pa Yawe Yenjɛle lì yo yeeen fɔ:
«Ezhipiti tara ti sagafenne pe yaa ka to,

pe fanjga ñga kì yee gboçwà le
pe ni, ki yaa ka kò.
Mbege le wa Migidòli ca ki na,
wa yonlòparawa kamèngé
kèe yeri fò sa gbón wa
Siyeni ca, wa yonlòparawa
kalige kèe yeri,
tokobi wi yaa ka ki leeple pe
gbo.»

We Fò, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

⁷ «Pe tara ti yaa ka tɔngɔ mbe koro waga, wa tara sannda nda tì jɔgɔ ma koro waga ti sɔgɔwà. Pe cara ti yaa ka pye katara wa katara sannda ti sɔgɔwà. ⁸ Na mi ka ka kasɔn le Ezhipiti tara ti ni, konaa mbe pe sagafenne pe tɔngɔ sanga ña ni, pa kona pe yaa ki jen fò muwi mi yen Yawe Yenjèle le.

⁹ «Ko pilige ko ni, Kushi tara woolo mbele pe yen ma cen yeyinnge na pɔw, mi yaa pitunmbolo pele yirige pe kari tɔnmɔkɔrɔ na, pe sa fyere wa pe na paa seri. Ezhipiti tara ti tɔngɔpilige, jɔlɔgɔ yaa to Kushi tara woolo pe na. Ki pilige ki yen na paan.»

¹⁰ «Pa we Fò, Yawe Yenjèle lì yo yeen fò: «Mi yaa Babilòni tara wunlunaja Nebukanezari wi tege mbe Ezhipiti tara janwa gbɔlɔ li tɔngɔ mbeli wɔ wa. ¹¹ Wo naa wi woolo pe ni, poro mbele pe yen cèngèle ke ni fuun ke lewelimbele, poro pe yaa ka kari mbe sa tara ti tɔngɔ. Pe yaa ka pe tokobi wi kòw Ezhipiti tara ti na, mbe tara ti lagapyew ki yin gboolo pe ni. ¹² Mi yaa ka Nili gbaan lanjere tɔnmɔ

pi waga; mi yaa ka Ezhipiti tara ti pere lepeeple pele yeri. Mi yaa ti nambanmbala pele mbe pan pe tara ti tɔngɔ konaa ti nawa yaara ti ni fuun ti ni. Mi Yawe Yenjèle muwi mì para.» »

¹³ «Pa we Fò, Yawe Yenjèle lì yo yeen fò: «Mi yaa ka yarisunndo ti jɔgɔ mberi wɔ wa, mbe yaara yanlere nda pe maa gbogo ti kɔ mberi wɔ wa Mefisi ca. To se ka pye Ezhipiti tara ti go na naa; mi yaa ka fyere wa Ezhipiti tara ti lagapyew ki ni. ¹⁴ Mi yaa ka Patiròsi tara ti tɔngɔ mberi yaga waga, mbe kasɔn le Zowan ca ki ni mbege sogo, mbanla kití wi kòn mboo jan No ca ki na. ¹⁵ Mi yaa na nañgbanwa pi yirige Sen ca ki ni, ko ñga ki yen Ezhipiti tara ti malaga sigeca* ye. Mi yaa ka No ca ki janwa gbɔlɔ li tɔngɔ. ¹⁶ Mi yaa ka kasɔn le Ezhipiti tara ti ni mberi sogo. Sen ca woolo pe yaa kaa seri fyere ti kala na. Pe yaa ka No ca mbogo ki furu mbe wege wɔ wa ki ni, pe yaa ka to Mefisi ca ki na yonlò ñgbanga na. ¹⁷ Pe yaa ka Òni ca konaa Pi Beseti ca lefɔnmbɔlɔ pe gbo tokobi ni. Pe yaa ka ki cara ti woolo pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni. ¹⁸ Na mi ka ka Ezhipiti tara fanjga ki jɔgɔ, mbe pe fanjga ñga kì yee gboçwà le pe ni ki kɔ mbege wɔ wa sanga ña ni, pa kona diwi yaa ye wa Tapanesi ca ki ni yonlɔ na. Kambaaga ka yaa ka pan mbe ca ki tɔn mujga. Pe yaa ka ca woolo pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni. ¹⁹ Mi yaa kití kòn mboo jan

Ezhipiti tara ti na, pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelē le.»

Babilōni tara wunlunaja wila pye Yenjelē li tunjgo pyeyaraga

²⁰ Izirayeli woolo pe yigingōlo malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri nungba wolo li yenje konjbannga ki pilige kōlōshyen wogo ki na, a Yawe Yenjelē lì sili senre ti kan na yeri, ma yo fo: ²¹ «Senwee pyo, mi Ezhipiti tara wunlunaja Farawon* wi kee ki kaw. Wele, lere kpe si ta mbege po wi na, jango ki sagala; lere si ta mbe sagbanga poparisanga tege mbege po wi na ki yere, jango wi fanjga ta naa, wi ya wi tokobi wi yigi naa. ²² Ki kala na, pa we Fo, Yawe Yenjelē lì yo yeen fo: «Mi yaa yiri Farawon, Ezhipiti tara wunlunaja wi kōrōgo. Mi yaa wi keyen yi shyenme yi kaari wi na; ñga ki yenjenje konaa ñga ki yen ma kaw ki ni. Pa kona mi yaa ti tokobi wi wo wi kee wi to. ²³ Mi yaa ka Ezhipiti tara fenne pe gbōn mbe pe jaraga wa cengele sanjgala ke sōgōwō, mbe pe jaraga mbe kari pe ni tara ti ni fuun ti ni. ²⁴ Mi yaa ka fanjga le Babilōni tara wunlunaja wi keyen yi ni, mbe silan tokobi wi le wi kee. Een fo mi yaa ka Farawon wo keyen yo kaari; wi yaa kaa jeen Babilōni tara wunlunaja wi yegē sōgōwō paa maliŋgbōn yen, ña pè wēlegē wi yen na kuun. ²⁵ Mi yaa fanjga le Babilōni tara wunlunaja wi keyen yi ni, een fo Farawon wo keyen yo

yaa ka fanla. Na mi ka kanla tokobi wi le Babilōni tara wunlunaja wi kee mbe ti wuu yirige Ezhipiti tara ti na, pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelē le. ²⁶ Mi yaa ka Ezhipiti tara fenne pe gbōn mbe pe jaraga cengele sanjgala ke sōgōwō, mbe pe jaraga mbe kari pe ni tara ti ni fuun ti ni. Pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenjelē le.»

Ezhipiti tara wunlunaja wi yen ma taanla Sediri tige ñga pè kōn ka ni

31 ¹ Izirayeli* woolo pe yigingōlo malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri nungba wolo li yenje taanri wogo ki pilige konjbannga ki na, Yawe Yenjelē lāa li senre ti kan na yeri, ma yo fo: ² «Senwee pyo, ki yo Farawon*, Ezhipiti tara wunlunaja wo naa wi janwa gbōlō woolo pe kan fo:

«Ma yen ma taanla ambō ni wa
ma gbōgōwō pi ni?

³ Wele, Asiri tara tila pye paa
Liban tara sediri* tige ka
yen.

Njere tiyōnrō la pye ki na, ma
yinme tege paa kōlōgo
yen;

kīla yagara fo jenje,
a ki namunjō wila jiinri wa
kambaara ti na.

⁴ Tōnmō pila ti, a kī yiri ma
gbōgo;
tara ti nōgōna tōnmō pila ti, a kī
yiri ma tōnlō;
pila yiri na fuun naga mari,

na fuun fɔ ma saa gbɔn wa
wasege tire ti ni fuun ti
na.

⁵ Ko kì ti kìla yagara ma we yan
nawa tire ti ni fuun ti na;
ki njere tìla lege, a ki njere
tumɔɔrɔ tì tɔnlɔndɔnɔ;
katugu tɔnmɔ legere la pye ki
cɔcɔ ki yirisanga wi ni.»

⁶ «Naayeri sannjere ti ni fuun tìla
pye na paan na ti sere ti
poo wa ki njere tumɔɔrɔ
ti ni.

Yan wongala pe ni fuun pàa
pye na pe piile pe siin wa
ki njere ti yinme pi ni.

Cengèle legere woolo la pye na
ceen wa ki yinme pi ni.

⁷ Kìla pye tige tiyɔngɔ fɔ jɛŋge ki
yagawa po naa ki njere ti
titɔnlɔwɔ pi kala na;

katugu ki ninde tìla tigi ma ye
tɔnmɔ legere laga na.

⁸ Wa Yenjèle li naŋgɔ kɔlɔgɔ ki
ni, sediri* tige ka kpe saa
ya mbege yee taanla ki ni,
sipiressi* tige ka kpe sila pye wa
mbege yee yala ki njere ti
ni.

Pilatani tire ka kpe si ki njere ti
bo tiyɔnwɔ na.

Yenjèle li naŋgɔ kɔlɔgɔ tire ka
kpe tiyɔnwɔ sila yala ki
tiyɔnwɔ pi ni.

⁹ Mila njere legere yirige ki na
maga yɔn.

Tire nda fuun tìla pye wa Eden
laga ki na, Yenjèle li

naŋgɔ kɔlɔgɔ ye, tìla pye
yenjaga ni ki ni.»

Sediri tigbɔgɔ ki yaa ka kaari

¹⁰ Ki kala na, pa we Fɔ*, Yawe
Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Sediri tige
kìla yiri ma yagara, a ki namunjɔ
wila jiinri fɔ wa kambaara ti na.
A yee gbɔgɔwɔ ye wa ki kotogo na
ki yagawa pi kala na. ¹¹ Ki kala
na, mìgi le cengèle ke ni fuun ke
fanjga fɔ gbɔɔ wi kee; wo yaa jɔlɔgɔ
wa ki na mbe yala ki tipewe pi ni,
katugu mìgi wa. ¹² Cengèle ke ni
fuun ke ni, cenle na li woolo pe yen
lewèlimbèlè ma we pe ni fuun na,
pège kɔn maga jan, mee kari maga
toro le. Ki njere tì toori wa yanwira
ti na konaa wa gbunlundere ti ni
fuun ti ni. Ki njere tumɔɔrɔ tì kaari
ma toori wa tara ti yanwira laforo
ti ni fuun ti ni. Tara woolo pe ni
fuun pè yiri wa ki yinme pi ni, maga
yaga le. ¹³ Naayeri sannjere tìla pan
na ceen wa ki titogo ki na. Yan
wongala pe ni fuun pàa pan ma
pe censara gbegele wa ki njere ti
sɔgɔwɔ. ¹⁴ Kì pye ma, tire nda fuun
ti yen lɔgɔ yɔn na, ko ka kpe se ka
yiri mbege yee gbɔgɔ naa, mbege
namunjɔ wi yirige mbe gbɔn fɔ wa
kambaara ti na naa. Terebenti tige
ko ka kpe se ka yo tɔnmɔ legere
yen ki nɔgɔ mbaa ki yee gbogo ki
titɔnlɔwɔ pi kala na. Katugu mì ti
ni fuun ti kan kunwɔ pi yeri. Ti yaa
ka tigi wa tara ti nɔgɔ na, mbe sa
taga wa sənwee piile mbele pè ku
pe na, poro mbele pè tigi wa fanga
ki ni we.»

¹⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Pilige ɳga ni kìla tigi wa kuulo tara* ti ni, a mì si ti, a paa kunwɔ gbelege gbele yerenge ki ni. A mì si tara ti nɔgɔna tɔnɔgbɔ pi yɔn tɔn, ma gbaanla pe yerege, ma laforo tɔnmɔ pi yerege. Mila diwi lenge wa Liban tara yanwira ti na ki kala na; a yan tire ti ni fuun tì waga ki kala na. ¹⁶ Naa mìla ki tirige wa kuulo tara ti ni sanga ɳa ni, ma pinlɛ mbele pe yén na tinri wa fanga ki ni pe ni, mìla ti, a cengèle ke ni fuun kaa fye na seri ki kala na. Eden laga tire nda fuun tìla pye wa tara ti nɔgɔna, to nda tìla pye Liban tara tire ti ti ni fuun tiyɔnɔ konaa ma pye jendɛ, to nda fuun tìla pye na tɔnmɔ taa, ti kotogo kila sogo ti na. ¹⁷ Mbele pàa pye ki sagafenne konaa ma cen wa ki yinmè pi ni wa cengèle sanngala ke sɔgɔwɔ, poro fun pàa pinle ma tigi ki ni wa kuulo tara ti ni, ma saa taga wa leeble mbele pàa gbo tokobi ni pe na.

¹⁸ «Wele, wa Eden naŋgɔ kɔlɔgɔ tire ti sɔgɔwɔ, ka kpe tiyɔnɔ naa gbemè si yala ma woro ti ni. Konaa ki ni fuun, mboror naa Eden naŋgɔ kɔlɔgɔ tire ti ni, pe yaa ka ye tirige wa tara ti nɔgɔna. Pe yaa kɔɔn sinjɛ wa mbele pee kɛnrɛkɛnre* pe sɔgɔwɔ konaa mbele pè gbo tokobi ni pe sɔgɔwɔ. ɳga ki yaa ka pye Farawɔn wo naa wi janwa gbɔlɔ li ni fuun li na, koyi ɳga yeeɛn.» We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma.

Kunwɔ yurugo ɳga kìla kɔ Ezhipiti tara naa ti wunlunaŋa wi wogo na

32 ¹ Izirayeli* woolo pe yigingɔlo malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri shyen wolo li yenje ke ma yiri shyen wogo ki pilige koŋgbanjga ki na, a Yawe Yenjelé lì sili senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ² «Senwee pyɔ, kunwɔ yurugo kɔ Farawɔn*, Ezhipiti tara wunlunaŋa wi wogo na. Maga yo wi kan fɔ:

«Mboro ɳa màa pye paa jara yirifɔnɔ yén wa cengèle ke sɔgɔwɔ,
màa pye paa yarifelegɛ yen wa kɔgoje wi ni,
màa pye na gbaanla tɔnmɔ pi janri naa yinrigi,
màa pye na tɔnmɔ pi tɔngɔlɔ ma tɔɔ ti ni,
na pi gbɔɔn naa pinri.»

³ «Pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ:

«Mi yaa ka cengèle janwa gbɔlɔ la gbogolo, mbe silan mère ti wa ma na;
poro pe yaa kɔɔn tile mbɔɔn yirige na mère ti ni.

⁴ Mi yaa kɔɔn yaga le tara ti na, mi yaa kɔɔn wa wa wasege ki ni. Mi yaa ti naayeri sannjɛrɛ ti ni fuun ti pan ti cen ma na, mi yaa ti yan wongala pe ni fuun pe pan pɔɔn wire kara ti ka pe tin.

⁵ Mi yaa kɔɔn wire kara ti wa wa yanwira ti na,

mbe gbulundere ti yin ma wire
kafənrə ti ni.

⁶ Mi yaa ma kasanwa pi tege
mbe tara ti suguru, mbe
sa gbən fɔ wa yanwira ti
na,
mi yaa ka latere ti yin pi ni.

⁷ Na maga ka ku sanga ḥa ni, mi
yaa ka naayeri wi tɔn,
mbe wɔnjugɔlɔ ke pye diwi;
mi yaa ka yɔnlɔ ki tɔn kambaaga
ka ni.

Yenje ki se kaa finri naa.

⁸ Mboro kala na, mi yaa
ka naayeri yanwa
yirigeyaara ti pye diwi;
mi yaa ka diwi lenje wa ma tara
ti ni.»

We Fɔ, Yawe Yenjelε, lo lì yo
ma.

⁹ «Na mi ka kɔɔn tɔngɔwɔ pi senre
yo cengele sanngala ke kan sanga
ḥa ni, pa mi yaa ka cengele legere
nawa tanga ke na, fɔ sa gbən wa
tara nda ma sila jen ti ni. ¹⁰ ḅga mi
yaa ka pye ma na, ki yaa cengele
legere nawa wɔ. Fyerε yaa ka pe
wunlumbolo pe yigi ma kala na. Na
mi ka kanla tokobi wi figefige pe
yege sɔgɔwɔ sanga ḥa ni, pa pe ni
fuun nunjba nunjba pe yaa kaa fye
mbaa seri suyi pe yinwege wogo ki
na, ma topilige ki ni.

¹¹ «Katugu pa we Fɔ, Yawe
Yenjelε lì yo yeen fɔ:

«Babilɔni tara wunlunaŋa wi
tokobi wi yaa gbən ma
na.

¹² Maliŋgbɔɔnlɔ mbele pe yen
lewəlimbəle ma we
cengele ke ni fuun ke na,
mi yaa ka ti pe pan pɔɔn janwa
woolo pe gbo tokobi ni.
Pe yaa ka pan mbe Ezhipiti tara
fenne pe yee gbɔgɔwɔ pi
kɔ mboo wɔ wa,
mbe pe janwa gbɔlɔ li ni fuun li
tɔngɔ.

¹³ Mi yaa kɔɔn yaayoro ti ni fuun
ti tɔngɔ wa tɔnjugɔɔ pi
yɔn na;
senwee ryɔ tɔɔrɔ nakoma
yaayoro yenjoro se ka
ye wa tɔnmɔ pi ni mboo
tɔngɔlɔ.

¹⁴ Pa kona, mi yaa ti Ezhipiti
tara tɔnmɔ pi sinlε,
mbe ti pe gbaanla tɔnmɔ pila
fuun paa sinmε yen.»
We Fɔ, Yawe Yenjelε lo lì yo ma.

¹⁵ «Na mi ka ka Ezhipiti tara ti
tɔngɔ mberi yaga waga
sanga ḥa ni,
na mi ka ti leeple mbele pan
mbe tara ti nawa yaara ti
ni fuun ti koli sanga ḥa
ni,

na mi ka ka leeple mbele pe yen
ma cen wa tara ti ni pe ni
fuun pe gbo sanga ḥa ni,
pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi
mi yen Yawe Yenjelε le.»

¹⁶ «Ki wogo ḅga ki yen kunwɔ
yurugo ḅga pe yaa ka kɔ. Cengelε
sanngala ke jeelε pe yaa kaga
kunwɔ yurugo ki kɔ. Pe yaa kaa ki
koo Ezhipiti tara to naa ti janwa wi

ni fuun wi na. We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.»

Pè ya leeble mbele ni, kunwɔ yurugo ḥga kìla kɔ pe wogo na

¹⁷ Izirayeli woolo pe yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri shyen wolo li yenje ke ma yiri shyen wogo, ki pilige ke ma yiri kangurugo wogo ki na, a Yawe Yenjèle lì sili senre ti kan na yeri, ma yo fɔ: ¹⁸ «Senwee pyɔ, kunwɔ yurugo kɔ Ezhipiti tara janwa gbɔlɔ li wogo na, ma pe tirige wa tara ti nɔgɔna, poro naa cengele fanŋga wogolo ke woolo pe ni, mbe pinlɛ mbele pe yen na tinri wa wetijugo ki ni pe ni. ¹⁹ Ki yo pe kan fɔ: «Naga yen ma, ye yen naga jate ye mbɔnɔ cengele sanŋgala ke na wi le? Ki kala na, yoro fun ye yaa tigi mbe sa sinlɛ wa mbele pee kenrekenre* pe ccɔcɔ.»

²⁰ «Ki woolo pe yaa ka toori mbe ku wa mbele pè gbo tokobi ni pe ssɔgɔwɔ. Pè tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni makɔ; ye Ezhipiti tara naa ti janwa gbɔlɔ woolo pe le ye kari pe ni. ²¹ Wa kuulo tara* ti ni, malingbɔɔnlɔ kotogofenne poro naa Ezhipiti tara fenne pe pinleyeenle leeble pe ni, pe yaa kaa ki yuun pe yee kan fɔ: «Pè tigi wa fanga ki ni, ma pan ma sinlɛ wa mbele pee kenrekenre pe ni, poro pàa gbo tokobi ni we.»

²² «Asiri tara wunlunaŋa wo naa wi malingbɔɔnlɔ pe ni fuun pe ni, pe yen ma sinlɛ. Pe fanra ti yen ma maga. Pè pe ni fuun pe gbo

tokobi ni wa malaga. ²³ Pe fanra ti yen fɔ wa wetijugo ki nɔgɔ; pe fanra ti yen ma wunlunaŋa wi wogo ki maga. Pè pe ni fuun pe gbo tokobi ni wa malaga; poro pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weeble pe na laga dunruya wi ni.

²⁴ «Elamu tara wunlunaŋa wo naa wi janwa gbɔlɔ li ni fuun li ni pe yen ma sinlɛ wa; pe ni fuun pe fanra ti yen maa wogo ki maga. Pè pe ni fuun pe gbo tokobi ni wa malaga. Poro mbele pe sila kenrekenre pè tigi wa tara ti nɔgɔ na. Poro pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weeble pe na laga dunruya wi ni. Fere la pe yigi ma pinlɛ mbele pè tigi wa wetijugo ki ni pe ni. ²⁵ Pè sinlesaga kan Elamu tara wunlunaŋa wi yeri wa leeble mbele pè gbo pe ssɔgɔwɔ, wo naa wi janwa gbɔlɔ li ni fuun li ni. Pe fanra ti yen ma wo jate wi maga. Ki woolo mbele pe woro ma kenrekenre pè pe ni fuun pe gbo tokobi ni, katugu pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weeble pe na laga dunruya wi ni. Fere la pe yigi ma pinlɛ mbele pè tigi wa wetijugo ki ni pe ni. Pàa pe gboolo pe sinŋge wa mbele leeble pè gbo pe ssɔgɔwɔ.»

²⁶ «Mesheki cenlɛ woolo poro naa Tubali cenlɛ woolo pe wunlumbolo poro naa pe janwa gbɔlɔ li ni fuun li ni, pe yen ma sinlɛ wa. Pe malingbɔɔnlɔ pe fanra ti yen ma pe maga. Ki woolo mbele pe woro ma kenrekenre, tokobi wì pe gbo, katugu pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weeble pe na laga dunruya

wi ni. ²⁷ Pe sila pe gboolo pe sinjge mbe pinle faa malinjbɔɔnlɔ̄ kotogofenne pe ni. Poro mbele pàa pye na tinri wa kuulo tara ti ni ma pinle pe malinjbɔɔnyaara ti ni. Pàa pye na pe tokobi wi nii wa pe yinre ti nɔgɔ̄, konaa na tugurɔ̄n sigeyaara* ti tari pe witire ti na; katugu pàa pye na sunndo kɔngɔ̄ waa weele pe pe na laga dunruya wi ni. ²⁸ Een fɔ̄ mborø wo na Farawɔ̄n, ma ɔ̄ ja mà to ma pinle mbele pee kenrekènre pe ni; ma yen ma sinle ma pinle mbele pè gbo tokobi ni wa malaga pe ni.

²⁹ «Edɔ̄mu tara fenne, naa pe wunlunajra konaa pe teele pe ni fuun pe ni, pe yen ma sinle wa fun. Ali mbege ta pàa pye kotogofenne, pè pe gboolo pe le ma pinle mbele pè gbo tokobi ni pe ni. Pe yen ma sinle ja mbele pee kenrekènre pe ni, poro mbele pè tigi wa wetijugo ki ni we.

³⁰ «Yɔ̄nlɔ̄ parawa kameŋge kee tara teele pe ni fuun poro naa Sidɔ̄n ca fenne pe ni fuun pe yen ma sinle wa. Pè tigi wa fanga ki ni wa mbele leeble pè gbo pe sɔgɔwɔ̄, ali mbege ta pe kotogo tawa pìla pye na sunndo kɔngɔ̄ waa leeble pe na, pàa fere shɔ̄. Ki leeble mbele pe sila kenrekènre pe yen ma sinle ja wa mbele leeble pàa gbo tokobi ni wa malaga pe ni. A fere tì pe yigi ma pinle mbele pè tigi wa wetijugo ki ni pe ni.

³¹ «Farawɔ̄n wi yaa ka pe yan, pa ki yaa kotogo sogowo kan wi yeri wi janwa gbɔ̄lɔ̄ li kala na, katugu tokobi wi yaa ka Farawɔ̄n wo naa

wi malinjbɔɔnlɔ̄ ɔ̄nbelege ki ni fuun ki gbo. We Fɔ̄, Yawe Yenjèle lo lì yo ma. ³² Mila ti, a Farawɔ̄n wì sunndo kɔngɔ̄ wa weele pe na laga dunruya wi ni. Konaa ki ni fuun, pe yaa ka Farawɔ̄n wo naa wi janwa gbɔ̄lɔ̄ li ni fuun li sinjge wa fanra ti ni, wa mbele pee kenrekènre pe sɔgɔwɔ̄, mbe pinle mbele leeble pè gbo tokobi ni pe ni.» We Fɔ̄, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

YENJÈLE LI YAA IZIRAYELI WOOLÒ^{PE SONGɔ̄Rɔ̄ MBE PE Tɔ̄GE WA PE FAA Yɔ̄NLɔ̄ NI LI CLO}

33--39

**Yenjèle làa Ezekiyeli wi pye
kɔrsiri pyefɔ̄**

33 ¹ Yawe Yenjèle làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ̄: ² «Senwee pyɔ̄, para ma cenle woolo pe ni maga yo pe kan fɔ̄: «Na mi ka tokobi wi torogo mbe yo wi sa tara ta woolo tɔ̄ngɔ̄, na ki tara woolo paga lere wa wɔ̄ wa pe yee sɔgɔwɔ̄ mboo pye tara ti kɔrsiri pyefɔ̄, ³ na ki lerefɔ̄ wi ka tokobi fenne yan paa paan mbe to tara ti na malaga ni, na wi ka mbanлага ki win mbe tara woolo pe yeri, ⁴ na lere ɔ̄ ka mbanлага magala li logo, na wi suu yee yaga li yerewe kan wi yeri, na paga pan mboo gbo, pa wi gbowo pi yaa pye wi yeeera go kala. ⁵ Katugu wì mbanлага magala li logo, een fɔ̄ wi suu yee yaga li yerewe kan wi yeri. Wi gbowo pi

yaa pye wo yeeera go kala. Lere ja kaa yee yaga mbe yerewe pi logo, wo yaa wi yee shɔ gboro ti yeri.⁶ Eén fɔ na kɔrsiri pyefɔ wi ka malaga ki yan kila paan, na wii mbanлага ki win, na leelee pee yeri, na tokobi fenne paga pan mbe lere wa gbo, ki fɔ wi yaa ku wi mbasinmɛ pi kala na; eén fɔ mi yaa wi gbowo pi go kala li yewe kɔrsiri pyefɔ wo yeri.

⁷ «Mboro wo na, senwee pyɔ, mò tege ma pye kɔrsiri pyefɔ Izirayeli* woolo pe go na. Ma yaa lanla yɔn senre ti nuru mbaa pe yeregi na kan.⁸ Na mi kaga yo lepee wi kan fɔ: «Mboro lepee, ma yaa ku,» na mèe para ki lepee wi ni mboo yeri wi tangalɔmɔ tipee pi wogo na, ki lepee wi yaa ku wi mbasinmɛ pi kala na. Eén fɔ mi yaa wi gbowo pi go kala li yewe ma yeri.⁹ Eén fɔ, mboro wo na, na ma ka lepee wi yeri wi tangalɔmɔ tipee pi wogo na, na wi suu tangalɔmɔ tipee pi yaga, pa wi yaa ku wi mbasinmɛ pi kala na, eén fɔ mboro wo na, ma yaa ma yee shɔ.»

Lepee ja ka sɔngɔrɔ mbe pan Yenjèle li kɔrɔgɔ, wi yaa shɔ

¹⁰ «Mboro wo na, senwee pyɔ, ki yo Izirayeli woolo pe kan fɔ: «Ye maa ki yuun fɔ we kajɔgɔrɔ to naa we kapere ti yen we go na, to kala na pe yen na we tɔnri na shee, we yaa ki pye mèlè mbe yinwege ta naa?»¹¹ Maga yo pe kan fɔ we Fɔ*, Yawe Yenjèle lo lì yo ma fɔ: «Mi ja Yenjèle na yinwege wolo, na mègɛ

ki na, mi yen naga yuun fɔ: Lepee wi ku, ko ma ki yen mala ndanla; eén fɔ ñga ki yen mala ndanla ko yen fɔ wi kanjga wuu tangalɔmɔ tipee pi yaga wila wi yinwege ki piin. Ki kala na, ye sɔngɔrɔ, ye sɔngɔrɔ ye wɔ wa ye kombegele ke ni. Yoro Izirayeli woolo, yingi na ye yaa si ti ye ku?»

¹² «Mboro wo na, senwee pyɔ, ki yo ma cènle woolo pe kan fɔ: «Na lesinjɛ wi ka kapege pye pilige ñga ni, wi kasinjɛ ki se ya mboo shɔ ki pilige ki ni. Lepee wi kaa tipewe pi yaga pilige ñga ni, tipewe mba wì pye faa po se ti wi tɔngɔ naa. Ki pyelɔmɔ pi na fun, na lesinjɛ wi ka kapege pye pilige ñga ni, wi kasinjɛ ki se ti wila wi yinwege ki piin.¹³ Ali na mi ka lesinjɛ wi pye mbe yo fɔ wi yaa shɔ, na wi kaa kɛɛ ki kan mbe taga wi yen ma sin yegɛ ñga na ko na, mbe kambasinjɛ pye, kasinjɛ kapyere nda fuun wì pye, pe se ka ko ka kpe jate naa. Eén fɔ wi yaa ku wi kambasinjɛ ñga wì pye ki kala na.¹⁴ Ali na mi kaga yo lepee wi kan mbe yo fɔ wi yaa ku, na wi kaa tangalɔmɔ tipee pi yaga mbaa tanri ñga kì yala konaa kasinjɛ ki na,¹⁵ na lepee wi ka yaraga ñga wì shɔ ma tege fɔgɔ yɔnlɔ ki sɔngɔrɔ ki fɔ wi na, mbe yaraga ñga wì yu ki yɔngɔ sɔngɔrɔ ki fɔ wi na, mbaa tanri kondégenjɛlɛ ñgele ke maa yinwege kaan ke na, na wi woro na kambasinjɛ piin, pa kona wi yaa laa yinwege ki piin, kaselege ko na, wi se ku.¹⁶ Kapere nda fuun wìla

pye, pe se ka to ta kpe jate wi na naa, katugu wì tanga ma yala ñga kì yala konaa kasinjge ki ni. Ki kala na wi yaa laa yinwege ki piin.»

¹⁷ «Konaa ki ni fuun, ma tara woolo pe yen naga yuun ma yo fo: «We Fo wi konɔ li woro ma yala.» Een fo poro konɔ lo li woro ma yala. ¹⁸ Na lesinjé wi ka kasinjge ki yaga, mbaa kambasinjge piin, wi yaa ku ki wogo ki kala na. ¹⁹ Na lepee wi kaa tipewe pi yaga, mbaa tanri ñga kì yala konaa kasinjge ki na, wi yaa laa yinwege ki piin ki wogo ki kala na.

²⁰ «Yoro Izirayeli woolo, ye yen naga yuun fo: «We Fo wi konɔ li woro ma yala.» Yege jen fo mi yaa ka kiti kɔn ye ni fuun nunjba nunjba ye na mbe yala ye konjolo ke ni.»

Pe yaa ka Zheruzalemu ca ki tɔngɔ

²¹ Woro Izirayeli woolo we yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri shyen wolo li yenjge ke wogo ki pilige kaŋgurugo wogo ki na, naŋa wà la fe ma shɔ, ma yiri wa Zheruzalemu ca ma pan na kɔrɔgo, maga yo na kan ma yo fo: «Pè Zheruzalemu ca ki shɔ†.»

²² Yɔnlɔkɔgɔ ñga ni Yawe Yenjelé làa li kee ki taga na na, ki goto pinliwé pi ni, ko naŋa ña wìla fe ma shɔ, wìla gbɔn wa na na. Sanni wi sa gbɔn wa na na, ki pinliwé pi ni, kìla yala Yenjelé làa na yɔn ki

yenge makɔ. Na yɔn kìla pye ma yenge, mi sila pye bombo naa.

²³ Kona, a Yawe Yenjelé lì sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

²⁴ «Senwee pyɔ, leeple mbele pè koro ma cen wa Izirayeli tara katara ti ni, pe yen na yuun fo: «Abirahamu wìla pye wi nunjba, een fo wìla ki tara nda ti ta, a tì pye wi woro. Woro wo na, we yen ma lege, tara tì kan we yeri fun ti pye we woro.» ²⁵ Ki kala na, maga yo ki leeple pe kan fo, pa we Fo, Yawe Yenjelé lì yo yeen fo: «Ye maa kara ti kaa ma pinle ti kasanwa pi ni, ye maa ye yere ti yinrigi na ye yarisunndo ti wele nari gbogo. Ye yen na leeple kuun na pe kasanwa pi wuun tara. Ko pyewe mba po na, ye mbe ya mbe tara ti shɔ mberi ta mele? ²⁶ Yè kee kan ma taga ye tokobi wo na. Ye yen na katijangara piin. Ye ni fuun nunjba nunjba ye yen na sinlele ye lewee yeenle pe jeele pe ni. Ko pyewe mba po na, ye mbe ya mbe tara ti shɔ mberi ta mele?»

²⁷ «Maga yo pe kan fo, pa we Fo, Yawe Yenjelé lì yo yeen fo: «Mi ña Yenjelé na yinwege wolo, na megɛ ki na, mi yen naga yuun fo mbele pe yen ma cen wa katara ti ni, leeple pe yaa ka pe gbo tokobi ni. Mbele pe yen ma cen wa wasege ki ni, mi yaa ka pe kan woŋgaala pe yeri pe pe ka. Mbele pe yen ma cen wa waliwere to naa yanwira were ti ni, yambewe pi yaa ka poro gbo. ²⁸ Mi yaa ka tara ti tɔngɔ mberi yaga waga pew. Pe fanjga ñga kì ti yee

†33.21: 2 Wunlu 25.3-10; Zhere 39.2-8; 52.4-14.

gbogow si ye pe ni, ki yaa ka kɔ. Izirayeli tara yanwira ti yaa ka koro waga; lere kpe se ka toro wa naa.²⁹ Na mi ka ka tara ti tɔŋɔ mberi yaga waga pew pe katijangara nda fuun pè pye ti kala na, pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.»

³⁰ «Mboro wo na, senwee pyɔ, ma cenle woolo mbele pè yigi malaga kasopiile, pe yen nɔɔ senre yuun wa mboro nda tì ca ki maga ti tanla, wa nawa konaa wa yinre ti yeɔnrɔ ti na. Pe yen naga yuun pe yee kan fɔ: «Ye pan we sa senre nda tì yiri wa Yawe Yenjelé li yeri ti logo.»³¹ Kona, na woolo pe mee kari legere wa ma tanla, mbe sa cen ma yege sɔgɔwɔ. Pe maa ma senre ti nuru, eен fɔ paa ti le mbaa tanri ti na. Yɔn tangawa senre to ti ma pye wa pe yɔn, eен fɔ pe yeera tɔnli jawa po pi yen wa pe kotogo na.³² Wele, mà pye pe yeri paa yurukɔɔ jenjɛ yen, magandanla fɔ, ḥa wi yuuro tì tanla, ḥa wì yaribɔnrɔ ti gbɔngɔ jen. Pe maa ma senre ti nuru, eен fɔ paa ti le mbaa tanri ti na.³³ Ki kala na, na ki kagala ke ka ka pye sanga ḥa ni, kaselege ko na, ke si yen na piin makɔ. Kona, pe yaa ki jen mbe wali ki na fɔ Yenjelé yɔn senre yofɔ* wà la pye laga pe sɔgɔwɔ.»

**Yenjelé làa Izirayeli tara yekeele
pe jeregi**

34 ¹Yawe Yenjelé làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ:

² «Senwee pyɔ, Yenjelé yɔn senre yo ma wa Izirayeli* tara yekeele pe na. Ma Yenjelé li yɔn senre yo, ma yekeele pe pye fɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeeen fɔ: «Jɔlɔgɔ yen yoro Izirayeli tara yekeele ye wogo. Yoro mbele ye yen na ye yee wogo ko nuŋba yɔngɔ. Naga yen ma, yaayoro kɔnrifɔ wii daga mbaa yaayoro to kaan tila kaa wi le?³ Yè yaayoro nda tì tɔrɔ ti kara ti ka[†], ma simbasire yaripɔrɔ le. Yè yaayoro nda tì tɔrɔ ti gbo. Eен fɔ ye sila pye na simbangbelege ki kaan kila kaa.⁴ Simbaala mbele pàa pye fanjɔgɔ ni, ye sila fanjga le pe ni. Mbele pàa pye na yaa, ye sila pe gbara. Mbele pàa welege, ye sila pe wèrè pye mbe pe welegesara ti pɔpɔ. Mbele pàa laga simbangbelege ki na, ye sila sa pe tata mbe pan pe ni. Mbele pàa pungo, ye sila sa pe lagaja. Eен fɔ yàa ye fanjga ki taga pe na, na lewlewew kapyere piin pe na konaa maga ŋgbən pe na.⁵ Kì pye ma, simbaala pàa gbɔn ma jaraga, katugu kɔnrifɔ sila pye pe na; pàa kanjga ma pye cenre nda wa yan ti yaakara, naa pàa gbɔn ma jaraga we[†].⁶ Na simbaala pe yen na yanri na toro faa wa yanwira ti ni fuun ti na konaa wa tinndiyē mbele pè yagara pe ni fuun pe na. Na simbangbelege kì gbɔn ma jaraga tara ti lagapyew ki ni. Lere kpe woro na wele pe na naa, lere kpe woro na pe lagajaa.»

[†]34.3: Yenjelé senre seweele pele ni, ki yen ma yɔnlɔgɔ fɔ: Yè yaayoro ti nɔn wi wɔ.

[†]34.5: Nɔmbu 27.17; 2 Kuro 18.16; Mati 9.36; Maki 6.34.

7 «Ki kala na, yoro simbaala kɔnrifenne*, ye Yawe Yenjèle li senre ti logo! 8 Mi ḥa ye Fɔ, Yawe Yenjèle na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fɔ: ‹Yànla simbaala pe yaga, a leele paa pe koli, a pè kanŋga ma pye yan cenre ti ni fuun ti yaakara, simbaala kɔnrifɔ lama pi kala na, katugu na simbaala kɔnrifenne pe sila pye na wele na simbaala pe na naa. Simbaala kɔnrifenne pe wogo ko pàa pye na yɔngɔ, pe sila pye nala simbaala pe kaan paa kaa. 9 Ki kala na, yoro simbaala kɔnrifenne, ye Yawe Yenjèle li senre ti logo!» 10 Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: ‹Wele, mi yaa yiri simbaala kɔnrifenne pe kɔrɔgɔ. Mi yaa ka pe yewe na simbaala pe kala li ni. Mi se ka pe yaga paa na simbaala pe kɔnri naa, jango simbaala kɔnrifenne paga kaa pe yee wogo ko yɔngɔ. Mi yaa kanla simbaala pe tile mbe pe wɔ wa pe yɔn, pa kona pe se ka pye pe yaakara naa.» »

Yenjèle lo jate li yaa la wele li simbaala pe na

11 «Ee, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: ‹Wele, mi jate mi yaa la wele na simbangbelege ki na konaa mbaa ki kɔrɔsi. 12 Simbaala kɔnrifɔ wi ka pye wa simbangbelege ki sɔgɔwɔ, na simbaala pe ka jaraga, wi ma pe kɔrɔsi mbe toro yegɛ ḥga na, pa mi yaa kanla simbangbelege ki kɔrɔsi mbe toro ma. Pàa gbɔn ma jaraga ma kari laga ḥga fuun

ni, kambaaga wɔgɔ naa diwi wɔcɔ pilige ka ni, mi yaa ka kari mbe sa pe shɔ wa ki lara ti ni. 13 Mi yaa ka pe yirige wa, cengèle sanŋgala ke sɔgɔwɔ, mbe pe wɔ wa tara sannda pyew ti ni, mbe pe gbogolo, mbe sɔngɔrɔ mbe pan pe ni wa pe yeera tara ti ni. Mi yaa ka saa pe kɔnri wa Izirayeli tara yanwira ti na, naa wa gbulundewere ti ni konaa wa tara ti lara nda fuun leele yen ma cen wa ti ni. 14 Mi yaa ka saa pe kɔnri yaayoro kasaga jɛŋge ka ni. Pe yanrisaga ki yaa ka pye wa Izirayeli tara yanwira ti go na. Pe yaa kaa wogo wa ki simbangbondo tiyɔnɔ ti ni, mbaa yantipirige tiyɔngɔ taa mbaa kaa, wa Izirayeli tara yanwira ti na. 15 Mi jate mi yaa kaa na simbaala pe kɔnri paa kaa, muwi mi yaa ka ti paa sinlele paa wogo.» We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma. 16 «Ja wì puŋgo, mi yaa ka saa lagaja. Ja wì laga ḥgbélege ki na, mi yaa ka sɔngɔrɔ mbe pan wi ni. Ja wì welege, mi yaa kaa wɛre pye mboo welegesara ti pɔpɔ. Ja wila yaa, mi yaa fanŋga le wi ni. Een fɔ ḥa wì tɔrɔ ma pye fanŋga ni, mi yaa wo tɔngɔ. Mi yaa kaa pe kɔnri mbe yala kasinŋe ki ni.»

Yenjèle li yaa kali woolo pe saga

17 «Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: ‹Yoro wo na, na simbangbelege, ye wele, mi yaa ka kitit wi kɔn sumbyɔ naa sumbyɔ sɔgɔwɔ, mboo kɔn simbapene naa sikapene pe cɔwɔcɔs. 18 Ye yen na

kaa yaayoro kasara jende nda ni, to si ye yenle tin bere, fɔ a yaa yan sanŋga ki tangala ye tɔɔrɔ ti ni! Tɔɔnmɔ tiyɔɔn mba yaa woo, po si ye yenle tin bere, fɔ a yaa pi sanmba pi tɔngɔlɔ ye tɔɔrɔ ti ni!¹⁹ Yan ñga yè tangala ye tɔɔrɔ ti ni, ko na simbaala pè jori mbaa kaa; tɔɔnmɔ mba yè tɔngɔlɔ ye tɔɔrɔ ti ni, po pè jori mbaa woo.»

²⁰ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenŋele li yen naga yuun pe kan yeen fɔ: Mi jate mi yaa ka kiti kɔn simbaala mbele pè tɔrɔ poro naa mbele pè cɔgɔ cɔgɔ pe sɔgɔwɔ. ²¹ Kì kaa pye simbaala mbele fanŋgɔgɔ ni, yè pe ni fuun pe wɔnɔrɔgɔ ye kanŋgara ti ni konaa ye pajoro ti ni, konaa ma pe gbɔn ye yenŋele ke ni, fɔ ma saa pe purɔ ma pe jaraga wa funwa na, ²² ki kala na, mi yaa kanla simbaala pe shɔ, jaŋgo paga ka pe koli naa. Mi yaa ka kiti wi kɔn simbaala pe yee ssɔgɔwɔ. ²³ Simbaala kɔnrifɔ nunjba pe mi yaa ka tege pe go na, wo wi yaa kaa pe kɔnri paa kaa. Wo wi yen na tunmbyee Davidi we. Wi yaa kaa pe kɔnri paa kaa; wi yaa ka pye pe kɔnrifɔ[†]. ²⁴ Mi Yawe Yenŋele, mi yaa ka pye pe Yenŋele, na tunmbyee Davidi wo yaa ka pye pe to. Mi Yawe Yenŋele, muwi mì para[†].

²⁵ «Mi yaa ka yeyinŋge yɔn finliwɛ* le na simbaŋgbelege ki ni. Mi yaa ka cenre ti kɔ mberi wɔ tara

ti ni. Kona, na simbaala pe yaa ka sa cen yeyinŋge na pɔw wa gbinri* wi ni, mbaa wɔnɔlɔ wa kɔɔrɔ ti nawा. ²⁶ Mi yaa ka duwaw pe na konaa mbele duwaw na yanwiga ki kanŋgara na lara ti na. Mi yaa ka ti tisara tila paan ti wagati wi na, ti yaa ka pye tisara duwaw woro. ²⁷ Yan nawa tire ti yaa ka se, tara ti yarilire ti yaa ka yɔn. Leele pe yaa ka cen yeyinŋge na pɔw wa pe tara ti ni. Tunŋgo pyetige* ñga kìla taga pe na, mi yaa kaga kaari mbege laga pe na; pàa pye na kulowo pi piin leele mbele kan, mi yaa ka pe shɔ pe kɛ. Pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenŋele le. ²⁸ Cengelé sanŋgala ke se kaa pe kɛ yaara ti koli naa. Yan cenre ti se kaa pe kaa naa. Pe yaa ka cen yeyinŋge na pɔw. Lere kpe se kaa fyere waa pe na naa. ²⁹ Mi yaa ka kɛere gbegelé pe kan, nda ti mege ki yaa ka yiri tara ti tanwa pi kala na. Funŋo kpe se ka to pe na naa wa tara ti ni. Cengelé sanŋgala ke se kaa pe tifaga naa. ³⁰ Pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenŋele, pe Yenŋele le. Fɔ mi yen pe ni, pe yen na woolo, poro Izirayeli woolo wele. We Fɔ, Yawe Yenŋele lo lì yo ma.

³¹ «Yoro ye yen na simbangbelege ye, na yaayoro kasaga simbaala wele. Yoro ye yen senwee piile wele; muwi mi yen ye Yenŋele le.» We Fɔ, Yawe Yenŋele lo lì yo ma.

*34.23: Naga 7.17.

†34.24: Eze 37.24.

**Yenjèle yon senre nda tìla yo
ma wa Edɔmu tara ti na**

35 ¹ Yawe Yenjèle làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:
² «Senwee pyɔ, yegé kanjga ma wa wa Seyiri tara yanwira ti yeri, ma Yenjèle yon senre yo ma wa ti na.
³ Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjèle lì yo yeeen fɔ:

«Mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ, mborø
Seyiri yanwira tara.

Mi yaa na kεe ki yirige ma na,
mbɔɔn tɔngɔ mbɔɔn yaga waga
pew.

⁴ Mi yaa ma cara ti pye katara,
ma yaa ka pye tara nda tì jɔgɔ
ma koro waga.

Pa kona ma yaa ki jen fɔ muwi
mi yen Yawe Yenjèle le.

⁵ Katugu ma yen ma Izirayeli* woolo pe panra fɔ sanga pyew. Màa pe le pe juguye pe kεe, ma ti a pè to pe na tokobi ni pe jɔlɔgɔ pilige ki na; sanga ḥa ni pe kambasinnde tìla kεe toro, a Yenjèle lì jɔlɔgɔ wa pe na we.» ⁶ Kì kala na, we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo fɔ: «Mi ḥa Yenjèle na yinwege wolo na mege ki na, mi yaa legbogo pye wa ma ni; legbogo ki yaa ka taga ma puŋgo na. Kì kaa pye legbogo ki sɔɔn mbɛn, ki kala na, legbogo ko fun ki yaa taga ma na.» ⁷ Mi yaa ka Seyiri yanwira tara ti jɔgɔ mberi pye laga ḥga kì koro waga pew, ma pye kataga. Leele mbele pe maa kee na paan wa ti ni, mi yaa ka pe tɔngɔ mbe pe kɔ.

⁸ Mi yaa kɔɔn yanwira lara ti yin gboolo pe ni. Ma woolo mbele pe

yaa ka gbo tokobi ni, pe yaa ka toori wa tinndiye pe na, naa wa yanwira gbunlundere ti ni konaa wa yanwira lawere ti ni fuun ti ni.

⁹ Mi yaa kɔɔn tara ti tɔngɔ mberi yaga waga fɔ sanga pyew. Lere kpe se ka cεn wa ma cara ti ni naa. Ki ka pye ma, ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle le.

¹⁰ «Katugu mà yo fɔ: Ki cengelé shyen ngele koro naa ki tara shyen nda ti yaa ka pye na woro. We yaa kari shɔ mberi pye we woro. Ma si yala, Yawe Yenjèle làa pye le.»

¹¹ Kì kala na, we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo fɔ: «Mi ḥa Yenjèle na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fɔ Izirayeli woolo màa pe panra, ma pe yigi naŋbanwa ni konaa mbɛnwe ni yegé ḥga na, pa mi yaa ma yigi ki pyelɔmɔ nuŋgbɑ pi na ma fun. Mi yaa kanla yee naga wa pe sɔgɔwɔ yegé ḥga na mi yen, na mi ka ka kiti kɔn ma na we.» ¹² Kì ka pye ma, pa ma yaa ki jen fɔ tifagawa senre nda fuun mà yo Izirayeli tara yanwira ti na, mi Yawe Yenjèle mìri logo. Màa yo fɔ: Tì jɔgɔ ma koro waga, tì kan we yeri ma pye we yaakara. ¹³ Yè ye yee gbɔgɔ na yegé cɔgɔcɔs ye senyoro ti ni; yè yɔngbɔgɔcɔwɔ senre yo na na. Mi jate mìri logo.»

¹⁴ «Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeeen fɔ: «Tara woolo pe ni fuun paga kaa yɔgori wagati ḥa ni, ko mi yaa kɔɔn tɔngɔ mbɔɔn tara ti yaga waga.» ¹⁵ Izirayeli woolo pe tara tì tɔngɔ ma koro waga, a kì yɔgorimɔ kan ma yeri. Ki kala na, mi yaa ma

pye ki pyeləmə nujgbə pi na fun. Mboro Seyiri yanwira tara, ma yaa ka tɔngɔ mbe koro waga, mboro naa Edɔmu tara ti ni fuun ti ni. Kiga pye ma, pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjèle le.»

Izirayeli woolo pe yaa ka pe tara ti ta naa fɔnɔŋgo

36¹ «Mboro wo na, senwee pɔ, Yenjèle li yɔn senre yo ma wa Izirayeli* tara yanwira ti na, ma yo fɔ: «Yoro Izirayeli tara yanwira, ye Yawe Yenjèle li senre ti logo.»² Pa we Fɔ*, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: Ki kaa pye juguye pè tege ye na naga yuun fɔ: «Enheen, ki yanwira lere nda tì pye woro woro yinjɔ!»³ Ki kala na, Yenjèle li yɔn senre ti yo, maga yo fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Ki kaa pye pège lagaja kee ki ni fuun na mbe ye tɔngɔ, ma ye yigiləmɔ pi tijanga, jango mbe ti ye tara ti pye cengele kele yegɛ woro, ma ti a leeple pe yen na tege ye na konaa na ye.tifaga, ⁴ki kala na, yoro Izirayeli tara yanwira, ye we Fɔ, Yawe Yenjèle li senre ti logo! Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen yanwira ti wogo na, naa tinndiye, naa yanwira lawere, naa gbunlunderɛ, naa katara nda tì koro waga ti ni, naa cara nda tì koro waga, to nda cengele ɔgele kàa pye ma cen mari maga, kàa ki lara ti woolo pe kee yaara ti koli pe yeri, maga lakɔ pe na.»⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Kaselege ko na, wa na kayanja

gbɔgɔ ki ni, mi yen na senjbanra yuun cengele sanjgala ke na, naa Edɔmu tara ti ni fuun ti na; katugu ki cengele kànla tara ti shɔ mari pye ke woro nayinmè gbɔɔ ni konaa tipewe ni wa pe kotogo na, jango mbe yaayoro kasara ti ta pe woro.»

⁶ «Ki kala na, Yenjèle li yɔn senre ti yo Izirayeli tara ti wogo na, maga yo yanwira, naa tinndiye, naa yanwira lawere konaa gbunlunderɛ ti kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Wele, mi yen na para wa na kayanja konaa na naŋbanwa gbɔɔ pi ni; katugu cengele sanjgala kè ye.tifaga.»⁷ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeen fɔ: «Mi we, milan kee ki yirige ma wugu, fɔ kaselege ko na, cengele ɔgele ke yen ma ye maga, koro fun ke yaa ka.tifagawa ta.»⁸ Een fɔ yoro wo na, Izirayeli tara yanwira, tire nda wa ye na, ti yaa ka fun mbe njere wɔ, mbe pire se na woolo, Izirayeli woolo pe kan, katugu ki kagala ke pyesanga wì gbɔn mbe pye. ⁹ Ye wele, mi yen na paan ye kɔrɔgɔ, na jatere wi yaa pye ye na, pe yaa kaa fali wa ye na mbaa yariluguro nuru wa ye na. ¹⁰ Mi yaa ka ti ye woolo pe lege wa Izirayeli tara ti ni fuun ti ni. Leeple yaa ka cen wa ye cara ti ni naa, pe yaa ka ye katara ti kan naa fɔnɔŋgo. ¹¹ Mi yaa ti senweele poro naa yaayoro ti ni ti lege jenjɛ wa ye na. Pe yaa ka lege jenjɛ mbe piile legere se. Mi yaa ka ye lege paa yegɛ ɔga na kila pye faa we. Mi yaa ka kajenjɛ legere pye ye kan mbe we

faa wi na. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelē le.¹² Mi yaa ka ti leeble mbaa tanri laga ye na, poro pe yen na Izirayeli woolo wele. Pe yaa ka mboror Izirayeli tara ma shɔ mboɔn ta, ma yaa ka pye pe kɔrɔgɔ, ma se ka ti pe pe piile pe la naa.»

¹³ «Pa we Fɔ, Yawe Yenjelē lì yo yeeen fɔ: «Kì kaa pye pe yen naga yuun mboro Izirayeli tara ma wogo na fɔ ma yen na leeble pe kaa, fɔ ma ti ma cenle woolo pè pe piile pe la.¹⁴ Ki kala na, ma se kaa leeble kaa naa, ma se ka ti ma cenle woolo pe pe piile pe la naa.» We Fɔ, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.¹⁵ «Mi se ka ti cengele sanjgala kaa ma tifaga naa. Tara ta yegé woolo se ka pan mbe fere wa ma na naa. Ma se ka ti ma cenle woolo pe kurugo pe to naa.» » We Fɔ, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.

Yenjelē li yaa ka Izirayeli woolo pe gbogolo naa fɔnɔgɔ

¹⁶ Yawe Yenjelē làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ: ¹⁷ «Sɛnwee pyɔ, sanga ɔna ni Izirayeli woolo pàa pye ma cen wa pe tara ti ni, pàa tara ti tege fyɔngɔ* ni pe tangalɔmɔ po naa pe kapyere ti ni. Pe tangalɔmɔ pila tara ti tege fyɔngɔ ni na yegé sɔgɔwɔ, paa yegé ɔnga na jèle kaa jogo sanga ɔna ni wi ma pye fyɔngɔ ni we.¹⁸ Pàa tara ti tege fyɔngɔ ni pe legbogo ɔnga pàa pye ki ni konaa pe yarisunndo gbɔgɔwɔ pi ni. Ki kala na, mi yaa na naɔngbanwa kala li wa pe na.¹⁹ Mila pe gbɔn ma pe jaraga wa

cengele sanjgala ke sɔgɔwɔ, ma pe jaraga ma kari pe ni tara pyew ti ni. Mila kiti kɔn pe na, ma yala pe tangalɔmɔ po naa pe kapyere ti ni.²⁰ Pàa kari cengele ɔngele sɔgɔwɔ, pàa gbɔn laga o laga ɔnga na, pàa na mege kpoɔy*i ki jɔgɔ wa ki lara ti ni pe kajɔgɔrɔ ti kala na; katugu leeble pàa pye naga yuun pe na fɔ: «Yawe Yenjelē li woolo poro wele, eeen fɔ pàa pe purɔ ma pe wɔ wa pe tara ti ni.»²¹ Kì pye ma, a mì silan jatere wi tege na mege kpoɔyi ki na maga gbɔgɔ, katugu Izirayeli woolo pàa kari cengele ɔngele sɔgɔwɔ, pàa saa na mege kpoɔyi ki jɔgɔ wa ke sɔgɔwɔ.

²² «Ki kala na, maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjelē lì yo yeeen fɔ: «Yoro Izirayeli woolo, mi woro na ki wogo ɔnga ki piin yoro kala na, eeen fɔ mi yen naga piin na mege kpoɔyi ko kala na, ko ɔnga yè saa jɔgɔ wa cengele ɔngele yaa kari wa ke sɔgɔwɔ we.²³ Mi yaa kaga naga leeble pe na fɔ na mege ɔnga kì gbɔgɔ, ki yen mege kpoɔyi, na mege ɔnga pè jɔgɔ wa cengele ke sɔgɔwɔ we. Na mi ka kanla mege ɔnga pè jɔgɔ ki pye kpoɔyi wa ye sɔgɔwɔ cengele ke yegé na sanga ɔna ni, pa kona ke yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelē le.» We Fɔ, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.

²⁴ «Mi yaa ka ye yirige mbe ye wɔ wa cengele ke sɔgɔwɔ; mi yaa ka ye yirige wa tara sannda ti ni fuun ti ni, mbe ye gbogolo, mbe sɔngɔrɔ mbe pan ye ni wa ye yeeera tara ti ni.²⁵ Mi yaa ka tɔnmɔ kpoɔyi

pa yanragi yanragi ye na mbe ye pye kpozi. Mi yaa ka ye pye kpozi, mbe ye wɔ wa ye fyɔngɔ kapyere ti ni fuun ti ni, konaa mbe ye yarisunndo ti ni fuun ti laga ye na.²⁶ Mi yaa ka kotogo fɔnŋɔ kan ye yeri, mbe yinne fɔnnɔ le ye ni. Mi yaa ka kotoŋgbanga n̄ga ki yen ye ni paa sinndelege yen ki wɔ ye ni, mbe kotogo jɛŋge kan ye yeri.²⁷ Mi yaa na yinne li le ye ni, mbe ti yaa tanri na kondēgeŋgele ke na, mbanla kakɔnndegeŋgele ke yigi mbaa tanri ke na.²⁸ Tara nda mìla kan ye teleye pe yeri, ye yaa ka sa cen wa ti ni. Ye yaa ka pye na woolo, mi yaa ka pye ye Yenjɛlɛ.²⁹ Mi yaa ka ye shɔ ye fyɔngɔ kapyere ti ni fuun ti ni. Mi yaa ka ti bile* wila yɔŋɔ, wi lege fɔ jɛŋge. Mi se ka fuŋgo wa ye na naa.³⁰ Mi yaa ti tire tila pire legere seni, mbe ti kere yarilire tila yɔŋɔ jɛŋge, jango fungo ka ka to ye na, mbe ti fere mbe ye ta wa cengelɛ ke sɔgɔwɔ.³¹ Kona, ye yaa ka nawa to ye tangalɔmɔ tipee po naa ye kafaara nda yè pye ti na. Ye yaa ka lako ye yee na, ye kajɔgɔrɔ to naa katijangara nda yè pye ti kala na.³² Een fɔ ye daga mbege jen fɔ mi woro naga kala na li piin yoro kala na. We Fɔ, Yawe Yenjɛlɛ lo lì yo ma. Ki kala na, yoro Izirayeli woolo, ye tangalɔmɔ tipee pi daga mbe fere wa ye na, mbe ye go ki sogo ye na.

³³ «Pa we Fɔ, Yawe Yenjɛlɛ lì yo yeeen fɔ: Pilige n̄ga ni mi ka ka

ye pye kpozi mbe ye wɔ wa ye kajɔgɔrɔ ti ni fuun ti ni, ko pilige ko ni, mi yaa ka leeple pe pye pe lege wa cara ti ni naa. Pe yaa ka ye katara ti kan mberi yirige naa fɔnŋɔ.³⁴ Tara nda t̄ila tɔŋɔ ma koro waga, pe yaa kaa fali wa ti na naa. Torofenne pe se ka laga ka yan ki jɔgɔ ma koro waga naa.³⁵ Kona, leeple pe yaa kaa yuun fɔ: Ki tara nda t̄ila tɔŋɔ ma koro waga, t̄i kanŋɔ ma pye paa Eden naŋɔ kɔlɔgɔ ki yen. Cara nda t̄ila tɔŋɔ ma koro waga, ma pye katara, to pè kan naa fɔnŋɔ ma malaga sigemboro wa mari maga, a leeple cen wa ti ni.³⁶ Kona, cengelɛ n̄gele ke yaa ka koro mbe ye maga, ke yaa kaga jen fɔ lara nda t̄ila toori, mi Yawe Yenjɛlɛ, muwi mìri kan mari yirige naa fɔnŋɔ. Lara nda t̄ila jɔgɔ ma koro waga, muwi mì tire sanri wa ti ni naa. Mi ḥa Yawe Yenjɛlɛ, muwi mì para, mi yaa sigi pye.»

³⁷ «Pa we Fɔ, Yawe Yenjɛlɛ lì yo yeeen fɔ: «Wele, mi yaa ka Izirayeli woolo pe yaga paa na yenri naa mbe pe saga. Mi yaa ka pe yɔn sogo mbe leeple pe pye pe lege paa simbangbelege yen.³⁸ Cara nda ti yen katara, ti yaa ka yin leeple n̄gbeleye yi ni. Pe yaa ka pye mbe lege paa saraga* yaayoro yen, paa yaayoro n̄gbeleye yen, yan pè kari yi ni ma saa Zheruzalemu ca ki yin sherege fetiye piliye yi na. Na ki ka pye ma, pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛlɛ le.» »

**Yariyanga ḥga Ezekielyi
wila yan kajeriwara wogo na**

37 ¹Yawe Yenjelé làa li kée ki taga na na. A li yinne lì silan le ma yiri na ni, mee saa na tege gbunlundege ka nandogom. Kila pye ma yin leele kajeere ni. ²Kona, a lì si ti, a mì toro wa ti ni mari maga. A mì sigi yan fɔ kajeere tìla pye ma lege jèngé wa gbunlundege ki ni, tìla pye ma waga. ³Kona, a lì silan yewe ma yo fɔ: «Senwee pyɔ, naga yen ma, ki kajeere nda ti mbe ya yiri mbe pye yinwege na naa le?»

A mì sili yon sogo ma yo fɔ: «We Fɔ*, Yawe Yenjelé, mboror nungba pe, mboror ma yen maga jen.»

⁴Kona, a lì silan pye fɔ: «Yenjelé li yon senre yo ki kajeere nda ti wogo na, maga yo ti kan fɔ: «Yoro kajeriwara, ye Yawe Yenjelé li senre ti logo!» ⁵Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lìgi yo yeen ki kajeere nda ti kan fɔ: «Mi yaa wɔnwɔn pa le ye ni, pa ye yaa sɔngɔrɔ mbe pye yinwege na naa. ⁶Mi yaa kapannda le ye ni, mbe ti wire kara mbe yiri ye na. Mi yaa selege yirige ye na mbe ye tɔn, mbe wɔnwɔn le ye ni, ye yaa sɔngɔrɔ mbe pye yinwege na naa. Ki ka pye ma, pa ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.» »

⁷Kì pye ma, a mì si Yenjelé li yon senre yo ma yala nda tìla yo na kan ti ni. Naa mila kaa na Yenjelé li yon senre ti yuun, a tinme pà si yiri. Wele, a tigileme gbo pà si pye. Kona, a kajeere ti née fulo ti yee

tanla na sogolo ti yee ni. ⁸A mì si wele, mee ki yan fɔ kapannda naa wire kara yiri ti na; a selege yiri ti na mari tɔn. Eén fɔ wɔnwɔn sila pye ti ni.

⁹A Yenjelé lì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, Yenjelé li yon senre yo wɔnwɔn pi kan. Yenjelé li yon senre ti yo. Maga yo wɔnwɔn pi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Wɔnwɔn, yiri wa dunruya wi go tijere ki ni fuun ki na, ma pan ma ye ki gboolo mbele pe ni, jaŋgo pe sɔngɔrɔ pe pye yinwege na naa.» »

¹⁰A mì si Yenjelé li yon senre yo ma yala làa ki konɔ kan na yeri yegé ḥga na ki ni. Kì pye ma, a wɔnwɔn pì si pan ma ye pe ni. A pè si sɔngɔrɔ ma pye yinwege na naa, mee yiri ma yere pe tɔɔrɔ ti na. Pàa pye malingbɔɔnlɔ janwa gbo, malingbɔɔnlɔ janwa lalo.

¹¹Ko punjo na, a lì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, ki kajeere nda yeen, Izirayeli woolo pe ni fuun poro wéle. Wele, pe yen na yuun fɔ: «We yen paa ki kajeriwara nda ti yen. We jigi wì kòn we na, we wogo kì jɔgo.» ¹²Ki kala na, Yenjelé li yon senre ti yo. Ma pe pye fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Yoro mbele na woolo, mi yaa ka ye fanra ti yengelé, mbe ti ye yiri wa ye fanra ti ni. Mi yaa ti ye sɔngɔrɔ wa Izirayeli tara ti ni naa. ¹³Yoro mbele na woolo, na mi ka ka ye fanra ti yengelé, mbe ye yirige wa ti ni sanga ḥja ni, pa ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjelé le.»

¹⁴ Mi yaa kanla wɔ́nwɔ́n pi le ye ni, pa ye yaa sɔ́ngɔ́rɔ́ mbe pye yinwege na. Mi yaa sɔ́ngɔ́rɔ́ mbe kari ye ni wa ye tara. Ki ka pye ma, ye yaa ki jen fɔ́ mi Yawe Yenjɛlɛ, muwi mì para, maga pye.» » Yawe Yenjɛlɛ lo lì yo ma.

**Zhuda tara naa Izirayeli tara
ti yaa ka gbogolo mbe pye
wunluwɔ́ tara nujgba**

¹⁵ Yawe Yenjɛlɛ làa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ́: ¹⁶ «Senwee pyɔ́, kanjgekɔ̄ngɔ́ ka le, maga yɔ́nlɔ́gɔ́ ki na fɔ́: «Zhuda tara woolo konaa Izirayeli woolo mbele pè gbogolo pe ni, ḥga ki yen pe wogo.» Mee kanjgekɔ̄ngɔ́ ka yegɛ le, maga yɔ́nlɔ́gɔ́ wa ki na fɔ́: «Zhozefu wogo, Efirayimu tara woolo pe kanjgekɔ̄ngɔ́ konaa Izirayeli woolo mbele fuun pè gbogolo pe ni pe wogo.» ¹⁷ Ki kanjgekɔ̄nrɔ́ shyen ti yinre ti kan ti yee na mari yigi, ti pinle ti pye paa kanjgaga nujgba yen. Ti shyen ti pye wa ma kee paa kanjgaga nujgba yen.

¹⁸ «Na ma tara woolo paga kɔ̄on yewe mbe yo fɔ́: «Ki wogo ḥga ki kɔ̄rɔ́ wo yen mele, ma sege yo we kan?» ¹⁹ Ma pe yɔ́n sogo ma yo fɔ́: «Pa we Fɔ́, Yawe Yenjɛlɛ lì yo yeeen fɔ́: Efirayimu wo naa Izirayeli cengelé woolo mbele pe yen ma gbogolo wi ni, Zhozefu wi kanjgekɔ̄ngɔ́ ḥga ki yen wa pe kee, mi yaa kaga shɔ́. Mi yaa kaga sogo Zhuda tara kanjgekɔ̄ngɔ́ ki na, mbe

ti shyen ti pye kanjgaga nujgba. Ti yaa ka pye nungba wa na kee.»

²⁰ «Kanjgekɔ̄nrɔ́ nda ma yaa ka yɔ́nlɔ́gɔ́ ti na, ma yaa kari yigi wa ma kee ki ni leeple paa ti yaan.

²¹ Maga yo pe kan fɔ́, pa we Fɔ́, Yawe Yenjɛlɛ lì yo yeeen fɔ́: «Wele, Izirayeli woolo pàa jaraga ma saa cen cengelé ḥgele sɔ́gɔ́wɔ́, mi yaa ka sa pe yirige wa ke sɔ́gɔ́wɔ́. Mi yaa ka sa pe yirige laga ki ni fuun ni, mbe pe gbogolo, mbe pe le mbe sɔ́ngɔ́rɔ́ pe ni wa pe tara ti ni. ²² Mi yaa ka pe pye cenle nujgba woolo wa tara ti ni, wa Izirayeli tara yanwira ti na. Wunlunaja nujgba wi yaa ka cen pe ni fuun pe go na. Pe se ka pye cengelé shyen naa, pe se si ka kɔ́n mbe yiri wunluwɔ́ shyen naa. ²³ Pe se ka pe yee tege fyɔ̄ngɔ́ ni naa pe yarisunndo ti ni, naa pe yaara yanlere tijangara ti ni konaa pe kapere ti ni fuun ti ni. Kambasinnde nda fuun pè pye wa pe censara ti ni, mi yaa ka pe shɔ́ ti ni. Mi yaa ka pe pye kpoyi. Pe yaa ka pye na woolo, mi yaa ka pye pe Yenjɛlɛ. ²⁴ Na tunmbyee Davidi† wo wi yaa ka pye pe wunluwɔ́; simbaala kɔ́nrifɔ́* nujgba wi yaa ka pye pe ni fuun pe na. Pe yaa kaa tanri na kakɔ́nndegeŋgele ke na, mbanla kondęgeŋgele ke yigi mbaa tanri ke na. ²⁵ Tara nda mìla kan na tunmbyee Zhakɔ́bu wi yeri, to nda pe teleye pàa cen wa ti ni, pe yaa ka sɔ́ngɔ́rɔ́ mbe sa cen wa ti ni. Pe yaa ka koro mbe cen wa ti ni sanga pyew, poro naa pe piile

†37.24: Eze 34.24.

konaa pe pishyenwoolo pe ni. Na tunmbyee Davidi wo wi yaa ka pye to pe go na fɔ̄ sanga pyew.²⁶ Mi yaa ka yeyinje yɔ̄n finliwɛ* le pe ni. Ki yɔ̄n finliwɛ pi yaa pye kɔ̄saga fu mi naa poro sɔ̄gɔ̄wɔ̄. Mi yaa ka pe tenge, mbe pe pye pe lɛ̄gɛ. Mi yaa kanla censaga kpoyi ki tɛ̄gɛ wa pe sɔ̄gɔ̄wɔ̄ fɔ̄ sanga pyew.²⁷ Mi yaa ka cen wa pe sɔ̄gɔ̄wɔ̄. Mi yaa ka pye pe Yenjɛle, poro wo na, pe yaa ka pye na woolo.²⁸ Na na censaga kpoyi ki ka ka pye wa pe sɔ̄gɔ̄wɔ̄ fɔ̄ sanga pyew, pa kona cengèle sanjgala ke yaa kaga jen fɔ̄ muwi mi yen Yawe Yenjɛle na li yen na Izirayeli woolo pe piin kpoyi.» »

**Yenjɛle yɔ̄n senre nda tìla yo
ma wa naŋa ɣa pàa pye
na yinri Gɔgi wi na**

38 ¹Yawe Yenjɛle làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ̄:² «Senwee pyɔ̄, kanŋga ma yegɛ wa wa Gɔgi wi yeri, wa Magɔgi tara, wo ɣa wi yen Mesheki cenle woolo naa Tubali cenle woolo pe togbɔ̄ we. Ma Yenjɛle li yɔ̄n senre yo ma wa wi na.³ Maga yo fɔ̄, pa we Fɔ̄*, Yawe Yenjɛle lì yo yeen fɔ̄: «Wele, mboro Gɔgi ɣa Mesheki cenle woolo konaa Tubali cenle woolo pe to, mi yaa yiri ma kɔ̄rɔ̄gɔ̄.⁴ Mi yaa karafe le wa ma tugbila wi na, mbɔ̄on tilele mbe kari ma ni fanŋga. Mi yaa kɔ̄on yirige fanŋga wa ma tara ti ni, mboro naa ma malinqbɔ̄onlɔ̄ ŋgbelege ki ni fuun ki ni, naa ma shɔ̄nye poro naa shɔ̄n lugufenne

pe ni; poro mbele fuun pè pe yee fere ma yɔ̄n malaga ki mege ni, ma pye malinqbɔ̄onlɔ̄ janwa gbɔ̄lɔ̄, tugurɔ̄n sigeyaara* tugbɔ̄orɔ̄ naa tugurɔ̄n sigeyaara jegelɛ jegelɛ yen pe yeri. Pe ni fuun pe yen tokobi jɛnfennɛ.⁵ Perisi tara malinqbɔ̄onlɔ̄, naa Etiyopi* tara malinqbɔ̄onlɔ̄ konaa Puti tara malinqbɔ̄onlɔ̄ pe yaa ka pye pe ni. Pe ni fuun tugurɔ̄n sigeyaara tugbɔ̄orɔ̄ naa tugurɔ̄n njagala yaa ka pye pe yeri.⁶ Gomeri naa wi malinqbɔ̄onlɔ̄ ŋgbeleye yi ni fuun, naa Togarima go woolo pe ni, poro mbele pe yen ma cen wa yɔ̄nlɔ̄parawa kamɛngɛ kɛe tara ti kɔ̄saga ki na, poro naa pe malinqbɔ̄onlɔ̄ ŋgbeleye yi ni fuun, pe yaa ka pinlɛ ma ni, konaa cengèle legere kele yegɛ malinqbɔ̄onlɔ̄ ni.»

⁷ «Ma yee gbegele, ma gbegele ma yere, mboro naa ki janwa gbɔ̄lɔ̄ na li yen mɔ̄o maga li ni, mboro ma yaa pye pe to.⁸ Na wagati titɔ̄nlɔ̄wɔ̄ wa ka ka toro mbe kɔ̄, mi yaa kɔ̄on yeri malaga na. Na yegɛle kele ka toro mbe kɔ̄, ma yaa ka sa to Izirayeli* tara ti na mberi sho. Tara woolo mbele pe yaa ka sho tokobi wi kɛe, pe yaa ka yiri wa cengèle legere ke sɔ̄gɔ̄wɔ̄ mbe pan mbe pe yee gbogolo wa Izirayeli tara yanwira ti na, to nda tìla koro waga maga le wa faa we. Ki leeple pe yaa ka yiri cengèle kele yegɛ sɔ̄gɔ̄wɔ̄, pe ni fuun pe yaa ka pan mbe cen yeyinje na pɔ̄w wa pe censara.⁹ Ma yaa ka yiri mbe kari mbe sa to pe na paa tifelinjolo yen;

ma yaa ka pe tara ti tɔn munja paa kambaaga yen mboron naa ma malinjbɔɔnlɔ̄ nɔ̄gbeleye yi ni fuun yi ni konaa janwa gbɔ̄lɔ̄ na li yaa ka pye ye ni li ni.»

¹⁰ «Pa we Fɔ̄, Yawe Yenjelé lì yo yeeen fɔ̄: «Ko pilige ko ni, sɔ̄nrimo legere yaa ka pan wa ma kotogo na, ma yaa ka yɔ̄n leme tipee pye.

¹¹ Ma yaa ka yo fɔ̄: Mi yaa yiri tara ta kɔ̄rɔ̄gɔ̄, nda malaga sigemboro woro ma ti cara ti maga; nda kɔ̄rɔ̄ naa sɔ̄gɔ̄yaara woro ti na. Ki leele mbele pe yen ma cen yeyinjge na pɔ̄w, mi yaa sa to pe na. ¹² Cara nda t̄ila pye katara, a leeple pè sɔ̄ngɔ̄rɔ̄ ma yiri wa cengelé sanngala ke sɔ̄gɔ̄wɔ̄ ma pan ma cen wa ti ni, mà yo fɔ̄ ma yaa sa to pe na mbe pe yarijende ti koli, mbe pe kee yaara ti san mberi le, fɔ̄ ma yaa ka kee taga pe na. Yaayoro nɔ̄gbeleye naa yarijende yen pe yeri, pe yen ma cen wa dunruya wi nandogom. ¹³ Saba tara woolo, naa Dedan ca fenne, naa Tarisisi ca safari wafenne, konaa ki kanjgara na kapire fenne mbele pe yen paa jara yirifɔ̄nmbɔ̄lɔ̄ yen pe yaa kaa ma piin fɔ̄: Naga yen ma, ma pan mbe yarijende ti koli wi le? Naga yen ma, mò̄ malinjbɔɔnlɔ̄ janwa wi gbogolo mbe pan mbe yaara san mberi koli wi le? Mbe warifuwe naa t̄e wi koli, mbe yaayoro nɔ̄gbeleye yo naa yarijende ti shɔ̄, mbe yarijende legere koli wi le?»

¹⁴ «Ki kala na, senwee pyɔ̄, Yenjelé li yɔ̄n senre ti yo. Maga yo

Gɔgi wi kan fɔ̄, pa we Fɔ̄, Yawe Yenjelé lì yo yeeen fɔ̄: «Ee, pilige n̄ga ni, na woolo, Izirayeli woolo pe yaa ka sa cen yeyinjge na pɔ̄w, pa ma yaa kaga jen. ¹⁵ Kona, ma yaa ka yiri wa ma tara ti ni, wa yɔ̄nlɔ̄parawa kamenejge kee tara ti kɔ̄saga ki na, mboron naa cengelé woolo legere mbele pe yaa ka pye ma ni pe ni; pe ni fuun pe yaa ka pye mbe lugu shɔ̄nye na. Pe yaa ka pye janwa gbɔ̄lɔ̄, malinjbɔɔnlɔ̄ janwa gbɔ̄lɔ̄. ¹⁶ Mboro Gɔgi, ma yaa ka pan mbe to na woolo, Izirayeli woolo pe na, paa yegé n̄ga na kambaaga ma kaa pan ma tara ti tɔn munja. Na wagati titɔnlɔ̄wɔ̄ wa ka ka toro mbe kɔ̄, ki kala li yaa pye. Mi yaa kɔ̄on yirige mbɔ̄ɔn wa na tara ti na, jango mbege naga cengelé sanngala ke na fɔ̄ muwi mi yen Yenjelé kpoysi* le. Mboro Gɔgi, mboron mi yaa ka tege mbege naga ke na.»

¹⁷ «Pa we Fɔ̄, Yawe Yenjelé lì yo yeeen fɔ̄: «Naga yen ma, mboron ma mìla para ma senre na, maga le wafafafa, na tunmbyeele, Izirayeli tara Yenjelé yɔ̄n senre yofenne* pe yɔ̄n wi le? Ki wagati wi ni, yegelé legere ni, pàa Yenjelé li yɔ̄n senre yo ma yo fɔ̄ mi yaa kɔ̄on yirige mbɔ̄ɔn wa na tara woolo pe na.

¹⁸ Eén fɔ̄ ko pilige ko ni, pilige n̄ga ni Gɔgi wi yaa ka pan mbe to Izirayeli tara ti na, ko wagati wo ni, na naajbanwa pi yaa ka yiri na ni fɔ̄ mbe sa toro.» We Fɔ̄, Yawe Yenjelé lo lì yo ma. ¹⁹ «Na naajbanwa gbɔ̄c po naa na

kayaŋga ki kala na, mi yen naga yuun kaselege ko na fɔ, ko pilige ko ni, tara ti yaa ka yege ḥgbanga wa Izirayeli tara.²⁰ ḥgbanra nda wa kɔgoje wi ni to naa naayeri sannjere ti ni, ti yaa kaa seri na yege sɔgɔwɔ, naa yan wɔŋgaala pe ni, naa yanjala jegele jegele ḥgele fuun ke maa fulolo tara ti na ke ni konaa sɛnweele mbele pe yen laga tara na pe ni. Yanwira ti yaa ka toori, waara ti kanjara na yɔnrɔ ti yaa ka kaari mbe toori, malaga sigemboro ti ni fuun ti yaa ka toori tara.²¹ Mi yaa ka tokobi wi yeri mboo wa Gɔgi wi na, wa na yanwira ti ni fuun ti na.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma. «Sɛnwee nujgbɑ nujgbɑ pyew wi yaa kaa tokobi wi surugu wi sɛnwee yenlɛ wi kɔrɔgɔ.²² Mi yaa ka kitikɔn wi na, mbe ti yambewe naa legbogo mbe to wi na. Mi yaa ti tisagbɔgɔ naa sinndeere tisaga mbe pan pe na, mbe kasɔn naa kiribi kasɔn wa wo naa wi malingbɔɔnlɔ ḥgbeye yi na, konaa janwa lalo ḥa wi yaa ka pye wi ni wi na.²³ Pa kona mi yaa kanla gbɔgɔwɔ po naa mi yen kpoyi yege ḥga na ki naga. Mi yaa ko tege mbanla yee naga cengele legere na; ki ka pye ma pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.» »

**Yenjɛle li yɔn sɛnyoro ta yege
Gɔgi wi wogo na**

39¹ «Mboro wo na, sɛnwee pɔ, Yenjɛle li yɔn sɛnre ti yo ma wa Gɔgi wi na, maga yo fɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjɛle lì yo yeeñ

fɔ: «Wele, mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ, mboro ḥa Mesheki cenle woolo naa Tubali cenle woolo pe togbɔ we.² Mi yaa kɔɔn tilele mbe kari ma ni; mi yaa kɔɔn yirige fanjga wa yɔnlɔparawa kamenjɛ kɛe tara ti kɔsaga ki ni, mbe pan ma ni wa Izirayeli* tara yanwira ti na.³ Mi yaa kɔɔn sandiga ki gboŋ wa ma kamenjɛ kɛe ki ni mbege jan, mbe ti ma wangala ke yiri wa ma kalige kɛe ki ni ke toori.⁴ Ma yaa ka to mbe ku wa Izirayeli tara yanwira ti na, mboro naa ma malingbɔɔnlɔ ḥgbeye yi ni fuun yi ni konaa cengele woolo mbele pe yaa ka pye ma ni pe ni. Mi yaa kɔɔn kan kara kasannjere, naa sannjere ti cenle pyew konaa yan cenre ti yeri ti yaakara.⁵ Ma yaa ka to mbe ku wa yan nawa, katugu muwi mì para.» We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

⁶ «Mi yaa ka kasɔn le wa Magɔgi tara ti ni, leeple mbele pe yen ma cen wa lɔgɔ furo* tara ti ni ma pye yeyinjɛ na pɔw, mi yaa ka kasɔn le pe ni fun. Pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le.⁷ Mi yaa ka ti na woolo, Izirayeli woolo wele, panla mege kpoyi* ki jen. Mi se ka ti panla mege kpoyi ki jɔgɔ naa. Ki ka pye ma, cengele sanjgala ke yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenjɛle le, Izirayeli woolo Yenjɛle kpoyi le.⁸ Wele, ki kagala ke yen na paan, ke yaa si pye. We Fɔ, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma. Pilige ḥga mìla ki sɛnre yo koyi.

⁹ «Kona, leeple mbele pe yen ma cen wa Izirayeli tara cara ti ni, pe

yaa ka yiri mbe kasɔn gberi mbe pe juguye pe malingbɔnyaara ti sogo. To ti yen tugurɔn sigeyaara* jegeler to naa tugurɔn sigeyaara tugbɔɔrɔ ti ni, naa sandira to naa wangala ke ni, naa ɔgboye poro naa tambaye pe ni. Pe yaa ka ki yaara ti sogo kasɔn fɔ sa gbɔn yele kɔlɔshyen. ¹⁰Pe se ka kanɔgire ja wa wasege naa, pe se si ka ta kɔn naa wa kɔɔrɔ ti ni, katugu ki malingbɔnyaara to pe yaa ka tegɛ mbaa kasɔn ki gberi ti ni. Leele mbele pàa Izirayeli woolo pe yaara ti shɔ pe yeri, pe yaa ka ki woolo pe yaara ti shɔ pe yeri fun. Mbele pàa pe kɛɛ yaara ti san mari koli, pe yaa ka poro fun pe kɛɛ yaara ti san mberi koli fun. We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

¹¹«Ko wagati wo ni, mi yaa ka gboolo lesaga kan Gɔgi wi yeri wa Izirayeli tara. Ki laga ki yaa ka pye wa cana karifenne pe gbunlundege ki ni, wa Kɔgɔje kuwo wi yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri. Ki yaa ka cana karifenne pe konɔ li tɔn. Pe yaa ka Gɔgi wi le wa ki laga ki ni mbe pinlɛ wi janwa gbɔlɔ woolo pe ni fuun pe ni. Pe yaa kaa ki laga ki yinri: «Gɔgi janwa gbɔlɔ woolo pe gbunlundege.» ¹²Izirayeli tara woolo pe ni fuun pe yaa ka pe gboolo pe le, jaŋgo mbe tara ti pye fyɔngɔ* fu. Pe yaa ka ki wogo ki pye sa gbɔn fɔ yenje kɔlɔshyen. ¹³Tara woolo pe ni fuun pe yaa ka pe gboolo pe le. Pe yaa ka mege ta ki wogo ki kala na, na mi ka kanla

gbɔgɔwɔ pi naga pilige ɔnga ni we. We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

¹⁴«Pe yaa ka leeplele pele wɔ pe tara ti yanri lagapyew pe toro. Gboolo mbele pè toori ma koro wa tara ti na, pe yaa kaa pe lagajaa poro naa cana karifenne pe ni mbaa pe nii; jaŋgo mbe tara ti pye fyɔngɔ fu. Pe yaa ka ki tunjɔ ki pye yenje kɔlɔshyen ni. ¹⁵Ki leeplele pe yaa kaa tara ti yanri. Pe ni, na wa ka sa lere kajeere yan laga ɔnga na, wi yaa tegere tegɛ le ti tanla, jaŋgo fanjɔɔnlɔ pe pan peri le pe sari le fanga ka ni wa Gɔgi janwa gbɔlɔ woolo pe gbunlundege ki ni. ¹⁶Wa ki laga ki ni, pe yaa ka ca ka mege taga mbaa ki yinri Hamona, ko kɔrɔ wo yen janwa gbɔlɔ. Pa pe yaa ki pye yeeɛn, mbe tara ti pye fyɔngɔ fu.

¹⁷«Mboro wo na, senwee pyɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenjèle lì yo yeeɛn fɔ: «Ki yo sannjere ti cenlɛ pyew li kan konaa yan wongaala pe ni fuun pe kan fɔ: Ye pan ye gbogolo, ye yiri kɛɛ ki ni fuun ki na, ye pan ye yee pile, yanla saraga* ki ka, ko ɔnga mi jate mì gbegele. Ki yaa ka pye saraga gbɔlɔ wa Izirayeli tara yanwira ti na. Ye yaa ka kara ti ka, mbe kasanwa pi wɔ. ¹⁸Ye yaa ka malingbɔɔnlɔ kotogofenne pe wire kara ti ka, mbe tara na teele pe kasanwa pi wɔ. Poro pe yaa ka pye paa saraga yen wa simbapene, naa simbapiile, naa sikapene konaa napene mbele fuun pè tɔrɔ wa Bazan tara pe yɔnlɔ. ¹⁹Ye yaa ka yanлага kara ti ka fɔ mbe tin ti na, mbe kasanwa pi wɔ fɔ pi saa ye yeeɛn

ki kanjgi, wa saraga ñga mi yaa wo ye kan ki na.²⁰ Wa na liwen gbɔɔ pi na, ye yaa ka shɔnye kara, naa shɔn lugufenne pe wire kara, naa malingbɔɔnlɔ̄ kotogofenne pe wire kara konaa malingbɔɔnlɔ̄ sanmbala pyew pe wire kara ti ka mbe tin.» » We Fɔ̄, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

²¹ «Mi yaa kanla gbɔgɔwɔ pi naga wa cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ. Cengèle ke ni fuun ke yaa ka kiti ña mi yaa kɔn ke na wi yan konaa na fanjga kee ki yaa ka ñga pye ke na ki ni.²² Mbege le le ko pilige ko na, Izirayeli woolo pe yaa ki jen fɔ̄ muwi mi yen Yawe yenjɛle, pe Yenjɛle le.»

Izirayeli woolo pe yaa ka gbɔgɔwɔ mba ta goto

²³ «Kona, cengèle sanjgala ke yaa kaga jen fɔ̄ Izirayeli woolo pe kajɔgɔrɔ̄ to kala na pàa pe yigi malaga kasopiile ma kari pe ni, pe kambasinnde nda pè pye na na to kala li. Ko kala na, mìla na yee lara pe na, mɛe pe le pe juguye pe kee, jaŋgo pe pe ni fuun pe gbo tokobi ni.²⁴ Mìla pe jɔlɔ̄ ma yala pe fyɔngɔ kapyere to naa pe kambasinnde to ni; ko kì ti mìla na yee lara pe na.

²⁵ «Ki kala na, pa we Fɔ̄, Yawe Yenjɛle li yo yeen fɔ̄: *Koni Zhakɔbu setirige piile mbele pàa yigi malaga kasopiile, mi yaa sɔngɔrɔ̄ mbe pan pe ni wa pe censaga lege ki ni. Mi yaa poro Izirayeli woolo pe ni fuun pe yinriwɛ ta. Mi yaa ka ti pe ni fuun paa na mɛgɛ kpoyi ki jate.* ²⁶ Ki ka pye ma, pe yaa ka

fege pe fere kapyere ti na konaa pe kambasinnde nda pàa pye ti na. Pe yaa ka cén yeyinjɛ na pɔ̄w wa pe tara ti ni, lere kpe se ka pan mbe pe gbɔ̄n mbe pe piri naa.²⁷ Na mi ka ka pe yirige wa cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ, mbe pe wɔ̄ wa pe juguye pe sɔgɔwɔ mbe pe gbogolo sanga ña ni, pa kona ñga mi yaa pye pe kan, ko yaa ki kan cengèle legere yaa ki jen fɔ̄ muwi mi yen Yenjɛle na li yen kpoyi.²⁸ Kona, pe yaa ki jen fɔ̄ muwi mi yen Yawe Yenjɛle, pe Yenjɛle le; katugu muwi mìla ti, a pè pe yigi malaga kasopiile ma kari pe ni wa cengèle sanjgala ke sɔgɔwɔ; een fɔ̄ mi yaa ka pe gbogolo wa pe tara ti ni naa. Mi se ka wa kpe yaga wa ke sɔgɔwɔ naa.²⁹ Mi se kanla yee lara pe na naa, katugu mi yaa kanla yinne li tirige Izirayeli woolo pe na.» » We Fɔ̄, Yawe Yenjɛle lo lì yo ma.

SHERIGO GBɔGɔ FɔNjɔGɔ KONAA IZIRAYELI TARA TI KALA

40--48

Yenjɛle làa sherigo gbɔgɔ fɔnɔjɛ
ki naga Ezekiyeli wi na
yariyanra ta ni

40¹ We yiginjɔlɔ̄ malaga kasopiile ma kari, ki yele nafa ma yiri kaŋgurugo wolo li ni, wa yele li lesaga ki ni, yenje ki pilige ke wogo ki na, yele ke ma yiri tijere torongɔlɔ̄ Zheruzalemca ki tɔngɔwɔ pi puŋgo na, ki

pilige nujgba ki ni, Yawe Yenjèle li kée kila pye na na. A li silan le ma kari na ni wa ki laga ki na. ² Yariyanra ta ni, Yenjèle làa na le ma kari na ni wa Izirayeli* tara, ma saa na tege yanwiga titonlögö ka go na. Wa yanwiga ki yonlçparawa kalige kée ki na, yinre tà la pye ma kan wa, ma pye paa ca yen. ³ Naa làa na le ma kari ni wa, mbe ka wele, a mì si na ja wa yan, ña wi cénlömö pila pye paa tuguyenre yen. Taanlamana la pye wi kée, na pàa pili len jese ni konaa taanlakanjgala ni. Wila pye ma yere wa ca ki mbogo yeyöngö ki na. ⁴ A ki na ja wì silan pye fo: «Senwee pyo, ma yengele ke yenge maa wele, mœc nujgbogolo ke jan maa nuru! Yaraga ñga fuun mi yaa naga ma na, mœc jatere wi tege ki na, katugu pè pan ma ni lagame, ma pan maa ki wele jengé. Yaraga ñga fuun ma yaa yan, maga yegé yo Izirayeli woolo pe kan.»

Longo nawa konaa yeyöngö nda wa funwa kée yeri

⁵ Kona, a mì si mbogo ka yan ki yen ma sherigo gbögö* ki maga kée ki ni fuun ki na. Taanlakanjgala là la pye na ja wi kée, li titonlömö pila pye metere taanri. Siwiri nujgba nujgba la tagataga metere kongo pyew ki na. A wì si mbogo ki gbeme pi taanla, pila pye wi taanlakanjgala li yenle nujgba. A wì sigi yagawa pi taanla, pila pye fun taanlakanjgala li yenle nujgba.

⁶ Kona, a wì si kari wa mbogo ki yeyöngö kée ki yeri, ñga ki yen ma wa wa yonlç yirisaga kée yeri. A wì si lugu ki tɔɔrɔ tagasara ti na ma saa yeyöngö shɔn wi taanla. Yeyöngö shɔn wi tijuguwo pila pye taanlakanjgala li yenle nujgba. ⁷ Kanjgara na yumbigile la pye wa. Ke ni fuun nujgba nujgba ke titonlömö naa ke gbeme pila pye taanlakanjgala li yenle nujgba nujgba. Mboro nda tìla pye yumbigile ke sɔgɔwɔ pi ni ti gbeme pila pye metere shyenzhyen naa kongo. Yeyöngö ñga ma ma keli ma gbɔn ki na wa ndögɔrɔ nda ti yen sherigo gbögö ki yego sɔgɔwɔ, ki yeyöngö shɔn wi titonlömö pila pye taanlakanjgala li yenle nujgba nujgba. ⁸ A na ja wì si yeyöngö shɔn wi ndögɔrɔ ti taanla wa nawa kée yeri; tìla pye taanlakanjgala li yenle nujgba. ⁹ Wila yeyöngö shɔn wi ndögɔrɔ ti taanla, tìla pye metere tijere. Ti tiyagala ke gbeme pila pye metere nujgba nujgba. Yeyöngö shɔn wi ndögɔrɔ tìla pye wa nawa kée yeri, le sherigo gbögö ki tanla.

¹⁰ Yumbigile kèle la pye wa yonlç yirisaga kée yeyöngö ki na. Yumbigile taanri la pye ki kée nujgba na, a taanri yen ki kée sanjga ki na. Ki yumbigile taanri ke ni fuun ke gbeme pila pye ja. Tiyagala ñgele kàa pye yeyöngö ki keyen shyen yi na ke gbeme pila pye ja.

¹¹ Ko punjo na, a na ja wì si yeyöngö ki gbeme pi taanla, pila pye metere kañgurugo. Ki

yagawa pìla pye metere kögöloni naa kongo. ¹²Wa yumbigile ke yegé, mbogo kà la pye wa. Ki yagawa pìla pye metere kongo. Yumbigile ke ni fuun nungba nungba ke gbeme pìla pye metere taanrindaanri, ke titonlòwà pìla pye metere taanrindaanri. ¹³Kona, a wì si yeyongo ki taanla, maga le yumbile la naayeri biri na ma saa ki wa yumbile na li yen yesinme na li naayeri biri wi na. Ki titonlòwà pìla pye metere ke ma yiri shyen naa kongo. ¹⁴Kona, a wì si ndögörə ti taanla, tila pye metere ke. Laga nawa pìla pye ma yeyongo ndögörə ti maga mari fili. ¹⁵Mbege le le go ki yeyongo ki na mbe sa gbon wa nawa ndögörə ti yeyongo ki na, ki fogo kìla pye metere nafa ma yiri kangurugo. ¹⁶Tuguron mère fenetiriye la pye yumbigile ke na konaa ke tiyagala ke na ma yeyongo ki maga wa nawa. Mboro nda tìla pye yumbigile ke ssgowà konaa ke nawa mboro ti ni, fenetiriye pèle la pye ti na mari maga. Pàa sengembanra yanlere gbegele wa ki tiyagala ke na.

¹⁷Ko punjo na, a naaja wì si kari na ni wa funwa na, wa laga nawa pi ni. Pàa sinndeere jan yindelè tara ti na wa laga nawa pi ni, ma yumbiile pele kan ma laga nawa pi maga maa fili. Yumbiile nafa ma yiri ke pàa pye ma kan ki sinndeere yindelè li na. ¹⁸Sinndeere yindelè làa pye ma jan ma yeyonrə ti maga këe ki ni fuun ki na. Sinndeere yindelè li gbeme po naa yeyonrə ti gbeme

pi ni pìla pye ja. Yindelè làa pye wa tigiwen pi ni. ¹⁹Mbege le wa yeyongo ñga wa funwa yeri ki yegé këe ki na mbe sa gbon wa longo ki nawa pi yegé këe ki na, naaja wìla ki taanla. Mbege le yonlɔ yirisaga këe yeri mbe kari yonlɔparawa kamenjé këe yeri, ki titonlòwà pìla pye metere nafa shyen ma yiri ke.

Yonlɔ parawa kamenjé këe yeyongo

²⁰Kona, wa funwa na, wa laga nawa pi ni, yeyongo ñga wa yonlɔparawa kamenjé këe yeri, a wì sigi titonlòwà naa ki gbeme pi taanla. ²¹Yumbigile taanri la pye ki yeyongo ki këe ñga na, a taanri yen ki këe sanjga ki na, naa ki tiyagala konaa ki ndögörə ti ni. Ki titonlòwà naa ki gbeme pi ni, tìla pye ja paa ndögörə kongbannda ti yen. Ki titonlòwà pìla pye metere nafa ma yiri kangurugo, ki gbeme po la pye metere ke ma yiri shyen naa kongo. ²²Ki fenetiriye, naa ki ndögörə ti ni, konaa ki sengembanra yanlere ti ni tìla pye ja paa ndögörə sannda nda tìla pye ma yegé wa yonlɔ yirisaga këe yeri ki woro ti yen. Ndögörə nda wa yonlɔparawa kamenjé këe ki na, ki tɔɔrə tagasara tìla pye kòlɔshyen, nda lere ma lugu ti na mbe kari, ma yegé wa ndögörə ti yeri. ²³Yeyongo kà la pye wa longo ki nawa ma yegé wa yonlɔparawa kamenjé këe yeyongo ki yeri. Kà la pye ma yegé wa fun yonlɔ yirisaga këe yeyongo ki yeri. A naaja wì si ki yeyonrə

shyen ti fogo ki taanla, kila pye metere nafa shyen ma yiri ke.

Yonlɔ parawa kalige kεe yeyɔngɔ

²⁴ Ko punjo na, a na ja wì si kari na ni wa yɔnlɔparawa kalige kεe ki na. Yeyɔngɔ kà la pye wa ma yεgε wa yɔnlɔparawa kalige kεe ki yeri. A wì sigi tiyagala koro naa ki ndɔgɔrɔ ti taanla. Tila pye ja paa sannda ti yen. ²⁵ Fenetiriye la pye ki yeyɔngɔ konaa ki ndɔgɔrɔ ti na mari maga mari fili. Ki fenetiriye pàa pye ja paa sambala mbele wa yɔnlɔ yirisaga kεe naa yɔnlɔparawa kamenjε kεe yeri pe yen. Ndɔgɔrɔ ti titɔnlɔwɔ pìla pye metere nafa ma yiri kaŋgurugo, ti gbeme pìla pye metere ke ma yiri shyen naa kɔngɔ.

²⁶ Tɔɔrɔ tagasara kɔlɔshyen pe ma lugu ti na mbe si ye wa ki yeyɔngɔ ki ni. Ndɔgɔrɔ la pye wa ki yeyɔngɔ ki yege. Pàa sengembanra yanlere gbegele tiyagala ke na torosaga ki keyen shyen yi ni fuun yi na. ²⁷ Yeyɔngɔ kà la pye fun wa longo ki nawa, wa yɔnlɔparawa kalige kεe ki na. Ki yeyɔngɔ konaa yeyɔngɔ sanjga ki ni, a na ja wì si ti fogo ki taanla, kila pye metere nafa shyen ma yiri ke.

Longo nawa pi yɔnlɔ yirisaga kεe yeyɔngɔ

²⁸ Ko punjo na, a na ja wì si ye na ni wa longo ki nawa, ma toro wa yeyɔngɔ ɔga wa yɔnlɔparawa kalige kεe yeri ki ni. A wì si yɔnlɔparawa kalige kεe yeyɔngɔ ki taanla, kila pye ja ko naa sannda

ti ni. ²⁹ Ki yumbiile, naa tiyagala konaa ndɔgɔrɔ ti ni tìla pye ja. Fenetiriye la pye ki yeyɔngɔ konaa ki ndɔgɔrɔ ti na mari maga. Ti titɔnlɔwɔ pìla pye metere nafa ma yiri kaŋgurugo, ti gbeme pìla pye metere ke ma yiri shyen naa kɔngɔ. ³⁰ Ndɔgɔrɔ la pye ma longo ki nawa pi maga kεe ki ni fuun ki na. Ti titɔnlɔwɔ pìla pye metere ke ma yiri shyen naa kɔngɔ, ti gbeme pìla pye metere shyen naa kɔngɔ. ³¹ Ki ndɔgɔrɔ tìla pye ma yεgε wa wa longo ki funwa pi yeri. Pàa sengembanra yanlere gbegele tiyagala ke na. Tɔɔrɔ tagasara kɔlɔtaanri tìla pye ki na mbe lugu mbe kari.

Longo nawa pi yɔnlɔ yirisaga kεe yeyɔngɔ

³² Kona, a na ja wì si toro na ni wa yɔnlɔ yirisaga kεe yeyɔngɔ ki ni, ma ye na ni wa longo ki nawa pi ni. A wì si yeyɔngɔ ki taanla. Kila pye ja paa sannda ti yen. ³³ Ki yumbigile, naa tiyagala konaa ki ndɔgɔrɔ ti ni, tìla pye ja paa kɔngbannda ti yen. Fenetiriye la pye ki yeyɔngɔ konaa ki ndɔgɔrɔ ti na mari maga. Ti titɔnlɔwɔ pìla pye metere nafa ma yiri kaŋgurugo, ti gbeme pìla pye metere ke ma yiri shyen naa kɔngɔ. ³⁴ Ki ndɔgɔrɔ tìla pye ma yεgε wa wa longo ki funwa yeri. Pàa sengembanra yanlere gbegele ki tiyagala ke na torosaga ki keyen shyen yi na. Tɔɔrɔ tagasara kɔlɔtaanri tìla pye ki na mbe lugu mbe kari.

**Loŋgo nawa pi yɔnlɔparawa
kameŋge kee yeyɔngɔ**

³⁵Kona, a naŋa wì si kari na ni wa yɔnlɔparawa kameŋge kee yeyɔngɔ ki yeri. A wì sigi taanla. Kila pye ja paa kongbannda ti yen. ³⁶Ki yumbigile, naa ki tiyagala konaa ki ndɔgɔrɔ ti ni, tila pye ja paa kongbannda ti yen. Fenetiriye la pye ki na maga maga. Ki titɔnlɔwɔ pìla pye metere nafa ma yiri kaŋgurugo, ki gbeme pìla pye metere ke ma yiri shyen naa kɔngɔ. ³⁷Ki ndɔgɔrɔ tila pye ma yegɛ wa wa loŋgo ki funwa pi yeri. Pàa sengembanra yanlere gbegele ki tiyagala ke na torosaga ki keyen shyen yi na. Tɔɔrɔ tagasara kɔlɔtaanri tìla pye ki na mbe lugumbe kari.

³⁸Yumbyɔ wa yɔn la pye ma yegɛ wa wa yɔnlɔparawa kameŋge kee yeyɔnrɔ ti yeri, wa tiyagala ke nandogomɔ. Pa pàa pye na saraga sogoworo* ti jori wa ki yumbyɔ wi ni. ³⁹Tabaliye shyen la pye ndɔgɔrɔ ti yeyɔngɔ ki kee nunjba na, shyen la pye ki kee sanjga ki na. Pa pàa pye na saraga sogoworo yaayoro ti kɔnlɔgi wa ki tabaliye pe na, naa kapere ti kala yagawa jasaara yaayoro ti ni, konaa kajɔɔgɔ gbegewe saara* yaayoro ti ni. ⁴⁰Wa ndɔgɔrɔ ti funwa kee nunjba na, tabaliye shyen la pye wa, ma wa yɔnlɔparawa kameŋge kee yeyɔngɔ ki yeri. Wa ndɔgɔrɔ ti kee sanjga ki ni, tabaliye shyen la pye wa fun. ⁴¹Kì pye ma, tabaliye tijere la pye

yeyɔngɔ ki kee nunjba na, a tijere yen ki kee sanjga ki na. Pe pe ni fuun pàa pye tabaliye kɔlɔtaanri; pa pàa pye na saraga yaayoro ti kɔnlɔgi wa pe na. ⁴²Tabaliye tijere pèlɛ yegɛ la pye wa, mbele pàa tege saara sogoworo ti gbegeleme pi wogo na. Sinndeere pàa te ma pe gbegele. Tabaliye pe titɔnlɔwɔ pìla pye metere kɔngɔ naa kɔngɔ ki kɔngɔ. Pe gbeme pìla pye metere kɔngɔ naa kɔngɔ ki kɔngɔ. Pe yagawa pìla pye metere kɔngɔ naa kɔngɔ. Saara sogoworo to naa saara sannda ti ni, pàa pye nari kɔnlɔgi nari kɔnlɔ gbegeleyaara nda ni, pa pàa pye nari teri wa ki tabaliye pe na. ⁴³Pàa ki tabaliye pe kanŋgara na yɔnrɔ ti yirige jenri. Ki kanŋgara na yɔnrɔ ti yagawa pìla pye siwiri nunjba ma pe maga ma pe fili. Pa pàa pye na saraga kara ti tari wa ki tabaliye pe na.

⁴⁴Yeyɔngɔ ñga wa nawa wa ki puŋgo na, wa loŋgo ki nawa, yurukɔɔlɔ pe yumbiile pàa pye wa. Yumbyɔ nunjba la pye wa yɔnlɔparawa kameŋge kee yeyɔngɔ ki tanla, ma yegɛ wa yɔnlɔparawa kalige kee ki yeri. Yumbyɔ sanja wìla pye wa yɔnlɔparawa kalige kee yeyɔngɔ ki tanla, ma yegɛ wa yɔnlɔparawa kameŋge kee ki yeri. ⁴⁵A naŋa wì silan pye fɔ: «Ki yumbyɔ ña wi yen ma yegɛ wa yɔnlɔparawa kalige kee ki yeri, wo wi yen saraga wɔfenne* pe woo, poro mbele pe maa tunjgo piin wa sherigo gbegeki ni we. ⁴⁶Yumbyɔ ña wi yen ma yegɛ wa

yɔnlɔparawa kamɛŋge kɛe ki yeri, saraga wɔfenne mbele pe yɛn na tunjgo piin wa saraga wɔsaga* ki na, wo wi yɛn pe woo we. Wa Levi cenlɛ woolo pe ni, Zadɔki setirige piile poro pe mbaa ya mbaa fulo Yawe Yennɛle li tanla mbaa tunjgo piin li kan.»

Sherigo gbɔgɔ ki cɛnlɔmɔ

⁴⁷ Kona, a nanya wì si longo nawa pi taanla. Pi titɔnlɔwɔ naa pi gbeme pila pye ja. Pila pye metere nafa shyen ma yiri ke ki kɛe ki ni fuun ki na. Saraga wɔsaga kila pye wa sherigo gbɔgɔ ki yɛgɛ. ⁴⁸ A wì si kari na ni wa sherigo gbɔgɔ ki ndɔgɔrɔ ti ni. A wì si ndɔgɔrɔ ti tiyagala ke taanla. Ki kɛe nuŋgbɑ la pye metere shyen naa kɔngɔ, a ki kɛe sanŋga ki pye metere shyen naa kɔngɔ. Yeyɔngɔ ki gbeme pila pye metere kɔlɔshyen, ki nandogomɔ mborɔ ti liriwen pila pye metere nuŋgbɑ naa kɔngɔ. ⁴⁹ Ndɔgɔrɔ ti titɔnlɔwɔ pila pye metere ke, ti gbeme pila pye metere kɔgɔlɔni. Tɔɔrɔ tagasara la pye yeyɔngɔ ki na mbe lugu mbe kari. Tiyagala tugbɔŋgɔlɔ shyen la pye keyen shyen yi na tiyagala sanŋgala ke tanla.

41 ¹ Ko puŋgo na, a nanya wì si kari na ni wa sherigo gbɔgɔ* ki nawa. A wì sigi torosaga tiyagala ke taanla. Ki gbeme pila pye metere taanri kɛe ŋga na, metere taanri kɛe sanŋga ki na. ² Yeyɔngɔ ki gbeme pila pye metere kangurugo. Mborɔ nda t̄ila pye ki keyen shyen yi na ti gbeme pila pye metere

shyen naa kɔngɔ. A wì si sherigo gbɔgɔ nawa pi titɔnlɔwɔ pi taanla, pila pye metere nafa. Pi gbeme pila pye metere ke. ³ Kona, a wì si ye wa sherigo gbɔgɔ ki nawa yumbyɔ shyenwoo wi ni. A wì sigi yeyɔngɔ tiyagala ke taanla, ke gbeme pila pye metere nuŋgbɑ nuŋgbɑ. Yeyɔngɔ jate ki gbeme pila pye metere taanri. Mboro nda t̄ila pye ti keyen shyen yi na ti gbeme pila pye metere taanri naa kɔnrɔkɔnrɔ. ⁴ A wì si go nawa jate pi taanla. Pi titɔnlɔwɔ naa pi gbeme pila pye metere ke ke. A wì silan pye fɔ lajɛŋge kpoyi* koyi we.

Sherigo gbɔgɔ ki kanŋgara na yinre

⁵ Kona, a nanya wì si sherigo gbɔgɔ ki nawa mbogo ki taanla, ki liriwen pila pye metere taanri. Yinre nda t̄ila pye sherigo gbɔgɔ ki kanŋgara ti na maga maga, ti ni fuun nuŋgbɑ nuŋgbɑ ti gbeme pila pye metere shyenzhyen. ⁶ Ki kanŋgara na yinre t̄ila pye sanŋgazoye ma tagala ti yee go na taanrindaanri. Sanŋgazo wi kologo nuŋgbɑ nuŋgbɑ pyew ki yumbiile pàa pye nafa ma yiri ke ke. Pàa ki sanŋgazoye pe kan ma pe mara sherigo gbɔgɔ ki jasa mbogo ki na. Een fɔ pe sila pe kan mbe pe le wa sherigo gbɔgɔ jate ki mbogo ko ni. ⁷ Na ma kaa nuru mbaa kee naayeri, ma maga yan fɔ sanŋgazo yumbiile pè le le nɔgɔna née tugbɔlɔ na kee naayeri; katugu mbogo ki liriwen pila pye na ka tarì yumbiile pe na wa naayeri. Ko la pye ma, ma

sherigo gbogó ki maga. Ki kala na, naayeri yumbiile pàa tugbòlò ma we nògòna woolo pe na. Lere ma ya ma yiri le nògòna go ki ni mbe lugu mbe kari wa nandogomò go ki ni konaa mbe kari wa gona wogo ki ni.

⁸Kona, a mì sigi wele maga yan fò sherigo gbogó ki kanjgara na yinre mbege maga mbege fili, ti nògo ñga kì le, ki yagawa pi yen metere taanri. ⁹Kanjgara na yinre ti funwa mborò ti liriwen pìla pye metere shyen naa kònrokònrò. Fowaga ñga kìla pye sherigo gbogó ki kanjgara na yinre ¹⁰to naa yumbiile sanmbala pe sògòwò pi ni, ma sherigo gbogó ki maga, kìla pye metere ke. ¹¹Kanjgara na yinre ti yeyònrò tìla pye ma yegé wa wa fowaga ki yeri. Yeyòngò nunjba la pye yònloparawa kamenjé kée yeri, nunjba la pye yònloparawa kalige kée yeri. Fowaga ki gbemè pìla pye metere shyen naa kóngò maga maga.

¹²Go ñga kìla pye wa sherigo gbogó ki yeri, ma yegé wa wa fowaga ki yeri, ki gbemè pìla pye metere nafa ma yiri ke ma yiri kangurugo, ki titonlwò pìla pye metere nafa shyen ma yiri kangurugo. Go ki mbogo ki liriwen pìla pye metere shyen naa kóngò.

¹³Ko punjo na, a naña wì si sherigo gbogó ki taanla. Ki titonlwò pìla pye metere nafa shyen ma yiri ke. Fowaga konaa go ñga wa yònlo tosaga kée yeri naa ki mborò ti ni, ti titonlwò pìla

pye metere nafa shyen ma yiri ke. ¹⁴Sherigo gbogó ki yegé kée yeri, ma wa yònlo yirisaga kée yeri konaa ki fowaga ki ni, ti gbemè pìla pye fun metere nafa shyen ma yiri ke. ¹⁵Ko punjo na, go ñga kìla pye wa sherigo gbogó ki punjo na, ma yegé wa wa laga nawa pi yeri, a naña wì sigi titonlwò pi taanla ma pinle torosara nda tìla pye ki keyen shyen yi na ti ni. Tìla pye metere nafa shyen ma yiri ke.

Sherigo gbogó ki ndögòrò nawa woro, naa sherigo gbogó ki nawa, naa ki yumbiyò nawa woo, ¹⁶naa ki yeyònrò shònye pe ni, naa ki mère fenetiriye pe ni, naa ki torosara nda tìla pye ma sanjgazoye taanri pe maga, ma yegé wa yeyònrò shònye pe yeri, pàa tire papara papara tagataga ki lara ti ni fuun ti na mari tòn, maga le wa tara ti na fò ma saa gbón fenetiriye pe na; pàa tire papara papara tagataga fenetiriye pe na ma pe tòn fun.

¹⁷Sherigo gbogó ki mbogo ñga wa funwa na konaa ki nawa mbogo ki ni, mbege maga mbege fili, maga le wa yeyòngò ki na fò maa saa gbón ki yumbiyò nawa woo wi na, pàa ki mborò ti kenlegi kenlegi mari fere. ¹⁸Pàa meregeye* mbele pe yinri sherubényle* pe yanleelè naa sengembanga yanlere gbegele mbogo ki kée ki ni fuun ki na. Sengembanga yanlegee nunjba nunjba pyew la pye sherubényle yanleelè shyenzhyen sògòwò. Yere shyenzhyen tìla pye sheruben nunjba nunjba pyew wi na. ¹⁹Wi

yegé ñga kila pye paa senwee pyo yegé yen, kila pye ma yegé wa sengembanga yanlege nunjba yeri kée ñga na. Wi yegé sanjga ñga kila pye paa jara yirifonju yegé yen, kila pye ma yegé wa sengembanga yanlege nunjba yeri kée sanjga ki na. Kila pye ma, ma go ki maga maga fili.²⁰ Mbege le le nögona fo sa gbón wa yeyonrò ti naayeri, sherubenyé yanleelé naa sengembanra yanlere tìla pye ma kerikeri wa shérigo gbogó ki nawa mbogo ki na.²¹ Shérigo gbogó ki yeyongo kòrò ki kandiriye pe titonlwò pila pye ja.

Wa laga kpoyi* ki yegé kée ki yeri, yaraga kà la pye wa, ñga ki cénlómò pila pye²² paa saraga wosaga* tige wogo yen. Ki yagawa pila pye metere nunjba naa kóngó. Ki titonlwò pila pye metere nunjba. Ki yengélé koro naa ki nögona cénayaara ti ni, konaa ki kanjgara ti ni fuun ti ni, pàa ti gbegele tire ni. A naaja wì silan pye fo: «Ki tabali ña yeen wo wi yen ma tege Yawe Yenjèle li yegé soggwò.»

²³ Yeyonrò shyen tìla pye shérigo gbogó konaa laga kpoyi ki na.²⁴ Kòrò piile shyenzhyen pàa pye ki yeyonrò ti na. Shyen la pye yeyongo nunjba na, shyen la pye yeyongo sanjga ki na. Ki kòrò piile shyen pàa pye na yengélé na tonni.²⁵ Pàa sherubenyé yanleelé naa sengembanra yanlere gbegele wa shérigo gbogó ki kòrò piile pe na, paa yegé ñga na pàa ti pye mboro ti na we. Pàa tire gbata

kan wa ndögörò ti yegé kée ki na, wa funwa na.²⁶ Mere fenetiriye naa sengembanra yanlere la pye ndögörò mboro ti na ti keyen yi ni fuun yi na, naa shérigo gbogó ki kanjgara na yinre ti na konaa gbataala pe na.

Shérigo gbogó ki kanjgara na yinre

42¹ Ko punjo na, a naaja wì si kari na ni wa shérigo gbogó* longo ki nawa, wa yonlòparawa kamenjé kée yeri. Yumbiile mbele pe yen wa fowaga ki yegé, ma yegé wa shérigo gbogó ki yeri, wa yonlòparawa kamenjé kée ki na, a wì si kari na ni wama.² Wa yonlòparawa kamenjé kée yeyongo ki tanla, ki yinre kologo ki titonlwò pila pye metere nafa shyen ma yiri ke. Ki gbeme pila pye metere nafa ma yiri kañgurugo.³ Yinre kologo ki kée nunjba la pye ma yegé wa shérigo gbogó laga nawa fogo ki yeri. Ki titonlwò pila pye metere ke. Ki kée sanjga kila pye ma yegé wa sinndeere yindelé li yeri, wa laga nawa funwa woo pi ni. Torosara la pye wa ti yee gona sanjgazoye taanri ni.⁴ Wa yumbiile pe yegé, torosaga kà la pye wa, ma wa longo nawa pi yeri. Ki gbeme pila pye metere kañgurugo, ki titonlwò pila pye metere nafa shyen ma yiri ke. Yumbiile pe yeyonrò tìla pye ma yegé wa yonlòparawa kamenjé kée ki yeri.⁵ Sanjgazo wi yumbiile mbele pàa pye wa naayeri, pe

nawa pila pye ma kologo kologo ma we nɔgɔna woolo pe na konaa nandogomɔ̄ woolo pe na, katugu torosara t̄ila ka wɔ̄ wa naayeri yumbiile pe gbeme pi ni.⁶ Go kila pye sanŋgazo yinre koloyo taanri ma tagala yi yee go na. Eεn f̄, tiyagala sila pye ki na, paa yεgε ŋga na longo nawa yinre sannda ti wogo kila pye. Ki kala na, mbege le le nɔgɔna mbe kari naayeri, naayeri yumbiile pe nawa pila kologo kologo ma we nɔgɔna yumbiile poro naa nandogomɔ̄ woolo pe gbeme pi na.⁷ Mbogo ŋga kila toro kpaara wa longo nawa pi funwa kεe ki na, ma wa yumbiile pe yεgε kεe yeri, ki titɔnlɔwɔ̄ pila pye metere nafa ma yiri kangurugo.⁸ Katugu yumbiile kologo kpaara ŋga kila pye ma wa wa longo nawa pi funwa kεe ki yeri, ki titɔnlɔwɔ̄ pila pye metere nafa ma yiri kangurugo. Eεn f̄ ma wa wa shεrigo gbɔgɔ̄ ki yεgε kεe ki yeri, yumbiile kologo ki titɔnlɔwɔ̄ pila pye metere nafa shyen ma yiri kε.⁹ Wa ki yumbiile pe nɔgɔna kεe ki yeri, wa yɔnlɔ yirisaga kεe ki na, yeyɔngɔ̄ kà la pye wa, ŋga leele mbele paa pye na yinrigi wa longo nawa pi funwa kεe ki na, pe mbaa ya mbaa yiin wa ki ni.

¹⁰ Longo ki jasa mbogo ŋga kila pye wa yɔnlɔ yirisaga kεe yeri, yinre t̄a la pye wa ki laga ki na. T̄ila pye ma yεgε wa shεrigo gbɔgɔ̄ ko naa fowaga ŋga kila pye wa ki yeri. ¹¹ Torosaga kà la pye wa ki yumbiile pe yεgε. Yumbiile pe

cenlɔmɔ̄ pila pye paa yɔnlɔparawa kamεnje kεe yumbiile pe cenlɔmɔ̄ pi yen. Pe titɔnlɔwɔ̄ po naa pe gbeme pi ni, pila pye ja paa yɔnlɔparawa kamεnje kεe woolo pe yen. Pe yirisara konaa pe kanlɔmɔ̄ pila pye ja. Pe yeyɔnrɔ̄ t̄ila pye ja.¹² Yumbiile mbele paa pye wa yɔnlɔparawa kalige kεe ki na, pe yeyɔnrɔ̄ t̄ila pye ma fun. Mbogo ŋga kila pye wa yɔnlɔ yirisaga kεe yeri, torosaga kà la pye wa ki yεgε. Yeyɔngɔ̄ kà la pye wa ki torosaga ki lesaga ki na; pa leele paa pye na yiin wa ki yeyɔngɔ̄ ki ni.

¹³ Kona, a naaja wì silan pye f̄: «Yumbiile mbele pe yen wa yɔnlɔparawa kamεnje kεe ki na konaa mbele pe yen wa yɔnlɔparawa kalige kεe ki na, poro mbele pe yen ma yεgε wa shεrigo gbɔgɔ̄ ki fowaga ki yeri, pe yen yumbiile mbele pe yen kpoyi*. Saraga wɔfenne* mbele pe yen na tunjgo piin Yawe Yenjele li kan, pa pe yaa kaa pe yaakara nda ti yen jende kpoyi ti kaa wa pe ni. Pe yaa kaa pe yaara nda ti yen jende kpoyi ti teri wa. To ti yen yarilire saara*, naa kapere kala yagawa jasaara konaa kajɔgɔrɔ̄ gbegelesaara, katugu ki laga ki yen kpoyi. ¹⁴ Na saraga wɔfenne paga ka ye wa laga kpoyi* ki ni, pee daga mbe yiri teere mbe kari wa laga nawa funwa woo pi ni; eεn f̄ pe daga mbe pe saraga wɔgɔtunjgo yaripɔrɔ̄ ti wɔ̄ mberi tege wa ki yinre ti ni, katugu ki yaripɔrɔ̄ ti yen kpoyi. Ko puŋgo

na, pe yaa yariporo ta yegé le mbe si jen mbe kari wa laga ḥga leele pe yen.»

Sherigo gbəgə ki loŋgo mbogo

¹⁵Naa naja wìla kaa sherigo gbəgə nawa pi taanla ma ko sanga ḥja ni, a wì si yiri na ni wa yɔnlɔ yirisaga kee yeyɔngɔ ki ni. Laga nawa mba pì sherigo gbəgə ki maga, a wì suu taanla. ¹⁶A wì si taanlakanŋgala li tege ma sherigo gbəgə ki yɔnlɔ yirisaga kee ki taanla. Ki titɔnlɔwɔ pila pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250). ¹⁷A wì si sherigo gbəgə ki yɔnlɔparawa kamenŋe kee ki taanla. Ko fun kìla pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250) mbe yala taanlakanŋgala li ni. ¹⁸A wì si sherigo gbəgə ki yɔnlɔparawa kalige kee ki taanla, a ko fun kì pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250) mbe yala taanlakanŋgala li ni. ¹⁹A wì si kari wa sherigo gbəgə ki yɔnlɔtosaga kee ki yeri, mee ko fun ki taanla. Kìla pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250) mbe yala taanlakanŋgala li ni. ²⁰Kona mbogo ḥga kìla pye ma sherigo gbəgə ki maga, a wì sigi taanla ki keyen tijere yi ni fuun yi na. Ki keyen yi ni fuun nunjba nunjba yi titɔnlɔwɔ pìla pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250). Ki mbogo ko kìla laga kpoyi konaa lara nda ti woro kpoyi ti kon mari laga ti yee na.

Yenjelé li gbəgɔwɔ yanwa pì sɔngɔrɔ wa sherigo gbəgɔ ki ni naa

43 ¹Ko puŋgo na, yeyɔngɔ ḥja wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri, a naja wì si kari na ni wa ki na. ²Kona, a Izirayeli* woolo Yenjelé li gbəgɔwɔ yanwa pì si yiri wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri na paan. Li magala làa pye paa tɔnŋgbɔcɔ tinme yen. Tara tila pye na yengele li gbəgɔwɔ yanwa pi ni. ³Yariyanga ḥja mìla pye na yaan, kìla pye paa yariyanga ḥja mìla yan, sanga ḥja ni mìla pan ma ca ki tɔngɔwɔ senre ti yo we. Ki yariyanra tila pye paa ḥja mìla yan wa Kebari gbaan wi yon na ki yen. Kì pye ma, a mì si to mala yegé ki jiile wa tara.

⁴A Yawe Yenjelé li gbəgɔwɔ yanwa pì si pan ma toro wa yɔnlɔ yirisaga kee yeyɔngɔ ki ni, ma ye wa sherigo gbəgɔ* ki ni. ⁵A Yenjelé li yinne lì silan le ma kari na ni wa loŋgo ki nawa pi ni. Wele, a Yawe Yenjelé li gbəgɔwɔ yanwa pì si sherigo gbəgɔ ki yin. ⁶Kona, mbe naja wì ta yeresaga le na tanla, a mì si lere wa magala ta wi yen na para na ni, ma yiri wa sherigo gbəgɔ ki ni. ⁷A wì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, ki laga ḥja ko ki yen na wunluwɔ jɔngɔ konaa na tɔɔrɔ tagasaga ye. Mi yaa cen laga Izirayeli woolo pe sɔgɔwɔ fɔ sanga pyew. Izirayeli woolo poro naa pe wunlumbolo pe ni, pe se kanla mege kpoyi* ki tege fyɔngɔ* ni naa, pe jajara kapyere ti ni, konaa mbaa

pe wunlumbolo pe gboolo pe nii wa pe sunzara nda wa tinndiye pe na ti na.⁸ Wunlumbolo pàa pe yarisunndo gbogoyinre ti kan mari yeyonrɔ shɔnye pe wɔ le na shérigo gbogɔ ki yeyɔngɔ shɔn wi tanla, mari yeyonrɔ kɔrɔ piile pe gbegele le na shérigo gbogɔ yeyɔngɔ kɔrɔ piile pe tanla. Mbogo ko ce kìla pye mi naa poro we sɔgɔwɔ. Pànla mege kpozi ki tege fýɔngɔ ni pe katijangara ti ni. Ko kala kì ti wa na naɔgbawwa pi ni, mìla pe tɔngɔ.⁹ Èen fɔ koni, pe yaa ka pe nanjara kapyere ti laga lali na ni, konaa mbe pe wunlumbolo pe gboolo pe laga lali na ni. Pa kona mi yaa cen wa pe sɔgɔwɔ sanga pyew.

¹⁰ «Mboro wo na, senwee pyɔ, ki shérigo gbogɔ ñga ki cènlɔmɔ pi yegé naga Izirayeli woolo pe na, mbe ti fere mbe pe yigi pe kambasinnde ti kala na; pe ki shérigo gbogɔ ñga ki kanlɔmɔ pi cancan jengé.¹¹ Na fere ka pe yigi kaselege ko na kapyere nda fuun pè pye ti kala na, pa kona ma shérigo gbogɔ ki cènlɔmɔ pi naga pe na: Po pi yen ki kanlɔmɔ, naa yeyonrɔ, naa ki yirisara. Ma ki cènlɔmɔ pi ni fuun pi naga pe na, ki kondégeŋgele ke ni fuun, naa ki cènlɔmɔ pi ni fuun naa ki lasiri kongolo ke ni fuun. Ma ti ni fuun ti yénlɔgɔ sèwèna, mari tege pe yegé sɔgɔwɔ peri jen, jaŋgo pe ki cènlɔmɔ pi ni fuun naa ki kondégeŋgele ke ni fuun ke yigi mbaa ke jate jengé, mbaa tanri mbaa yala ke ni.¹² Shérigo gbogɔ ki lasiri wowi yéen: Lara nda fuun

ti yen maga maga wa yanwiga ki go na, ti yen kpozi. Wele, ko ki yen shérigo gbogɔ ki lasiri we.

Saraga wɔsaga ki kala

¹³ «Saraga wɔsaga ki taanlakala loli yéen. Ki yaa taanla taanlakanjgala na ni, li yen metere kɔngɔ. Ki nɔgɔna cenyaraga ki yaa cen titège ñga ni, ki tijuguwo pi yaa pye metere kɔngɔ, ki gbemè pi yaa pye metere kɔngɔ. Ki kanjgaga na yɔn keere ñga kì yiri jenri, mbege maga mbege fili, ki yagawa pi yaa pye siwiri nunjba. Saraga wɔsaga ki yagawa powi yéen:¹⁴ Mbege le wa saraga wɔsaga ki nɔgɔ ki na wa tara ti na, mbe kari naayeri mbe sa gbɔn ki nɔgɔna cenyaraga ki na, ki yagawa pi yaa pye metere nunjba, ki gbemè pi yaa pye metere kɔngɔ. Mbege le wa nɔgɔna cenyaraga jeele li na mbe sa gbɔn wa ki gbegbenje ki na, ki yagawa pi yaa pye metere shyen, ki gbemè pi yaa pye metere kɔngɔ.¹⁵ Saraga wɔsaga ki kasɔn lesaga ki yagawa pi yaa pye metere shyen. Yenjgèle tijere yaa pye ki yenjgèle tijere ke na.¹⁶ Saraga wɔsaga ki kasɔn lesaga ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye metere kɔgɔlɔni, ki gbemè pi yaa pye metere kɔgɔlɔni. Ki titɔnlɔwɔ naa ki gbemè pi ni, pi yaa pye ja.¹⁷ Nɔgɔna cenyaraga gbegbenje ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye metere kɔlɔshyen, ki gbemè pi yaa pye metere kɔlɔshyen. Ki kanjgɔlɔyɔ tijere yi ni fuun yi yaa pye ja. Ki kanjgaga na yɔn

keere ɳga ki yaa yiri jenri, mbege maga mbege fili, ki yagawa pi yaa pye metere kɔngɔ ki kɔngɔ. Titege ɳga ki yaa pye mbege maga, ki tijuguwo pi yaa pye metere kɔngɔ. Ki lugusaga ki yaa pye mbe yegɛ wa yɔnlo yirisaga kɛɛ yeri.»

¹⁸Kona, a naja wì silan pye naa fɔ: «Senwee pyɔ, pa we Fɔ*, Yawe Yenjelé lì yo yeeen fɔ: Na paga ka saraga wɔsaga ki kan pilige ɳga ni, mbe ta mbe saara sogoworo* ti wɔ wa ki na, mbe yaayoro kasanwa pi yanragi yanragi ki na, kondegenjèle ɳgele koro ye yaa ka tanga ke na. ¹⁹Saraga wɔfenne mbele pe yen Levi* setirige piile, ma yiri wa Zadoki setirige ki ni, poro ce pe mbe ya mbaa fulo na tanla mbaa saraga woo na yeri. We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma. Ma yaa ka napɔlɔ yirifɔnɔŋɔ nunjba kan pe yeri poo pye saraga, mbe kapere ti kala yagawa ja. ²⁰Ma yaa ki kasanwa pa le mboo fafa saraga wɔsaga ki yenjèle tijere ke na, naa ki yengele tijere ke na konaa ki kanjgaga na yɔn keere ɳga kìgi maga maga fili ki na. Ma yaa ki pye ma, mbe kapere ti kala yagawa ja, mbe saraga wɔsaga ki tege ki ye Yenjelé kan. ²¹Ko punjo na, napɔlɔ yirifɔnɔŋɔ ɳa wi yaa pye kapere ti kala yagawa jasaraga, ma yaa wi le mbe yiri wi ni, ma yaa saa sogo sherigo gbɔgɔ ki laga ka na, ɳga ki yen ma tege ki tunjgo ki mege ni.

²²«Ki pilige shyen wogo ki na, sikapɔlɔ ɳa wi yen jeregisaga fu,

ma yaa wa yigi mboo pye kapere ti kala yagawa jasaraga, mbe saraga wɔsaga ki pye kpoyi, paa yegɛ ɳga na màa ki pye kpoyi napɔlɔ yirifɔnɔŋɔ wi ni we. ²³Na maga ka kapere ti kala yagawa jasaraga ki wɔ mbe kɔ, ma yaa napɔlɔ yirifɔnɔŋɔ ɳa wi yen jeregisaga fu wa yigi konaa simbapɔlɔ ɳa wi yen jeregisaga fu. Ma yaa pe yigi wa ma yaayoro ɳgbelege ki ni. ²⁴Ma yaa kari pe ni wa Yawe Yenjelé li yegɛ sɔgɔwɔ. Saraga wɔfenne pe yaa ka kɔ wo pe na, mbe si pe pye saraga sogowogo Yawe Yenjelé li yeri. ²⁵Pilige nunjba nunjba wɔ kapere ti kala yagawa jasaraga mbe sa gbɔn fɔ piliye kɔlɔshyen. Pe yaa ka napɔlɔ yirifɔnɔŋɔ ɳa wi yen jeregisaga fu wi nunjba yigi konaa simbapɔlɔ ɳa wi yen jeregisaga fu nunjba ni, mbe yiri wa ma yaayoro ɳgbelege ki ni, mbe pe wɔ fun saraga. ²⁶Piliye kɔlɔshyen ni, ye yaa kapere ti kala yagawa jatunjgo ki pye mbe saraga wɔsaga ki pye kpoyi, mbege tege ki ye Yenjelé kan. ²⁷Na ki piliye yɔn kiga ka tin, mbege le le pilige kɔlɔtaanri wogo ki na mbaa kee wa yegɛ, saraga wɔfenne pe yaa la ye saara sogoworo to naa ye nayinme saara ti woo wa saraga wɔsaga ki na. Pa kona mi yaa la kajenje piin ye kan.» We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma.

**Tara ti to wi yaa la yiin
yepongɔ̄ ñga ni**

44 ¹Kona, a naŋa wì si sɔngɔ̄rɔ̄ na ni wa laga kpoyi* ki yɔnlɔ̄ yirisaga kɛe yeyɔ̄ngɔ̄ ki yeri, wa funwa na. Ki yeyɔ̄ngɔ̄ kila pye ma tɔ̄n. ²A Yawe Yenjɛle lì silan pye fɔ̄: «Ki yeyɔ̄ngɔ̄ ñga ki yaa koro tɔ̄nɔ̄gɔ̄, ki se ka yenge naa. Lere kpe se ka toro wa ki ni; katugu Yawe Yenjɛle, Izirayeli* woolo Yenjɛle lāa ye wa ki yeyɔ̄ngɔ̄ ki ni. Ki kala na, ki yaa koro tɔ̄nɔ̄gɔ̄. ³Een fɔ̄, tara ti to wo na, mboo ta wo wi yen tara ti to, wi mbe ya sa cen wa ki laga ki na, mbe li Yawe Yenjɛle li yegɛ sɔgɔ̄wɔ̄. Wi yaa ka toro mbe ye wa ndɔ̄gɔ̄rɔ̄ ti yeyɔ̄ngɔ̄ ki ni, mbe ka sɔngɔ̄rɔ̄ mbe yiri wa ki yeyɔ̄ngɔ̄ nungba ki ni.»

**Mbele pe woro na fye Yenjɛle
yegɛ pee daga mbe ye
wa sherigo gbɔ̄gɔ̄ ki ni**

⁴Ko puŋgo na, a naŋa wì si kari na ni wa yɔnlɔ̄parawa kamɛŋge kɛe yeyɔ̄ngɔ̄ ki yeri. A mì si wele, mɛɛ Yawe Yenjɛle li gbɔ̄gɔ̄wɔ̄ yanwa pi yan pi yen na li sheri go gbɔ̄gɔ̄ ki yinni. A mì si to mala yegɛ ki jiile wa tara. ⁵A Yawe Yenjɛle lì silan pye fɔ̄: «Senwee pyɔ̄, ta kɔrɔ̄siri piin, mɔ̄c yengelé ke yenge maa wele jenjɛ, mɔ̄c nungbogolo ke jan maa nuru. Mi yaa senre nda fuun yo ma kan na sheri go gbɔ̄gɔ̄ ki kondɛgɛŋgele naa ki lasiri koŋgolo ke wogo na, mari logo. Mbaa yiin konaa mbaa yinrigi wa sheri go gbɔ̄gɔ̄ ki ni, ñgele ke yen na

para ki wogo na, mɔ̄c jatere wi tegɛ ke na jenjɛ.

⁶«Izirayeli woolo mbele pè yiri ma je, maga yo pe kan fɔ̄, pa we Fɔ̄*, Yawe Yenjɛle lì yo yeeen fɔ̄: «Izirayeli woolo, ye katijangara ti ni fuun ti la kì kɔ̄ na na. ⁷Na ye kaa paan ye yaakara saara*, naa saraga kara yanlaga ki ni, konaa ti kasanwa pi ni na kan sanga ña ni, cengelé woolo mbele pee kenrekenre*, pe si woro na nuru na yeri, ye ma pele le ma ye pe ni wa na sheri go gbɔ̄gɔ̄ ki ni. Yège pye ma, maga tegɛ fyɔ̄ngɔ̄* ni. Na yɔn finliwɛ* mba pi yen mi naa yoro we sɔgɔ̄wɔ̄, yòo jɔ̄gɔ̄ ye katijangara ti ni fuun ti kala na. ⁸Yaara nda ti yen kpoyi*, ye sila ye jatere wi tegɛ ti tunjgo ki na; een fɔ̄ ki leeble mbele pe yen cengelé kele yegɛ woolo, poro yàa tegɛ ki tunjgo ki na wa laga kpoyi ki ni ye yeeen yɔnlɔ̄.»

⁹«Ki kala na, pa we Fɔ̄, Yawe Yenjɛle lì yo yeeen fɔ̄: «Cengelé woolo mbele pee kenrekenre, pe si woro na nuru na yeri, wo wa kpe si daga mbe ye wa na laga kpoyi ki ni; ali nambanmbala mbele pe yen ma cen wa yoro Izirayeli woolo ye sɔgɔ̄wɔ̄, wo wa kpe si daga mbe ye wa na laga kpoyi ki ni.»»

**Levi cenle woolo mbele
pàa laga Yenjɛle li na**

¹⁰«Koni, Levi setirige piile poro na, mbele pàa laga na na, sanga ña ni Izirayeli woolo pàa puŋgo, ma laga na na, ma taga pe yarisunndo ti na, pe yaa ka pe

kajɔgɔrɔ ti go kala li le. ¹¹ Pe yaa ka pye na laga kpoyi ki yeyɔnrɔ ti welefenne konaa shərigo gbɔgɔ ki tunmbyeele. Pe yaa kaa saara sogoworo* to naa saara yaayoro sannda ti kɔnlɔgi leeble pe kan. Pe yaa kaa yeregi leeble pe yɛgɛ sɔgɔwɔ mbaa tunjgo piin pe kan. ¹² Een fɔ kì kaa pye pè pinlè Izirayeli woolo pe ni na pe yarisunndo ti gbogo, ma ti a Izirayeli woolo pè kurugo ma to kapege, mìlan kɛɛ ki yirige ma wugu, fɔ pe yaa pe kajɔgɔrɔ ti go kala li le. We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma. ¹³ Pe se ka fulo na tanla naa, mbe ta mbaa saraga wɔgɔtunjgo piin na kan; yaara nda fuun tì tege ti yé na kan, yaara nda fuun ti yen jende kpoyi, pe se ka fulo ta kpe tanla. Een fɔ fere kapyere nda pè pye to naa pe katijangara ti ni, pe yaa ti go kala li le. ¹⁴ Shərigo gbɔgɔ ki weleme tunjgo ko cè mi yaa kan pe yeri, konaa tunndo tunmɔɔrɔ nda fuun ti daga mbaa piin wa shərigo gbɔgɔ ki ni, mbaa ki gbegelé ti ni.

Saraga wɔfenne pe tunjgo

¹⁵ «We Fɔ, Yawe Yenjèle lo lì yo ma fɔ: «Saraga wɔfenne mbele pe yen Levi setirige piile, ma yiri wa Zadɔki setirige ki ni, poro mbele pàa koro na laga kpoyi ki tunjgo ki na naga piin, sanga ḥa ni Izirayeli woolo pàa punjo ma lali na ni,

poro pe yaa kaa fulo na tanla, mbaa tunjgo piin na kan. Pe yaa kaa yeregi na yegɛ sɔgɔwɔ mbaa saraga kara ti yanlaga konaa ti kasanwa pi ni ti woo na yeri. ¹⁶ Poro cè pe yaa kaa yiin wa na laga kpoyi ki ni; pe yaa kaa fulo wa na tabali wi tanla mbaa saraga wɔgɔtunjgo ki piin na kan. Pe yaa kaa tanri na shərigo gbɔgɔ tunjgo ki kondègèngèle ke na. ¹⁷ Na paga kaa yiin wa longo nawa pi yeyɔnrɔ ti ni sanga ḥa ni, len jese yaripɔrɔ pe daga mbe le pe yee na. Na pe kaa tunndo piin wa longo ki nawa yeyɔnrɔ ti na konaa wa shərigo gbɔgɔ ki ni sanga ḥa ni, pe daga mbe simbasire yaripɔrɔ le pe yee na. ¹⁸ Pe daga mbe gbɔgɔwɔ njagala len wogolo kan wa pe yinre ti na, mbe len paraga kurusi wenjele le pe yee na. Pee daga mbe yaripɔrɔ ta le pe witire ti nandogomɔ, nda ti yaa ki kan kafugo mbaa pe wuun†. ¹⁹ Na paga kaa yinrigi mbaa kee wa laga nawa funwa woo pi ni, wa leeble pe tanla, pe daga mbe pe saraga wɔgɔtunjgo pyeyaripɔrɔ ti wɔ pe yee na, mberi tege wa laga kpoyi ki yumbiile pe ni, mbe yaripɔrɔ ta yegɛ le pe yee na mbe si yiri; jaŋgo paga ka lere wa kan wi jiri pe yaripɔrɔ nda ti yen kpoyi ti na mbe ku†.»

²⁰ «Saraga wɔfenne pe se kaa pe yinre ti kunlu, pe se kaa pe yinzire

†44.18: Eki 28.39-43; Levi 16.4.

†44.19: Mbe yala Yenjèle li lasiri wi ni, leeble sanmbala mbele pe woro ma tege Yenjèle tunjgo ki mege ni, wa sila daga mbe jiri yaara nda ti yen kpoyi Yenjèle yegɛ na ti na (Eki 30.29; 2 Sami 6.6-7).

ti yari tila tɔnlɔndɔnɔ; een fɔ pe daga mbaa pe yinzire ti kɔɔn[†].
²¹ Saraga wɔfenne wa kpe si daga mbe duven wɔ mbe si jen mbe ye wa shereigo gbɔgɔ loŋgo nawa pi ni[†].
²² Saraga wɔfenne pee daga mbe naŋgunjɔ pɔri jɛlɛ, nakoma mbe jɛlɛ ɲa wì pɔlɔ wi je wa pɔri jɛlɛ. Een fɔ sumboro naŋambajeenle pe daga mbe pɔri jɛlɛ, mbe yiri wa Izirayeli woolo pe ni, nakoma naŋgunjɔ ɲa wìla pye saraga wɔfenne wa jo.

²³ «Saraga wɔfenne pe yaa kaa na woolo pe nari, jaŋgo yaara nda ti yen kpoyi konaa nda ti woro kpoyi peri jen peri wɔ ti yee ni; pe yaara nda ti yen fyɔngɔ ni konaa nda ti woro fyɔngɔ ni ti jen peri wɔ ti yee ti ni[†].
²⁴ Saraga wɔfenne pe yaa kaa leele pe kiti kɔnkagala ke yɛgɛ woo, mbaa kiti wi kɔɔn mbaa yala na kakɔnndegeŋgɛle koro ni. Pe yaa kaa na sherege fetiye pe piin fun, mbaa yala na lasiri kongolo koro naa na kondɛgɛŋgɛle ke ni, konaa mbanla cɛnpilige* ki tege ki ye na kan.

²⁵ «Saraga wɔfɔ wii daga mbe jiri gboo na mboo yee tege fyɔngɔ ni; een fɔ wi mbe ya jiri lere ɲa na, wo wi yen wi to gboo, nakoma wi nɔ gboo, nakoma wi pinambyɔ gboo, nakoma wi sumborombyɔ gboo, nakoma wi nɔsepyɔ lenaŋa nakoma

wi nɔsepyɔ sumboro ɲa wi fa pɔri naŋa yeri wo wa gboo[†].
²⁶ Na ki ka pye ko kayi, wi daga mbe yee pye kpoyi; na wi kaa yee pye kpoyi mbe kɔ, wi daga mbe piliye kɔlɔshyen pye mbe si jen mboo tunŋgo ki le naa.
²⁷ Pilige ɲga ni wi ka ye wa laga kpoyi ki ni, wa loŋgo nawa pi ni mbe yo wi yaa tunŋgo pye, wi daga mbe kapere ti kala yagawa jasaraga wɔ wi yee kan. We Fo, Yawe Yenŋele lo li yo ma.

²⁸ «Saraga wɔfenne, kɔrɔgɔ ɲga pe yaa ta koyi ɲga yee: Mi jate muwi mi yaa pye pe tasaga ye. Ye se ka tasaga kan pe yeri wa Izirayeli tara ti ni, katugu mi jate mi yaa ka pye pe tasaga[†].
²⁹ Yarikanra, naa kapere kala yagawa jasaara, naa kajɔgɔrɔ gbegelesaara to ti yaa ka pye pe yaakara, konaa yaraga ɲga fuun ki yaa tege ki ye pew Yenŋele kan laga Izirayeli tara, ki yaa pye saraga wɔfenne pe wogo.
³⁰ Ye yarilire fɔnndɔ ti ni fuun ti kongbannda to naa yaara nda fuun ye ma lagala wa ye yarijende ti na, ti yaa pye saraga wɔfenne poro woro. Ye muwɛ mba pi yɔn pi ni fuun pi na, ye yaa kaa pi kongbanmba pi kaan pe yeri, jaŋgo mbe duwaw ye yinre ti na[†].
³¹ Saraga wɔfenne pee daga mbe yaraga ɲga kì ku ki ye ka ka,

*^{44.20:} Levi 21.5.

^{†44.21:} Levi 10.9.

^{†44.23:} Levi 10.10.

^{†44.25:} Levi 21.1-4.

^{†44.28:} Nɔmbu 18.20.

^{†44.30:} Nɔmbu 18.8-19.

nakoma mbe yaraga njga cengé gbo ka ka, ki yen sannjegé o nakoma yaayogo[†] o.»

Tara ti yeele kala

45 ¹ «Na yaga ka sa pete gbɔn mbe tara ti yeele kɔrɔgo Izirayeli* woolo pe na sanga ḥa ni, ye yaa ka laga ka wɔ mbe ko tege ki ye Yawe Yenjèle li kan, njga ki yaa pye kpoyi* wa tara ti ni. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga. Ki gbeme pi yaa pye culo ke. Ki laga ki ni fuun ki yaa ka pye laga njga ki yen kpoyi. ² Wa ki laga ki ni, ye yaa laga ka taanla wa, njga ki yaa pye shérigo gbɔgɔ* kansaga. Ki keyen tijere yi ni fuun yi yaa pye metere cemne shyen naa nafa shyen ma yiri ke ke (250). Ye yaa fogo ka yaga mbe shérigo gbɔgɔ ki maga mbege fili, ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye metere nafa ma yiri kangurugo.

³ «Ko punjgo na, wa ki laga njga ki taanla ki ni, ma yaa laga ka taanla, njga ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga, ki gbeme pi yaa pye culo kangurugo. Ko ki yaa pye shérigo gbɔgɔ ki kansaga, lajenje kpoyi ye. ⁴ Ki laga ki yaa pye kpoyi laga tara ti ni, njga ki tege ki ye saraga wɔfenne* pe kan, poro mbele pe maa laga kpoyi* ki tunjgo ki piin, na fulo Yawe Yenjèle li tanla nali tunjgo ki piin. Pa pe yaa ka pe yinre ti kan wa ki laga ki na. Ki laga ko kayi ki

yaa ka pye shérigo gbɔgɔ kpoyi ki kansaga ye.

⁵ «Ye yaa laga ka yegé taanla, njga ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga, ki gbeme pi yaa pye culo kangurugo. Ki yaa pye Levi* setirige piile pe wogo, poro mbele pe maa shérigo gbɔgɔ tunjgo ki piin. Pe yaa ka pe cara ti kan wa ki laga ki ni, mbe cen wa ti ni.

⁶ «Ye yaa laga ka yegé taanla naa ki pye ca ki wogo, mbe mara laga njga ki tege ki ye Yenjèle kan ki na. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga, ki gbeme pi yaa pye culo shyen culo naa walaga. Ko ki yaa pye Izirayeli woolo pe ni fuun pe ca ye.»

Tara to wi laga

⁷ «Ḥa wi yen tara ti to wo na, lara shyen ye yaa kan wi yeri. Laga nunjba yaa pye tara laga njga ki yen kpoyi konaa laga njga ki yen ca ki kansaga ki yɔnlɔ tosaga kɛ̄ yeri, mbe sa gbɔn fo wa Mediterane kɔgɔje wi na. Laga sanjga ki yaa pye tara laga njga ki yen kpoyi konaa ca ki kansaga ki yɔnlɔ yirisaga kɛ̄ yeri mbe sa gbɔn fo wa Izirayeli tara kɔnlɔ li na, wa yɔnlɔ yirisaga kɛ̄ yeri. Tara ti to wi tasara ti ni fuun nunjba nunjba ti titɔnlɔwɔ pi daga mbe pye ja Izirayeli cengele nunjba nunjba ke tasaga ki ni, mbege le wa yɔnlɔ tosaga kɔnlɔ li na mbe sa gbɔn fo wa yɔnlɔ yirisaga kɔnlɔ li na. ⁸ To ti

[†]44.31: Levi 22.8.

yaa pye tara to wi tara re, wi tasaga wa Izirayeli tara ti ni. Ki ka pye ma, na tara teele pe se koro mbaa tara piile pe tege naa; een fɔ̄ pe yaa tara sannda ti yaga Izirayeli woolo pe kan, cengelé ke ni fuun naa ke tasara.»

Tara to wi daga mbaa tanri kasinjge konɔ̄ li na

⁹ Pa we Fɔ̄*, Yawe Yenjèle lì yo yeeen fɔ̄: «Yoro Izirayeli tara teele wele, ye kala lì kée toro pew. Ye lewéléwe kapyere naa lejɔ̄lɔ̄go kapyere ti yaga. Yaa tanri kaselege konaa kasinjge ki na. Yarijendə nda yaa shoo na woolo pe yeri, yege yaga.» We Fɔ̄, Yawe Yenjèle lo lì yo ma. ¹⁰ «Ye culoye pe daga mbe yala, ye tiwiyaara, efa konaa bati, ti daga mbe yala. ¹¹ Tiwiyaara, efa wo naa bati wi ni, ti nawa pi daga mbe pye ja. Homeri yenle li kɔ̄nsaga ke wolo lo li daga mbe yala bati yenle nunjba ni, lo li si daga mbe yala fun efa yenle nunjba ni. Ki tiwiyaara ti ni fuun ti daga mbe yala homeri yenle li kɔ̄nsaga ke wolo li jatere wo ni[†]. ¹² Warifuwe pyɔ̄ sikile nunjba wi nuguwɔ̄ pi daga mbe yala warifuwe pyɔ̄ gera ke nuguwɔ̄ ni. Warifuwe pyɔ̄ mini wi nuguwɔ̄ pi daga mbe yala sikile pyɔ̄ nafa taanri nuguwɔ̄ ni[†].»

Saara ti wɔ̄lɔ̄mɔ̄

¹³ «Ye daga mbaa ye yarikanra ti woo yegé ñga na ki ñga: ‘Ye yaa ye bile* yarilire nakoma ye ɔ̄rizhi* yarilire ti walisaga nafa taanri wogo ki wɔ̄ yarikanga. ¹⁴ Ye sinmè liwoo po na, yaga mba fuun ta, ye yaa pi walisaga cenmè woo pi kan. Ye yaa sinmè pi tiwi tiwiyaraga bati ko ni. Tiwiyaraga homeri ki yenle li walisaga ke wogo ko ki yen bati yenle le; ki yenle li walisaga ke wogo ko ki yen tiwiyaraga kɔ̄ri ki yenle le fun. ¹⁵ Yaayoro to na, simbaala naa sikaala na paga cenmè shyen (200) yɔ̄n ko tin Izirayeli tara yaayoro kasaga ñga fuun ni, yaayogo nunjba ye yaa wɔ̄ wa pe ni mbe kan. Ye yaa wi taga wa yarilire saraga ki na, nakoma mbege pye saraga sogowogo*, nakoma nayinmè saraga*, jango mbe kapere ti kala yagawa ja leeble pe kan.» We Fɔ̄, Yawe Yenjèle lo lì yo ma.

¹⁶ «Izirayeli woolo pe ni fuun pe daga mbaa ki yaara ti woo mbaa paan ti ni Izirayeli tara to wi kan. ¹⁷ Een fɔ̄, tara ti to jate wi yaa kaa saara sogoworo ti yegé woo, naa yarilire saara ti ni, naa duven saraga ñga pe ma wɔ̄ ma wo sherege fetiye pe na, naa yevɔ̄nnɔ̄ fetiye

[†]45.11: Homeri wìla pye tiwiyaraga gbenje ka, ñga ki mbaa litiri cenme tijere naa nafa shyen ma yiri ke (450) yɔ̄n ko tin. Efa wi mbaa culo nafa ma yiri ke yɔ̄n ko tin. Bati wi mbaa litiri nafa shyen ma yiri kangurugo yɔ̄n ko tin.

[†]45.12: Gera wi mbaa giramu walaga yɔ̄n ko tin. Sikile nunjba wi mbaa giramu ke ma yiri shyen yɔ̄n ko tin. Mini wi mbaa giramu cenmè kɔ̄gɔ̄lni naa nafa tijere (680) yɔ̄n ko tin.

pe na, naa cənpiliye* yi na konaa Izirayeli woolo pe feti piligbərɔ̄ sannda ti ni fuun ti na. Wi yaa kaa kapere ti kala yagawa jasaara ti woo, naa muwɛ saara ti ni, naa saara sogoworo ti ni, konaa nayinmɛ saara ti ni, jaŋgo mbe Izirayeli woolo pe kapere ti kala yagawa ja.»

¹⁸ Pa we Fɔ̄, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ̄: «Yele li yenje kongbanjga ki pilige kongbanjga ki na, ye yaa napɔ̄lɔ̄ yirifɔ̄nɔ̄ wa yigi, ḥa wi yen jeregisaga fu, jaŋgo mbe laga kpoyi ki pye fyɔ̄ngɔ̄* fu. ¹⁹Kona, saraga wɔ̄fɔ̄* wi yaa kapere ti kala yagawa jasaraga yaayogo ki kasanwa pa le, mboo fafa shərigo gbɔ̄gɔ̄* yeɔ̄ngɔ̄ kɔ̄rɔ̄ piile pe na, naa saraga wɔ̄saga* ki nɔ̄gɔ̄na cənyaara ki yengelé tijere ke na konaa longo nawa yeɔ̄nɔ̄ kɔ̄rɔ̄ piile pe na. ²⁰Yenje ki pilige kɔ̄lɔ̄shyen wogo ki na, ye yaa nuru mbege saraga cənle ka wɔ̄ naa, lere ḥa wì kapege pye wi sigi siligi, nakoma wi sigi jen pe wogo na. Ki ka pye ma, ye yaa shərigo gbɔ̄gɔ̄ ki pye kpoyi.

²¹ «Yele li yenje kongbanjga ki pilige ke ma yiri tijere wogo ki na, ye yaa Paki* feti wi le mbaa wi piin. Ye yaa wi pye piliye kɔ̄lɔ̄shyen ni. Ko piliye yo ni, leve* fu buru ye yaa la kaa[†]. ²²Ko pilige ko ni, tara to wi yaa napɔ̄lɔ̄ yirifɔ̄nɔ̄ wɔ̄ saraga mbe kapere ti kala yagawa ja wi yee kan konaa tara woolo pe ni

fuun pe kan. ²³Feti piliye kɔ̄lɔ̄shyen yi ni fuun nuŋgbɑ̄ nuŋgbɑ̄ yi ni, wi yaa napene kɔ̄lɔ̄shyen konaa simbapene kɔ̄lɔ̄shyen yigi, mbele pe yen jeregisaga fu, mbe pe pye saraga sogowogo Yawe yenjelé li yeri. Ki pilige nuŋgbɑ̄ nuŋgbɑ̄ pyew ki ni, wi yaa sikapɔ̄lɔ̄ nuŋgbɑ̄ pye kapere kala yagawa jasaraga. ²⁴Wi yaa ka muwɛ culo nafa ma yiri ke ke konaa sinmɛ liwoo litiri kɔ̄gɔ̄lɔ̄ni kɔ̄gɔ̄lɔ̄ni tagataga napɔ̄lɔ̄ nuŋgbɑ̄ nuŋgbɑ̄ pyew wi na konaa simbapɔ̄lɔ̄ nuŋgbɑ̄ nuŋgbɑ̄ pyew wi na. ²⁵Yele li yenje kɔ̄lɔ̄shyen wogo ki pilige ke ma yiri kaŋgurugo wogo ki na, feti ḥa pe ma le na piin wi na, piliye kɔ̄lɔ̄shyen ni, tara ti to wi yaa saara cənle nuŋgbɑ̄ ti wɔ̄ paa Paki feti woro ti yen. Wi yaa kapere kala yagawa jasaara cənle nuŋgbɑ̄ ti wɔ̄, naa saara sogoworo cənle nuŋgbɑ̄ ti ni, naa muwɛ saara cənle nuŋgbɑ̄ ti ni konaa sinmɛ saara cənle nuŋgbɑ̄ li ni[†].»

Kondegengelc ሾገለ kè tege tara to wi kan

46 ¹Pa we Fɔ̄*, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ̄: «Shərigo gbɔ̄gɔ̄* ki longo nawa yeɔ̄ngɔ̄ ኃga wa yɔ̄nɔ̄lɔ̄ yirisaga kee yeri, ki daga mbe koro tɔ̄nɔ̄gɔ̄ tunjgo pyepiliye kɔ̄gɔ̄lɔ̄ni yi ni; ይen fɔ̄ ki daga mbe yenje cənpilige* ki ni, konaa yeɔ̄nɔ̄gɔ̄ feti pilige ki na. ²Na tara to wi ka yiri wa longo nawa funwa woo pi ni, wi daga mbe

[†]45.21: Eki 12.1-20; Nɔ̄mbu 28.16-25.

[†]45.25: Levi 23.33-36; Nɔ̄mbu 29.12-38.

toro wa ndəgɔrɔ ti ni, mbe sa yere le yeyɔngɔ ki kɔrɔ piile pe tanla. Saraga wɔfenne* pe yaa wi saara sogoworo* to naa wi nayinme saara* ti wɔ. Kona tara to wi yaa fɔli mbe kanjguuro kan wa yeyɔngɔ shɔn wi na, mboo yegɛ ki jiile wa tara mbe Yenjɛle li gbɔgɔ. Ko punjo na, wi yaa yiri mbe kari. Kɔrɔ ki yaa koro yenlege fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔgɔ. ³Tara woolo pe yaa kaa paan mbaa fɔli Yawe Yenjɛle li yegɛ sɔgɔwɔ, mbaa li gbogo wa ki yeyɔngɔ ki na cənpiliye yo naa yevɔnndɔ feti piliye yi na.

⁴ «Saraga sogowogo ɔga tara to wi yaa wɔ Yawe Yenjɛle li yeri cənpilige ki na, ki yaa pye simbapiile kɔgɔlɔni, mbele pe yen jeregisaga fu konaa simbapɔlɔ nuŋgbɑ, ɔna wi yen jeregisaga fu. ⁵Muwe saraga* ɔga wi yaa taga wa simbapɔlɔ wi na, ki yaa pye culo nafa ma yiri ke. Simbapiile poro na, muwe culo yɔn ɔga ka yala wi yegɛ na, wi ko taga wa pe na. Wi yaa sinme liwoo litiri kɔgɔlɔni taga muwe saraga culo nafa ma yiri ke pi na. ⁶Yevɔnŋɔ feti pilige ko na, wi yaa napɔlɔ yirifɔnŋɔ nuŋgbɑ wɔ saraga, ɔna wi yen jeregisaga fu, naa simbapiile kɔgɔlɔni konaa simbapɔlɔ nuŋgbɑ ni, mbele pe yen jeregisaga fu. ⁷Wi yaa muwe saraga culo nafa ma yiri ke taga napɔlɔ yirifɔnŋɔ wi na, mbe culo nafa ma yiri ke taga simbapɔlɔ wi na. Simbapiile poro na, muwe culo yɔn ɔga ki yaa yala wi yegɛ na, wi ko taga wa pe na.

Wi yaa sinme liwoo litiri kɔgɔlɔni taga wa muwe saraga culo nafa ma yiri ke pi na.

⁸ «Na tara to wi kaa paan, pa wi yaa ye wa ndəgɔrɔ ti yeyɔngɔ ki ni, pa wi yaa si ka yiri wa ki yeyɔngɔ nuŋgbɑ ki ni.

⁹ «En fɔ, na tara woolo paga pan Yawe Yenjɛle li yegɛ sɔgɔwɔ, mbeli gbɔgɔ sherege fetiye pe na, ɔna ka ye wa yɔnlɔparawa kamɛnje kɛe yeyɔngɔ ki ni, mbe fɔli Yenjɛle li yegɛ sɔgɔwɔ mbeli gbɔgɔ, wo yaa yiri wa yɔnlɔparawa kalige kɛe yeyɔngɔ ko ni. ɔna ka ye wa yɔnlɔparawa kalige kɛe yeyɔngɔ ki ni, wo yaa yiri wa yɔnlɔparawa kamɛnje kɛe yeyɔngɔ ki ni. Pè toro ma ye yeyɔngɔ ɔga ni, pe se ka sɔngɔrɔ mbe yiri wa ko yeyɔngɔ nuŋgbɑ ko ni; en fɔ pe yaa ka yiri wa yeyɔngɔ ɔga ki yen yesinme na ko ni. ¹⁰Tara to wi yaa ye sanga ɔna ni janwa wi yen na yiin; wi yaa ka yiri sanga ɔna ni janwa wi yen na yinrigi.»

Saara ti daga mbaa woo yegɛ ɔga na

¹¹ «Sherege fetiye naa piligbɔyɔ yi na, muwe saraga ɔga ki daga mbe taga napɔlɔ wi na, ki yaa pye culo nafa ma yiri ke, ɔga ki yaa taga wa simbapɔlɔ wi na, ki yaa pye culo nafa ma yiri ke. Simbapiile poro na, wi mbe ya ɔga ni, ko wi yaa kan. Wi yaa sinme liwoo litiri kɔgɔlɔni taga wa muwe saraga culo nafa ma yiri ke ke pyew pi na.

¹² «Na tara to wi kaa jaa mboo yeera nandanwa saraga sogowogo wɔ Yawe Yenjelé li yeri, nakoma wi yeera nandanwa nayinme saraga, pa kona pe yaa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeyɔngɔ ki yenge wi kan. Wi yaa ye mbe saa saraga sogowogo konaa wi nayinme saraga ki wɔ, paa yegɛ ŋga na wi maa ki piin cenpiliye yi ni we. Ko puŋgo na, wi yaa yiri. Na wi ka yiri mbe kɔ, pe yaa kɔrɔ ki tɔn wa wi puŋgo na.

¹³ «Pilige nunjba nunjba pyew, simbapyɔ ŋa wì ta yele nunjba, ma pye jeregisaga fu, ye yaa wa wɔ saraga sogowoo Yawe Yenjelé li yeri. Ye yaa la ko woo pinliwɛ pyew[†].

¹⁴ «Pinliwɛ pyew ye yaa muwɛ saraga taga wa ti na. Ki yaa pye muwɛ culo kaŋgurugo, mba pe yaa sinme liwoo litiri shyen pinlɛ pi ni mboo gbɔn. Ki yen muwɛ saraga Yawe Yenjelé li kan. Ko yen kondɛgeŋgele ŋgele ke yen kɔsaga fu, ke yaa la piin fɔ sanga pyew. ¹⁵ Pinliwɛ pyew, pe yaa simbapyɔ wi wɔ saraga, naa muwɛ yarikanga ki ni, konaa sinme liwoo pi ni, ti yaa la piin saraga sogowogo suyi.»

Tara to wi piile pe tasaga ye

¹⁶ «Pa we Fɔ, Yawe Yenjelé lì yo yeen fɔ: «Na tara to wi ka tara laga ka kɔn wa wi yeera tara ti na mbege kan wi pinambiile wa yeri, ki tara laga ki yaa pye ki pinambypɔ wi wogo, mbe ka pye ki pinambypɔ wi pinambiile pe wogo. Ki yaa ka pye

pe kɔrɔgɔ. ¹⁷ Een fɔ na wi ka tara laga ka kɔn wa wi yeera tara ti na mbe kan wi kulonajà wa yeri, ki tara laga ki yaa pye kulonajà wi wogo fɔ sa gbɔn pe ma wɔ wa kulowo pi ni yele na ni li na. Ko puŋgo na, ki yaa sɔngɔrɔ mbe pye tara to wi wogo. Pa kona wi tara laga ki yaa sɔngɔrɔ mbe pye wi pinambiile poro ce wogo. ¹⁸ Tara to wii daga mbe tara woolo wa tara laga kpe tile mbe shɔ wi yeri. Wii daga mbaa pe kɔrɔgɔ tara ti shoo pe yeri. Tara laga ŋga wi yaa kan wi pinambiile pe yeri kɔrɔgɔ, pa wi yaa ki wɔ wa wi yeera tara laga ko ni, jaŋgo paga kanla woolo wa kpe purɔ mboo laga wa wi kɔrɔgɔ ki na.»

Sherigo gbɔgɔ ki sɔgɔsaga yinre

¹⁹ «Ko puŋgo na, yeyɔngɔ ŋga ki yen wa saraga wɔfenne pe yumbiile kpoyi* pe yeyɔngɔ ki tanla, ma wa yɔnlɔparawa kamɛŋge kɛɛ ki yeri, a naŋa wì silan le ma kari na ni wa ki tanla. Wele, a mì si laga kà yan wa nawa, wa yɔnlɔtosaga kamɛŋge kɛɛ ki yeri. ²⁰ A wì silan pye ma yo fɔ: «Pa saraga wɔfenne pe yaa kaa kapere kala yagawa jasaara kara naa kajɔgɔrɔ gbegele saara kara ti sori laga ki laga ŋga ki ni, konaa muwɛ saara ti ni, wa loŋgo nawa funwa woo pi ni, jaŋgo wa janwa wi ni, lere wa ka ka jiri ki yaara kpoyi ti na mbe ku.»

²¹ Ko puŋgo na, a wì si yiri na ni ma kari wa loŋgo nawa funwa

[†]46.13: Eki 29.38-42; Nɔmbu 28.3-8; Dani 8.11.

woo pi ni, ma toro na ni wa longo
ki yengèle tijere ke tanla. Longolo
jegèle jegèle kèle la pye wa longo
ki yengèle tijere ke ni fuun nungba
nungba ke na.²² Wa longo ki
yengèle tijere ke na, longolo jegèle
jegèle kèle la pye wa kiiri kiiri. Li
nungba li titɔnlwɔ pila pye metere
nafa. Li gbeme pila pye metere
ke ma yiri kangurugo. Ki longolo
jegèle jegèle ke titɔnlwɔ naa ke
gbeme pi ni, pila pye ja wa longo
ki yengèle ke na.²³ Pàa mborow
kiiri kiiri ma ki longolo ke ni fuun
tijere ke maga, ma sɔgɔsara gbegele
mari telege ki mborow ti na, mari
maga mari fili.²⁴ A naŋa wì silan
pye fɔ: «Lagame wi yɛn sɔgɔsara
re, pa sherigo gbɔgɔ tunmbyeele pe
yaa la leele pe saara kara ti sori wa
ti ni.»

Pulugo ɳga kìla pye na pulo
na yinrigi wa sherigo gbəgə ki ni

47 ¹Kona, a naja wì si sɔngɔrɔ
ma kari na ni wa shérigo
gbɔgɔ* ki yeyɔngɔ ki yeri. A mì si
cɔnɔpa yan pi yen na janri na
yinrigi wa shérigo gbɔgɔ ki yeyɔngɔ
shɔn wi nɔgɔ, na fuun na kee
wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri; katugu
shérigo gbɔgɔ ki yege kee kila pye
ma yege wa wa yɔnlɔ yirisaga kee
yeri. Tɔnmo pila pye na fuun na
yinrigi wa shérigo gbɔgɔ ki nɔgɔ,
wa yɔnlɔparawa kalige kee ki na,
na fuun na toro wa saraga wɔsaga*
ki yɔnlɔparawa kalige kee ki na†.
² A naja wì si yiri na ni wa shérigo

[†]47.1: Zaka 14.8; Zhan 7.38; Naga 22.1.

gbogó ki yonlóparawa kamenjé kée
yeýongó ki ni, mée ti, a mìgi maga
wa funwa na ma saa gbón wa
yeýongó ñga wa yonló yirisaga kée
yeri ki na. Tónmó pila pye na fuun
wa ki yonlóparawa kalige kée ki na.

³ A naŋa wì si kari na ni wa yçnɔl
yirisaga kee yeri. Taanlamana là la
pye wi kee. A wì si metere cenme
kaŋgurugo (500) taanla wa ki kee
ki na, ma kari tɔnmɔ pi kanŋgaga
na. Kona, a wì si ti, a mì tɔnmɔ pi
kɔn ma yiri. Tɔnmɔ pìla na yigi wa
na tɔɔcɔ yɔɔcɔ ti na. ⁴ A naŋa wì
si metere cenme kaŋgurugo (500)
taanla naa, mee ti a mì ye wa
tɔnmɔ pi ni maa kɔn ma yiri. Tɔnmɔ
pìla na yigi fɔ kanŋguuro na. A
wì si nuru naa ma metere cenme
kaŋgurugo (500) taanla, mee ti a mì
ye wa tɔnmɔ pi ni maa kɔn ma yiri.
Tɔnmɔ pìla na yigi fɔ wa na senne.

5 A wì si nuru naa ma metere cenme kangurugo (500) taanla. Ko tønmø po la pye lafogo ma jugo, mba mi saa ya mboo kòn mbe yiri, katugu ki tønmø pìla pye ma jugo, lere saa ya mboo kòn mbe yiri kaawɔ ma tɔnɔ jen. Pìla pye tønnigbɔɔ mba lere saa ya mboo kòn mbe yiri.

⁶ Kona, a naŋa wì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, maga yan kε.» Ko pungo na, a wì si sɔngɔrɔ ma kari na ni wa tɔnmɔ pi yɔn na. ⁷ Naa wìla kaa sɔngɔrɔ na ni ma saa gbɔn wa, a mì si tire legere yan wa lafogo ki kondò shyen ti na. ⁸ A naŋa wì silan pye fɔ: «Ki lafogo n̩ga ki yɛn na fuun na kee wa tara ti yɔnlɔ

yirisaga k e s y er ; pi yen na tinri na kee wa Zhuriden gbaan funwa laga falafala ki ni, mbe si j en saa yiin wa K og je kuwo wi ni. Na piga ka sa ye wa K og je kuwo wi ni sanga   ni, K og je t  nm  pi y aa kan  ga mbe pye kp  yi*. ⁹ Lafogo t  nm  piga fo mbe gb  n laga   ga fuun ni, yaara yenwere nda fuun ti yen na tigile wa, ti y aa pye yinwege na.   gbanra ti y aa le e wa f   je  nge, katugu na ki t  nm  piga ye wa k og je wi ni, pi y aa wi t  nm  pi kan  ga mboo pye kp  yi. Na ki t  nm  piga gb  n laga   ga fuun ni, yaara nda fuun ti yen wa, ti y aa pye yinwege na. ¹⁰ Pa kona   gbanra w  f  n  s y aa kaa ce  n wa l  go ki   n na. Mbege le wa Eni Gedi laga ki na mbe sa gb  n f   wa Eni Egilayimu laga ki na, leele pe y aa la pe m  re ti waa, mbaa ti jali wa. Pe y aa kaa   gbanra ti cen  l   pyew ta t  a wa ki lara ti ni paa Mediterane k og je wi yen.   gbanra ti y aa ka le e f   je  nge. ¹¹   en f   k og je wi lambaara to naa wi lanjere ti ni, ti t  nm  pi se ka kan  ga mbe pye kp  yi, to y aa ka koro mbe pye k  ni. ¹² Tire nda ti maa pire seni ti cen  l   pyew ta y aa ka y  ri wa lafogo ki keyen shy  n kondo ti na. Ki tire ti were ti se ka fanla, pire se si ka k  ti na fyew. Ti y aa kaa seni ye  nge nunjba nunjba pyew, katugu t  nm  pi yen na yinrigi wa laga kp  yi* ki ni nari sugurun. Ti pire ti y aa ka pye yaakara, ti were to y aa ka pye were†.»

Y  n  jele l  a tara ti k  ng  lo   ke naga

¹³ Pa we F  *, Y  we Y  n  jele l   yo y  en f  : «Tara nda ye y  a y  e  l   Izirayeli* c  n  gele ke ma y  ri shy  n ke na, ti pye pe k  r  go, ti k  ng  lo   ke   gele. Zhozefu cen  l   woolo poro y  a tasaga shy  n ta. ¹⁴ Ye y  a tara ti y  e  l  , ye ni fuun ye tasara ti y  ala, katugu m  la na k  e   ki y  r  ige ma wugu mbege tara nda ti kan ye teleye pe y  eri. Ki kala na, ki tara nda ti y  a kan ye y  eri k  r  go.

¹⁵ «Tara ti k  ng  lo   ke   gele:   y  n  l   parawa kam  n  ge k  e   tara k  n  l   li y  a le wa Mediterane k og je wi na, mbe toro wa kono na li ma toro wa Hetil  n ca li ni, naa wa Lebo Hamati ca, f   sa gb  n wa Zedadi ca ki na, ¹⁶ mbe toro mbe sa gb  n wa Berota ca, naa wa Sibirayimu ca ki na, to nda ti yen wa Damasi tara to naa Hamati tara ti s  g  w   pi ni we; kona mbe si toro mbe kari wa Hazeri Tik  n ca, ko   ga ki yen ma wa wa Haviran tara k  n  l   li y  eri we. ¹⁷ Kona, tara ti k  n  l   li y  a le wa Mediterane k og je wi na, mbe sa gb  n f   wa Hazari Eyin   ca ki na, wa   y  n  l   yirisaga k  e   y  eri. Wa   y  n  l  parawa kam  n  ge k  e   ki na, Damasi tara to naa Hamati tara to ti y  a pye tara k  n  l   le. Ko k  n  l   lo li y  a pye   y  n  l  parawa kam  n  ge k  e   tara k  n  l   le.»

¹⁸ «Tara ti   y  n  l   yirisaga k  e   k  n  l   li y  a le wa Damasi tara naa

†47.12: Naga 22.2.

Haviran tara ti sɔgɔwɔ pi ni, mbe toro wa Zhuriden gbunlundege ki ni, wa Galaadi tara naa Izirayeli tara ti sɔgɔwɔ pi ni. Li yaa kari sa gbɔn fɔ wa Tamari ca ki na, wa Kogɔje kuwo wi na. Ko kɔnlɔ lo li yaa pye yɔnlɔ yirisaga kee tara kɔnlɔ le.

¹⁹ «Tara ti yɔnlɔparawa kamenjge kee ki na, tara kɔnlɔ li yaa le wa Tamari ca ki na mbe sa gbɔn fɔ wa Meriba tɔnmɔ lara ti na, wa Kadeshi ca ki na. Kona, li yaa Ezhipiti tara lafogo ki sɔlɔgɔ mbe sa gbɔn fɔ wa Mediterane kogɔje wi na. Ko kɔnlɔ lo li yaa pye yɔnlɔparawa kalige kee tara kɔnlɔ le.

²⁰ «Yɔnlɔ tosaga kee tara kɔnlɔ lo li yaa pye Mediterane kogɔje we. Li yaa le wa yɔnlɔparawa kalige kee ki na mbe sa gbɔn fɔ wa Lebo Hamati ca ki na. Ko kɔnlɔ lo li yaa pye yɔnlɔ tosaga kee tara kɔnlɔ le.

²¹ «Ye yaa ki tara nda ti yeele ye yee na mbe yala Izirayeli cengelé ke ni. ²² Ye yaa ka pete gbɔn mbe tara ti yeele ye yee na, ti pye ye kɔrɔgɔ, yoro naa nambanmbala mbele pe yen ma cen wa ye sɔgɔwɔ pe ni, poro mbele pe yaa ka piile se wa tara ti ni we. Ye yaa kaa pe jate paa Izirayeli tara piile yen. Pe yaa ka pe tasara ta wa tara ti ni ye ni ja pete gbɔngɔ ki fanjga na, wa Izirayeli cengelé ke sɔgɔwɔ. ²³ Ki pye ma, nambannjɛen wi yaa ka pye mbe cen cenle na ni, ye yaa ka wi tasaga ki kan wi yeri mbe yiri wa ki cenle li ni.» We Fɔ, Yawe Yenjelé lo lì yo ma.

Cengelé ŋgele wa yɔnlɔparawa
kamenjge kee ki na ke tasara

48 ¹ Izirayeli* cengelé ke mere ti nda, naa tara lara nda tila kan pe yeri pe tasara ti ni.

Dan cenle woolo pe tasaga ki yaa pye wa yɔnlɔparawa kamenjge kee ki na. Wi tara kɔnlɔ li yaa toro mbe mara konɔ na li maa toro wa Hetilon ca li na, naa wa Lebo Hamati ca konaa wa Hazari Ena ca, mbe mara Damasi tara naa Hamati tara ti na. Tara ti yaa le wa tara ti kɔnlɔ li na wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri, mbe sa gbɔn fɔ wa Mediterane kogɔje wi na, wa yɔnlɔ tosaga kee yeri.

² Mbe mara le Dan cenle woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege le yɔnlɔ yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kee ki na, ko yaa pye Aseri cenle woolo poro tasaga.

³ Mbe mara le Aseri cenle woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege le yɔnlɔ yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kee ki na, ko yaa pye Nefitali cenle woolo poro tasaga.

⁴ Mbe mara le Nefitali cenle woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege le yɔnlɔ yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kee ki na, ko yaa pye Manase cenle woolo poro tasaga.

⁵ Mbe mara le Manase cenle woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege le yɔnlɔ yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kee ki na, ki yaa pye Efirayimu cenle woolo poro tasaga.

⁶ Mbe mara le Efirayimu cenle woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege le

ycn̄c yirisaga k̄ē yeri mbe sa gb̄n ycn̄c tosaga k̄ē ki na, ko yaa pye Uruben c̄enle woolo poro tasaga.

⁷ Mbe mara le Uruben c̄enle woolo pe tara k̄onl̄ li na, mbege le ycn̄c yirisaga k̄ē yeri mbe sa gb̄n ycn̄c tosaga k̄ē ki na, ko yaa pye Zhuda c̄enle woolo poro tasaga.

Yawe Yenj̄ele li tasaga ye

⁸ Mbe mara le Zhuda c̄enle woolo pe tara k̄onl̄ li na, mbege le ycn̄c yirisaga k̄ē yeri mbe sa gb̄n ycn̄c tosaga k̄ē ki na, ye yaa ka laga ka k̄on mbe yaga le. Ki gbeme pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa k̄ongo. Ki tit̄nl̄w̄ pi yaa pye ja cenḡe nungba nungba pyew ke tasara ti ni, mbege le ycn̄c yirisaga k̄ē yeri mbe sa gb̄n ycn̄c tosaga k̄ē ki na. Pa laga kpoyi* ki yaa ka kan wa ki laga ki nandogomo.

⁹ Laga ñga ye yaa ka k̄on mbe yaga Yawe Yenj̄ele li kan, ki tit̄nl̄w̄ pi yaa ka pye culo ke ma yiri shyen naa k̄ongo, ki gbeme pi yaa pye culo ke. ¹⁰ Ki tasaga ñga ki yen kpoyi ki yaa ka pye saraga w̄fenn̄e* poro wogo. Ki tit̄nl̄w̄ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa k̄ongo wa ycn̄l̄parawa kam̄ej̄e k̄ē yeri. Ki

gbeme pi yaa pye culo kañgurugo wa ycn̄c tosaga k̄ē yeri, mbe pye fun culo kañgurugo wa ycn̄c yirisaga k̄ē yeri. Ki tit̄nl̄w̄ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa k̄ongo wa ycn̄l̄parawa kalige k̄ē yeri. Pa Yawe Yenj̄ele li laga kpoyi ki yaa ka kan wa ki laga ki nandogomo. ¹¹ Saraga w̄fenn̄e

mbele p̄e tege pe ye Yenj̄ele kan, ma yiri wa Zad̄ki setirige ki ni, ki tasaga ki yaa ka pye poro wogo. Poro mbele p̄a na tungo ki pye kasinj̄e ni we; pe sila puñgo mbe laga na na paa yeḡe ñga na Levi setirige piile* p̄a ki pye, sanga ña ni Izirayeli woolo sanmbala p̄a puñgo we. ¹² Ki kala na, pe tasaga ki yaa ka pye jenj̄e kpoyi, mbe yiri wa ñga k̄i k̄on ma tege Yawe Yenj̄ele li kan ki ni. Ki yaa ka pye mbe mara levi setirige piile pe wogo ki na.

¹³ Levi setirige piile pe tasaga ki yaa ka mara saraga w̄fenn̄e pe wogo ki na. Ki tit̄nl̄w̄ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa k̄ongo; ki gbeme pi yaa pye culo kañgurugo. Ki lara shyen ti tit̄nl̄w̄ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa k̄onr̄k̄onr̄, ti gbeme pi yaa pye culo kañgurugo kañgurugo. ¹⁴ Lere si daga mbege tara laga ki pere, nakoma mbege suru ka yeḡe na, nakoma mbege kan lere wa yeḡe yeri, katugu k̄i tege ki ye Yawe Yenj̄ele li kan, ma pye kpoyi.

Ca ki kansaga konaa tara to wi tasaga

¹⁵ Koni, tara laga ñga k̄i k̄on ma tege ki ye, ñga ki yaa koro wa ki ni, ki gbeme pi yaa pye culo shyen naa k̄ongo, ki tit̄nl̄w̄ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa k̄ongo. Ki tara laga ki yaa pye lere pyew wogo. Ki yaa pye ca ki kansaga, mbe pye leelee pe censaga konaa ki kanj̄gara na lara ti ni. Ca ki yaa ka

kan wa ki tara laga ki nandogom. ¹⁶ Ca ki keyen yi ni fuun yi yaa pye ja. Ki yɔnlɔparawa kameŋge kεe ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250), ki yɔnlɔparawa kalige kεe ki yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250), ki yɔnlɔ yirisaga kεe ki yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250), ki yɔnlɔ tosaga kεe ki yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). ¹⁷ Fowaga ka yaa pye mbe ca ki maga mbege fili. Ki yɔnlɔparawa kameŋge kεe gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kangurugo (125); ki yɔnlɔparawa kalige kεe gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kangurugo (125); ki yɔnlɔ yirisaga kεe gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kangurugo (125); ki yɔnlɔ tosaga kεe gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kangurugo (125).

¹⁸ Laga ŋga ki yaa koro mbe mara ŋga kì tege ki ye Yenjelé kan ki na, ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo kangurugo wa yɔnlɔ yirisaga kεe yeri konaa culo kangurugo wa ki yɔnlɔ tosaga kεe yeri. Pe yaa kaa ki lara ti fali, ti yarilire ti pye ca nawa tunmbyeele pe yaakara. ¹⁹ Mbele pe yaa kaa tunŋgo piin wa ca ki ni, mbe yiri wa Izirayeli cengèle ke ni

fuun ke ni, pe yaa kaa ki laga ki fali. ²⁰ Tara laga ŋga kì kɔn ma tege ki ye Yawe Yenjelé li kan, ki ni fuun ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kɔngɔ, ki gbeme pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kɔngɔ fun. Ki laga ki walisaga tijere wogo, ye yaa ki pye ca ki kansaga.

²¹ Laga ŋga ki yaa koro, ki yaa pye tara to wo wogo. Laga ŋga kì tege ki ye Yenjelé kan konaa ca ki ni, tara to wi laga ki yaa ka pye ti keyen yi ni fuun yi na. Wa yɔnlɔ yirisaga kεe ki na, wi laga ki yaa pye mbe mara laga ŋga kì tege ki ye Yenjelé kan ki kɔnlɔ li na. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kɔngɔ mbe sa gbɔn fɔ wa tara kɔnlɔ li na wa yɔnlɔ yirisaga kεe yeri. Ki yaa le fun wa laga ŋga kì tege ki ye Yenjelé kan ki na, ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kɔngɔ mbe kari sa gbɔn tara kɔnlɔ li na wa yɔnlɔ tosaga kεe yeri. Ki ka pye ma, laga ŋga kì tege ki ye Yenjelé kan konaa laga kpoyi ki ni, ti yaa ka pye wa tara laga ŋga kì tege ki ye ki nandogom. ²² Ki pyelɔmɔ pi na ma, Levi setirige piile pe tasaga konaa ca ki kansaga ki ni, ti yaa ka pye wa tara to wi lara shyen ti sɔgɔwɔ pi ni. Zhuda cenle woolo pe laga ki yaa ka pye wa tara to wi laga ki yɔnlɔparawa kameŋge kεe yeri; Benzhame cenle woolo pe laga ki yaa ka pye wa tara to wi laga ki yɔnlɔparawa kalige kεe yeri.

**Cengèle ንገለ ክ ወ
የዓንድparawa kalige k ee ki na
ke tasara ye**

²³ Cengèle sanjgala ke tasara ti nda: Mbege le yonlč yirisaga k ee yeri mbe sa gbon Mediterane kōgoje wi na wa yonlč tosaga k ee yeri, ko yaa pye Benzhamē cenle woolo poro tasaga.

²⁴ Mbe mara Benzhamē cenle woolo pe tara kōnl li na, mbege le yonlč yirisaga k ee yeri mbe sa gbon yonlč tosaga k ee ki na, ko yaa pye Simeyōn cenle woolo poro tasaga.

²⁵ Mbe mara Simeyōn cenle woolo pe tara kōnl li na, mbege le yonlč yirisaga k ee yeri mbe sa gbon yonlč tosaga k ee ki na, ko yaa pye Isakari cenle woolo poro tasaga.

²⁶ Mbe mara Isakari cenle woolo pe tara kōnl li na, mbege le yonlč yirisaga k ee yeri mbe sa gbon yonlč tosaga k ee ki na, ko yaa pye Zabulōn cenle woolo poro tasaga.

²⁷ Mbe mara Zabulōn cenle woolo pe tara kōnl li na, mbege le yonlč yirisaga k ee yeri mbe sa gbon yonlč tosaga k ee ki na, ko yaa pye Gadi cenle woolo poro tasaga.

²⁸ Mbe mara Gadi cenle woolo pe tara kōnl li na, wa yonlčparawa kalige k ee ki na, tara kōnl li yaa le le Tamari ca ki yonlč yirisaga k ee yeri mbe sa gbon wa Meriba tōnmō lara ti na, wa Kadeshi ca ki na, kona mbe si kari sa gbon wa Ezhipiti tara lōgbogō ki na, fō sa gbon wa Mediterane kōgoje wi na.

²⁹ Ki tara nda to ye yaa ka pete gbon mberi yeele Izirayeli cengèle ke na kōrōgō; pe tasara tori yeeen. We Fō*, Yawe Yenjelē lo lì yo ma.

**Zheruzalemu ca ki mbogo
yeycnrō ke ma yiri shyen**

³⁰ Koni, ca ki mbogo yeycnrō tori nda yeeen, mbege le wa ca ki yonlčparawa kameñge k ee mbogo ki na, ko እga ki titonlwō pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). ³¹ Izirayeli cengèle ke mere to ti yaa taga ca ki mbogo yeycnrō ti na. Yeycnrō taanri ti yaa ka pye wa yonlčparawa kameñge k ee ki na. To ti yen Urubēn yeycngō, naa Zhuda yeycngō konaa Levi yeycngō.

³² Ca ki yonlč yirisaga k ee ki na, mbogo ki titonlwō pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). Yeycnrō taanri ti yaa pye wa ki k ee ki na. To ti yen Zhozefu yeycngō, naa Benzhamē yeycngō konaa Dan yeycngō.

³³ Ca ki yonlčparawa kalige k ee ki na, mbogo ki titonlwō pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). Yeycnrō taanri ti yaa pye wa ki k ee ki na. To ti yen Simeyōn yeycngō, naa Isakari yeycngō konaa Zabulōn yeycngō.

³⁴ Ca ki yonlč tosaga k ee ki na, mbogo ki titonlwō pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). Yeycnrō taanri ti yaa pye wa ki

k    ki na. To ti yen Gadi yeyong  , naa Aseri yeyong   konaa Nefitali yeyong  .

³⁵ Mbe ca ki maga mbege fili, ki mbogo ki tit  nl  w   pi ni fuun pi yaa pye culo k  l  j  re  .

Mbege le le ko pilige ko na, pe yaa la ca ki yinri «Yawe Yenj  le li yen lagame.»